

נתיבות הכשרות

לחג הפסח ולכל ימות השנה

יצא לאור ע"י
קהל מחזיקי הדת באר"י

מהדורה ל' - תשע"ז

למען יִיטב לכם

הנה משקיעים בענין הכשרות הרבה ממון, הרבה טירחה ועמל, הרבה משגיחים והרבה אנרגיה, כדי שיוכלו להכניס הביתה מאכלים שהם בתכלית הכשרות. כמובן שזקוקים לזה לרבנים חשובים ומשגיחים טובים, ובעיקר לסייעתא דשמיא, שיהיה הכל על צד היותר טוב, למהדרין שבמהדרין.

על כן מבקש אני מכם, מכל אנשי שלומינו, מבני ביתם ומצאצאיהם, שישגיחו להכניס הביתה כמה שיותר מן המוצרים שהם בהשגחה של ההכשרים שלנו.

אינני מאותם אנשים האומרים שמה שאינו עם ההכשר שלנו הוא טריפה חס ושלום, אלא אני אומר שההכשר שלנו הוא טוב יותר מכל ההכשרים. וטוב מאוד לדקדק להכניס הביתה כמה שיותר, ולהשתדל שכמה שיותר אנשים יכניסו לביתם את המוצרים עם ההכשר שלנו, ואז ייטב לכם בעולם הזה ובעולם הבא.

מתוך דברות קדשו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בנועמוד "שטייעדיגע תורה"

מוצאי שמוחת תורה תשע"ו

יחד נקדש שם שמים למהדרין שבמהדרין!

מכתב קודש

ישכר דוב רוקח

קרית גטלצא

ירושלים ת"ו

בס"ד, חודש אדר תשס"ב לפ"ק

הנני בזה להצטרף לקריאת הרבנים הגאון"צ שליט"א, ולבקש את כל אנ"ש - אנשים ונשים הי"ו - שידרשו את העופות והבשר מההכשר של "קהל מחזיקי הדת" דווקא, הן להכניסם לביתם, והן בעת שמחה (חתונה, ש"ב, סעודת ברית, פדיון הבן, בר מצוה וכיו"ב); וידרשו מבעלי האולמות והקייטרינג להכניס את העופות והבשר מההכשר הנ"ל דווקא; וכן המוסדות הקדושים, בין כשהם במקומם ובין כשנוסעים חוץ למקומם, יקפידו לאכול מן ההכשר הנ"ל דייקא.

ועכ"ז אנכי מבקש, שבנוסף על הנ"ל ידרשו בעלי השמחה וכו', וכן המוסה"ק, להכניס משגיחי כשרות בעת הבישול וההכנה לסעודה.

והשי"ת יעזור שלא נכשל ח"ו במאכלות שאינם כשרות למהדרין, ונאכל מפריה ונשבע מטובה ונברך עליה בקדושה ובטהרה.

הכ"ד ידידכם או"ג דוש"ת ומעתיר מהשי"ת
שלא נבוש ולא נכשל בשו"ד בגשמיות וברוחניות

ישכר דוב רוקח

מזן שליט"א מצטרף לקריאת
הגאון"צ חברי הביד"צ בשנת תשס"ב

נתיבות
הכשרות

ביד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

בית דין צדק

קהל מחזיקי הדת בארץ ישראל

קריאה קדושה

ידוע הדבר ומפורסם הענין, גודל החובה והזהירות המוטלת ביותר בזמננו על כל אחד ואחד לעמוד על המשמר ולבדוק היטב את כשרות המאכלים העולים על שולחנו, באשר תהליך ייצור המאכלים ומוצרי המזון השונים מתפתח מיום ליום, והרכביהם השונים משתנים מיום ליום, ובירור מקורותיהם מסובך ביותר, וקשה לעמוד עליהם.

תהלה להשי"ת מערכת הכשרות והשחיטה שע"י "קהל מחזיקי הדת", מנוהלת בפיקוחם התמידי והשגחתם המלאה של הרבנים הגאונים חברי בי"ד המיוחד לענייני כשרות, אשר יושבים מדי שבוע בשבוע לדון בכל הבעיות המתחדשות ועולות על הפרק, ועל ידם פועל צוות של מומחים גדולים בשדה הרכבת המזון, עם משגיחים ת"ח ויראי ה' המומחים במלאכתם מלאכת הקודש, ומשקיעים הרבה עמל וזעזע ודמים תרתי משמע במסירות עילאית, להוציא מתחת ידם מוצרי מזון מתוקנים ונקיים מכל חשש, על פי כל החומרות וההידורים, לשמחת כל יראי ה', המהדרין מן המהדרין.

לזאת ראוי ונכון שאחינו בני ישראל האמונים על מבועי התורה והיראה, החרדים להידור ומשנה זהירות בגדרי הכשרות, יקפידו להשתמש במוצרי מזון שעליהם חותמת הכשרות של "ביד"ץ קהל מחזיקי הדת".

השי"ת יעזרנו על דבר כבוד שמו לשמרנו מכל מכשול ושגיאה ח"ו, ויתרבו גבולי הקדושה והטהרה, ונזכה במהרה לראות בישועתן של ישראל, וכל בני ישראל יתברכו בברכת חג כשר ושמה, ולאכול עוד השתא מן הזבחים ומן הפסחים אכ"ר.

הכו"ח למען חיזוק חומת הדת, הביד"ץ דקהל מחזיקי הדת בארץ ישראל

נתיבות
הכשרות
בד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

בית דין צדק קהל מחזיקי הדת בארץ ישראל

רבתינו שרי התורה, הרבנים הגאונים הצדיקים, יושבים על מדין גודרי גדר ועומדים בפרץ העומדים על משמר חומת הדת והיהדות בארה"ק, והמכהנים פאר בבית דין צדק דקהל מחזיקי הדת בארץ ישראל ה"ה:

הגה"צ רבי **שמואל יששכר רוזנגרטן** שליט"א

ראש הישיבות דחסידי בעלזא בארץ ישראל

הגה"צ רבי **חיים צבי שפירא** שליט"א

רב דקהל חסידים רמת אהרן בני ברק

הגה"צ רבי **מאיר צבי בראנד** שליט"א

ראש כולל "שומרי החומות" ירושלים

הגה"צ רבי **חיים פסח הורביץ** שליט"א

רב ודומ"ץ קריות חסידי בעלזא אשדוד

הגה"צ רבי **יעקב גרינוולד** שליט"א

רב ביהמ"ד דחסידי בעלזא "קהילות יעקב" בני ברק

הגה"צ רבי **אברהם צבי דירנפלד** שליט"א

רב ביהמ"ד דחסידי בעלזא תל אביב ובית שמש

וראש כוללי עיון דחסידי בעלזא בארה"ק

מושב הביד"צ מתקיים:

בירושלים: בימי שני בשעות אחה"צ. 02.5019888

סד"ד הרה"ג יוסף עמרם מושקוביץ שליט"א

מזכיר ר' מרדכי לנדאו שליט"א

באשדוד: בימי רביעי בשעות אחה"צ. 08.8664843

מזכיר ר' שמואל פולק שליט"א

בבני ברק: בימי חמישי בשעות אחה"צ. 03.5786762

סד"ד הרב מרדכי ישכר רנד שליט"א

מזכיר ר' יעקב יצחק זיכרמן שליט"א

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

בית דין מיוחד לענייני ממונות

הרבנים הגאונים חברי בית דין המיוחד

הרה"ג רבי **מרדכי אייכלר** שליט"א

הרה"ג רבי **ירמיה אדלר** שליט"א

הרה"ג רבי **יצחק שלום כץ** שליט"א

מושב בית הדין מתקיים:

מידי יום שלישי בירושלים

סד"ד הרב מרדכי ישכר רנד שליט"א

מזכיר ר' מרדכי לנדאו שליט"א

מזכירות: 02.5019888

פקס: 02.5019860

בית דין מיוחד לענייני כשרות

הרבנים הגאונים חברי בית דין המיוחד

הרה"ג **חיים דוד שובקס** שליט"א

שלוחה 8

דומ"ץ וראש כולל "מתבתא דחסדי בעלזא" 02.5381120

הרה"ג **מרדכי אייכלר** שליט"א

שלוחה 2

מלפנים רב ואב"ד עמנואל

רב פוסק מצוות התלויות בארץ 053.3131440, 02.5817440

הרה"ג **שמאי קהת גרוס** שליט"א

דומ"ץ, מח"ס "שבט הקהתי", "משא בני קהת", "פרדס שמאי" וש"ס

טל 02.5389884

הרה"ג **פנחס ליבוש פדווא** שליט"א

שלוחה 1

דומ"ץ קהל מחזיקי הדת קרית גת

רב המכשיר במערכת הכשרות. רב פוסק שחיטת בקר ועוף 058.3299852

מערכת הכשרות "בד"ץ מחזיקי הדת"

הנהלה ראשית

רח' דובר שלום 16 ירושלים . ת.ד. 41109 ירושלים 91410

טלפון (רב קווי) 02.5016777

פקס 02.5374001

שעות המשרד: בימים א.ה בין השעות 9:30 עד 17:00

נתיבות
הכשרות

בד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

רבני מערכת השחיטה

הרה"ג רבי חיים דוד שובק שליט"א

חבר ביה"ד המיוחד לענייני כשרות

רב פוסק על שחיטת בקר בארץ ובחו"ל

שלוחה 8

טל. 02.5381120

הרה"ג רבי חיים פסח הורביץ שליט"א

חבר הביד"צ דקהל מחזיקי הדת ורב קריות חסידי בעלזא אשדוד

רב פוסק על שחיטת עופות והודו

שלוחה 7

טל. 08.8533586

ישיבות בית הדין
מתקיימות כל יום רביעי
בשעה 2.00 בצהריים
בתיאום מראש במזכירות

מערכת ומנהלה

הרב מרדכי בריסק - יו"ר

טל. 050.4123119

שלוחה 4

ר' יהושע הירש הי"ו - מערכת פיקוח ארצית

טל. 053.3179999

שלוחה 5

ר' משה דוד הופמן הי"ו . סמנכ"ל, ומפקח ארצי מצוות התלויות בארץ

טל. 053.3180000

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

ר' **חנה לוי רוטנשטרייך** הי"ו, מזכיר המערכת

שלוחה 0

טל. 053.3176666

ר' **יוסף וייס** הי"ו, מפקח אחראי אזור ירושלים

טל. 053.3196938.....

ר' **מנדל דוידוביץ** הי"ו, עוזר רב המכשיר, אחראי תוכנות מיחשוב, חומרי גלם והשגחה.

טל. 052.7121786.....

הנהלת חשבונות

ר' **חיים רוטנר** הי"ו. גזבר המערכת

שלוחה 6

טל. 053.3167373

ר' **שלמה יוסף פרישמן** הי"ו, הנהלת חשבונות

טל. 02.5016777

מפקחים ומשגיחי ייצורים בחו"ל

הרה"ג רבי **אשר עקשטיין** שליט"א
דומ"ץ ברוקלין

ר' **יעקב יחזקאל וובר** שליט"א

ר' **נפתלי וולדמן** שליט"א

הרה"ג רבי **פנחס ליבוש פדווא** שליט"א
רב המכשיר - דומ"ץ קרית גת

ר' **עזריאל זינגר** שליט"א

ר' **שמעון נוסבוים** שליט"א
נציג ביה"ד באירופה

ר' **משה אלטמן** שליט"א

ר' **עקיבא אשר פדווא** שליט"א
לונדון

ר' **אהרן גרינוולד** שליט"א

ר' **יוסף גרינוולד** שליט"א

מה נשרתה? קריסטל

כשר למהדרין מן המהדרין
נקי מחשש טבל שביעית וערלה

גם בפסח תשע"ו, כמו
בכל ימות השנה, תיהנו
ממגוון המשקאות של
קריסטל, בכשרות פסח

למהדרין!
כשר לפסח

חג פסח כשר ושמח לכל בית ישראל!

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

נתיבות הכשרות

בטאון בעניני כשרות

- מכירת חמץ ■
- סדר פסח כהלכתו ■
- כשרות בהלכה ■
- בהשגחת הביד"ץ ■
- שירותי הקהילה ■
- כשר לפסח ■
- רשימת תרופות ■

פסח תשע"ו

נתיבות
הכשרות
בד"ץ מחוקקי הדת
פסח תשע"ו

תוכן

13 בפתח בית הנתיבות - הרב מרדכי בריסק

מכירת חמץ

18 רשימת הרבנים למכירת חמץ

27 שטרי הרשאה

31 רשימת המוצרים למכירת חמץ

סדר פסח כהלכתו

40 דרשות שבת הגדול

43 הלכות טבילת כלים

48 זמני הגעלת כלים

50 זמנים ושיעורים

כשרות בהלכה

דינים נחוצים בהלכות מליחה, והידורים שונים בכשרות של קהלתינו הק'

52 הגאון רבי חיים דוד שובקס שליט"א

הידורי הכשרות והלכה למעשה בעניני מצוות התלויות בארץ - ושמיטה

57 הגאון רבי מרדכי אייכלר שליט"א

בשר שנתעלם מן העין

63 הגאון רבי שמאי גרוס שליט"א

אטריות מביצים האם מותר להניחם במרק שהיד סולדת בו

66 הגאון רבי פנחס ליבוש פדווא שליט"א

קרנות ביטוח ופיננסים

69 הגאון רבי אהרן זיכרמן שליט"א

שיעורי מצה מרור וד' כוסות לאלו שהתקינו "שרוול" או טבעת בקיבה

73 הגאון רבי שלמה בינעט שליט"א

גודלס למהדרין

81 הצצה מרתקת להליך ייצור אטריות ה'גודלס'

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

עשרת הדברות למשגיה

85 הרב יוסף מרדכי זילבר שליט"א.....

בהשגחת הביד"ץ

88 מוצרים, מפעלים וחנויות לכל השנה.....

שירותי הקהילה

זמני קבלת קהל

96 בלשכות הבד"ץ, בבתי ההוראה, במשרדי הקהילה.....

101 שירותי הקהילה.....

109 מראות הקהילה.....

כשר לפסח

118 אל תטוש תורת אמך.....

120 רשימת המוצרים הכשרים לפסח.....

125 חששות לפסח.....

128 לוח דבר יום ביומו.....

רשימת תרופות

208 הלכות קצרות בענין תרופות לפסח.....

210 רשימת תרופות לפסח.....

נתיבות הכשרות תשע"ו

יו"ל ע"י קהל מחזיקי הדת

למהדרין במטבח

כשר למהדרין מן המהדרין

נתיבות הכשרות
 בד"ץ מחזיקי הדת
 פסח תשע"ה

בפתח בית הנתיבות

הננו בזה בשער "נתיבות הכשרות" לשנת תשע"ו, השנה השלושים ושש של ניהול מערכות קהילה מופת, כאשר פעולות הקהילה ומחלקותיה ידועות בשם טוב בקרב כל ישראל, ומהווה דוגמה וציון לקהילה מאורגנת, ברוחניות ובגשמיות, לתפארת כל בית ישראל.

גולת הכותרת של מוסדות קהילתנו הק', אודותיהם אנו מרחיבים את הדיבור במדור "מוסדות קהילה", היא ללא ספק מערכת הכשרות, שנוסדה יחד עם קהל מחזיקי הדת, שניהן כרוכות זו בזו כתרין רעין דלא מתפרשין, והיו חזון אחד ומטרה אחת.

השנה, במוצאי שמחת תורה שמענו דברות קודש מלהבות אש במעמד "שטייעדיגע תורה", מפי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א גאב"ד דקהילתנו הק', בדבר החובה הקדושה המוטלת על כולנו להדר ולהקפיד שיהיו כל המוצרים הנכנסים אל בתינו, בהשגחת הבד"ץ מחזיקי הדת, "שהוא ההכשר הטוב ביותר מבין כל ההכשרים", זאת ועוד ביקש מאתנו, שנסתדל בעצמנו לחזק את הענין ולרכוש כמה שיותר מן המוצרים שבהשגחת הבד"ץ, וגם נפעל שאחרים ישתמשו בהם.

וגולת הכותרת בדבריי הקדושים היתה ברכת קדשו, שכל מי שיהדר וישגיח על כך, ייטב לו בעולם הזה ובעולם הבא!

תל"ת, מאז ניכרת התעוררות גדולה בקרב אנשי שלומנו שיחיו, חסידים נאמנים האמונים מאז ומקדם על אמונת צדיקים ללא גבול, על ציות מוחלט לדעת קדשו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ללא שום סייג, לעשות רצון צדיק, ואכן עושים ככל אשר לא-ל ידם, הן להשתדל ולהדר בעצמנו לבכר ולהעדיף תמיד את המוצרים שבהשגחת הבד"ץ, והן להשפיע על אחרים. דבר זה הביא לתנופה אדירה למערכת הכשרות, והתוצאות נראות בשטח בכל תחום.

אחי ורעי! ברור הדבר, שעל אף ההשקעה הרבה והעבודה הקשה מצדנו, אנו זקוקים לסיעתא דשמיא מרובה בכל צעד ושעל מחד, ולעזרת הציבור היקר המדקדק בכשרות מאיך.

אשר על כן, הננו שבים ומבקשים בזה בכל לשון של קריאה ובקשה, עזרו לנו שנוכל להצליח עוד ועוד ולעלות מעלה מעלה. נגיע לכך בעז"ה אם כל אחד ואחד ישתדל לרכוש את המוצרים שבהשגחת הביד"ץ דקהל מחזיקי הדת ולדרוש ברשתות המזון ובמרכולים שהוא נמנה עם לקוחותיהם, שיביאו את המוצרים הללו, ובכח הרבים, כאשר יראו שזו דרישה הבאה מאלפי משפחות ושהדבר חשוב ויקר להם, בטוחים אנו כי לא יוכלו להתעלם וישתדלו בכל כוחם לרצות את הציבור הגדול הזה.

כיום, כאשר כל המפעלים עובדים באופן ממוחשב ומסודר, ניתן לבדוק כל דבר כמה יצא לשוק וכמה נמכר, ניתן להוכיח כמה מוצרים נמכרו בהכשר זה או בהכשר אחר, וכאשר כל חסידי בעלזא ישתדלו בדבר ויהדרו לרכוש אך ורק את המוצרים שבהשגחת הבד"ץ דקהילתנו הק' - המשווקים היום בכל מקום ובמחירים נוחים - הם יווכחו שכדאי להם לבוא לקראת הציבור הגדול והקדוש הזה, וכך נוכל להתקדם ולהתפתח עוד, כיד ה' הטובה עלינו.

כל אחד על מקומו יכול להיות חלק מתוך שרשרת פעילות אדירה, ויתאחד לכח גדול ועצום שיביא תועלת גדולה לנו, לבנינו ולהמוני בית ישראל שיזכו על ידי כך לכשרות למהדרין מן המהדרין.

כך נעשתה המהפכה הגדולה בתחום העופות והבשר, כאשר כיום השחיטה המהודרת של "קהילות" היא הגדולה שבשחיטות המהודרות, ותוצרתה גדולה לאין ערוך מכל השגחה אחרת. הבד"ץ דקהל מחזיקי הדת הוא חוד החנית שם, כאשר הגאונים הגדולים שליט"א חברי בית הדין המיוחד לעניני כשרות קובעים את ההידורים והחומרות הרבים שהיו נהוגים בקהילתנו הק' מאז ומקדם.

...

כל זאת בזכות הגאונים הגדולים שליט"א חברי בית הדין המיוחד לעניני כשרות, הגאון רבי חיים דוד **שובקס** שליט"א דומ"צ דקהל מחזיקי הדת ובעמח"ס "מגד חדש", הגאון רבי **שמאי קהת הכהן גרוס** שליט"א דומ"צ דקהל מחזיקי הדת ובעמח"ס "שבט הקהתי" וש"א"ס, הגאון רבי **מרדכי אייכלר** שליט"א מלפנים רבה של עמנואל וחבר ביה"ד המיוחד לעניני ממונות, והגאון רבי **פינחס לייביש פדווא** שליט"א דומ"צ דקהל מחזיקי הדת ורב קרית בעלזא בקרית גת. הלא המה העומדים בראש המערכה הגדולה לאלקים, ידועים לשבטיהם

נתיבות הכשרות

ביד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

ושמם הולך לפניהם בגדלותם העצומה, בתורה וביראה, ובכל מקום שומעים לדבריהם ומעיינים בפסקיהם. כוחם הגדול בהוראה וידיעתם הנרחבת בכל תחומי הכשרות, הם לנו לעינים והם שהוציאו את שמה הטוב של מערכת הכשרות דקהילתנו הק'.

תודה מיוחדת מוגשת בזאת לכבוד ידידים נאמנים הנוטלים חלק בראש מלאכת הקודש, במסירות נפלאה שלא על מנת לקבל פרס, אלא למען המטרה הקדושה של חיזוק התורה ולומדיה וביצור חומות הכשרות, הלא המה חברי ההנהלה החשובים, הרה"ח ר' **מנחם קליין** שליט"א, הרה"ג ר' **ברוך מרדכי קופרשטיין** שליט"א והרה"ח ר' **משה אהרן רינגל** שליט"א מזכיר בית כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א. תשואות חן חן להם.

ואנשי בשורה אנחנו, כי עוד היד נטויה בעז"ה בקרוב להוסיף מוצרים רבים ונחוצים לתועלת הציבור הקדוש המדקדק ומהדר בכשרות. כה יתן לנו ה' וכה יוסיף.

...

גם השנה זכינו להוסיף מוצרים רבים בהשגחת הביד"ץ דקהילתנו הק', כאוות נפשנו מאז ומקדם, ובמיוחד מוצרי שתיה העולים כיום על כל השולחנות בכל רחבי הארץ, בבתי אנ"ש ובכל השמחות הנערכות על ידיהם, כראוי וכנכון. וזאת בנוסף לעשרות מוצרים משאר מצרכי המזון והיסוד, כמו מוצרי דגים ומוצרי חלב, לשביעות רצון המוני אנשי שלומנו שיחיו והמוני יראי ה' המדקדקים בכשרות, הדורשים ומבקשים את המוצרים שבהשגחת הביד"ץ.

השנה גם הוצאנו לאור את ה'קטלוג' המהודר, הכולל בתוכו רשימה מפורטת של אלפי המוצרים שבהשגחת הביד"ץ, עם פרטים מלאים אודותיהם, כדי שיוכל כל אחד ואחד לחפש ולרכוש את המוצרים, וגם להשתדל בחנויות הקרובות לביתו שיביאו גם הם את המוצרים הללו למכירה.

בימים אלו הסתיימה שנת השמיטה וספיחיה, שעברה בהצלחה אדירה במערכת הכשרות דקהילתנו הק', הכל היה בתכלית הכשרות וההידור לפי כל הדעות והחומרות, כדרכנו בקודש מאז ומקדם. ומחיל אל חיל ממשיכים כעת בתנופה מחדשת, בהוספות עוד עשרות חנויות ומוקדי שיווק של פירות וירקות בהשגחת הביד"ץ, הפזורות בכל רחבי ארצנו הקדושה.

...

ראוי לציין בפתח קונטרס זה, ההתפתחות האדירה שחלה בתחום ארגון "דורותינו", שהוא ענף אחד מעץ החיים של קהילתנו הק', המאגד בתוכו את הארגונים "האספו", "קשר" ועוד, שמטרתם קודש לחזק את הקשר שבין חברי קהילתנו הק' לדייני רבני קהל מחזיקי הדת די בכל רחבי תבל, וכן לחיזוק החבורות בשבת אחים גם יחד של המוני אנשי שלומנו שיחיו באשר הם, אשר זה עידן ועידנים עומד כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א על גבינו ומעורר אותנו לפעול למען ענין חשוב ונחוץ זה שהוא מיסודי היהדות.

בראש מפעל קדוש זה עומד הגאון רבי שלמה בינעט שליט"א דומ"צ דקהל מחזיקי הדת בעיה"ק ירושלים ת"ו, העושה ומעשה רבות ונצורות למען המשימה הקדושה, יומם ולילה לא ישבות במסירות נפלאה ונאמנה, להרמת קרן קהילתנו הק'. "יהי שיקויים בו הפסוק: "והיה כעץ שתול על פלגי מים אשר פריו יתן בעתו ועלהו לא יבול וכל אשר יעשה יצליח".

...

עוד הננו לציין בהזדמנות זו, את הרחבת גבולי הקדושה ברוב פאר והדר, בלשכות ההוראה בהן יושבים קרוב למאה רבנים ומורי צדק, גאונים בתורה ומופלגים ביראה, לדון ולהורות לעם ה' את המעשה אשר יעשון, ועל פתחיהם מתדפקים מאות אברכים הפוקדים את שעריהן מדי יום ביומו, מרחוק ומקרוב, לשאול דבר ה' זו הלכה,

בעיה"ק ירושלים ת"ו, הלשכה שבבנין בית המדרש הגדול קיימת שנים רבות, ומאז כבר גדל הציבור בלעה"ר כ"י וכן התרבו צרכיהם, והיה צורך גדול להוסיף לשכה נוספת לשעות העומס, אחת לצורך שאלות קצרות ואחת לאלו החפצים לקבל דעת תורה ולשבת עם הדיינים לדיונים ארוכים ומורכבים יותר. ובייחוד בימי חג ומועד, בהם הלשכות מלאות אנשים והתור מתארך מאוד. בסיעתא דשמיא הוקם מחדש הלשכה המפוארת "באר משה", הכוללת כמה חדרי קבלת קהל וחדרי המתנה, בשיא הפאר וההדר, כראוי למקום תורה מובהק זה, המשמש תל תלפיות למאות רבות שוחרי תורה.

בחודש העעל"ט זכינו שכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בא לקבוע מזוזה בפתח הלשכה החדשה, ואף נשא דברי תורה קצרים, על המשנה במסכת אבות (פ"א משנה ד-ה): "יהי ביתך בית ועד לחכמים, והוי מתאבק בעפר רגליהם, והוי שותה בצמא את דבריהם. יוסי בן יוחנן איש ירושלים אומר, יהי ביתך פתוח לרוחה, והיו עניים בני ביתך". שהוא ענין אחד, שאפילו אם יהיו עניים בני ביתך, ולא יהיה לך מקום בביתך לעשות שם ועד לחכמים, מכל מקום הבא חכמים אל ביתך ויהי ביתך בית ועד לחכמים, והרי זו סגולה ששוב לא יהיו עניים.

בקרוב יהיו בשורות טובות ומשמחות גם בלשכות ההוראה בשאר הערים. בעיר בני ברק תיפתח בקרוב לשכה נוספת, בנוסף ללשכה ברחוב בעלזא. וזאת לאור הביקוש הרב באזורים השונים, וכדי להקל על השואלים שלא

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

יצטרכו לכתת רגלם בריחוק מקום. כך גם באשדוד מתכננים בעתיד הקרוב להוסיף על הלשכות הקיימות כפי הצורך. ובייחוד בערים שבהן התיישבו אנשי שלומנו שיחיו בשנים האחרונות, אנו מקוים בקרוב לפתוח

...

וכאן המקום להזכיר דברים אחדים מדברות קדשו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, במעמד הגדול והנשגב לכבוד התורה והחסידות, ההתוועדות הגדולה דחסידי בעלזא, שהתקיימה ביום כ"ו אדר ב' שנה זו, ברוב פאר והדר בעיר הקודש והמקדש.

בדבריו הזכיר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, את הקשר העמוק המקשר בינינו לבין רבותינו הקדושים נבג"מ זי"ע, והחובה הגדולה המוטלת עלינו לחזק ולתמוך ברבנן ותלמידיהון, מוסדות התורה דחסידי בעלזא שבכל אתר ואתר, ההולכים בדרכי רבותינו הקדושים.

וכה דבר בקדשו:

"אנו יושבים כאן היום יחידו, כאיש אחד בלב אחד, חברים מסורים הקשורים אחד לרעהו בלב ונפש, תחת דגלה הקדוש של בעלזא. אמנם הגופים נפרדים, אולם הנשמה היא נשמה כללית, הסובבת את כולם ומאחדת את כולם. סוד זה שאירע לנו רבותינו הקדושים נבג"מ זיעועכ"י, דור אחר דור, וסוד זה משאירים אנו לדורות הבאים בעזהשי"ת.

"מובן מאליו, שאף על פי שאמרנו שהגופים נפרדים והנשמה היא נשמה כוללת, מכל מקום אפילו בגוף, בחיצוניות אנו גם כן מאוחדים, שאנו מתפללים בנוסח אחד, אנו לומדים ומתפללים בבית מדרש אחד, אנו נוהגים מנהגים משלנו ומחנכים את צאצאינו בבתי חינוך משלנו, אולם כל זה בא משורש הדבר, דהיינו מכוח אחדות הנשמה..."

"שנים בינינו ברוך השם רבנים ומורי צדק הידועים לכל, ראשי ישיבות וראשי מתיבתות, מגידי שיעור, לומדים, חריפים ובקיאים, אברכים ובחורים הממיתים עצמם באהלי תורה. כל הבעלי-בתים החשובים המפזרים ממונם לצדקה ומחזיקים את מוסדותינו הק', בין בארץ ישראל ובין ברחבי תבל. ועל כולם הוא זה שהם מוסרים את גופם ונשמתם וממונם, אחד עבור רעהו, יראתם קודמת לחכמתם, וחסידותם קודמת להשתייכותם המפלגתית..."

"איתא בגמרא מסכת פסחים (נג, ב): 'אמר ר' יוחנן, כל המטיל מלאי לכיס תלמידי חכמים, כלומר, הנותן ממון לתוך כיסי תלמידי חכמים כדי שיוכלו לעסוק בתורה, 'זוכה ויושב בישיבה של מעלה, שנאמר (קהלת ז, יב) כי בצל החכמה בצל הכסף'. ואיתא בירושלמי במסכת סוטה (פ"ז ה"ד), לפי גירסת ה'קרן העדה': 'עתידי הקדוש ברוך הוא לעשות צל לבעלי מצות', כלומר לבעלי גמילות חסדים תומכי תורה, 'כצלה של בעלי תורה. מאי טעמא, כי בצל החכמה בצל הכסף'. וביארו המפרשים, ששכר מחזיקי התורה שוה לשכר העוסקים בתורה..."

"תהלה להשי"ת, שהמוסדות הק' מגדלים בהווה וגידלו בעבר תלמידים יראים ושלמים, תלמידי חכמים עובדי ה', חסידים ואנשי מעשה, מאות מלמדים ומגידי שיעור, רבנים ודיינים, ולפי אברכים ובחורים שתורתם אומנותם ויראתם קודמת לחכמתם. ואתם, אלו היושבים ואלו שאינם יושבים כאן, בזכות תמיכתכם ובזכות טוב לבכם, שהנכם מחזיקים את המוסדות הק' על צד היותר טוב, בזכות זה מתקיימים המוסדות, בזכות זה פעלו המוסדות עד הנה ויכולים לפעול הלאה".

לנו, חברי קהל מחזיקי הדת, אשר יסודתו בהררי קודש כ"ק מרן אדמו"ר מהר"י זי"ע, והולך מדור לדור מחיל אל חיל, הדיבורים הקדושים מחייבים לחזק ברכי דרבנן ולהחזיק בעץ החיים, הלא המה גדולי התורה וההוראה המביאים דבר ה' זו הלכה לאלפים ולרבבות, מדי יום ביומו - 'עץ חיים הוא למחזיקים בה ותומכיה מאושר'."

תפילתנו בפינו: עד הנה עזרונו רחמיך ה' ולא עזבונו חסדיך ה' אלקינו, כן יעזרונו השי"ת הלאה על דבר כבוד שמו ית', להרים קרן הקהילה הקדושה וקרן מערכת הכשרות, לעשות רצון קדשו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, מתוך ברכת ה' בכל מעשה ידינו.

ערב פסח תשע"ו

ברכה שזנכה לאכול מן הזבחים ומן הפסחים השתא.

הרב מרדכי בריסק

יו"ר הקהילה

All Natural **BEN & JERRY'S** ICE CREAM

**גלידות חשובות עשויות רכיבים
טבעיים בלבד במגוון טעמים מיוחדים**

5 ליטר - גלידות שמנת וסורבטיס
פיינטים - גלידות משפחתיות באריות 500 מ"ל

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

מכירת חמץ

- הודעות על מוקדי מכירת חמץ
- מהו מכירת חמץ למוכרו לנכרי
- הודעה בדבר מכירת חמץ ביום י"ג ניסן
- תוקף שטרי הרשאה הנחתמים על ידי מנהלי מפעלים שאינם שומרי תורה
- שטר מכירת חמץ למפעלי מזון
- רשימת המוצרים הצריכים מכירת חמץ

פסח תשע"ו

**נתיבות
הכשרות**
ביד"ץ מחוקקי הדת
פסח תשע"ו

מכירת חמץ

**חברי הביד"ץ והרבנים הגאונים שליט"א ישבו בעצה שית"ת
מראש חודש ניסן בענין מכירת חמץ לפי המקומות כדלקמן:**

ירושלים	
הרבנים הגאונים המוצי"ם שליט"א בלשכת ההוראה רח' דובר שלום 16 מהשעה 8.30 בבוקר עד 10.00 בערב	קרית בעלזא
הגאון רבי אליהו שמואל וינד שליט"א, מו"צ בביתו רח' דובר שלום 1 בין השעות 2:00.3:00 אחה"צ ומ. 10:30 בערב	רח' דובר שלום 1
הגאון רבי חיים דוד שובקס שליט"א, מו"צ בביתו רח' דובר שלום 13 בשעות הערב	רח' דובר שלום 13
הגאון רבי שמאי קהת הכהן גראס שליט"א, מו"צ בביתו רח' דברי חיים 7 בשעות הערב	רח' דברי חיים 7
הגאון רבי מאיר צבי ברנד שליט"א, חבר הביד"ץ וראש כולל "שומרי החומות" בביתו רח' דברי חיים 13 בשעות הצהריים והערב	רח' קדושת אהרן 9
הגאון רבי יעקב אליעזר פורגס שליט"א, מו"צ בביתו רח' דברי חיים 25 בשעות הערב	רח' דברי חיים 25
הגאון רבי אליעזר שטוקמן שליט"א, אב"ד פרמיסלא בביתו רח' דברי חיים 25 בשעות הערב	רח' דברי חיים 25
הגאון רבי שמואל בנימין שפרינצלס שליט"א, מו"צ בביתו רח' אהל יהושע 5 בשעות הערב	רח' אהל יהושע 5
הגאון רבי שלמה בינעט שליט"א, מו"צ בביתו רח' אהל יהושע 1 בשעות הערב	רח' אהל יהושע 1
הגאון רבי נפתלי מושקוביץ שליט"א, מו"צ בביתו רח' תכלת מרדכי 2 בשעות הערב	שכ' גני גאולה

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוזיקי הדת פסח תשע"ו

מכירת חמץ

הגאון רבי פתחיה קליין שליט"א, מו"צ	רח' תכלת מרדכי 2
בביתו רח' תכלת מרדכי 2 בשעות הערב	
הגאון רבי יצחק כהנא שליט"א, מו"צ	רח' תכלת מרדכי 3
בביתו רח' תכלת מרדכי 3 בשעות הערב	
הגאון רבי אהרן זיכרמן שליט"א, מו"צ	שכ' גבעת אהרן
בביתו רח' מנחת יצחק 9 בשעות הערב	
הגאון רבי שלום וידער שליט"א, מו"צ	רח' קדושת אהרן 9
בביתו רח' קדושת אהרן 9 בשעות הערב	
הרה"ג ר' יוסף עמרם מושקוביץ שליט"א	רח' קדושת אהרן 12
אב"ד בוניאד וספרא דדיינא בביתו רח' קדושת אהרן 12 בשעות הערב	
הרה"ג ר' ישראל גבריאל אדלר שליט"א	רח' קדושת אהרן 2
אב"ד טורדא בביתו רח' קדושת אהרן 2 בשעות הערב	
הגאון רבי יצחק כ"ץ שליט"א,	רח' קדושת אהרן 7
חבר ביה"ד המיוחד לעניני ממונות בביתו רח' קדושת אהרן 7 בשעות הערב	
הגה"צ רבי שמואל רוזנגרטן שליט"א,	נופי אליהו
ראש ישיבה דחסידי בעלזא, וחבר הביד"צ בביתו רח' דברי חיים 34 בשעות הערב	
הרה"ג ר' נחמן קליין שליט"א,	קרית מטרסדורף
רב ביהמ"ד "מנחם משיב" במעון הורים נוה שמחה רח' סורוצקין 1 בין השעות 1:30.2:00 בצהריים ובין השעות 8:00.7:00 בערב	
הגאון רבי דוד פריד שליט"א, מו"צ	רמת הצפון
בביתו רח' ירמיהו 60 כניסה ב' בשעות הערב	
הגאון ר' ישראל שוורץ שליט"א,	גוש 80
רב קהילת צאנז גבעה א' ביתר בביתו רח' גרוסברג 7 כניסה ב' בשעות הערב	

**נתיבות
הכשרות**
ביד"ץ מחוקקי הדת
פסח תשע"ו

הגאון ר' אברהם צבי יעקבוביץ שליט"א, אב"ד וואדקערט בביתו רח' אבן האזל 9 בשעות הערב	תל ארזה
הגאון ר' אהרן רובינפלד שליט"א, ראש הכולל דחסידי בעלזא בביתו רח' עזרת תורה 14 בשעות הערב	שכונת עזרת תורה
הגאון רבי שלום גרוס שליט"א, מו"צ בביתו רח' זכרון יעקב 7 בשעות הערב	רוממה
הגאון רבי אלימלך גרוס שליט"א, מו"צ בביתו רח' תכלת מרדכי 12 בשעות הערב	רוממה
הגה"צ רבי אהרן מרדכי רוטנר שליט"א, מו"צ בביתו רח' עבודת ישראל 18 בשעות הערב	בתי וורשא
הרבנים הגאונים המו"צים שליט"א בלשכת המוצי"ם רח' יצחק שולל 4 בין השעות 4:30.6:00 אחה"צ וביום י"ג ניסן בין השעות 3:30.5:00 אחה"צ	זכרון משה
הרה"צ ר' אברהם אריה ברנשטיין שליט"א, אדמו"ר מליטשיק בביתו רח' צפניה 26 בשעות הערב	כרם אברהם
הרב צבי זיגלמן שליט"א, בביתו רח' בתי הונגרים 4 בשעות הערב	מאה שערים / בתי הונגרים והסביבה
הרה"ג ר' יעקב דוד ברנשטיין שליט"א, רב ביהמ"ד מגן שאול בביתו רח' דוד חזן 14 בשעות הערב	נוה צבי
הרה"ג ר' מרדכי דוב פולק שליט"א, רב ביהמ"ד "עטרת יחיאל" קאלבסוב בביהמ"ד קאלבסוב רח' תורה מציון 14 בשעות התפילה	שיכון הרבנים בניני רובינשטיין
הרב ראובן צבי כהנא שליט"א, בן כ"ק אדמו"ר מספינקא. ירושלים זצ"ל בביהמ"ד "נחלת עקיבא" בשעות התפילה ובביתו רח' תכלת מרדכי 15 בשעות הערב	קרית בעלזא - שלב ב'
הגאון רבי אליהו שמואל וינד שליט"א, מו"צ בביהמ"ד דחסידי בעלזא רח' פרי חדש 30 במוצ"ש"ק פרשת תזריע. מצורע	בתי הורנשטיין
הרב יצחק לנגנויער שליט"א בביתו רח' ישא ברכה 20 בשעות הערב	שכונת הבוכרים

**נתיבות
הכשרות**

בד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

מכירת חמץ

מקור ברוך	<p>הרב שמעון שניבלג שליט"א נכד הגר"י שנייבלג זצלה"ה אב"ד בני ראם וחבר הביד"ץ בביתו רח' בר גיורא 3 בשעות הערב</p>
רח' עזרא	<p>הגאון ר' מרדכי אייכלר שליט"א מלפנים רב ואב"ד עמנואל חבר ביה"ד המיוחד לענייני כשרות מחזיקי הדת בביתו רח' עזרא 14 בשעות 3.5 אחה"צ</p>
רח' עובדיה	<p>הגאון רבי ישי יעקובוביץ שליט"א אב"ד קאפאוואר בביתו רח' עובדיה 2 בשעות הערב</p>
פאג"י וסנהדריה	<p>הרה"ג ר' שמואל משה ויינר שליט"א ר"מ בביהמ"ד דחסידי בעלזא רח' פרי חדש בביתו קרית מאור חיים 116 בין השעות 8:30-10:00 בבוקר</p>
גבעת שאול, קרית משה	<p>הרה"ח ר' חיים צבי גלנדואר הי"ו בביתו רח' עזריאל 7 בשעות הערב</p>
בית וגן	<p>הגאון רבי משה מיכל פינק שליט"א, רב שכונת בית וגן, ומו"צ בביתו רח' ברויאר 7 בין השעות 10:00-12:00 לפנה"צ ובין השעות 4:00-9:00 אחה"צ</p>
הר נוף	<p>כ"ק האדמור מבוסטון שליט"א בביהמ"ד בוסטון הר נוף רח' רוז'ין 17 אחרי מנין שחרית של 8:30 ובין מנחה למעריב ובשעות הערב בביתו רח' בויאן 32</p>
רמת שלמה	<p>הרה"צ רבי ישכר שטוקהמר שליט"א אדמו"ר מקאמרנא רמת שלמה בביהמ"ד קהל חסידים רח' דרוק 26 בין מנחה למעריב ובביתו רח' דרוק 44/28 בשעות הערב</p>
רמת שלמה	<p>הרה"צ רבי הערשל רוטנר שליט"א אדמו"ר מספינקא רמת שלמה בביתו רח' ברים 10 בשעות הערב</p>
רמות	<p>הרה"צ רבי אלימלך שיף שליט"א, אדמו"ר מליזנסק בביהמ"ד נועם אלימלך רח' מינץ 46 בין השעות 8:30-9:30 בערב ובביתו רח' רובין 40 בין השעות 9:30-12:00 בערב</p>
בני ברק	
רח' האדמו"ר מבעלזא	<p>הרבנים הגאונים המוצי"ם שליט"א בלשכת ההוראה רח' בעלזא 6 בין השעות 8:45-9:45 ובין השעות 10:45-11:45 לפנה"צ ובין 5:30-9:30 בערב. לליל בדיקת חמץ משעה 9:30, בער"פ אין מכירת חמץ</p>

**נתיבות
הכשרות**
ביד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

<p>הגה"צ רבי חיים צבי שפירא שליט"א, חבר הביד"צ ורב ביהמ"ד קהל חסידים רמת אהרן</p> <p>בביהמ"ד קהל חסידים רח' סורוצקין 9 בין השעות 8:30:9:30 בבוקר, ובין השעות 6:00:7:00 בערב, ובין השעות 8:30:9:30 בערב, בליל בדיקת חמץ משעה 8:30 עד 12:00 ובמשך היום בביתו רח' עמוס 10</p>	רמת אהרן
<p>הגה"צ רבי יעקב גרינוולד שליט"א חבר הביד"צ</p> <p>בביהמ"ד דחסידי בעלזא רח' קהילות יעקב 21 בשעות התפלה ובביתו רח' אהבת שלום 11</p>	רח' קהילות יעקב
<p>כ"ק אדמו"ר מזידיטשוב שליט"א</p> <p>בביהמ"ד זידיטשוב רח' רבינא 9 בשעות התפלה</p>	רח' רבינא
<p>הגאון רבי נחמן רוטנר שליט"א, אב"ד חליסה</p> <p>בביהמ"ד "בית נחמן" רח' מתתיהו בשעות התפלה ובביתו רח' מתתיהו 12 בשעות הערב</p>	רח' מתתיהו
<p>הגאון רבי יצחק צבי שפרינצלס שליט"א, רב שכונת גבעת רוקח, ומו"צ</p> <p>בביתו רח' הרב שר 4 בשעות הערב</p>	גבעת רוקח
<p>הגאון רבי משה וובר שליט"א, מו"צ</p> <p>בביתו רח' רבי עקיבא 85 בשעות הערב</p>	רח' רבי עקיבא
<p>הגאון רבי נפתלי רייזמן שליט"א, מו"צ</p> <p>בביתו רח' בעש"ט 13 בשעות הצהריים והערב</p>	רח' בעל שם טוב
<p>הגאון רבי שמואל פנחס טרויבע שליט"א, מו"צ</p> <p>בביהמ"ד דחסידי בעלזא בית פנחס רח' יואל 18 בשעות התפלה ובביתו רח' סוקולוב 38 בין השעות 9:00:10:30 בערב</p>	רח' יואל
<p>הגאון רבי אברהם יהושע הורוויץ שליט"א, מו"צ</p> <p>בביהמ"ד דחסידי בעלזא רח' זוננפלד 3 רמת אלחנן בשעות התפילה ובביתו רח' חזון איש 79 בשעות הערב</p>	רמת אלחנן
<p>הגאון רבי דוב מאיר פייבוש שליט"א, מו"צ</p> <p>בביתו רח' שפת אמת 13 בשעות הערב ובביהמ"ד "רבבות אפרים" רח' בעלזא 1 בשעות התפלה</p>	רח' שפת אמת
<p>הגאון רבי יהושע פינק שליט"א, מו"צ</p> <p>בביהמ"ד דחסידי בעלזא רח' מחזיקי הדת 2 בשעות התפלה</p>	זכרון מאיר

נתיבות הכשרות
 בד"ץ מחזיקי הדת
 פסח תשע"ו

מכירת חמץ

הגאון רבי יהודה ביילוש שליט"א, מו"צ בביתו רח' סוקולוב 24 בשעות הערב	רח' סוקולוב
הגאון רבי שלמה שמחה רויטמן שליט"א, מו"צ בביתו רח' דמשק אליעזר 21 בשעות הערב	קרית ויזניץ
הגאון רבי ירמלי אדלר שליט"א, מו"צ בביתו רח' סעד'ל גאון 11, בשעות הערב	רח' סעד'ל גאון
הגאון רבי שמואל צבי רייזמן שליט"א, מו"צ בביתו רח' ירמיהו 2 בשעות הערב	מערב בני ברק
הגאון רבי שמעון שיף שליט"א, מו"צ בביתו רח' בן יעקב 28 בשעות הערב	רח' בן יעקב
הגאון רבי צבי יהודה שיש שליט"א, מו"צ בביתו רח' קהילת יעקב 35 בשעות הערב	רח' בן יעקב
אשדוד	
הגה"צ רבי חיים פסח הורוביץ שליט"א, חבר הביד"צ בלשכת הוראה רובע ג' בין השעות 1:00.2:00 בצהריים, ובין השעות 7:00.8:00 בערב	רובע ג'
הגאון רבי אשר ישעי' זלפריינד שליט"א, מו"צ בביהמ"ד אור שלמה רח' חטיבת הנגב בשעות התפלה ובביתו רח' האדמו"ר מבעלזא 16 בין השעות 2:00.3:00 בצהריים ובין השעות 7:00.8:00 בערב	
הגאון רבי אלחנן וינד שליט"א, מו"צ בביהמ"ד דחסידי בעלזא רחוב אבוחצירא בשעות התפלה ובביתו רח' חטיבת הנגב 27/43 בשעות הערב	
הגאון רבי אברהם חיים ברנשטיין שליט"א, מו"צ בביהמ"ד "אהבת שלום" בשעות התפלה ובביתו רח' האדמו"ר מבעלזא 14/16 בשעות הערב	
הגאון רבי שמואל מרדכי זלפריינד שליט"א, מו"צ בביתו רח' האדמו"ר מבעלזא 2 בשעות הערב	
הגאון רבי מנחם מנדל שווימר שליט"א, מו"צ בביהמ"ד "בית יעקב אריה" רח' רבי מאיר בעל הנס בשעות התפלה ובביתו רח' בעל הנס 11/28 בין השעות 1:15.2:00 בצהריים	רובע ז'

נתיבות
הכשרותביד"ץ מחוזקי הדת
פסח תשע"ו**הגאון רבי יוסף פלטיאל דירנפלד שליט"א, מו"צ**בביהמ"ד "בית דוד שאול" רח' רבי חנינא בן דוסא בשעות התפילה
ובביתו רח' שמאי 2 בשעות הערב**הגאון ר' מנשה פינק שליט"א, מו"צ**בביהמ"ד דחסידי בעלזא "בית נפתלי" בשעות התפילה
ובביתו רח' רבא 5 בשעות הערב**הגאון ר' יוסף צבי רכניצר שליט"א, מו"צ**בביהמ"ד "בית פנחס" רח' רבי ינאי בשעות התפילה
ובביתו רח' רשב"י 23 בשעות הערב**הגאון ר' אהרן שלמה גרוס שליט"א, מו"צ**

בביתו רח' שמאי 1 בשעות הערב

הגאון ר' ישראל יהודה יאקאב שליט"א, מו"צ

בתיאום טלפוני: 052.7617625

הגאון ר' אהרן רייכמן שליט"א, מו"צ

בתיאום טלפוני: 052.7615715

הגאון ר' חיים זעליג שפרינצלס שליט"א, מו"צ

בביתו רח' שמאי 1 בשעות הערב

הרה"צ רבי דוד מוסקוביץ שליט"א,רב ביהמ"ד שאץ
בביהמ"ד שאץ ר' רבי יהודה הנשיא בשעות התפילה**הרב זלמן אייזנבך הי"ו**

בביהמ"ד "קהל חסידים" רח' רבי אליעזר בן הורקנוס בשעות התפילה

תל אביב**הגה"צ רבי אברהם צבי דירנפלד שליט"א,**חבר הביד"ץ וראש כוללי עיון דחסידי בעלזא בארה"ק
בביהמ"ד דחסידי בעלזא רח' אחד העם 63 בשעות התפילה**חיפה****הגאון רבי מאיר דוב רכניצר שליט"א, מו"צ**

בביתו רח' ברכת משה 8 בשעות הערב

הגאון רבי צבי שובקס שליט"א, מו"צ

בביהמ"ד דחסידי בעלזא רח' הרב הרצוג 5 בשעות התפילה

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

בית שמש

הגאון רבי ארי' פינק שליט"א, מו"צ

בביהמ"ד דחסידי בעלזא "בית גדליה" רח' תכלת מרדכי בשעות התפילה

הגאון רבי שמואל יעקב לנדאו שליט"א, מו"צ

בביהמ"ד דחסידי בעלזא "יד כהן" רח' אהל יהושע בשעות התפילה

הגאון רבי מרדכי דוד וועטענשטיין שליט"א, מו"צ

בביתו רח' קדושת אהרן 13
בשעות הערב

גבעת זאב

הגאון רבי אהרן אליהו וועטנשטיין שליט"א, מו"צ

בביתו ברח' הדישון 5, בשעות הערב
ובביהמ"ד דחסידי בעלזא בשעות התפילה

קרית גת

הגאון רבי פנחס פדווא שליט"א, מו"צ

בביהמ"ד דחסידי בעלזא בשעות התפילה

קהל מחזיקי הדת בארץ ישראל

מודעה רבה

בדבר מכירת חמץ ביום י"ג ניסן

הננו מודיעים בזה, שהגה"צ חברי הביד"צ שליט"א, יסדרו מכירת חמץ

מיוחדת ביום המישי י"ג ניסן תשע"ו בשעה 5.00 אחה"צ בדיוק

בלשכת הביד"ץ רח' יצחק שולל 4 ירושלים

מכירת זו מיועדת לאלו אשר מחמת סיבות שונות קשה להם לקיים חובת בדיקת

חמץ במקומות מסויימים שכרשותם, ע"י מכירת זו נפטרים הם מחובת הבדיקה

במקומות אלו אליבא דכו"ע.

המעוניינים במכירה זו יפנו למוכרי החמץ ממעם הגה"צ הביד"צ שליט"א

עד יום המישי י"ג ניסן בשעה 2.00 בצהריים

מכירה זו נהוגה בכמה קהילות בישראל

המקור למנהג זו, הוא לפי דעת המקור חיים, החיי אדם, השולחן שלמה

(תל"ז במסגרת השולחן ס"ק ב') והקיצור שו"ע (סי' קי"ט סק"ו) חייבים בדיקה

בליל בדיקת חמץ אפילו מפוכר חמצו ורשותו ביום י"ד מכיון שבשעת הבדיקה

עוד לא מכר את ביתו והווי ברשותו.

בשו"ת בנין עולם (סי' כ') בשו"ת התם סופר (סי' קל"א) מקילים בזה,

וכן האשל אברהם מצדד להקל.

המשנה ברורה מסיק (סי' תל"ז ס"ק ל"ב) דאף שאין למהות ביד

המקילים, המוכר ביום י"ג (קודם זמן חיוב הבדיקה) שפיר עדיף טפי, וכן הכף

החיים (סי' תל"ז ס"ק נ"ג) מסיק דיותר טוב למכור ביום י"ג כדי לצאת אליבא

דכו"ע.

מזכירות הביד"צ

נתיבות הכשרות

ביד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

תוקף שטרי הרשאה למכירת חמץ הנחתמים ע"י שאינם שומרי תורה

בשנת תשנ"א, בעת הכנת שטרי ההרשאה למכירת חמץ במערכת הכשרות מחוזיקי הדת, הורה הגר"ש אלישיב זצ"ל. להוסיף בסיום שטרות הרשאה למכירת חמץ, המיועדים להיחתם ע"י בעלי מפעלים והנויות שאינם שומרי תורה ומצוות, את ארבעת הסעיפים דלהלן:

1. המרשה מצהיר בזאת כי טענת חוזה למראית עין, ו/או טענת חוזה לצרכים דתיים, לגבי שטר הרשאה זה ולגבי שטר מכירה שיחתום בית הדין עם הגוי על סמך שטר הרשאה זה, תהא בלתי קבילה.
2. כל דין ודברים לגבי שטר הרשאה זה, יתקיים בפני ביה"ד הרבני בירושלים ועפ"י דין תורה.
3. ידוע למוכר, שהואיל ויהודים יראים ושלמים סומכים על שטר מכירה זה לגבי איסור חמץ, הרי כל טענה שתועלה על ידו לגבי תקפות המכירה ו/או גמירות דעתו, בנוסף להיותה בלתי תקפה, תחייבו בקנס של _____ ₪ שיטיל עליו ביה"ד הרבני הנ"ל שאותו הוא מקבל עליו.
4. דין חתימתו של שטר הרשאה זה כדין חתימה על שטר בוררין לכל דבר, כאשר הבורר הוא ביה"ד הרבני הנ"ל.

מעיפים אלו הוכנו בהתייעצות עם טובי המשפטנים בארץ והוכנסו לשטרי ההרשאה, שנחתמו ע"י בעלי המפעלים והחנויות העומדים תחת השגחת הביד"ץ דקהל מחוזיקי הדת בא"י.

בית דין מיוחד לעניני כשרות שע"י קהל מחזיקי הדת בארץ ישראל

הודעה חשובה

בדבר שמרות מכירת חמץ למפעלי מזון

1. כידוע, לדעת פוסקי הדור אין תוקף לשטר הרשאה למכירת חמץ, כפי הנוסח המקובל, הנחתם ע"י יהודים שאינם שומרי תורה ומצוות.
2. במערכת הכשרות מחזיקי הדת בא"י, מוחתמים כל בעלי המפעלים והמוכנים על שמרות הרשאה שנוסחו בהתייעצות עם הגאון האדיר רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל.
3. מזכירות בין הדין תשמה להעביר לרבנויות וועדי כשרות שמרות כאלה לתועלת הציבור.

בברכת התורה
מזכירות בית הדין

שטר הרשאה למכירת חמץ

ביום י"ג / י"ד בניסן

נתיבות
הכשרות

ביד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

מכירת חמץ

אנחנו כל אחד מאתנו המפורטים מטה, נותנים לכבוד הגה"צ חברי הבית דין צדק שליט"א דקהל מחזיקי הדת בא"י, לכולם או לאחד מהם או לבאי כחם, כח הרשאה לעשות עם כל החמץ שלנו המונח במקומות המפורטים למטה ועל כל החמץ שבדעתנו לכלול במכירה זו ועם כל המקומות שמונח בהם החמץ הנ"ל כאדם העושה בשלו, דהיינו אם נמצא לאחד מאתנו חמץ במקומות הנזכרים למטה או בכל מקום אחר, הן חמץ בעין שנעשה מחמשת מיני דגן הן דבר שהוא תערובת חמץ, הן חמץ בלוע, והן חמץ נוקשה וכל חשש חמץ הן אוכלים והן משקים, הן הראויים לבהמה וכל מיני תבואה וקמחים וכל מיני תרופות שיש חשש חמץ בתוכם, וכל החמץ הנדבק בכלים וכל מיני חמץ וחשש חמץ שיבואו תחת בעלותנו או לרשותנו עד זמן איסור חמץ ואחרי זמן איסור חמץ, וכל כל חמץ וחשש חמץ הנמצא בדרך, וכן תעשיות, עסקים ובתי מסחר של חמץ או חשש חמץ שיש לכל אחד מאתנו, וכן כל המקומות ששם מונחים כל הנ"ל, אף אותם המקומות שאינם שייכים לנו רק מושכרים לנו או באופן אחר. אנו ממנים את הנ"ל להיות מורשים לעשות עם כל הנ"ל כעושה בתוך שלחם ממש ויהיו מורשים בכל יפוי כח וזכות שיש לנו בכל הנ"ל, וכן יהיו מורשים להרשות דריסת הרגל דרך רשותנו למקומות הנ"ל. ורשות בידם למכור ולהשכיר, להקיף ולתת במתנה כטוב בעיניהם, ותהא ידם כידינו ופיחם כפינו ועשיתם כעשיתנו וכל מה מה שיעשו יהא כאילו עשינו בעצמנו ולא נוכל לומר לתקוני שדרתיך ולא לעוותי ואנו מתחייבים למסור את המפתחות של כל המקומות הנ"ל ולפתוח את כל המקומות הנ"ל לכל מי שהם יצוו. שטר הרשאה זה לא יופסל ולא יוגרע כחו בשום אופן וגרועותא בעולם, רק תמיד יהא בתוקפו כתוקף כל שטרי הרשאה הנהוגין בישראל, העשויין כתיקון חז"ל. ורשות בידם לכתוב ולחתום עפ"י חוקי הממשלה בכל לשון של יפוי כח וזכות ובכל תוקף ועוז שיועיל עפ"י דין תורה, ועל פי חוקי הממשלה, ואנו מתחייבים לכתוב ולחתום עפ"י חוקי הממשלה בכדי שיקויים מעשיהם ולא יחזר אף קוצו של יוד. כל הנ"ל קבלנו על עצמנו וכן: א. המרשה מצהיר בזאת כי טענת חוזה למראית עין ו/או טענת חוזה לצרכים דתיים לגבי שטר הרשאה זה ושטר המכירה שיחתום ביה"ד עם הגוי על סמך שטר הרשאה זה תהא בלתי קבילה. ב. כל דין ודברים לגבי שטר הרשאה זה יתקיים בפני ביה"ד הרבני האיזורי בירושלים ועפ"י דין תורה. ג. ידוע למוכר שהואיל ויהודים ראים ושלמים סומכים על שטר מכירה זה לגבי איסור חמץ, הרי שכל

נערך ע"י הרב יוסף מרדכי זילבר

רשימת מוצרים הצריכים מכירת חמץ

הקדמה

נהגו הרבה מאחינו בני ישראל, לא לסמוך על מכירת החמץ לנכרי כאשר מדובר בחמץ גמור, מהו "חמץ גמור" בזה יש כמה מנהגים, יש שאינם מוכרים רק חמץ מדאורייתא ותערובת חמץ מדאורייתא אבל חמץ מדרבנן מוכרים, ויש, שגם בחמץ מדרבנן, אינם סומכים על המכירה, ויש שאף בספק מדרבנן אינם מוכרים, אי לכך לתועלת הענין החלטנו לפרסם טבלה שבה פירוט דרגת החמץ שיש בהרבה מוצרים חמצים, כדי ליידע את הציבור, כמו כן יש החושבים שמוצרים שונים אינם כלל בחשש חמץ, לכן הוספנו גם דירוג של מוצרים שחייבים למוכרם.

ביאור ההגדרות:

הגדרה 1 כוללת בתוכה כדלהלן:

- חמץ גמור - לחם - עוגות - פסטה וכו' אסור מהתורה.
- תערובת חמץ שאין בשאר החומר פי שישים כנגד החמץ גם חמץ כזה אסור מהתורה.
- ספק חמץ, גם זה אסור מהתורה כי ספק דאורייתא לחומרא, נהיג לא למכור לנכרי את סוגי החמץ האלו, אם כי בדברים שהם ספק ציינו שזה רק ספק.

הגדרה 2.

חמץ שאסור רק מדרבנן כגון שהמעמיד היא חמץ אבל יש שישים בשאר החומר כנגדו, או שיש בו תמציות חמץ, (מילתא דלטעמא עבידא), ויש שישים בחומר נגדם, אלו בגדר איסור מדרבנן. אבל אסור להשאיר חמץ כזה, ויש שהקפידו גם לא למכרו לנכרי.

הגדרה 3.

ספק איסור דרבנן הרבה נוהגין למכור לנכרי ספק חמץ מדרבנן, בכל אופן אסור להשאירו בבית ללא מכירה, ולכן יש להשמידו או למכרו.

הגדרה 4.

דברים שאינם ראויים למאכל, יש מחלוקת אם צריך למכרו אולם וודאי שכדאי למכרו.

הגדרה 5.

דברים שאין צורך למכרם ואפשר להשהותם, אולם אין להשתמש בהם בפסח ללא כשרות מהדרין, הגדרה זו כוללת גם את כל הקטניות.

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

מכירת חמץ

המוצר	חמץ מדאורייתא ספק חמץ דאורייתא תערובת חמץ מדאורייתא	חמץ מדרבנן חייבים למוכרו	ספק חמץ דרבנן חייבים למכרו	לא ראוי למאכל כדאי למכרו	אין בו חמץ אבל לא להשתמש בפסח בלי כשרות מהודרת
אבקות מרק	יש לבדוק במרכיבים אם מופיע מכיל קמח או גלוטן זה חמץ גמור אם כתוב עקבות גלוטן ניתן למכרו				
אבקות קקאו					√
אבקת חרובים			√		
אבקת סוכר					√
אבקת אפיה					√
אבקת תפוזי אינסטנט			√		
אבקת שמרים יבשים			√		
אבקת פלאפל	√				
אגוזים קלופים					√
אובלטים	√				
אלכוהול ללא כשרות לפסח	√				
אטריות ומוצרי פסטה כולל אטריות ביצים	√				
אורז					√
אבקת שום - בצל					√
אבקת שתיה - לא כשל"פ			√		
אורז נמס - מזון תינוקות		√			
אינסטנט פודינג			√		
במבה					√
ביסלי	√				
בורגול	√				
בוטנים קלויים - מצופים - מטוגנים	√				
בירה שחורה ולבנה תוצרת מקומית ויבוא	√				
בשר תחליפים	√				
בשר מעובד ללא כשל"פ			√		
בונה צ'יפס			√		
בייגלה	√				

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחזיקי הדת פסח תשע"ו

מכירת חמץ

המוצר	חמץ מדאורייתא ספק חמץ דאורייתא תערובת חמץ מדאורייתא	חמץ מדרבנן חייבים למוכרו	ספק חמץ דרבנן חייבים למכרו	לא ראוי למאכל כדאי למכרו	אין בו חמץ אבל לא להשתמש בפסח בלי כשרות מהודרת
בוטנים טחונים					√
ביסקוויטים	√				
בושם				√	
גריסים בארץ בד"כ ללא הרטבה בחו"ל ספק חמץ גמור	√				
גלילות בארץ			√		
גלילות בחו"ל	√ ספק				
גלוקוזה בארץ					√
גלוקוזה בחו"ל	√ ספק				
גפילטע פיש ללא כשרות לפסח	√ ספק				√
גרנולה	√				
גבינות ללא כשרות לפסח			√		
גביעי גלידה	√				
גרעינים לבנים שחורים גרעיני אבטיח קלויים	√ ספק				
גלידה חמה	√				
גלילי ופלים	√				
ג'לי בטעמים			√		
דגי טונה					√
דגים מטוגנים	√				
דקסטרוזה גכישית (סוכר ענבים)	√ ספק				
דגני בוקר	√				
גבית סויה - טופו ללא טעמים					√
דבש					√
דבש מלאכותי			√		
דובדבנים מסוכרים			√		
דגים מעושנים			√		
וופלים	√				
ויטמנים	√ ספק				
ויטמין C (חומצה אסקורבית)	√ ספק				
ויסקי	√				

נתיבות הכשרות

ביד"ץ מחוזקי הדת
פסח תשע"ו

מכירת חמץ

המוצר	חמץ מדאורייתא ספק חמץ דאורייתא תערובת חמץ מדאורייתא	חמץ מדרבנן חייבים למוכרו	ספק חמץ דרבנן חייבים למכרו	לא ראוי למאכל כדאי למכרו	אין בו חמץ אבל לא להשתמש בפסח בלי כשרות מהודרת
זיתים בשימורים			√		
חומום יבש					√
חומץ סינטיטי					√
חומץ טבעי חו"ל	√				
חומץ טבעי מקומי ללא כשרות לפסח					√
חיטה תפוחה	√				
חמוץ מתוק - ממתק מקלות	√ מכיל קמח חמץ ודאי				
חומצת לימון, מלח לימון	√				
חמאת בוטנים רגיל		√			
חמאת בוטנים ממותק		√			
חרדל ממרח (לבדוק במרכיבים)	√ יש בתוספת קמח	√ יש בלי תוספת קמח			
חטיפים לבדוק במרכיבים	√ מכיל גלוטן	√ לא מכיל גלוטן			
חלב					
חלב סויה בלי טעמים					√
חלבה בארץ			√		
חלבה בחו"ל			√		
חמאת שומשום בחו"ל			√		
טחינה					√
טמפה			√		
טופו ללא טעמים					√
טבק הרחה				√	
יוגרט - ללא כשל"פ			√		
ירקות כבושים			√		
ליקרים בארץ ובחו"ל	√				
ליפתנים		√			
לתת מאלט	√				
מיונז			√		
ממרח מרטייסט			√		
ממרח דגנים	√				
ממרח בטעם כבד	√ ספק				

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוזיקי הדת פסח תשע"ו

מכירת חמץ

המוצר	חמץ מדאורייתא ספק חמץ דאורייתא תערובת חמץ מדאורייתא	חמץ מדרבנן חייבים למוכרו	ספק חמץ דרבנן חייבים למכרו	לא ראוי למאכל כדאי למכרו	אין בו חמץ אבל לא להשתמש בפסח בלי כשרות מהודרת
משחת שיניים ללא כשרות לפסח	√ ספק				
מונו.סודיום גלוטומט	√ ספק				
מרגרינה			√		
משקאות חריפים (כמו ויסקי וודקה וכד')	√				
משקאות קלים			√		
מזון תינוקות דיסות - ללא כשרות לפסח	√				
מזון תינוקות תחליפי חלב - ללא כשרות לפסח			√		
מחיות פירות וירקות לתינוקות			√		
מלח דיאטטי חו"ל	√				
מלבין קפה			√		
מלפפונים חמוצים			√		
ממרח שוקולד			√		
מצות חמץ	√				
משמש מיווש				√	
מסטיק			√		
מקרונים פסטה	√				
מעדני חלביים ופרווה			√		
ממרח תמרים תוצרת הארץ				√	
נקטר בארץ			√		
נקטר בחו"ל	√				
נקניקים בשריים			√		
נקניק צמחי	√				
סודה ללא כשרות לפסח מארץ				√	
סודה לשתייה				√	
סוכר ענבים	√				
סוכר					
סוכר וניל				√	
סיגריות (יש החוששים בסיגריות אף שאינם אכילים מחמת הספק והתמצית שזה נכנס לפה)				√	

נתיבות הכשרות

ביד"ץ מחוזקי הדת
פסח תשע"ו

מכירת חמץ

המוצר	ספק חמץ מדאורייתא ספק חמץ דאורייתא תערובת חמץ מדאורייתא	חמץ מדרבנן חייבים למוכרו	ספק חמץ דרבנן חייבים למכרו	לא ראוי למאכל כדאי למכרו	אין בו חמץ אבל לא להשתמש בפסח בלי כשרות מהודרת
CO	√ הרוב כשר				
סרדינים					√
סורביטול	√				
סוכריות בארץ			√		
סוכריות בחו"ל	√ ספק				
סאווור סטיק	√				
סולת סולת נמסה	√				
סירופ לשתייה	√				
סלטים ירקות			√		
עמילן . קורנפלור					√
פטירות בשימורים		√ לפי דעת הגרי"ש אלישיב			
פירות יבשים					√
פיצוחים קלויים	√ ספק				
פלסטלינה בר בצק	√				
פסטה לסוגיה	√				
פיצפוצי אורז			√		
פתיתים	√				
פריגנים יש עם תוספת קמח לבדוק במרכיבים	√ באם יש קמח זה חמץ		√ באם אין קמח		
פירות מסוכרים			√		
פפריקה					√
פלפל שחור					√
פלפל					√
פלפל חריף - שיפקה			√		
פריכיות אורז ללא תוספת חיטה	√ עם תוספת חיטה				√
פודינג למיניהם גם אינסטנט			√		
פרוקטזה בארץ - סוכר פירות			√		
צימוקים					√
צמקאו					√
צ'יפס					√
צ'יפס בטעמים			√		

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוזיקי הדת פסח תשע"ו

מכירת חמץ

המוצר	חמץ מדאוריתא ספק חמץ דאוריתא תערובת חמץ מדאוריתא	חמץ מדרבנן חייבים למוכרו	ספק חמץ דרבנן חייבים למוכרו	לא ראוי למאכל כדאי למכרו	אין בו חמץ אבל לא להשתמש בפסח בלי כשרות מהודרת
ציקו			√		
ציפורן ציקו עם דגנים	√				
קונדישנר				√	
קואקר	√				
קוקוס טחון				√	√
קורנפלור				√	√
קוסקוס	√				
קורנפלד אינסטנט בתוספת ויטמינים			√		
קטשופ			√		
קמח חיטה	√				
קמח מלא	יש לבדוק עם המפעל האם המוצר חמץ				
קמח תפ"א				√	√
קטניות				√	√
קפה, רגיל, נמס ותורכי				√	√
קפה בטעמים			√		
קצפת צמחית			√		
קריש ג'לי בארץ			√		
קריש מחו"ל	√ ספק				
קרמבו	√				
קקאו				√	√
קרים ידיים				√	
קריקריים	√				
קורן סירופ בארץ				√	√
קורן סירופ בחו"ל	√				
קמח מצה ללא כשרות לפסח	√				
ריבות בארץ			√		
ריבות חלב בארץ			√		
ריבות חלב בחו"ל	√				
רוטב סווייה	√				
רטבים	√				
רסק עגבניות בארץ				√	√
רסק עגבניות בחו"ל	√				

**נתיבות
הכשרות**
ביד"ץ מחוזקי הדת
פסח תשע"ו

המוצר	ספק חמץ מדאוריתא ספק חמץ דאוריתא תערובת חמץ מדאוריתא	חמץ מדרבנן חייבים למוכרו	ספק חמץ דרבנן חייבים למכרו	לא ראוי למאכל כדאי למכרו	אין בו חמץ אבל לא להשתמש בפסח בלי כשרות מהודרת
רסק תפו"ע			√		
רסק פלפל חריף			√		
שומשום					√
שוקלד נקי					√
שוקלד עם תוספת שוקלד ממולא חטפי שוקלד לבדוק במרכיבים	√		√ רק כשאין קמח או גלוטן		
שזיפים יבשים					√
שוקו אבקה בארץ			√		
שלוה	√				
שמני קטניות					√
שמפו				√	
שמרים טריים					√
שמרים יבשים חו"ל			√		
שמרים לטעם	√				
שמרי נירה	√				
שניצלים דגים בשר	√				
שקדי מרק	√				
שקדים מולבנים ללא כשל"פ			√		
שיפון קמח	√				
שימורים בארץ			√		
שימורי אפונה - תירס - גזר . שעועית					√
שבבי תפו"א			√		
תמרים בארץ					√
תבלינים			√		
תחליפי בשר	√				
תחליף גבינה			√		
תחליף קפה עם דגנים	√				
תחליף קפה ללא דגנים			√		
תמציות			√		
תחליפי חלב			√		
תה					√
תה בטעמים			√		
תמצית רום	√				

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

סדר פסח כהלכתו

- דרשות שבת הגדול
- הלכות טבילת כלים
- זמני הגעלת כלים
- זמנים ושיעורים

פסח תשע"ו

סדר פסח כהלכתו

נתיבות
הכשרות
בד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

קהל מחזיקי הדת בארץ ישראל

מודעה רבה לאורייתא

הננו להודיע לקהל הרחב כי דייני ורבני קהלתינו הק' ידרשו

דרשת שבת הגדול

ירושלים

הגאון רבי אליהו שמואל וינד שליט"א
דומ"ץ דקהלתינו הק'
בהיכל הגרויסע שטוב בקרית בעלזא ירושלים
לאחר עריכת השולחן של סעודה שלישית

הגאון רבי משה מיכל פינק שליט"א
דומ"ץ דקהלתינו הק' ורב שכונת בית וגן
בביהמ"ד חסידים "תפארת יעקב" רח' הפסגה בשעה 5:30 אחה"צ

בני ברק

הגה"צ רבי חיים צבי שפירא שליט"א
חבר הביד"צ ורב ביהמ"ד "קהל חסידים" רמת אהרן
בביהמ"ד קהל חסידים רח' סורוצקין 9 בשעה 4:30 אחה"צ

הגה"צ רבי יעקב גרינוולד שליט"א
חבר הביד"צ ורב ביהמ"ד דחסידי בעלזא קהילות יעקב
בביהמ"ד דחסידי בעלזא רח' קהילות יעקב 21 בשעה 5:30 אחה"צ

הגאון רבי משה וובר שליט"א
דומ"ץ דקהלתינו הק'
בביהמ"ד דחסידי בעלזא רח' בני ברק בשעה 5:30 אחה"צ

הגאון רבי יצחק צבי שפרינצלס שליט"א
דומ"ץ דקהלתינו הק' ורב גבעת רוקח
בבית הכנסת בית מרדכי גבעת רוקח בשעה 5:30 אחה"צ

הגאון רבי אברהם יהושע הורוויץ שליט"א
דומ"ץ דקהלתינו הק'
בביהמ"ד דחסידי בעלזא רח' זוננפלד 3 רמת אלחנן בשעה 5:00 אחה"צ

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

הגאון רבי שמואל פנחס טרויבע שליט"א

דומ"ץ דקהלתינו הק'

בביהמ"ד בית פנחס רח' יואל 18 בני ברק, בשעה 5:30 אחה"צ

הגאון רבי דוב מאיר פייבוש שליט"א

דומ"ץ דקהלתינו הק'

בביהמ"ד רבבות אפרים רח' בעלזא 1 בני ברק, בשעה 5:30 אחה"צ

הגאון רבי יהושע פינק שליט"א

דומ"ץ דקהלתינו הק'

בביהמ"ד "מחזיקי הדת" רח' מחזיקי הדת 2 בני ברק, בשעה 5:30 אחה"צ

אשדוד

הגה"צ רבי חיים פסח הורוביץ שליט"א

חבר הביד"צ ודומ"ץ קריות חסידי בעלזא אשדוד

בביהמ"ד המרכזי רובע ג' רח' חטיבת הנגב 35 בשעה 5:15 אחה"צ

הגאון רבי מנחם מנדל שווימר שליט"א

דומ"ץ דקהלתינו הק'

בביהמ"ד דחסידי בעלזא בית יעקב אריה רח' רבי מאיר בעל הנס אשדוד,

בשעה 5:15 אחה"צ

הגאון רבי יוסף פלטיאל דירנפלד שליט"א

דומ"ץ דקהלתינו הק'

בביהמ"ד דחסידי בעלזא "בית דוד שאול" רח' חנינא בן דוסא 4,

בשעה 5:15 אחה"צ

הגאון רבי יוסף צבי רכניצר שליט"א

דומ"ץ דקהלתינו הק'

בביהמ"ד דחסידי בעלזא "בית פנחס" רח' רבי ינאי בשעה 4:00 אחה"צ

הגאון רבי מנשה פינק שליט"א

דומ"ץ דקהלתינו הק'

בביהמ"ד דחסידי בעלזא "בית נפתלי" רח' רבי יהודא הנשיא

בשעה 5:15 אחה"צ

הגאון רבי אשר ישעי' זלפריינד שליט"א

דומ"ץ דקהלתינו הק'

בביהמ"ד דחסידי בעלזא "אור שלמה" רח' חטיבת הנגב

רובע ג' בשעה 5:15 אחה"צ

הגאון רבי אלחנן וינד שליט"א

דומ"ץ דקהלתינו הק'

בביהמ"ד דחסידי בעלזא רחוב אבוחצירא

רובע ג' בשעה 5:15 אחה"צ

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוזקי הדת
פסח תשע"ו

הגאון רבי אברהם חיים ברנשטיין שליט"א
דומ"ץ דקהלתינו הק'
בביהמ"ד דחסידי בעלזא "אהבת שלום"
רובע ג' בשעה 5:15 אחה"צ

תל אביב

הגה"צ רבי אברהם צבי דירנפלד שליט"א
חבר הביד"צ ורב ביהמ"ד דחסידי בעלזא ת"א
בביהמ"ד דחסידי בעלזא אחד העם 63 ת"א בשעה 5:00 אחה"צ

חיפה

הגאון רבי מאיר דוב רכניצר שליט"א
דומ"ץ דקהלתינו הק'
בביהמ"ד דחסידי בעלזא רח' הרב הרצוג 5 חיפה,
בשעה 5:30 אחה"צ

בית שמש

הגאון רבי ארי' פינק שליט"א
דומ"ץ דקהלתינו הק'
בביהמ"ד דחסידי בעלזא "בית גדליה" רח' תכלת מרדכי
בשעה 5:30 אחה"צ

הגאון רבי שמואל יעקב לנדאו שליט"א
דומ"ץ דקהלתינו הק'
בביהמ"ד דחסידי בעלזא "יד כהן" רח' אהל יהושע
בשעה 5:30 אחה"צ

קרית גת

הגאון רבי פנחס לייבוש פדווא שליט"א
דומ"ץ דקהלתינו הק'
בביהמ"ד דחסידי בעלזא
בשעה 5:30 אחה"צ

גבעת זאב

הגאון רבי אהרן אליהו וועטנשטיין שליט"א
דומ"ץ דקהלתינו הק'
בביהמ"ד דחסידי בעלזא
בשעה 5:30 אחה"צ

נתיבות הכשרות

ביד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

הגאון רבי שמאי קהת הכהן גרוס שליט"א

דומ"ץ קהל מחזיקי הדת בארץ ישראל
מח"ס שו"ת "שבט הקהתי" וש"ס

הלכות טבילת כלים

א. כשם שצויתה התורה הק' שנקדש ונטהר עצמנו, כן צויתה שנטהר גם את כלי הסעודה שאנו קונים מנכרים, כדי שיצא הכלי מטומאתו ויכנס לקדושת ישראל, דומיא לגר הנכנס לקדושת ישראל ע"י טבילה, כי טומאה שורה על כליו של נכרי, ואפילו על כלי חדש שלא השתמש בו הנכרי כלל. ואפילו ישראל ששאל כלי מישראל חברו - שקנה את הכלי מנכרי, ג"כ צריך טבילה.

ב. נחלקו הפוסקים אי מצות טבילת כלים היא מה"ת: י"א שהיא מדרבנן, וי"א שהיא מה"ת. ואמנם כיון שרוב הראשונים ס"ל דחיוב הטבילה הוא מה"ת, ע"כ אם הוא מסופק אי נטבל הכלי, יש לטבלו בלא ברכה.

ובכלי מזכוכית שחיוב טבילתו הוא מדרבנן, דנו הפוסקים אי הולכין להקל, דאפשר דכיון דיש לו מתירין - דהא אפשר לטבול - בקל יש להחמיר.

ג. אסור להשתמש בכלי שלא נטבל אפילו תשמיש ארעי פעם אחת, גם אם בדעתו לטבולו אח"כ. עבר והשתמש בכלי קודם שנטבל, אין המאכל נאסר. גם אם עבר והשתמש עם הכלי הרבה פעמים קודם שנטבל, עדיין חייב לטבולו.

כלים החייבים והפטורים מטבילה

ד. כל מיני מתכות וכלי זכוכית חייבים בטבילה, אבל כלי עץ או חרס או אבן או פלסטיק פטורים מטבילה. אבל אם הם מורכבים במתכות או מצופים בזכוכית, צריך להטבילם.

ה. אין חייבים להטביל כי אם כלי סעודה, אבל כלי שהוא לנוי או לתשמיש אחר, לא בעי טבילה.

ו. כלים המשמשים לאוכל, אבל עדיין אין האוכל נעשה ראוי בהם לאכילה, כגון סכין של שחיטה, כלי לישה או נפה העשויה ממתכות, שעדיין יש לבשל או לאפות את האוכל, הוי ספק אי חייבים בטבילה, לפיכך טובלים אותם בלא ברכה. {ומקלף המקלף פירות וירקות או

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

מגדרת שמשמשים לאוכלין הנאכלים כשהן חיים, צריכים טבילה בברכה.

ז. מגירות ומדפים של המקרר, נחשבים כחלק מהמקרר, ואפילו אם מניחים עליהם מאכלים, אין צריך לטובלם. וה"ה הברזלים שבתוך התנור, שעליהם מונחות התבניות, ג"כ פטורים מטבילה, אבל התבניות שאופים בהן יש לטובלן.

ח. טרמוס, יש להטבילו בברכה כמות שהוא, ולא יפרקנו, כי אז מוציאו מתורת כלי, ולכמה שיטות לא תועיל הטבילה, ולפי זה גם שאר כלים העשויים מפרקים, כגון מטחנה וכדו', ודרך השימוש בהם הוא רק כשאינם מפורקים, יש לטובלם דוקא כשהם מורכבים ושלמים.

ט. פותחן של בקבוקים או קופסאות שימורים, אע"פ שנוגע באוכל אין צריך טבילה, והטעם כיון שהוא משמש לכלים ולא משמש לסעודה.

י. כלי המשמש רק כבסיס לכלי אחר, ואין האוכל נוגע בו, כמו מגש שעשוי רק לשים עליו כלים עם אוכל, אבל אין מניחים אוכל על המגש עצמו, אין צריך טבילה.

יא. כשטובל כלי אחד מברך "על טבילת כלי", ואם טובל שני כלים מברך "על טבילת כלים", ובדיעבד אם בירך על כלי אחד בלשון רבים, או על רבים בלשון יחיד, יצא. ולהעיר, שבזמננו בהרבה מפעלים אפילו של נכרים, ישנם שותפים ישראלים, או כשישראל יש לו חלק גדול במניות של המפעל, דעת כמה פוסקים שא"א לברך אלא א"כ ידוע שמפעל הייצור של הכלי שייך רק לנכרי}.

יב. כיסוי קדירה צריך טבילה, כי אדי המרק וזיעת התבשיל עולה אל הכיסוי, והוי כקדירה. ולפי"ז ה"ה דצריך לברך על טבילת הכיסוי לבד. ואם טובל קדירה עם כיסוי ברכתו כמי שטובל כלי אחד ומברך "על טבילת כלי".

יג. מברכין על טבילת כלי זכוכית אע"פ שחיובה הוא רק מדרבנן. וכלים העשויים מפירקס ודורלקס דינם ככלי זכוכית.

יד. כלי חרס של פורצלן, מן הדין אין צריכים טבילה, דאינם דומים לכלי זכוכית, כי אם נשברו אין להם תקנה כלל ע"י התכה, ככלי זכוכית. ומ"מ יש בימינו כלים כאלו שיש להם תקנה ע"י התכה באש, ויש לטובלם בלי ברכה.

טו. כלי אמאיל יש להטבילם, אבל לא יברך על הטבילה, אבל כלי אלומיניום או העשוי מנירוסטה צריך טבילה בברכה.

טז. כלי חשמלי, כגון טוסטר וקומקום, אע"פ שעשוי מפלסטיק, אם גוף החימום עשוי ממתכת חייב בטבילה {ולאחר מכן ימתין עד

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

שיתייבש היטב, כדי שלא יתקלקל}. ואם ירא לטבלו במים שלא יתקלקל, יש מתירים שיתנו לאומן, שיפרקנו, ויתבטל ממנו תורת כלי, ויחזור וירכיבנו. ויש מפקפקים על עצה זו. אבל כלי המורכב מכמה חלקים ואין צריך אומן לפרקו ולהרכיבו, כגון מטחנה וכדומה, ודאי לכו"ע אינו מועיל לפרקו ולהרכיבו.

יז. קופסאות וצנצנות עם אוכל המיובאים מחו"ל אפשר להשתמש בהן. ואם רוצה להשתמש בהן שימוש חוזר לאחר שנתרוקנו מהאוכל, מצינו בזה דעות שונות בין הפוסקים אם חייבים בטבילה, ובכלי זכוכית שכל חיובו הוא רק מדרבנן יש להקל טפי.

יח. מגש שמעמידים עליו את נרות השבת אין צריך טבילה, ואע"פ שהמפעל ייצר את המגש לצורך אחר, כדי שיגישו עליו מאכלים, לא אזלינן בתר מחשבת המייצר אלא אחר מחשבת הקונה, ואפילו אם לפעמים מניח עליו חלה וכדו', עיקר מחשבתו הוא לצורך הפמוטים ולא לצורך החלה. אבל תחתית של גביע הקידוש, לאלו ששותין מה שנשפך בו, נראה שיש לטובלו.

יט. אם לא בירך קודם הטבילה, שוב לא יברך.

כ. כשטובל הרבה כלים, אזי לכתחילה לא ידבר באמצע הטבילה מדברים אחרים שלא מענין הטבילה, ובדיעבד אם דיבר לא יברך שוב.

כא. לא יהא דבר החוצץ, כגון חלודה, על הכלי, בין מבפנים ובין מבחוץ. גם אם הכלי מורכב מדבר שאינו חייב בטבילה, כגון שחלק מהכלי עשוי מפלסטיק שפטור מטבילה, אסור שיהא דבר חוצץ אפילו על חלק הפלסטיק. וכן לא יהא דבר החוצץ על ידות הכלי.

כב. תוית המודבקת על הכלי, אם הוא מיעוט ואין הבעלים מקפידים על כך, אפשר לטבול כך את הכלי, ואין צריך להסירה. ויש סוברים שרק אם היא תוית נאה ע"ג כלי מקריסטל וכדו', שמעידה על יוקרו של הכלי, רק אז אינו חוצץ. [ויש לעיין אם מי שאינו מקפיד על התוית שעליו טובלו, ואח"כ נתן הכלי לאחר שכן מקפיד ע"כ, אם הטבילה מועילה, דיתכן שכיון שהבעלים בשעת הטבילה לא הקפידו, א"כ לא איכפת לן מה שנתן הכלי לאחר שמקפיד עליו, וכן מסתברא].

כג. צריך שיהא הכלי רפוי בידו בשעת טבילה שאם מהדקו בידו הוי חציצה. ואם לחלח ידו במי מקוה אין לחוש.

כד. סכין שמתקפל על כל חלקיו, צריך לפתוח כל החלקים כדי שיבוא המים לכל חלקי הכלי.

כה. יטבול הכלי כשפיו כלפי מעלה ויתמלא כולו מים. ואם טבל כשפיו למטה, ופיו צר, לא עלתה לו טבילה, לפי שלא הגיעו המים

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוזקי הדת
פסח תשע"ו

לשוליו אפילו אם מכניסו כולו למים. והב"ח מחמיר בזה אפילו כשפיו רחב, כדי שיגיע המים לכל חלקי הכלי.

כו. צריך לטבול כל הכלי בבת אחת, וכמו באדם הטובל, דאין טבילה לחצאין {משא"כ בהגעלה שאפשר להגעיל לחצאין}.

כז. מן הדין די לטבול הכלי טבילה אחת, ויש מדקדקין לטבול ג' פעמים.

כח. קטן אינו נאמן על טבילת כלים. אבל אם טבלו בפני גדול, הוי טבילה {היינו שגדול מעיד שראה שהקטן טבלו כדיו, אך אין די במה שהקטן אמר שפלוני ראה שטבלו}. ויש להחמיר בזה אפילו בכלי זכוכית, שחייב טבילתו הוא מדרבנן.

כט. שלח קטן שימסור כלי לגדול לצורך טבילה, וחזר הקטן ואמר מסרתי לו וטבלו, נאמן.

ל. מי שקנה כלי כדי ליתן במתנה לחבירו, דנו הפוסקים אם יועיל מה שנותן המתנה יטבול הכלי, כי אפשר שלא תועיל טבילתו, כיון שאצלו אין זה כלי סעודה, ומוטב שיודיע למקבל המתנה שיטבול הכלי. ואם טבל נותן המתנה, יחזור המקבל ויטבלהו שוב בלי ברכה.

לא. טבל כלי בלא שהתכוין למצוה, או שנפל הכלי מעצמו אל תוך המקוה, וכן קטן שטבל, עלתה הטבילה, משום שטבילת כלים אין צריכה כוונה.

לב. טבל כלי של חבירו שלא בידיעתו, מועילה הטבילה.

לג. לקח כלי מנכרי שהשתמש בו בחמין וצריך להגעילו מן האיסור, אזי יש להגעילו תחילה ואח"כ לטבלו. ואם הטבילו ואח"כ הכשירו אפילו אם היה הכלי אינו בן יומו, יחזור ויטבילו בלא ברכה. {אמנם מה שמגעילים כלים חדשים מחשש שומן איסור, מאחר שהכשרה זו הוי רק חומרא, שהרי אפילו אם היה נעשה מאיסור כבר נפגם, ובכה"ג אם טבל לפני שהכשירו אין צריך לחזור ולטבול}.

לד. אסור להטביל כלים בשבת ויו"ט, משום דנראה כמתקן הכלי, שע"י הטבילה הותר השימוש בו. ובעת הצורך יש עצה, שיתן את הכלי לגוי במתנה, ויחזור וישאלנו ממנו, דאז פטור מטבילה רק בשבת ואחר שבת יש לטבול, ואם זה כלי שראוי למלאות בו מים, ימלאנו מים מן המקוה ועלתה לו טבילה. וה"ה אם זה סכין מלוכלך, שמותר להטביל ולהדיח הסכין. ואינו מברך על הטבילה, כי רק באופן זה מוכח שאינו עושה לשם טבילה. ופשוט שמותר לעשות כן רק כשאין לו כלי אחר לצורך השבת, דאל"ה אסור משום שמפסיד בידים את הברכה. ואם יש לו ספק על הכלי אם היא צריכה טבילה, וא"א לו לעשות בנקל העצות הנ"ל, אזי יש לסמוך על הדעה דס"ל דמותר לטבול כלי בשבת ויו"ט, וכן

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

אם עבר וטבל, מותר להשתמש בו, כיון שיש שיטות שמותר לטבול כלי בשבת ויו"ט.

לה. גם בבין השמשות של ער"ש ויו"ט אין לטבול הכלים, אך אם צריך את הכלי לצורך שבת ויו"ט, ואין לו אחר, מותר להטביל בבין השמשות ולברך כדין, ואין צריך לעשות התחבולות הנ"ל.

לו. אם נתערב כלי שצריך טבילה בין כלים שאין צריכים טבילה, לא שייך בזה ביטול ברוב, כיון שאפשר לטבול כל הכלים, וממילא הוי דבר שיש לו מתירין, וכשטובל כל תערובת הכלים, אע"פ שרק אחד מהם חייב בטבילה, יכול לברך "על טבילת כלים", כיון שבמציאות צריך להטביל את כולם מחמת התערובת. אך אם טבילת כל תערובת הכלים תגרום לו הוצאות ממון או טירחא מרובה יש להקל, דנתבטל ברוב, אולם בתנאי שאין הכלי שחייב טבילה כלי חשוב, כי כלי חשוב אינו בטל.

לז. גוי שגנב כלי מישראל, ולבסוף הוחזר הכלי אל הישראל, אין הכלי צריך טבילה, ואע"פ שכבר נתיאש הישראל ממנו, דכיון שאין רשאי הגוי להחזיקו בפירסום לא הוי שם העכו"ם עליו.

מתוך "עלים לתרופה" היו"ל ע"י מכון אור הצפון דחסידי בעלזא אנטוורפן

**נתיבות
הכשרות**
בד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

קהל מחזיקי הדת בארץ ישראל

הגעלת כלים

לקראת חג הפסח הבעל"ט
תתקיים אי"ה במקומות ובזמנים דלהלן:

ירושלים

גאולה

רח' יצחק שולל 4

ברחבת החצר של ת"ת דחסידי בעלזא

ביום ששי ז' ניסן..... בין השעות 1:00.3:00 אחה"צ
בימים ראשון ושני ט' י' ניסן..... בין השעות 4:00.6:00 אחה"צ
בימים שלישי ורביעי י"א י"ב ניסן..... בין השעות 3:00.6:00 אחה"צ
ביום חמישי י"ג ניסן..... בין השעות 2:00.6:00 אחה"צ

קרית בעלזא

ברחבת החצר ליד המקוה המרכזי רח' קדושת אהרן 14

בימים שישי ז' ניסן..... בין השעות 1:00.3:00 בצהריים
בימים ראשון ושני ט' י' ניסן..... בין השעות 1:00.4:00 לפנה"צ
ביום שלישי ורביעי י"א י"ב ניסן..... בין השעות 11:00.4:00 צהריים
ביום חמישי י"ג ניסן..... בין השעות 10:00.4:00 צהריים

בני ברק

רחוב האדמו"ר מבעלזא 5 בחצר מוסדות חסידי בעלזא

בימים שני, שלישי, רביעי, חמישי י' יא' יב' יג' ניסן
בין השעות 10:30 בבוקר עד 7:30 בערב
עד שעה 12:00 רק כלים חדשים
ביום שישי ערב פסח..... בין השעות 7:30.10:00 בבוקר

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

אשדוד

רובע ג' ליד ביהמ"ד המרכזי רובע ג' רח' חטיבת הנגב 35

בימי ראשון, שני, שלישי, רביעי, חמישי, ט' י"א י"ב י"ג

בין השעות 12:00 בצהריים עד 6:00 אחה"צ

ביום שישי ערב פסח בין השעות 11:00.12:30 אחה"צ

כמה מעלות טובות למוקדים שלנו:

- סירים נפרדים לכלים חדשים ולכלים חמוצים
- מז"צ מפקח על כל תהליך ההגעה
- אפשרות לליבון כלים במקום
- מקוה לטבילת כלים במקום

בברכת חג כשר ושמח

ה ה נ ה ל ה

**נתיבות
הכשרות**
בד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

קהל מחזיקי הדת בארץ ישראל

ערב פסח תשע"ו

זמנים

הזמנים לפי שעון קיץ

קריית גת	חיפה	בית שמש	אשדוד	ת"א	ים	
9.55	9.53	9.54	9.56	9.55	9.53	סוף זמן אכילת חמץ
11.17	11.16	11.16	11.18	11.17	11.15	סוף מכירת ושריפת חמץ
12.38	12.37	12.38	12.39	12.38	12.37	חצות היום והלילה
6.54	6.45	6.37	6.53	6.53	6.38	הדה"נ

שיעורים

שיעור רביעית לד' כוסות

יש אומרים 150 גרם < יש אומרים 86 גרם

שיעור כזית לגבי אכילת מצה

יש אומרים 11 גרם < יש אומרים 22 גרם

שיעור כזית לגבי אכילת מרור

הוא כ.20 גרם

שיעורים בהפרשת חלה

עיסה הנילושה מ.1.200 ק"ג ויותר חייבת בהפרשת חלה בלי ברכה, נוהגים להפריש חלה בברכה מעיסה שנילושה מ. 1.670 ק"ג קמח ויותר, יש אומרים רק מ.2.250 ק"ג קמח ויותר.

ב"מצות מחזיקי הדת" מפרישים חלה מהמצות תיכף לאחר האפייה

בחבורות הפרטיות יש לברר אצל המארגנים האם הופרשה חלה

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ה

כשרות בהלכה

- **הגאון רבי היים דוד שובקס שליט"א**
דינים נחוצים בהלכות מליחה, והידורים שונים בכשרות של קהילתינו הק'.
- **הגאון רבי מרדכי אייכלר שליט"א**
הידורי הכשרות והלכה למעשה בעניני מצוות התלויות בארץ - ושמיתה.
- **הגאון רבי שמאי גרוס שליט"א**
בשר שנתעלם מן העין.
- **הגאון רבי פנהס לייבוש פדווא שליט"א**
אטריות מביצים האם מותר להניחם במרק שהיד סולדת בו.
- **הרב אהרן זיכרמן שליט"א**
קרנות ביטוח ופיננסים.
- **הגאון רבי שלמה בינעט שליט"א**
שיעורי מצה מרור וד' כוסות לאלו שהתקינו "שרוול" או טבעת בקיבה.
- **הרב יוסף מרדכי זילבר שליט"א**
עשרת הדברות למשגיחים.
- **נודלס למהדרין**
הצצה מרתקת להליך ייצור אטריות ה'נודלס'.

פסח תשע"ו

הגאון רבי חיים דוד שובקס שליט"א

רב אחראי על שחיטת הבקר בא"י ובחו"ל - חבר הביד"ד המיוחד לעניני כשרות
ראש כולל מתיבתא ומח"ס מגד חדש

דינים נחוצים בהלכות מליחה, והידורים שונים בכשרות של קהלתינו הק'

א. שריית הבשר במים קודם המליחה

בש"ע (סי' סט): הדחת בשר לכתחלה יזהר לשרותו נגד חצי שעה וכו'. והפת"ש (סק"ה) הביא דברי הפמ"ג בפתיחה (ד"ה גם יש עוד נפק"מ) דאם נשרה בכלי במים וחצי חתיכה היה למעלה מהמים, הרי להטעם להדהדה הוא לרכך החתיכה שרי, דהמים נכנסים בבשר ונתרכך כל החתיכה, וא"כ מדיח צד השני שהיה למעלה מהמים משום שאר הטעמים, ודיו, דהא לשאר הטעמים א"צ שרייה חצי שעה.

ועיין גם ברע"א (על הרמ"א רק הדיחו היטב) דכתב דאם הדיחו היטב מצד אחד ומצד אחד הדחה מועטת י"ל דדי בכך, דלענין ריכוך י"ל דעל ידי צד אחד גם כן נתרכך, ולענין דם בעין מהני הדחה מועטת, וסיים בצ"ע לדינא.

ובשו"ת מור ואהלות (אהל ים המלח סי' יג) [הביאו הדרכי תשובה (סק"כ)] התפלא על הרע"א, והוכיח בכמה ראיות דלא מהני השריה כדי לרכך במה ששורה רק צד אחד, דאיך יועיל השריה מחלק התחתון לחלק העליון שלא היה במים.

וכן הקשה על הפת"ש שהביא בשם הפמ"ג דכשחצי חתיכה עולה למעלה מן המים גם כן מתרכך החתיכה, דהפמ"ג לא כתב רק אם פנ' החתיכה היה למעלה ממים, וכוונתו דכל החתיכה היה בפנים, ורק פני החתיכה לא הי' מכוסה במים, ובזה ס"ל לפמ"ג דמרכך כל החתיכה, כיון שכל שכבות החתיכה טמונים במים, אבל אם מקצת הוא בחוץ מזה לא דיבר הפמ"ג כלל.

וכן הקשה היד יהודה (פיה"א סוף סק"י) דפשוט דלטעם לרכך הבשר אם

שרה מקצת מן החתיכה במים, אין החתיכה מתרכך, דרק החלקים שהיו במים מתרככים, וכן הקשה הדלתי תשובה (סק"ז) [מובא בדרכי תשובה (שם)] דהא קי"ל בסי' קה (סעיף א) גבי כבוש דחתיכה שחציה למעלה מן המים אינו נכבש, א"כ ודאי דאין המים מרככין אותו.

ולמעשה, כיון שהרבה אחרונים אוסרים יש להחמיר בזה לכתחילה, אבל בדיעבד אין לאסור החתיכה, כיון שגדולי האחרונים הרע"א והפת"ש מתירים, והשאלה שכיחה ביותר במליחת הריאה, דמחמת נפיחתה עולה למעלה מן המים בעת השריה, ועל כן לכתחילה צריך להשים עליה אבנים כדי שלא תעלה במשך השריה, ותהיה כולה במים למשך חצי שעה. **וכן מהדרימ בזה בשחיטה שעל ידי קהלתינו הק'.**

ב. הדחה אחר השריה

מבואר ברמ"א (סי' סט) דלא די בשריה חצי שעה אלא צריך גם להדיחו אח"כ היטב במים, והפמ"ג (שפ"ד סק"ב) הוסיף דצריך לשפשף בידים היטב להעביר דם בעין, ואמנם יש מקומות דמחמירים על פי זה לשפשף במברשת.

ולמעשה צריך לבדוק בכל פעם אחר השרייה מה מצב החתיכה, דאם אינו נקי צריך לשפשף בידים, ואם נקי א"צ לשפשפו, ולכן בכשרות שע"י קהלתינו הק' יש משגיח מיוחד לבדוק אחר השרייה אם נשארה מלוכלת מדם, או שהודח כל הדם מעל פניה. ובזמנינו שיש צינור הקולח עם זרם חזק די

נתיבות הכשרות

ביד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

כשרות בהלכה

ב) שימלח כ"כ עד שלא יהא ראוי ליאכל מחמת מלחו, ג) דצריך למלחו משני צדדיה, ויבואר בעז"ה הדינים בכל התנאים.

פשטות דברי השו"ע הוא שימלח בכל מקום ממש, ולא ישאר אפילו משהו בלא מלח. ובסידור קרבן מנחה בהלכות מליחה באידיש כתוב שצריך שיהא המלח כברד על הארץ, דהיינו כשכבה של ברד המכסה את כל הארץ. ואינו מבואר בשו"ע אם זה מעכב בדיעבד.

והט"ז (ס"ק יד) הביא בשם או"ה הארוך (כלל א דין ז) דהתיר בדיעבד, ולכן התיר בדיעבד אפילו בלא הפס"מ, והש"ך (סק"כ) כתב דהרמ"א שהביא האוסרים בדיעבד היינו גם על דין זה, אכן הב"ח (אות ג) ס"ל דמותר בדיעבד כאו"ה.

והש"ך סיים על זה: וכן נוהגין העולם שאין מדקדקים בכך, ובאמת דבאו"ה משמע דרק בדיעבד מותר בזה, אולם בש"ך משמע דס"ל דאף לכתחילה מותר דהרי כתב דכן נוהגין העולם, ולא מסתבר לומר מנהג העולם על ענין של דיעבד, וכן משמע מהפ"ת"ש (סק"י) שהביא חמודי דניאל במעשה שמלח במלח שהיה מעורב בגרופין כתב לאסור כיון שנוהגין בלאו הכי שיש מקום פנוי, ומשמע דכן המנהג בכל מקום.

וכן משמע מהפמ"ג (שפ"ד סק"כ) דאין העולם נזהרים בזה, אלא דכתב דלכתחילה נכון לזהר בזה.

והשיעור כמה מקום יכול להיות פנוי, נראה דהיינו שליש לכה"פ, דהרי החמודי דניאל שהביא הפת"ש (סק"י) כתב דהאיסור של המלח ששליש ממנו היה מעורב בגרופין היינו משום דיש עוד מקום פנוי בלא מלח, ומשמע דהשליש עצמו שהי' מעורב בגרופין אכתי לא היה חסרון, דבזה עדיין הוי מליחה לכתחילה.

ולענין הלכה אף שנתבאר דלהש"ך מותר להשאיר מקום בלא מלח אף לכתחילה, מכל מקום בכשרות שע"י קהלתינו ה'ק' שעושים הכל למהדרין מן המהדרין, כיון שידוע שאנשים משלמים וקונים הכשרות שלנו, כדי להיות בטוח שהכל נעשה עם כל

בזה להעביר הליכלוך, אבל נכון לבדוק אף בכה"ג, ואצלינו מהדרים לבדוק הדבר.

ג. מליחה במלח לח

בדרכי תשובה (ס"ק עג) הביא בשם הנתיבות עולם על הסמ"ק (ל"ת קלז) דמלח שנתלחלח א"א למלוח בו, דגרוע ממלח דק כקמח, ומשמע דהטעם דנימוח המלח.

והנה דין זה נוגע למעשה, ובפרט בימות החורף כשהאוויר לח, וכשמאכסנים את המלח במקום קריר שאין מחממים שם בהסקה וכדומה מקבל המלח ליחות מן האויר.

ויש לעיין מה השיעור במלח לח כדי שיקרא לח לענין שלא יוכל למלוח בו.

ונראה דאפשר לנסות את המלח ולראות אם נימוח המלח על החתיכה או לא, ואף אם יראה שהמלח נימוח על החתיכה, עדיין יש לנסות דאולי נימוח בצירוף לחות החתיכה, ועל כן יש להמתין עד שהבשר יהא יבש, וכמו שנתבאר לעיל בשם הכנה"ג דהמולח במלח דק צריך להמתין שעה עד שמתייבש הבשר.

אמנם לענין לכתחילה יש להדר אחר מלח יבש, ולהחזיק את המלח במקום שאינו נעשה לח, דיתכן שבמלח לח יש עוד חסרון דנחלש כוחו ע"י הלחות שקיבל מן האויר, ואכן כהיום מקפידים על זה אצלינו שלא למלוח במלח שכבר נלחלח מן האויר לפני זה.

ד. שלא ישאר מקום מבלי מלח

בשו"ע (סי' סט ס"ד): יפזר עליו מלח שלא ישאר מקום מבלי מלח. מבואר כאן דבעינן ג' תנאים למליחה, א) שיפזר מלח בכל מקום עד שלא ישאר מקום מבלי מלח,

**נתיבות
הכשרות**
ביד"ץ מחוזיקי הודת
פסח תשע"ו

ההידורים ששייך, בודאי צריך ליזהר בזה,
ולתחמיר כדעת האחרונים המחמירים בזה.

1. מליחה משני צדדים

התנאי השלישי הוא שצריך למולח משני הצדדים. והנה בטור הביא בשם הרשב"א (תורת הבית הקצר ב"ג ש"ג ע"א, סוע"א) דאין צריך למלוח החתיכה משני צדדיה, ושהרא"ש (פ"ח סי' מג מד) סובר דצריך למלוח משני צדדיה, ומשמעות הטור הוא שנחלקו בזה הרשב"א והרא"ש.

אולם הב"י כתב שאפשר לומר שאינם חולקים, די"ל דהרשב"א דכתב דא"צ למלוח משני צדדיה, היינו בדיעבד, אבל לכתחילה צריך למולח משני צדדיה, והרא"ש אפשר לומר דס"ל דצריך היינו רק לכתחילה.

ובשאר ראשונים מבואר דס"ל דמעכב אף בדיעבד, וכמו שהבין הטור בשיטת הרא"ש, וגם הרשב"א הביא כן בשם ה"א.

ובשו"ע כתב המחבר כפירושו בב"י, דלכתחילה צריך למלוח משני צדדיה, ובדיעבד מותר, והרמ"א חולק עליו וס"ל דמעכב אף בדיעבד, אם לא לצורך והיינו הפס"מ.

וביד יהודה (פיה"א ס"ק יט) מבואר דאם לא מלחו משני צדדיה וגם לא בכל מקום, בזה יהא אסור אף בדיעבד אף במקום הפס"מ.

והנה הרשב"א הביא ראייה דא"צ למלוח משני צדדים, ממה שאפשר למלוח אף חתיכה עבה, וכוננתו דממה שרואים שאפשר למלוח חתיכה עבה כגון חתיכה של 30 ס"מ, הרי דמליחה פועל בחתיכה בפנים דהיינו לכה"פ עד 15 ס"מ, וא"כ חתיכה שכל

עביה אינו אלא 3 ס"מ ודאי צריך שיועיל המליחה מצד אחד.

והנה לפי זה לכאורה הי' אפשר לומר דאף להרשב"א דמהני מליחה מצד אחד היינו בחתיכה דקה, אבל בחתיכה עבה לכאורה היה צריך למלוח משני צדדים, אבל מ"מ מדאין הרשב"א מחלק בזה, וגם האחרונים לא כתבו כן לענין דיעבד וכדומה, הרי דס"ל להרשב"א דגם בחתיכה עבה א"צ מליחה משני צדדים, ומ"מ צריך שלא יהא ראוי לאכול מחמת מלחו, ובחתיכה עבה אם ימלח מצד אחד יתכן שהצד השני יהא ראוי לאכילה, ולכן טוב למלוח משני צדדים.

ולתרץ ראיית הרשב"א, איך יתכן דגם בחתיכה דקה יצטרך מליחה משני צדדים, הביא היד יהודה (פיה"א ס"ק כב) בשם המהרש"ל (פ"ח סי' פג) דמליחת כל הצדדים הוא מפני שדרך המלח להפליט הדם ומתפשט לחוצה בכל צדדיו, ומשום הכי צריך למלוח כנגד כל היכא שהוא פתוח, דאל"כ אותו הצד שלא נמלח עומד הדם על שפתיו לצאת ואין שם מלוח שיפליט אותו בכח החוצה. והיינו כמו שנתבאר לעיל דהמלח פותח נקבי הפליטה, ועל כן צריך להיות בכל חלק הבשר המגולה, כדי שבכל המקומות יפתחו נקבי הפליטה.

ועוד כתב דמהרשב"א בתשו' (ח"א סי' רסה) שהביא הב"י משמע דסברת הסוברים שצריך מליחה משני צדדים היינו משום דס"ל דהמליחה צריך שיפעול שיהא הבשר נרתח, דהרשב"א שולל את דבריהם ואומר דודאי נרתח, משמע דהם ס"ל דמכיון דנשאר מקום גלוי הרי האויר מקררו ואינו נרתח.

ויל"ע בחתיכות הבהמות המרובעות, לדידן דצריך למלוח משני הצדדים, אם צריך למלוח מכל הו' צדדים או דסגי למלוח בב'

(פיה"א סק"כ) דבחתיכה עבה המלא בפנים ס"ל להרשב"א דאין המקום גלוי מקרר את החתיכה מכיון דהוי חתיכה אחת, אבל כאן דיש חלל ביניהן אז המקום הגלוי מקרר, דהרי לא נתחמם מהצד השני דהרי יש הפסק ביניהם והוי כלא נמלח כלל.

עוד הביא הפמ"ג מקונטרס אחרון של הפר"ח (סי' עז) שהביא בשם בית הלל (אות א) נשים שמפרידין עור העוף מבשר ונופחין, והעור נשאר מופרד מבשר, ומולחין ע"ג העור דיעבד אסור, וכתב הפמ"ג ופשוט הוא, והיינו משום דחלל מפסיק שלא להוציא המלח הדם שבבשר.

ואף שמלח מבפנים ובהפס"מ מתירין אם מלח מצד אחד מ"מ כאן אסור, וביאר היד יהודה (פיה"א סק"כ) דאולי משום דאין סומכין על מליחת פנים כשאינו פותח העוף לגמרי, דאז א"א למולחן בפנים יפה.

ואם הסיר את הניפוח והעור חזר למקומו, כתב המנחת יעקב (סולת למנחה כלל ט דין ו ס"ק ט) דנהגין להתיר אפילו לכתחילה, אולם בסידור יעב"ץ (מגדול עוז דיני מליחה אות כה) החמיר בזה אף בדיעבד, והביאו הדרכ"ת (ס"ק פג).

ושאלה זו נוגע למעשה בעופות, דמצוי שעור הצוואר נפתח, וצריך לזהר במליחה ולהשים לב, שימלח גם מבפנים, ואכן אצלינו משגיחים על זה, שיהיה בתכלית ההידור.

ז. האם צריך לבקוע העופות

הפמ"ג (מש"ז ס"ק טו ד"ה כתב עוד הבית לחם) הביא דברי הבית לחם יהודה (ס"ק כו) דראוי לבקוע העופות לשנים, והטעם משום הריאה הנחבאת בין הצלעות, וסיים ע"ז: וכן הנהגתי אני, חדא דלכתחילה אי אפשר למלוח בפנים בכל מקום, ועוד ריאה וטחול וכליות של עוף המונחים בתוכו, אף דיעבד אסורים אי לא נמלחו העופות רק מבחוץ, דהם לא נמלחו כלל דהוי אבר אחר, והוסיף דאף בבקע, צריך להוציא הריאה וכו', דלכתחילה בעינן מליחה מב' צדדים.

וביד יהודה (פיה"א סק"כ) כתב שאין העולם נזהרים בזה, ומנהג ישראל תורה, ובאמת אין חשש בזה, ואף אם נימא דאם לא מלח אלא בחוץ הוי הריאה באמת כאילו לא

צדדים. וגם לשיטת מחבר דס"ל דדי בצד אחד יש לעיין מה נקרא צד אחד.

ולפי ביאורו של היד יהודה דביאר הטעם שלא ישאר מקום פנוי שלא יצטנן, לכאורה משמע דצריך למלוח מכל הו' צדדין, וכן משמע מהפרישה (אות ה) דכתב שצריך למלוח מכל צדדיו, ויותר משמע כן בדרישה ס' ע (אות ה) דכתב לענין טהור מליח וטמא תפל דאפילו קליפה לא בעי עיי"ש...

חתיכה חלולה אם צריך מליחה מבפנים

הט"ז (ס"ק יג) כתב דאם הראש לא נבקע די למלחו רק מבחוץ כמו שאר חתיכה עבה שא"צ לבקוע אותה בשעת מליחה, ורק אם חתכו אז צריך למלחו מבפנים.

ולענין מליחת הריאה כתב הט"ז, דצריך לפתוח קודם מליחה את הקנוקנות שבה, והקשה המנחת יעקב (כלל טו אות מה) והובא בפמ"ג (מש"ז ס"ק יג) דהרי קנוקנות שאין מגולין לאויר העולם אין צריך מליחה מבפנים, וכן לב דמבואר בס' עב (סעיף ב) דקורעו אחר מליחה וא"צ מליחה בפנים.

וכתב הפמ"ג (מש"ז ס"ק יג): והעולה מזה דעופות שצריך לפתחן ולהוציא בני מעיין צריך מליחה בפנים דמגולה הוא, ומ"מ בדיעבד אם לא פתחו מותר, ומ"מ כתב (מש"ז טו) דאברים הפנימים הריאה והטחול וכליות המונחים בתוכו אף דיעבד אסורים כיון דלא נמלחו כלל.

ועוד הביא הפמ"ג (מש"ז ס"ק יג) דברי הפר"ח (ס"ק כא) שכתב דעוף סגור שנמלח רק מצד אחד, הצד השני אינו נמלח כלל ואסור אף בדיעבד, וביאור דבריו, דאף דקיימא לן בנמלח בצד אחד דמותר בדיעבד בהפס"מ, מ"מ בזה גרע כמ"ש היד יהודה

**נתיבות
הכשרות**
ביד"ץ מחוקקי הדת
פסח תשע"ו

יהא המים שמדיחין בה מלוחין, שהרי אם המים מלוחים, נמצא שהניפוץ לא היה כדבעי, וצריך ליזהר בזה מאוד, ובפרט כשמולחים הרבה בשר ביחד דאז יש הרבה מלח, ומצוי שאף אחר הניפוץ עדיין המים מלוחין, ולהנ"ל יש ליזהר שבכה"ג ינפצו יותר עד שלא ישאר כל כך מלח שיגרמו שהמים יהיו מלוחין.

והנה ברשב"א הנ"ל מבואר דהחשש הוא רק שייניח את הבשר בתוך מים, והמים יגרמו לשבירת כח הפליטה, ויחזור ויבלע, ומשמע דאילו מניחו בכלי בלא מים, לא הי' נחוץ הניפוץ, והקשה הפמ"ג (שפ"ד כז), דהרי אם אין בכלי מים כלל, מגרע גרע, ואף דאז לא שייך הסברא ששבורים כח פליטה, מכל מקום כיון שמיניחו בכלי שאינו מנוקב, הרי לא שייך הסברא של אידי דטרוד ליפלוט לא בלע, ושפיר בולע, ונאסר.

ועי' ביד יהודה (פיה"ק ס"ק מו) שמתרץ, דמה שהבשר נאסר כשמולחין בכלי שאינו מנוקב, היינו משום הציר שמתכנס תחתיו, ולכן אם אין מים בכלי אינו נאסר מיד, ורק אם יתמלא ציר יאסר, משא"כ עם מים דשבורים מיד כח פליטת הבשר, נמצא שהבולע מיד, ועל כן נאסר החתיכה מיד.

כבר נתבאר שבזמנינו נהוג בבתי המטבחים למלוח הרבה בשר ביחד, וכיון שיש הרבה מלח, אם לא יזהר בניפוץ יפה, יקבלו המים מלח רב, ועל כן נחוץ מאוד לנפצם היטב.

והנה במליחת הבהמות מולחים בנפרד כל ה'רבעים' של הבהמות, ועל כן קל יותר לנפץ החתיכות ע"י שטיפה כיון שהחתיכות חלקות, אבל בעופות כשמולחים הרבה ביחד והם חלולים, המציאות הוא שע"י שטיפה עדיין אינו מתנפץ מעליו כל המלח.

ועל כן הותקן לאחרונה בכשרות המהודרת של קהלתנו הק' מכוונה מיחדת לניפוץ, אשר מעשהו, שהעופות מתגלגלים בתוך המכוונה [כעין 'מכונת כביסה'] ומתנפץ המלח מעליהם יפה יפה, שיהיה עם כל ההידורים.

נמלח כלל, כיון דהוא אבר אחר, מ"מ במלח את העוף גם מבפנים לא הוי הריאה כנמלח מצד אחד, לפי מה דקיי"ל דדבר חלול שאין מגולה לאויר די במליחת חוץ, והריאה של עוף הוא דבוק ממש לצלעות..., א"כ כשמלח הריאה בפנים וגם העוף מבחוץ, נחשב הריאה כמו שאר חתיכה שנמלח מב' צדדים, ואף דבאמת נמלח מצד אחד, לא איכפת לן מה שלא נמלח מן הצד השני הדבוק להעוף, דהא הצד הדבוק לעוף אינו מגולה לאויר.

ושמעתי מהגה"צ ר' שמואל זאב הלוי ראטה זצ"ל הדיין מאוהעל, שהבחין בעת שולחה"ט של מרן אדמו"ר מבעלזא זי"ע, שהביאו את העופות על השולחן ביחד עם הכליות, ומרן זי"ע אכל רק את הכליות, ורצה להביא ראייה ממעשה רב דאין להקפיד על מליחת הכליות בפני עצמם, וסגי במליחת העופות מבפנים ומבחוץ.

אמנם באמת אין ראייה ברורה מזה, דיתכן דבעת המליחה הגביהו את הכליות באופן שמלחו גם הכליות עצמן מב' הצדדים, ואכן בכשרות שע"י קהלתנו הק' מקפידין ומהדרין גם על זה.

ח. דין ניפוץ המלח אחר מליחה

בשו"ע: קודם שיתן הבשר בכלי שמדיחו בו ינפץ מעליו המלח שעליו וכו'. ומקורו בגמ' חולין (ק"ג, א) א"ר רב דימי מלח ליה במילחא גללניתא ומנפץ ליה, והטעם דצריך לנפץ כתב הרשב"א (ת"ה קצר ב"ג ש"ג עב, ב) דכיון דאחר המליחה משימין את הבשר בתוך כלי שאינו מנוקב עם מים, נמצא שהמים שוברים כח פליטת הבשר, וכיון דשוב אין הבשר פולט ציר, נמצא שהדם שעל פני הבשר ושעם המלח חוזר ונבלע בתוכו מחמת המלח שעמו, ולכן צריך לנפצו, דעל ידי הניפוץ יורד המלח שנבלע בדם, ומעט דם שנשאר עליו יש ששים נגדו ובטל.

ובהגהות מיימונית (פ"ו מהל' מאכ"א ה"ח) כתב הטעם משום שלא יהא המלח רב דהא המים נתערב בהם דם והווי ליה כרותח ונאסרו הכלי והבשר, לכך מנפצו תחילה להתיש כח רתיחת המלח.

ולפי"ז דהתועלת של הניפוץ הוא שהמים לא יהיו מלוחים, צריך ליזהר שלא

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

הידורי הכשרות והלכה למעשה בענייני מצוות התלויות בארץ - ושמיטה

שמיטה

ולכן אף לאחר שנת השמיטה, עדיין צריכים השגחה על כל ענייני שמיטה, שהכל כדין.

ויש לציין כי ישנה שמירה מיוחדת שלא לשווק פירות וירקות שנקטפו בשבת, ולכן אין הספקת ירקות ביום ראשון, מכיון שאם נלקט בשבת, ורוב הצרכנים ישראל, הלא הירקות אסורים בכדי שיעשו, כדאי בשו"ע או"ח סימן שכ"ה סעיף ו', וזה כולל גם זמן ההובלה שנעשתה באיסור, ואנו נוהגים שגם אם במקרה היתה הובלת הסחורה במוצאי שבת, אין מקבלים אותה, אלא באישור בכתב מהרב או המשגיח שהיה הקטיף לפני שבת.

הפרשת תרו"מ בבתי אריזה

עוד יש לציין את הידוע, מה שצריך זהירות ושמירה בבתי האריזה הענקיים שישנם כיום, לכל הפירות והירקות, אשר הממונה על הכשרות בהפרשת תרומות ומעשרות, צריך לשים לבו לכל הכמויות האדירות המגיעות לשם, להפריש תרו"מ כדין. ובמיוחד יש להקפיד שתהיה הפרשת תרו"מ מתוך הסחורה של אותו מקום שגדלו שם הפירות והירקות, שאין להפריש ממקום

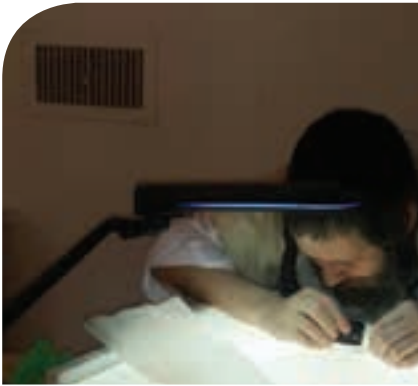
בסיומה של שנת השמיטה, עלינו להודות להש"ת על הסיעתא דשמיא שזכינו לה, בהספקת פירות וירקות בשנת השביעית בכשרות מהודרת, ושמירה לחומרא בכל דיני שמיטה, והבאנו סחורה מנכרים או מחו"ל בכמות מספקת, וזכינו לתת השגחה מהודרת למאות חנויות לממכר פירות וירקות בכל רחבי הארץ, אשר כל יהודי באשר הוא יוכל לאכול פירות וירקות, שאין בהם חשש איסורי שביעית, והיה להשיג בהם פירות וירקות ארוזים באריזה מיוחדת, אשר יש עליהם כשרות מהודרת לכל ענייני שביעית. וזאת בלא להטריח את הצרכנים לצרוך במחלקות מיוחדות הכשרים בדיני שביעית, אלא בכל החנויות, היו מוצרים ארוזים הכשרים מכל חששות שביעית.

ונוסף על זאת כי נעשה אוצר בית דין, ע"י כמה ראשי קהילות, ולחומרא כדעת החזון איש זצ"ל, שהנזרע קודם שביעית יש על זה קדושת שביעית, והיה הקטיף והחלוקה בידי אוצר בית דין, במחירים זולים במיוחד, ע"י סבסוד נדיבי עם, ובזה היה עזרה גדולה לחקלאים שומרי שמיטה, שיכלו למכור את יבול אדמתם, בלא הפסדים, ועל ידי זה לשמור על קדושת שביעית כדת וכדין.

והנה יש חושבים שאחר שנת השביעית מותר לאכול בכל מקום אף ללא השגחה על ענייני שביעית, וסומכים עצמם על דעת החזון איש, שכתב דשמור ונעבד מותר בדיעבד בשעת הדחק. אכן טעות בידם, שכל זה אמור לפני זמן הביעור, שכל החשש משום שמור ונעבד, אך לאחר זמן הביעור, אם לא נתבער כדין הרי זה אסור.

**נתיבות
הכשרות**
ביד"ץ מחוקקי הדת
פסח תשע"ו

בני ישראל עד עברם וימס לבבם ולא היה בהם עוד רוח מפני בני ישראל. ע"כ. וכתבו התוס' בד"ה יותר משלש מאות מיל - תימה לר"י והא ליכא מעיבא לארעא אלא תלתא פרסי וי"ל שהיו נגדשין והולכין למעלה מן העננים ירושלמי רבי לוי אומר עד לבו של רקיע תמן אמרינן עד בבל נאמר כאן הרחק ונאמר להלן מארץ רחוקה מבבל. עכ"ל. הרי שהיו בירדן כמויות מים אדירות עד שעלו יותר מהעננים, מה שזה רחוק מאוד מכויות המים שבימינו שאנו רואים בירדן, ואמנם כתב המהר"ץ חיות בספרו, כי דברי הגמ' הם גוזמא בעלמא, מיהו כתב דמדברי התוס' משמע שאכן האמת כן, ודברים כפשטן, שהמים היו עולים יותר מגובה העננים. ומשמע שהיה הירדן הרבה יותר גדול, ומי הירדן המשיכו אל תוך ים המלח, ומאותו מקום שנגמר בו ים המלח, יש לראות את גבול דרום, ובימינו אין אנו יודעים את גודל ים המלח, כיון שאין אנו לתוכו, שבדאי היה יותר גדול מאשר הוא בימינו. וכבר כתב פוסק דורנו הגרי"ש אלישיב זצוק"ל, הו"ד בספר דברי אמונה (להגר"ח קנייבסקי שליט"א) הלכות תרומות פרק א', עיי"ש דהגר"ח קנייבסקי שליט"א רצה לקבוע מפה בגבולות הארץ ושלח את המפה להגרי"ש אלישיב זצ"ל - שלחתי הדברים הנ"ל למו"ח שליט"א וזה תשובתו, עברתי על מ"ש בענין הגבול הדרומי של ארץ ישראל, הן אמנם הדברים בנויים ומיוסדים על מקורות נאמנים בבלי ירושלמי תוספתא ראשונים ואחרונים, עם כל זאת להורות על פי זה הלכה למעשה, הלכה ומוורין כן, לע"ד אכתי מידי ספיקא לא נפקי עד יבוא ויורה

גידול אחד, על מקום גידול אחר. וזאת משום שכיון שאין אנו בקיאים בגבולות הארץ, אם זה בגבול דרום, שנחלקו הפוסקים היכן הוא גבול דרום, וכפי שכתבו הפוסקים, שאין שייך להכריע בזה, עד יבוא לציון גואל בב"א. וכן בגבול צפון של ארצה"ק, שבדאי אין אנו יודעים כיום היכן הוא גבול הארץ. כיון שכן, אם יפרישו תרו"מ ממקום אחד על המקום השני, הלא יתכן שיהי' מהחיוב על הפטור או מהפטור על החיוב, כמו כן ישנם מקומות גידול של נכרים הפטורים מתרו"מ, ואם כי כשנעשה מירוח אצל ישראל הרי זה חייב בתרו"מ, מיהו זה נחשב פחות חיוב מפירות וירקות שגדלו אצל ישראל, ואם כי כתב בחזו"א (דמאי י"ב ט) דמותר להפריש מחיוב שחיובו פחות, על מי שחיובו יותר, מיהו להיפך אי אפשר, דהיינו להפריש מדבר שחיובו פחות, על דברי שחיובו יותר.

וכפי שרואים בבתי האריזה שמגיעים כמויות אדירות של סחורה מכל קצוות הארץ. ולכן חייבים להפריש תרו"מ מכל מקום גידול, על אותו מקום גידול. עוד זאת המשגיח צריך לדעת לשים עינו, שהפירות או הירקות שעושה אותם תרומה ותרומת מעשר, יהיו טבל, ושלא הופרש מהם תרו"מ, וח"ו שלא יביאו למשגיח פירות וירקות, שכבר הופרשו מהם תרו"מ, וחזרו למגדל מאיזה שהיא סיבה, שאותם יתן להמשגיח בכדי שיפריש מהם תרו"מ. ולכן כל שיש להיות תרו"מ, עד שיביא מן הודאי טבל, שבאותו מקום. וזכינו בעז"ה למשגיחים יראי שמים הבקאים במלאכת הקודש, הזהירים וזריזים במלאכתם כפי שראינו בעינינו, העומדים על המשמר בהפרשת תרו"מ כדת וכדין.

ויש להוסיף פרפרת בנוגע לקביעת גבול הארץ בדרום, מה שיש אומרים שהגבול הוא באיזור ים המלח, ונראה דבזמן חז"ל היה הירדן הרבה יותר גדול מאשר הוא כיום, וראי' לזה מהא דאיתא בגמ' סוטה ל"ד - כשעברו בני ישראל את הירדן בכניסתם לארץ ישראל - מלמד שהיו מים נגדשין ועולין כפיין על גבי כפיין יתר משלש מאות מיל עד שראו אותן כל מלכי מזרח ומערב שנאמר ויהי כשמוע כל מלכי האמורי אשר בעבר הירדן ימה וכל מלכי הכנעני אשר על הים את אשר הוביש ה' את מי הירדן מפני

נתיבות הכשרות

ביד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

ס"ק מ"ב - בחזרת - שהוא זכר לשעבוד מצרים שהיה תחלתו רך ולבסוף קשה וכן הוא ג"כ טבע חזרת שתחלה מתוק וסופה מר וכתבו האחרונים דאפילו הוא ביוקר קצת יותר משאר מרור ג"כ נכון להדר אחריו אכן כתבו שבמין חזרת (היינו שאלאטי"ן) מצוי מאוד בימי פסח תולעים קטנים שאינם נכרים לחלושי עין ע"כ מי שאין לו אנשים מיוחדים בעלי יראה שיבדקו כראוי טוב יותר ליקח תמכא (שקורין חריי"ן) אף שהוא שלישי לפי הסדר שהם שנויים כי חלילה להכשל בלאו משום קיום עשה דרבנן ובפרט שאפשר לקיים שניהם ע"י תמכא. עכ"ל.

מבואר שצריך בדיקה יתירה לראות את התולעים, ואף שאין ניכרים אלא אחר התבוננות יתירה, ולאנשים שיש להם ראייה טובה, מכל מקום יש בהם איסור דאורייתא, וצריך בזה זהירות יתירה. [ובעיני ראיתי, כאשר אחד המומחים הראה לי על עלה חסה, נקודה זעירה מאוד, שבקושי נראית, ואמר לי להסתכל היטב, ורק אז ראיתי כי היא זזה, ושזה חרק קטן מאוד שבקושי נראה, אך ודאי שזה איקרי נראה לעין, ואסור מדאורייתא].

זה לשון החזו"א בחי"ד סימן י"ד - ושיעור נמוח היינו שאין העין מכירתו

צדק, בברכת התורה ובדריש"ת יוסף שלום אלישיב. עכ"ל.

ירקות עלים חממות למניעת תולעים

עוד יש לציין את הידורי ההשגחה בירקות עלים, שכידוע יש בהם בעיות של תולעים וחרקים למיניהם, ובהשגחתנו דקה מחזיקי הדת, סודר שכל מקום גידול ירקות עלים, עובר שלושה בדיקות, א. בשדה או בחממה, שנבדק על ידי מומחים, לבל יהיו שם תולעים וחרקים. ב. אחר הגידול, נבדק היבול בבית האריזה, על ידי מומחים ממונים מהשגחתנו דקה מחזיקי הדת, לבדיקת הירקות מהתולעים וחרקים, אם הם נגועים או שהם נקיים. ג. עוד נוסף על ידינו בדיקות במעבדה חיצונית שאינה שייכת כלל לבעלי השדה, ואף לא לקהל מחזיקי הדת, כי אם מעבדה פרטית עצמאית, שאנו נותנים מירקות היוצאים מבית האריזה, עוד בדיקת מדגם במעבדה חיצונית, ואם שם נמצא חרקים או תולעים, נפסל כל המשלוח.

אכן כאן המקום להזהיר לכל צרכני הירקות עלים, שחייבים לקיים את המלצות המשווק המופיעים על האריזות, דהיינו צורת השטיפה אם בחומר ניקוי, ושריית העלים זמן מה במים, או תחת זרם מים, כי אין אלו המלצות גרידא, אלא חיוב גמור, משום שישנם חרקים שמגיעים על ידי מי ההשקיה, ואף אחרי כל הזהירות לגדל בחממות, ובתנאים שלא יבואו חרקים ותולעים, אין אפשרות להזהר מחרקים הבאים על ידי מי ההשקיה, והם נשארים על העלים, ואינם יורדים אלא באמצעות שטיפה זו. ואין אחריות ההשגחה, אלא אחר קיום הוראות השטיפה.

ויש להדגיש כי אין שום מקום להתיר לאכול ירקות עלים בלא השגחה, בטענה שאין התולעים נראים, או בטענה שבדורות הקודמים לא השגינו בזה, כי זה טעות, ובדאי יש איסור דאורייתא על אכילת התולעים הקטנים והזעירים ביותר, אשר צריך מאמץ מיוחד לראותם ולזהות אותם, שכל זה נקרא נראה לעין, ואסורים באכילה מדאורייתא, וכן מבואר במשנה ברורה בשם החת"ס, בסימן תע"ג - לגבי מצות מרור שיעקר המצוה בחזרת - וז"ל משנה ברורה

**נתיבות
הכשרות**
ביד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

נקב שיש לפניהם שיכולין לצאת רוחשים ובורחים לחוץ דרך דופני האפרכסת מפני קול ונדנדוד הרחיים עכ"ל ת"ה ולפ"ז ברחיים שאין בהם אפרכסת כגון רחיים דידיא היה אסור אלא שאח"כ כתב שם להתיר מטעם אחר שאף אם יטחנו התולעים בטלים בס' בתוך הקמח ואין זה מבטל איסור לכתחלה כיון דספק הוא אם יתערב שום איסור כלל וגם אינו מכוון לבטל עכ"ל ולפ"ז בכל רחיים מותר וכן משמע מדברי המחבר אך נראה דבמקום שאפשר לטחון ברחיים גדול שיש בהן אפרכסת אין לטחון ברחיים אחרת. עכ"ל הש"ך.

מבואר דעת הש"ך דמה שכתב המחבר להתיר לטחון, היינו משום דיש כמה צדדים להקל, היינו שיתכן שיברחו דרך דופני האפרכסת, עוד יש צד להקל כיון שאף אם יטחנו את התולעים, הריהם בטלים בשישים, ואין זה מבטל איסור כיון שאינו מכוון לבטל, וגם הוא ספק אם יש שום איסור כלל. ולפי זה מה שכתב הש"ך בס"ק ל"ט הנז' דהפוסקים האוסרים, אינו חולקים על תרומה"ד, אלא דמירי כשהם מתולעים ברוב בענין שא"א לבררן, ואז לא סמכין אהני צדדי היתר. כוונת דבריו, דהם מירי בסוג תולעים קטנים, שיתכן שאף אחר הטחינה לא יטחון את התולעת, והיינו כעין מילב"ן, שהם קטנים מאוד, ואף על ידי טחינה אין זה ברור שיתבטלו, וכמו"ש בשו"ת חינוך בית יהודא

כלל, והלכך מתבטל כדין יבש ביבש, אבל אם העין מכירתו כשיפגשנו אע"ג שאין כח באדם לחפש אחריו חשיב כאיסור ניכר ואינו בטל. עכ"ל.

הרי להדיא דאין שום צד היתר, כשהחרקים קטנים ביותר, ואף שצריך התאמצות יתירה לבדוק אחריהם, מכל מקום כיון שאפשר לראותם, הריהם ניכרים, ויש באכילתם איסור דאורייתא.

ריסוק פירות וירקות הנגועים בתולעים

ורבים השואלים, לגבי אותם ירקות עלים שאין עליהם השגחה שהם נקיים מתולעים וחרקים, האם מועיל לרסק אותם, ואז יהי' מותר לאוכלם, או שאסור לרסק, או שגם ריסוק לא יועיל להתירם לאכילה.

הנה יעויין בשו"ע יו"ד סימן פ"ד סעיף י"ד - חיטים מתולעים, מותר לטחון. והוא שירקד הקמח לאור היום. (וכל תולעת שיראה שם, יזרקנו, והשאר מותר) (ת"ה סימן קע"א). וכתב הש"ך בס"ק ל"ט וז"ל - חיטים מתולעים כו' - ובהגהת ש"ד ומביאו ב"י כתב ושמעתי שא"מ עשה מעשה כן שהתלעו חטים וצוה להולכים לנהר דונא"י ולהשליכן בו ולא רצה להתיר למכרם לעובד כוכבים פן יאפה פת וימכרו לישראל תשובת הר" חיים כהן עכ"ל, ובב"י סיים וכן קבל מהרי"ב ממחר"ש וכן הביא בת"ח ע"ש מוהר"ם וכן הוא בתשובת מיימוני ובאו"ה בשם מהר"ם ודוחק לומר דמהר"א"י פליג אכל הנך רבוות' ועוד דא"כ לא היה לנו לסמוך עליו להתיר ונראה לחלק דהנך פוסקים מירי כשהם מתולעים ברוב בענין דא"א לבררן דאז ודאי לא סמכין אהנך צדדין שמצא מהר"א"י להתיר דגם מהר"א"י לא התיר אלא בענין שיבררו קודם הטחינה כמבואר מדבריו בת"ה ובהגהת ש"ד להדיא דאז כיון דליכא אלא חששא דיש עוד תולעים שם סמכין אהנך טעמי אבל לא כשנמצאו מתולעים ברוב בענין דא"א לבררן וכן חילק מהרש"ל פא"ט סי' קכ"ה בהדיא עיין שם. עכ"ל.

עוד כתב שם הש"ך בס"ק מ' - מותר לטחון. שאין דרך כלל שיטחנו התולעים כי כשופכים החטים בתוך האפרכסת כל

נתיבות הכשרות

ביד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

בטחינתו לבטלם, אלא לטחון את החיטין. [טור] עכ"ל.

ולהלן בס"ק כ' כתב - ואם לא היה ס' נגד המצומחים י"א שמותר להוסיף עליהם עוד חטים כשרים כדי לבטלן בששים ולטחון קודם פסח ולא מקרי זה מבטל איסור לכתחילה שאסור כיון דהוא קודם פסח ועדיין לא הגיע זמן איסורו ורוב הפוסקים אוסרין דכיון דמערב אדעתא דלאכול אותם בפסח הו"ל כמבטל בזמן איסורו. ומ"מ בשעת הדחק אפשר דיש לסמוך על המקילין. עכ"ל. ובשער הציון ס"ק ל' הביא דעת רוב הפוסקים המחמירים - רשב"א בסימן תפ"ה ובסימן תתל"א בשם מהר"ם בר' ברוך, והטור בסימן זה שכתב, כיון שאינו מתכוין וכו', עכ"ל, ועע"ש שהביא עוד הרבה פוסקים דס"ל כן.

ומדויק ממה שהביא דעת הטור, שכתב להתיר רק משום שאינו מתכוון לבטל, דשיטת הטור, שגם אם מערב בערב פסח הרי זה מבטל איסור לכתחילה, כיון שמערב אדעתא לאכול אותם בפסח, ומכל מקום דעת הטור להתיר, משום שאין כוונתו לבטל, והנה ממה שהביא המשנה ברורה לעיל בס"ק י"ז בפשטות לסמוך על דעת הטור, מבואר דס"ל להלכה לסמוך על דעת המקילין, דאם אין כוונתו לבטל, ורק דרך השימוש הוא בזה שטוחנים את האיסור, אין בזה משום מבטלין איסור לכתחילה.

מבואר דמי שבא לבטל איסור חמץ קודם הפסח, נחלקו בזה הפוסקים, ורוב פוסקים ס"ל דאסור כיון שרוצה לבטלו כדי לאכול בפסח, הרי זה בדין מבטל איסור לכתחילה, ולכן אם אין שישים נגד החיטין המצומחים אסור להוסיף עליהן ולבטלן לדעת רוב הפוסקים, ומכל מקום אם יש שישים נגד החיטין המצומחים אלא שרוצה לטחון, ובעצם בזה הוא מבטלן, זה מותר לכל הדעות, ולא איקרי מבטל איסור לכתחילה, משום שכוונתו לטחון, ואין כוונתו לבטל האיסור.

העולה מזה שבמוצר שיש בו חשש תולעים, שבדאי שאם יטחנו אותם, יתרסקו התולעים, והדרך לרסק את המוצר גם אם לא היה בו תולעים, הרי זה כדין חיטים מצומחים שיש בהם שישים, שרק במעשה הטחינה יתבטל האיסור, והדרך לרסק

סימן נ"ח ע"ש דמילבין שהם קטנים, אין מועיל להם טחינה.

ולפי"ז אף בהני ירקות עלים, שיש בהם תולעים קטנים מאוד, ואין זה ברור שיעזור להם ליטחון, אין מועיל בהם טחינה, ואף אם אין כוונתו, דהא האיסור נשאר בעינו גם אחר הטחינה. וכמו שכתב החזון איש הנז' דבתולעים קטנים מאוד, יש באכילתם איסור דאורייתא, ואף שקשה לזהות אותם.

אמנם באופן שהתולעים גדולים ואם יטחון אותם, יתרסקו ויתבטלו בשישים, השאלה בזה האם זה מותר, או שאסור משום אין מבטלין איסור לכתחילה, והנה בנדון שאלה זו בדין טחינת וביטול האיסור, כשאין כוונתו לבטל האיסור, מצינו שנחלקו בזה גדולי הפוסקים, עי' שד"ח (בנדון אין מבטלין איסור לכתחילה בכ"מ) שמביא הרבה דעות בזה. ולהלכה נראה בזה על פי דעת פוסק דורנו המשנה ברורה, הנה כתב המחבר בסימן תנ"ג סעיף ג - אם לא ביררו החטים מאכילת עכבר, אין בכך כלום. הגה: וכן אם לא ביררו ממנו אותו דגן שצמח, מיהו צריך לראות שאין בו כל כך שלא יהא ששים כנגדו מן ההיתר (הגהות מיימוני בשם סמ"ק ות"ה סימן קי"ד). עכ"ל. וכתב במ"ב ס"ק י"ז - וכן וכו' - שצמח (שקורין אויס גיוואקסין) ר"ל דאף שדגן שצמח מחמת לחלוותי הארץ הוא חמץ גמור מ"מ כשלא בירר אין לאסור לפי שמתבטלין בתוך החטים הכשרים ומותר לטחונן הכל ביחד. עכ"ל. ומקור דבריו הביא בשעה"צ ס"ק כ"ג, - ואין זה בכלל מבטל איסור, שאין כוונתו

**נתיבות
הכשרות**
בד"ץ מחוזקי הדת
פסח תשע"ו

מהחזו"א, ומדוייק מאוד בדברי החת"ס, שכתב דבאכילת חסה שיש עליהם תולעים עובר איסור דאורייתא, ולכאורה קשה איך יהי' בזה איסור דאורייתא, הלא בשעה שאוכלם נתרסקו בפיו, ומתבטל בשאר המאכל, ועי' בחזו"א שכתב - ונמוח שמבטל אין חילוק בין מתמעך בקדירה מחמת חום הבישול ובין מתמעך בפיו על ידי לעיסה, עכ"ל. וכיון דריסוק בפיו גם כן איקרי ריסוק, איך יתכן שיהי' באכילת החסה איסור דאורייתא, ובודאי כוונתו, שיתכן שיאכל התולעת בלא ריסוק מחמת קוטנה, ותהי' מונחת על עלה של חסה בשלימותה, ואז עובר איסור דאורייתא, וכמו"כ יהני ירקות עלים, ישנם תולעים זעירים מאוד, שגם עם ריסוק נשארים שלימים, ויש בהם איסור דאורייתא, ולכן אין לקנות ירקות עלים אלא בהשגחה מהודרת.

ולטחון החיטים, ואין כוונתו לטחון כדי לבטל, בזה ס"ל להמ"ב להקל, ואם כי ישנם הרבה פוסקים המחמירים, כמו שהובא בשד"ח, מיהו בדיעבד בודאי יש לסמוך על המקילין בזה, ועי' ד שכתב המ"ב בסימן שי"ח דאין לאסור בדיעבד, במקום שיש פוסקים המקילין. מיהו אם אין הדרך לטחון אלא שרוצה לטחון כדי לבטל האיסור, זה ודאי אסור, וכמו שכתב המ"ב, דאסור להוסיף שישים ולטחון, דזה איקרי מבטל איסור לכתחילה, ורוב הפוסקים אוסרים בזה, ואף שלמעשה מתיר שם, זהו משום שסומך על הפוסקים, הסוברים שקודם פסח הוי כקודם זמן האיסור, ואין זה בגדר מבטל איסור לכתחילה, אך בתולעים שהאיסור לפנינו, בודאי אסור לטחון כדי לבטל האיסור. כשאין זה בדרך כלל דרך שימוש, וכוונתו בזה לבטל את האיסור, שזה אסור, ואף בדיעבד אין להתיר.

הרי להדיא, דבאלו פירות וירקות שאינם בהשגחה, ועי' פ' רוב יש בהם תולעים וחרקים, אסור לטחון אותם כדי לבטלן, שזה בגדר ביטול איסור לכתחילה, ואף אם יטחן אותם לא יועיל, דזה אסור אף בדיעבד. אם לא שדרך השימוש הרגיל הוא לרסק, דאז בדיעבד יש לסמוך על המקילין.

וכל זה היינו באותם תולעים שבודאי יתרסקו על ידי הטחינה, אך בזמנינו שהחשש הוא על חרקים הקטנים מאוד, ואף אם יטחן את זה עד אשר דק מאוד, עדיין יתכן שאותם חרקים קטנים מאוד, לא נתרסקו, ויש איסור דאורייתא על אכילתם, וכמו שהובא לעיל

נתיבות הכשרות

ביד"ץ מחזיקי הדת פסח תשע"ו

כשרות בהלכה

הגאון רבי שמאי גרוס שליט"א

דומ"ץ קהל מחזיקי הדת בארה"ק ובעמח"ס "שבט הקהתי" וש"ס וחבר ביה"ד המיוחד לענייני כשרות

בשר שנתעלם מן העין

שאלה:

בעיר אחת בחו"ל שלחו ההורים חבילות של בשר מבושל לילדיהם שלמדו בישיבה, על ידי גוי שהנהיג משאית, ועל כל חבילה היה כתוב שם הבחור ומשפחתו, אבל דא עקא, ששלחו בשקית בלי חותם בתוך חותם, ועל כן הוי בשר שנתעלם מן העין, ויש חשש שהגוי החליף בשר של היהודי שנתן בשר נבילה בשקית ולקח משם בשר כשר, ואע"ג דלא חיישינן לאחלופי אלא א"כ נהנה, ברם כאן נהנה מהבשר היהודי שטעים טפי מבשר של הגוי.

תשובה:

(א) ברור שמכאן ולהבא אין לסמוך על היתרים אלא ישלחו כדין שהיא הבשר חותם בתוך חותם. אלא שאלו למפרע האם היה היתר, כדי להשקיט לבם שמפחדים אולי אכלו בשר נבילות וטריפות.

לכאורה יש להקל עפ"י דאיתא ביור"ד סי' קיח ס"ז, אם שלח ע"י עכו"ם בלא חותם, אם היה מעבר לרבים מותר, שירא שמא יראנו אחד מהעובדים ויתפס עליו כגנב, עיי"ש.

דיש לומר שהמשאית נוסע גם ברחובות שקטים שאין שם רואים, ועוד דהגוי בעת שמסדר החבילות כשמקבלם והם בתוך המשאית יכול להחליף הבשר שהיה בשקית בבשר שלו, ואף אחד לא יכול לתופסו כשמחליף בתוך המשאית שהוא סגור, וע"כ אי אפשר להשתמש בהך היתר דהי' מעבר לרבים.

(ב) ולכאורה יש לדון מטעם ביטול, כיון שהיו שם הרבה שקיות עם בשר ודאי שלא החליף כל השקיות, או רוב, דאז היה מורגש, אלא יש חשש שמא החליף שקית

אחת או שתיים בבשר שלו, ואם כן היה רוב כשר ובטיל ברוב, מין במין בטל ברוב, וכאן אין חשש שיבשל ויתן טעם, ויצטרך ששים שקיות של היתר, כיון שכל בחור יש לו שקית אחת ואין מבשלים כל השקית ביחד, אלא כל בחור יבשל את הבשר שלו [היינו לחמם] עוד הפעם, או שיאכלו כשהוא קר, א"כ שפיר בטיל, שכל א' סמך על הביטול דיעבד, דאין כוננתו לבטלו ושפיר בטיל.

(ג) אך יש לדון על היתר זה, דאפשר שהחתיכה שהחליף הגוי בבשר שלו, אולי היתה חתיכה הראויה להתכבד ואינה בטילה אפילו באלף, עי' יור"ד סי' ק"א ס"א, ואפילו איסור דרבנן אינה בטילה אם היתה חתיכה הראויה להתכבד (עיי"ש ברמ"א), ורק הפר"ח חולק על הרמ"א וס"ל דאיסור דרבנן בטילה, ועוד דכאן היה חשש איסור תורה שמא נתן הגוי בשר של נבילות וטריפות שאסור מן התורה.

אך י"ל כיון דלא הוי ודאי חתיכה הראויה להתכבד, דאפילו החליף הגוי הבשר הכשר עם הבשר של הגוי שהיה חתיכה הראויה להתכבד, הוי רק ספק, ועי' ברמ"א סי' ק"א ס"א, דאם הוא ספק אם היא ראויה

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

להתכבד, אז אזלינן לקולא אפילו היא אסורה מדאורייתא.

והטעם דחתיכה הראויה להתכבד אינה בטילה אפילו באלף הוא רק מדרבנן, וספק דרבנן להקל, עיי"ש.

[ואם ה' כמה חתיכות בשר וכל א' לא היה חתיכה הראויה להתכבד, אע"ג דביחד כל החתיכות ראיות להתכבד, ס"ל להש"ך בנקודת הכסף סי' ק"א סק"י דנקרא אינה ראויה להתכבד עיי"ש, כיון שכל חתיכה בפנ"ע אינה ראויה להתכבד, ועיי"ש בטו"ז דס"ל דנקרא ראויה להתכבד, עיי"ש, היינו רק בעור האווזא שחותכים לחתיכות, ורק כן מכבדין עיי"ש. אבל בני"ד בחתיכות בשר שכל אחד בפני עצמו אינה ראויה להתכבד אלא בכמה חתיכות ביחד, גם כן מודה הטו"ז שנקרא אינה ראויה להתכבד, כיון שהדרך היא לכבד אורח רק בחתיכה אחת גדולה.]

ד) ולכאורה יש לומר עוד היתר דבטיל הבשר של הגוי, אפילו היה בודאי חהר"ל, עפ"י דאיתא בהגהות רע"א סי' ק"א ס"א בשם הש"ך בכללי ס"ס בסי' ק"י ס"ק יז-יח-ט, דבשר שנתעלם מן העין, אפילו היה חתיכה הראויה להתכבד, כיון שאינו אלא חומרא בעלמא בטילה ברוב, וא"כ לכ' בני"ד דהוי בשר שנתעלם מן העין בטילה ברוב אפילו היה חהר"ל.

ברם זה אינו משום כמה טעמים שאינה דומה לאופן של רע"א.

א) דהטעם דמקיל דהוה ספק ספיקא, דבכל אחד שאוכל הוא ספק שמא אינה אותה חתיכה שנתעלם מן העין, ואת"ל שאוכל הבשר שנתעלם מן העין, אולי לא החליף הגוי ומותרת, עיי"ש.

אבל בני"ד על כל החתיכות שהי' ברשות הגוי היה חשש של בשר שנתעלם מן העין וא"כ הוי רק ספק א' על כל חתיכה, דלמא החליף הגוי הבשר, ורע"א איירי שחתיכה שהי' נתעלם מן העין נתערב ברוב

היתר, עיי"ש. אבל בני"ד על כל חתיכה יש חשש שמא החליף, וא"כ ליכא ס"ס.

והחידוש הוא אע"ג דהך ספק ספיקא הוי ספק א' בתערובות והספק השני בגוף, מ"מ מקילין כיון דבשר שנתעלם מן העין הוי חומרא בעלמא, עיי"ש בש"ך סי' ק"י בכללי ס"ס ס"ק י"ז.

ולכן אי אפשר להשתמש בני"ד בהיתר של רע"א, דאין כאן ספק ספיקא, דכל השקיות נכנס בספק שמא החליף הגוי בשר שלו בשל הגוי.

אך י"ל, דהגם שלא שייך דין של ביטול ברוב אם היה ודאי חתיכה של הגוי חהר"ל, מ"מ יש להתיר מטעם הלך אחר הרוב, פ"ל כל בחור שלוקח השקית תולה שלקח מהרוב דרוב שקיות לא הוי חשש שהחליף הגוי וע"כ למפרע לא אכלו איסור. אבל מכאן ולהבא יחתימו את שקיות הבשר כדין, בשתי חותמות.

לסיכום: מכח כמה טעמים לא עברו איסור למפרע:

א) כיון דהוי רוב היתר בטילה האיסור ברוב, ואפילו יש חשש אולי האיסור היה חהר"ל, מ"מ כיון דהוי ספק אם היה חתיכה הראויה להתכבד, שפיר בטילה.

ב) אפילו היתה חתיכת האיסור חהר"ל, מ"מ שייך לומר על שקית שלוקח הבחור, דהלך אחר רוב, דרוב שקיות הי' של היתר.

נתיבות הכשרות

ביד"ץ מחוזיקי הדת פסח תשע"ו

מערכת הכשרות

מסירות נפש לכשרות מצד העוסקים במלאכת הקודש

מפורט על כל מה שדנו ומה שיש להוסיף הידורים בעניני כשרות.

וכל הערה בכשרות אנו מקבלים בכובד ראש, ולתקן מה שאפשר לתקן שיהא הכל בתכלית ההידור, ואם לכל השנה יש להדר ליקח לבית מהכשר שלנו, ק"ו לפסח שמדקדקים עוד יותר ויותר, כמובא בסה"ק ודאי יש לחזק הכשרות ליקח מההכשר המהודר שלנו.

ואם אנ"ש היו רואים ומרגישים איך הבי"ד משקיעים במסירות נפש עניני כשרות, הן המפקחים והן המשגיחים יראי שמים ומומחים עוסקים במלאכת הקודש באמונה ובמסירות אשר לא יאומן כי יסופר, היה כל אחד ואחד קונה רק מההכשר שלנו המהודר, שיש על מי לסמוך, ובפרט בזמנינו שכל מוצר מורכב מאוד מהרבה חומרים, ואצלנו יושב צוות גדול של מומחים אנשי שם עם הרבה נסיון הצריך לזה, כדי שיצא רק דבר מתוקן ומקובל.

ויה"ר שלא תצא שום תקלה מתחת ידינו, ונזכה לחג כשר בתכלית הכשרות ואז נזכה לחג שמח.

בעה"ח אדר שני, לסדר "להבדיל בין הטמא ובין הטהור" תשע"ו

שמאי קהת גרוס הכהן

לאור מה שביקש כמה פעמים כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א מאנ"ש להשתדל מאוד לקנות מוצרים שהם בכשרות המהודרת של מערכת הכשרות דקהל מחזיקי הדת, כיהודה ועוד לקרא אוסיף כמה מילים לחזק פקודת קדשו של כ"ק מרן שליט"א.

ביה"ד המיוחד לעניני כשרות שמינה כ"ק מרן שליט"א, הם תלמידי חכמים מופלגים, אנשי שם שהם יושבים כל שבוע ביום רביעי עם מומחים בכשרות, עם מפקחים, וכמ"פ אנו מזמינים גם את המשגיחים שישתתפו עם הבי"ד, כדי לחזק דברים הצריכים חיזוק בכשרות.

הבי"ד של הכשרות דן בכובד ראש על כל השאלות והספיקות שמתעוררות מזמן לזמן בעניני כשרות, בכל חלקי הכשרות, הן בכשרות הבשר והן בכשרות החלב והן בכשרות של שאר המוצרים, עד שיצא דבר מתוקן בלי שום חשש ובלי לסמוך על כל מיני היתרים. וכן על כל עניני מצוות התלויות בארץ ממונה רב גדול ות"ח עצום המפקח על כל עניני מצוות התלויות בארץ, שהם פינה ויסוד גדול בכשרות בארצנו הקדושה. ועל כל ישיבת בי"ד יש דו"ח

נ.ב. אעתיק לשון מספר "צרור המור" (לרבי אברהם סבע ממגורשי ספרד), פ' שמיני, זל"ק: "ציוה עכשיו במאכלות אסורות ובדיני טומאה במגע ובמשא, להורות כי אחר שהשרה השו"ת שכינתו ביניהם והוא טהור ומשרתיו טהורים, ראוי להם שיהיו טהורים ונקיים במאכלם ובמגעם ובמשאם, כי אין ראוי שהשכינה תהיה שורה על הטמאים וכן אלו המאכלות אסורות והבהמות הטמאות מטמטמים את הלב ומחשיכים הנפשות הזכות ומבלבלים השכל, כמו שאמרו ונטמאתם במ וכו', כן צוה בישראל שלא יאכלו דברים אסורים ודברים טמאים המטפשים את הלב, כי לכך נתן להם לחם אבירים...לזכר שכלם וכו'. ואולי רמז בזה כי קדושת ישראל אינה תלויה באלו המאכלים לבד, אלא בין טמא לך לטהור לך, כמו דברים המותרים ואחרים נהגו בהם איסור, ומי שהיה נזהר מזה כ"ש שנזהר בדברים אסורים, וזהו בין החי' הנאכלת ובין החי' אשר לא תאכל, כאומרם ז"ל, אין צריך לומר בין פרה לחמור, שהרי מובדלים הם, ובזה תלוי טהרת ישראל, לקדש א"ע במותר להם". עכ"ל.

כשרות בהלכה

**נתיבות
הכשרות**
בד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

הגאון רבי פנחס לייבוש פדווא שליט"א

דומ"צ דקהל מחזיקי הדת - קרית גת
רב אחראי וחבר ביה"ד המיוחד לענייני כשרות

אטריות מביצים האם מותר להניחם במרק שהיד סולדת בו

רוטב, ואמאי לא נהגו העם להחמיר בזה כדברי הרמ"א.

ברם נראה דבר פשוט, דלא כל חימום בלי מים מיקרי צלי או אפייה, דצלי הוא סוג מיוחד של בישול שצולין האוכל על גבי האש או בתוך התנור, ואין לדמות טעם וריח של בשר צלי לטעם וריח של בשר מבושל, וכן הדבר באפיית הפת, דאין לדמות טעם וריח של עיסה הנאפה בתנור אש לעיסה שנתייבש ונעשה ראוי לאכילה על גבי קדירה, או האש המעורב בו גורם הטעם והריח, וזה נקרא צלי או אפייה, ולכן אם מחממים חתיכת בשר מבושל על גבי קדירה בלי רוטב, לא נקרא צלי, דהלא טעמו וריחו לא משתנה ממה שהיה ונשאר בשר מבושל חם, ואין בזה צלי אחר בישול.

וזהו בעצם סברתו של הרמ"א, דהוא בעל דעה זו דאוסר צלי אחר בישול ובישול אחר צלי, דאף על פי דאין בישול אחר בישול יש בישול אחר צלי, דדבר שנתבשל כל צרכו אף אם מבשלו שנית לא ניתוסף בו שום דבר, וכיון דבישול השני לא עשה שום פעולה באוכל חוץ מהחימום, אין זה בישול, ולכן אין בישול אחר בישול, ורק בדבר לח דאחר שנתקרר לא ניכר פעולת הבישול, וכל הבישול הוא רק החימום, לכן יש בישול אחר בישול בדבר לח, ומיניה בדבר האפוי והצלוי דכיון דפעולת הבישול אחר הצלי משנה טעמו מטעם הצלי לטעם הבישול (אפילו במקצת), אם כן מיחשב הבישול אף על פי שהוא אחר הצלי והאפיה ואסור, וכן הדין כשאופה או צולה דבר המבושל דניכר בטעמו או בממשו פעולת הצלי והאפייה שפיר שייך צלי או אפייה אחר בישול.

ולפי זה כשמחמם בשר מבושל על גבי הקדירה שאין הבשר משנה טעמו וטעם הצלי, ואפילו אם יניחנה שם לזמן

שאלה: האם יש מקום להחמיר שלא להניח "אייער לאקשין" (=אטריות מביצים, כפי שנהוג לאכול בימי חג הפסח) בתוך צלחת מרק שהיד סולדת בו, אף שהוא כלי שני, היות שה'לקאשין' הם ביצים מטוגנים במחבת, כמעט בלי שמן, ולכאורה דינם כדין הצלוי, ולפי המבואר בשו"ע או"ח סי' שי"ח סעי' ה', וז"ל: "יש מי שאומר דדבר שנאפה או נצלה, אם בשלו אחר כך במשקה, יש בו משום בישול, ואסור ליתן פת אפילו בכלי שני שהיד סולדת בו, ויש מתירין. הג"ה, בכלי שני, ויש מקילין אפילו בכלי ראשון, ונהגו ליזהר לכתחילה שלא ליתן פת אפילו בכלי שני כל זמן שהיד סולדת בו, ע"כ. ולפי זה, אם נאמר שה'לקאשין' דינם כמו צלי, הא אסור להניח בכלי שני שהיד סולדת בו.

תשובה: הנה, במושכל ראשון היה נראה שבאמת דבר קשה הוא, ולכתחילה אסור להניחם בכלי שני, ותמוה הדבר שהשאלה אינה נידונה ברבים וגם לא שמענו מאנשים שמחמירים בזה.

אך אחרי העיון נתיישרה דעתי, דהנה מנהג העולם שמחממים בשר שנתבשל במים ונתקררו לפני שבת, ומחממים אותו בשבת בבוקר על גבי קדירה, במקום שאין דרך לבשל בחול, שאין בזה חשש של מחזי כמבשל, וכיון שנתבשל כל צרכו לפני שבת, אין בו בישול אחר בישול. ולכאורה קשה, היאך מותר לחמם בשר שנבתשל במים, על גבי קדירה בלי מים [דהא עם מים אסור לחמם בשבת משום דיש בישול אחר בישול בדבר לח], הא בישול בלי מים הוא צלי, ואנו מחמירים דיש צלי אחר בישול, וכמש"כ במג"א סי' שי"ח ס"ק י"ז, דכמו דאסור בישול אחר צלי, כמו"כ אסור צלי אחר בישול, ולכן אסור ליתן דבר שנתבשל אצל האש בלא

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוזיקי הדת פסח תשע"ו

בו, וכן אין להניחו ע"ג מכסה של קדירה שע"ג האש, כי הבשר המבושל (שהוא עכשיו בלי רוטב) נצלה בחום, ומביא במקורות למטה סי' ש"ח במ"ב ס"ק מ"א.

אך כשנדקדק היטב בדברי המשנה ברורה לא נראה כן, דז"ל: ולכן אסור ליתן דבר שנתבשל אצל האש בלי רוטב [מ"א], ולא דוקא אצל האש דה"ח בכל מקום שיוכל להצלות מחום התנור, ולכן צריך ליזהר שלא להחזיר בשר מבושל בלי רוטב לתוך התנור במקום החום שהי"ס"ב ואפילו אם יעמידנו ע"ג קדירה המפסקת, אבל לכו"ע אין צלי אחר צלי ודבר שנצלה מותר ליתנו אצל האש, אפילו אם נצטנן ובלבד שלא יקרבנו ביותר כדי שלא יבוא לחתות, וגם לא יעמידנו על קרקעית התנור אלא ע"י הפסק כלי ריקנית תחתיה, כדי שלא יהיה נראה כמבשל. ע"כ.

הרי שהמ"ב בדקדור רב כתב שמחזירו לתוך התנור, והוסיף בדבריו שיוכל לצלות מחום התנור דדווקא בתוך תנור אש מיקרי צלי ולא כשמחמם ע"ג קדירה.

ומה שכתב המ"ב ואפילו אם יעמיד ע"ג קדירה, אין כוונתו שמעמיד דבר המבושל ע"ג מכסה הקדירה שעומדת ע"ג כירה, אלא כוונתו שמעמיד האוכל המבושל על גבי קדירה בתוך התנור, וכונתו בזה למש"כ לקמן, דצריך להעמיד ע"ג קדירה כדי שלא יהיה נראה כמבשל, ועל זה כתב בדבר המבושל אסור להניח בתוך התנור אפילו רחוק מן האש, ואפילו ע"ג קדירה, דהא הוי בזה צלי אחר בישול, אבל לא עלה על דעת הרב בעל משנה ברורה ז"ל לאסור

ארוך לא ישתנה, אין בזה משום צלי אחר בישול ומותר.

ועיין בט"ז סי' ש"ח ס"ק ו', שהאריך בענין זה והדגיש כמה פעמים דטעם הצלי מבטל טעם הבישול וטעם הבישול מבטל טעם הצלי. הרי לפנינו דעיקר טעם דצלי שייך אחר בישול הוא מחמת שינוי הטעם לטעם הצלי.

ומצאתי בספר תהילה לדוד סי' ש"ח ס"ק כ"ד שרמז לדברים אלו, שכתב עמש"כ המג"א ס"ק כ"ג, דאסור ליתן ע"ג קדירה דבר לח אבל דבר יבש שרי, וכתב: ועכ"פ לפי מש"כ המג"א בס"ק י"ז דאסור ליתן דבר שנתבשל אצל האש בלי רוטב [ולכאורה הול"ל להמג"א לחלק בכך דאסור ליתן דבר שנתבשל ברוטב והוא יבש ע"ג קדירה], על כרחך צ"ל דדווקא אצל האש מיקרי צלי אחר בישול, אבל לא על קדירה חמה, ולפי"ז יש לומר דגם אצל תנור מותר ליתן דבר יבש ולא מיקרי צלי אחר בישול, ע"כ לשון התהלה לדוד.

ופירוש לפירושו הוא כמש"כ לעיל דדווקא באש שמשנה טעמו לצלי הוא דמיקרי צלי ואסור אחר בישול, משא"כ ע"ג קדירה או אצל תנור [מבחוץ], דאין שם פעולת צלי אש ורק חום האש בהפסק הקדירה או דופני התנור לא מיקרי צלי ומותר.

ועפי"ז צ"ע מש"כ בספר שמירת שבת כהלכתה פרק א' סעי' ס"ט [הוצאת תש"ע] וז"ל: בשר מבושל אין להניחו סמוך לאש במקום שיוכל להתחמם כדי שהיד סולדת

נתיבות הכשרות

ביד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

לחמם ע"ג קדירה העומדת ע"ג כירה, ודברי הרב בעל שמירת שבת ז"ל צ"ע בזה.

ועכ"פ יוצא מכל הנ"ל, דדווקא כשנשתנה הטעם מחמת הצלי או היבוש לאסור.

ולפי"ז גם בדין בישול אחר צלי צריך שהבישול משנה טעם טעם הצלי לטעמו וממשו של בישול, ואם המים הרותחים רק מחמם הדבר הצלוי ואין משנה הטעם הצלי לטעם הבישול מותר, ואם כן יש בזה יישוב נכון למנהג העולם דאין מדקדקין בדבר, דהלא 'לאקשין' אלו לא משתנה טעמם מכמות שהיו ע"י החימום בצלחת של מרק, ואם כן אין בזה מקום לומר דיש בישול אחר צלי.

אך כשהצעתי דברים אלו לפני אאמו"ר שליט"א, אמר לי שלא ברור לו כ"כ שאין משתנה טעמם, דהלא ה'לאקשין' היבשים אינם נוחים לאכול כ"כ, וע"י לחות המרק משתנים לשבח ונוחים הם לאכול, ואם כן יש בזה תועלת בבישול, ואם כן יש לחשוש בזה משום בישול אחר צלי.

אך חזרתי ודנתי לפניו דגם בזה אין בו כדי לאסור לחמם ה'לאקשין' בתוך המרק שהוא כלי שני, דהא פעולה זו של הוספות הליחה, ועי"ז נוחים הם לאכילה, הוא גם כשאין המרק חום של יד סולדת בו, וא"כ מוכח מזה דאין פעולה זו מפעולות הבישול, אלא מחמת כח ליחות המים ולא מחמת חומם, ולכאורה הוא דבר ברור דפעולה שיכול להיעשות גם במים קרים, א"א לומר דהוי בישול.

ודרך אגב, לפי דברים אלו צ"ע מש"כ בספר קהלת יו"ט פירוש על ספר זכרו תורת

משה לבעל חיי אדם סימן כ"ד אות ה', וז"ל: וכן אסור לערות מים מכלי ראשון על תה ולעשות תמצית תה [דהוי קלי הבישול שמתבשלים גם בכלי שני], והוסיף ומנחת שבת הביא דאביו סיפר שראה ששמו עלים טובים של תה בכלי של מים קרים ושמו הכלי תחת הכר לשעה מועטת, ונעשה עי"ז תמצית טוב מאוד בטעם ובמראה, עכ"ל.

הנה חיפשתי במנחת שבת ולא מצאתי מה שהביא, ואולי מנ"ש אינם ר"ת של מנחת שבת, אך מ"מ נראה דמזה אין להביא ראיה דהוי קלי הבישול, דאדרבה דכיון דגם נעשית תמצית תה במים קרים הוי הוכחה דאין זה מטעם בישול, ואפילו בכלי שני אינם מתבשלים ואינו אלא שרויה בעלמא ולא בישול כלל.

ונחזור לראשונות דכיון דההטבה לה'לאקשין' הוא גם במרק שאין היס"ב, הרי אין זו חלק ממעשה הבישול, ועל כן מותר להניח ה'לאקשין' בתוך כלי שני שחום יס"ב ואין בזה משום בישול אחר צלי.

ולא אמנע טוב ולכן אוסיף מה ששמעתי מזקיני בעל חשב האפוד ז"ל, שסיפר שבצעירותו בעיר וויען, היה נוכח כדרשת שבת הגדול של הגאון ר' מאיר אריק ז"ל, ואמר בתוך דבריו שאלו בני אדם הנוהגים לאכול 'געבראקט' בפסח, אסור להם להניח המצה בתוך הצלחת ולערות המרק על המצה מתוך כלי ראשון, אלא כיצד יעשו, יערו המרק לתוך הצלחת שיהיה כלי שני, ואז יניחו המצה לתוך הצלחת, וזקיני ז"ל הוסיף דנראה לו מזה שהרב ר' מאיר אריק לא חשש להחמיר כשיטת הרמ"א שלא לשים פת בכלי שני שהיס"ב.

נתיבות הכשרות

ביד"ץ מחזיקי הדת פסח תשע"ו

כשרות בהלכה

הגאון רבי אהרן זיכרמן שליט"א
דומ"ץ בקהלתנו הק'

קרנות ביטוח ופיננסים

היום יומית, וחלק ב' בפרטיות למה שנוגע לבנקים, פיננסים, ובמיוחד לנידון דידן קרנות פנסיה וביטוחים,

ובכן הנוגע לחלק הכללי: ראשית לעורך במלים קצרות להזהיר על ענין איסור רבית אשר היא מן החמורות ביותר וכלשון הטור 'מאד מאד' צריך לזהר באיסור רבית, ובסה"ק מבואר גודל העונש העובר על זה, וכידוע לכל בר ברב וכל ירא וחרד נזהר מאד מזה ולמותר להאריך בזה,

עכ"ז צריך לדעת שגם בזה נשתנו הסדרים, ובעוד בימים קדומים לא היו איסורי הרבית מצוי לכל יחיד ויחיד ואפילו אלו העובדים לפרנסתם יכלו להזהר בקלות מזה, וכל הבעיות היו רק אצל הסוחרים הגדולים שבהם היה מצוי רוב השאלות, ובשבילם ישבו על מדוכה זו גדולי ורבני הדורות ובמרוצת הדורות תיקנו הרבנים 'היתר עיסקא' שיצילם מאיסור רבית החמורה [וגם בתקנה זו היו בו כמה גלגולים שתיקנוה שוב ושוב עד שהגיע למתכונתו כיום] וגם על זה היו ויכוחים גדולים בין הפוסקים אם שפיר ראוי לסמוך על זה או לא, וגם באלה שסמכו על זה להיתר היה ויכוח בדבר זה, יש שהתירו גם היתר עיסקא כללי והיינו שמודיע בינו לבין עצמו שכוונתו בכל עסקיו רק לעסקאות כשרות והכל נעשה בדרך השקעות ולא הלוואות כדי שלא יכשל

בענין: המכשולים באיסור רבית החמורה ובמיוחד בעיות הכשרות בקרנות פנסיה וביטוחים והחובה הגדולה לעבוד ולעבור רק עם קרנות פנסיה כשרות

הנה בתקופת עולמינו שהקב"ה משפיע לנו שפע והמדע מתקדם בכל התחומים, וכמובן יש לנו מזה הרבה שיפורים והרבה נוחיות בחיי היום יום, ומאיך מתעוררים הרבה שאלות וספיקות לגבי הלכות התורה אשר בהרבה ענינים אינם תואמים את ההלכה הברורה,

ולכן כמו בכל דור ודור בעת שנתעורר שאלה היו הרבנים ופוסקי הדורות הורו ההלכה בימיהם ונתנו מענה לכל דבר שהכל יתנהג עפ"י דרך התורה, כן הוא גם בדורינו, אלא שבימינו הדבר נעשה בכל תחום מכיון שיש הרבה שינויים מבחינת המדע והטכנולוגיה,

וכמו במאכלים הדבר מובן לכל אחד ואחד שההשגחה ונתינת הכשר למפעלי מזון ואוכל אין זמנינו כמו הדור הקודם שבימיהם היה הרב המכשיר יורד ובודק במפעל/בחנות אם הכל הוא עפ"י ההלכה ונתן הכשר על החנות והמפעל שהחרדים לדבר ה' יוכלו לסמוך עליו, ברם כיום הדבר שונה לגמרי ובזמנינו ע"י שיפור הטכנולוגי ועיבוד המזון ע"י תמציות וכדו' צריך להשקיע הרבה עבודה ומחשבה מעמיקה על ידי צוות מבינים כדי להגיע לכשרות ראויה,

וכמו כן במכשירים הטכנולוגים מכשירי הקשר המחשבים והאינטרנט למיניהם אשר ידוע לכל אחד ואחד המערכה הגדולה שיש ליהדות הצרופה בהם, וכל כמה שהעולם מתקדם והנוחיות משתפרת הרי יש עבודה גדולה ליהדות החרדית שהכל יהא עפ"י ההלכה הברורה לרצון הבורא,

וכעת לנידון שלנו המכשולים שיש בימינו בענין איסור רבית החמורה, ויש לעורך בזה בשני חלקים, חלק א' בכלליות הנוגע למכלול הפעולות הנעשים בהתנהגותינו

**נתיבות
הכשרות**
בד"ץ מחוקקי הדת
פסח תשע"ו

וקרנות השתלמות למורים] אשר בהם החל הבעיה משנת 2011].

ובשנים האחרונות השתנו החוקים של קרנות הפנסיה בפרט וקופות הגמל בכלל, וכפי יסוד השינוי הוא נעשה שהעובד נהיה בעלים על ההשקעות שהקרן עושה והנהלת הקרן היא רק גזברית ולכן אין מועיל אפילו היתר עיסקא עם הקרן, ומאידך כל השקעה שנעשה בכספו נחשב שהוא המלוה ברבית. ומה שעושים שם הרי זה בשליחות בעלי הממון, ונמצא דרבו חששות איסור רבית ושאר איסורים,

וביאר הענין בקצרה: מה נתחדש בתקופתנו משנים קדמוניות שלא היה צריך אז קרנות פנסיה כשרות, ולשם כך עלינו להבין את מציאות השינוי שאירע בשנים האחרונות.

קרנות פנסיה וותיקות פעלו באופן זה; הקרן התחייבה למבוטח [העובד] קצבה מסויימת [משכורת חדשית] לגיל פרישה, קצבה זו לא היתה קשורה ישירות לסכום ההפרשות שהפריש העובד במשך השנים, אלא 2% של המשכורת לכל שנת עבודה עד לתקרה של 70% מהמשכורת. "קרנות פנסיה אלו התבססו על עקרון ההדדיות. משמעות של עקרון זה הינו קיום סיבסוד בין המבוטחים בקרן: שהלא זכויות המבוטח אינן תוצאה של חישוב ההפרשות שביצע, אלא שההפרשות של מבוטח א' מממנות את זכויותיו של מבוטח ב'. הרעיון הוא שסך ההכנסות השוטפות לקרן הפנסיה מהמבוטחים הפעילים יממנו את התשלומים למבוטחים שכבר יצאו לפנסיה", רוב הקרנות הוותיקות נקלעו לקשיים כלכליים ולא יכלו לעמוד בהתחייבותיהם, וכתוצאה מכך נסגרו [בשנת 1995] כל קרנות הפנסיה הוותיקות לקבלת חברים חדשים, והוקמו קרנות פנסיה "חדשות" [מקיפות] המתנהלים בצורה של "חברה מנהלת".

ולכן בזמן שפעלו בהם קרנות הפנסיה הוותיקות לא היה בזה חשש איסור רבית, הן מחמת הלוואות ברבית שעושה חברת קרן הפנסיה במעותיו שמפריש להם מידי חודש, והן מחמת הקצבה החדשית שמקבל העובד, שיתכן שהיא תרבה על הסכום שהוא הפריש לקרן במשך שנות עבודתו,

וההסבר הוא פשוט כי כפי שהתבאר בקרנות הוותיקות [והתקציביות] סכום הקצבה אינו תלוי בגובה ההפרשה החדשית

באיסור רבית, ויש שלא רצו להתיר זאת אלא אם כן עשו היתר עיסקא פרטי, [ועל זה יש עצה שיחתום על היתר עיסקא כללי ואח"כ יודיע לכל עיסקא בפרטות שזה נעשה עפ"י היתר עיסקא הנמצא אצלו, וע"כ הוא נעשה בעצם היתר עיסקא פרטי], ועל אף שהיו גדולים שהתנגדו לזה עכ"ז היו גדולי הדורות כהחת"ס והחפץ חיים ועוד גדולים שסמכו ידיהם על היתר עיסקא,

אבל בזמנינו שדרך הקניה והמסחר השתנו מאד והכל הוא תעשייתי והמכשולים נוגעים לכל תחומי החיים שלנו לכן מצוה גדולה וחובה על כל אחד ואחד לחתום על היתר עיסקא כי מבלעדי זה הוא עלול להכשל מבלי יודעים על הרבה איסורי רבית שאין שמים לב שזו בכלל שאלה וזאת מבלי לנגוע שמי שרק יש לו חשבון בנק שכמעט כל הנעשה שם כרוך באיסורי רבית, ולכן אין כמעט מנוס מזה וחשוב ונחוץ מאד שכל אחד יחתום על היתר עיסקא, ובודאי עכ"ז מצוה גדולה להזהר מה שיותר ולא לעבור על רבית אבל עצם ההיתר עיסקא הוא תיקון גדול,

וכעת לחלק הפרטי הלא הוא הנידון שלנו המדובר על קרן פנסיה וביטוחים קרנות נאמנות וכו', וצריך לדעת נאמנה שכמה שהבאנו לעיל שכל אחד יכול להכשל באיסורי רבית בתהליכי היום יום בקניות מכירות שכירות וכו', ועפ"י רוב הם בדרך קנין ומכירה וכדו' שזה רבית דרבנן ומ"מ יש אופנים שזה נעשה חמור יותר, וביותר מזה שכיום כל אחד יש לו חשבון בנק שבהם הוי הכל בדרך הלוואה ואיסור רבית [אם לא על דרך היתר עיסקא],

ולאחרונה נתחדש בתקופתנו שענין הלוואת ממון ברבית היא דבר המצוי כמעט אצל כל אחד ואחד, ולא רק לבעלי עסקים. וזאת משום ההפרשות שמפריש כל עובד ממשכורתו לקרנות פנסיה וקופות הגמל, ובקרנות הנ"ל הדבר חמור שבעתים שבזה מדובר בהלוואות ברבית ממש רח"ל, ובהם מצוי כיום שאלות חמורות מפני שבשנים האחרונות השתנו לגמרי מבני הקרנות כדלהלן,

הקרנות הבעייתיות שבהם לאור השינויים בחוק העובד בעלים על הכספים המושקעים הם "קרן פנסיה חדשה או מקיפה "קופות גמל" קרנות השתלמות רגילות,

נתיבות הכשרות

ביד"ץ מחוזיקי הדת פסח תשע"ו

כשרות בהלכה

שני חשבונות נפרדים לגמרי, אחת היא קופת העמיתים השייכת לעמיתים ומניבה רווחים, והשנייה היא חשבון החברה המנהלת שלשם מכניסים את דמי הניהול המגיע לחברה כשכר טירחא.

שינוי זה שאירע במבנה קרנות הפנסיה הביא לכך שמעתה כל עובד שמצטרף הוא הבעלים של הכסף שהם מנהלים בשליחותו, מפני שקרנות הפנסיה החדשות פועלות בתורת "חברה מנהלת", משמעות הדברים הוא שבעלי המניות של חברת קרן הפנסיה זכאים רק לגבות דמי ניהול מתוך כספי הקרן, אבל הבעלות על הכספים היא של העובדים, והכספים מושקעים במילואם לטובת העובדים וכל הרווחים שמתקבלים מכח מעותיהם נרשמים מידי חודש לזכות כל עמית ועמית וכנגד זה הם נושאים גם בהפסדים.

ולשלמות ההבנה נצייר הדבר, בכל חודש מפריש העובד והמעביד סכום מסוים מתוך המשכורת, ומוסרה לחברת הקרן, החברה לוקחת את כל כספי העמיתים ומשקיעה אותם בכל מיני עסקים, מניות, אג"ח, ושאר ניירות ערך, ואת הרווחים הם מזכים לעמיתים [העובדים], כלומר שאם למשל חברת הקרן קנתה מנייה והמניה עלתה הרי הרווח העמית כפי שיעור עליית המניה, אם חילקו רווחים [דוודנדים] לבעלי המניות יקבלום העמיתים. כמו כן הרבית התקופתית המתקבלת מקניית האגחי"ם מתחלקים לכל העמיתים כפי חלקם היחסי, ומידי זמן נרשם לזכות כל עמית כמה ממונו הרווח. ולעולם יקבל העמית בדיוק כפי שכספו הרווח. סכום זה נצבר מידי חודש, וכגובה הסכום שנצבר

ורווחיה אלא בגובה המשכורת, וגם זה מחושב לא לפי גובה המשכורת של כל ימי עבודתו אלא לפי השנים האחרונות, וא"כ נמצא שבעלותו על ההפרשה נפקעת עם הפקדת ההפרשה לקרן הפנסיה, וכל ההשקעות בכסף נעשים בממון המוגדר ע"פ התורה כממון של החברה. וטעם הדבר מפני שהחברה אינה חברה מנהלת אלא חברה הזוכה בכספי ההפרשות ומתחייבת בעד זה קצבה חדשית לזקנה וגם העובד אינו קשור לא לרווח ולא להפסד, שהלא לעולם הוא יקבל המגיע לו 70% מהמשכורת.

וגם מצד שהוא יקבל בעת הפרישה סכום יותר גבוה מהסכום שהוא נתן לחברת קרן פנסיה [ולכאן יש לדון לאסור משום שעד שהכסף ישולם הוא ניתן בהלוואה לחברת הקרן ובהגיע עת זקנותו החברה מתחילה לפרוע לו את ההלוואה ולבסוף יפרעו לו ברבית], אבל למעשה התיירוהו משום שיש צד שהוא ימות בטרם שהלה יצטרך לשלם לו אפילו בעד הקרן, ונמצא שיש כאן עסק הקרוב לשכר ולהפסד, הנדון מחמת זה כמקח ולא כהלוואה, והיתר זה יש ללמוד מדברי האחרונים [- חו"ד סי' קסו ס"ק ה, פתחי תשובה סי' קס ס"ק ה] שדנו לענין התחייבות מזונות עיי"ש שנחלקו אם יש להתיר דבר זה משום קרוב לשכר ולהפסד. ולמעשה, בברכי יוסף הנדפס בגי' השו"ע [סי' קעד] כתב שפשטה ההוראה להקל בזה,

ולכל היותר חתמו הסכם היתר עיסקא עם החברה שזה מועיל לכל הדיעות כי החברה הם היו הבעלים של כל ההשקעות והכספים כנ"ל,

אבל הקרנות החדשות פועלות באופן אחר לגמרי, ואין שום התחייבות מצד החברה לשלם קצבה מסויימת בגיל הפרישה, וגובה הקצבה תלוי בסך הצבירה שיש לעמית בגיל הפרישה, דהיינו הקרן עם הרווחים. ועם פרישת העובד לגמלאות מועבר הסך הצבור שנצבר לחשבוננו במשך השנים, לקופה חדשה הנקראת קופת הפנסיונרים, סכום זה מתחלק לכ-220 - חדשים [ממוצע של תוחלת החיים], וזהו המשכורת החודשית שהעמית מקבל עד אריכות ימיו מתוך חלקו בקופה הפנסיונרית.

כחלק ממנגנון ההגדרה החדשה של "חברה מנהלת", יש בקרנות פנסיה החדשות

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

ולכך יש לו לחתום על היתר עיסקא מול הבנק. אבל בקרן נאמנות אין מועיל כלל מה שיחתום היתר עיסקא עם חברת הקרן נאמנות.

וטעם הדבר שאין מועיל לחתום היתר עיסקא עם הנהלת הקרן, לפי שמנהלי הקרן אין לוקחים המעות לעצמם, אלא הרי הם גזברים של בעל הממון להלוות מעותיו וליתנם לאחרים, שזה הם מבצעים דרך קניית אגח"ם שעניינם הוא הלוואה ברבית לחברות, ומי שקונה את האג"ח הוא בעצם המלוה ברבית ולכן אין מועיל שתחתום הנהלת הקרן על היתר"ע כיון שהם אינם הלווים ואינם נותנים את הרבית.

קרנות נאמנות כשרות

ועל כן פשוט שאסור להשקיע בקרן נאמנות סתם, ואין ברירה כיום אלא להשקיע בקרן הקונה השקעות כשרות, ולאור הנ"ל דנו גדולי הפוסקים והורו על הצורך הדחוף בהקמת קרנות שכל השקעותיהם הינם ללא חשש של איסור, וכהיום נוסדו בס"ד קרנות נאמנות כשרות ומהודרות במ יוכל כל אחד להשקיע בדרך היתר אשר רבנים מפקחים עליהם שהנהלת הקרן תקנה רק אגח"ם של חברות שיש להם עצמם היתר"ע, או של ממשלות. ולענין מניות תקנה רק מניות מחברות שידוע שכל עסקיהם כשרים.

וחובה גדולה על כל יחיד ועל כל מוסד לעבור ולעבוד רק עם קרנות כשרות המפוקחים על ידי רבנים ומורי הוראה שהכל היא עפ"י ההלכה.

ובזכות זה יעזור השי"ת שתשרה הברכה במאודם ויקויים בנו ברכת היא תעשיר ולא תוסיף עצב עמה ויזכו לרוב נחת מתוך הרחבת הדעת בכל העניינים. אמן.

במשך שנות העבודה כך יהיה חלקו בקבלת הקצבה החדשית, וכמו שנתבאר לעיל.

מן האמור נלמד שהנהלת הקרן היא רק גזברית של העובדים לסחור בממונם, וכאשר היא קונה בהם אגח"ם הנושאים רבית, נמצא שהעובדים מלוים ברבית דרך קניית אותם אגח"ם, וזהו נקודת השינוי בקרנות הפנסיה החדשות מול הוותיקות, שבחדשות הממון נשאר בבעלות העובד, וכל ההשקעות האסורות נעשים בכספו.

וממילא נמצא שגם בדין התורה הכסף נשאר בבעלותו הגמורה וכל ההשקעות הנעשות בכסף הם בשליחותו ובממונו,

מן האמור נלמד שקרן פנסיה חדשה היא בעצם "קרן נאמנות", שעניינו הוא ניהול השקעות בנאמנות, כלומר שגזברי הקרן קונים מניות, אגח"ם, ניירות ערך שונים, לבעלי הממון, ואין לחברה המנהלת חלקים ברווח אלא מקבלת דמי ניהול בלבד. ולכך הרי הם כידא אריכתא של בעל הממון משלחם, וכל ההלוואות ברבית שהם פועלים בממון בעלי היחידות שבקרן [המשקיעים] נזקף לבעל הממון.

אלא שקרן נאמנות מיועדת לכלל הציבור הרוצה להשקיע ולרכוש דרך הבנק. ואילו קרן פנסיה, קרן השתלמות, וקופת גמל הן שלש סוגי קרנות נאמנות המשמשות כקופות חסכון לעובדים ומשתכרים, שנוספו בהן חוקים והסכמים שונים מעבר לקרנות נאמנות, כגון שאין היחיד יכול למשוך כספו אלא בזמן מסויים לצורך מטרה שהוגדרה מראש.

וקרן נאמנות שונה מתכנית חסכון בבנק שבהם מקבל המשקיע רבית קבועה מהבנק,

נתיבות הכשרות

ביד"ץ מחוזיקי הדת פסח תשע"ו

כשרות בהלכה

הגאון רבי שלמה בינעט שליט"א
דומ"ץ בקהלתינו הק'

שיעורי מצה מרור וד' כוסות לאלו שהתקינו "שרוול" או טבעת בקיבה

המצה האמצעית, ועל כן אף שלכתחילה פסק המשנ"ב (סק"א) לאכול ביצה שלימה בזמן הזה, לצאת ידי כל הספיקות, מכל מקום בשעת הדחק, עלינו לדון מה מחוייבים מעיקר הדין, ומעיקר הדין, לעגין ב' הכזיתים שפיר יש לסמוך על עיקר הדין לקחת ב' שלישי ביצים, שביחד הם יותר מחצי ביצה, ואם כן ממנ"פ יצא ידי חובתו, שאכל חצי כביצה למצה דאורייתא, ושני שלישי ביצה, לב' כזיתים דרבנן (כבר העיר על זה בהסדר הערוך פע"ט הע' 27 בשם מוריה שנה ד' גליון א' עמ' נז).

[ויש להוסיף שלבד מזה, ישנה שיטה שהכזית פירושה כגודל של זית, ואין מתחשבים עם שיעור הביצה כלל, וזה שיעור עוד יותר קטן מהנ"ל, ואף דלא קיימא לן כן, יש להזכיר שיטה זו בתור סניף וצירוף].

כזית בימינו - האם נתקטנו הביצים

הנה יש לדעת, דמוסכם בפוסקים דנקטינן לעיקר כשיעורים ששיער הגרא"ח נאה, דלא נתקטנו הביצים, ואף שלא החזון איש חידש שנתקטנו הביצים, אלא הוא כבר שיטה מוקדמת וכן שיטת הצל"ח (פסחים קסז, ב), והחת"ס (או"ח סי' קנז), והשועה"ר ביו"ד (סי' קצ), מכל מקום כבר כתב בעל התשובה מאהבה תלמידו של הצל"ח שנשא ונתן עם רבו בדבר הזה, ואמר לרבו שהיות והוא ארוך בדורו על כן אגודלו כפול משאר כל אדם, ולכן יצא לו שיעור כפול, והנודע ביהודה הראה לו פנים שוחקות, ונענע לו בראשו, והבין מזה שהצל"ח חזר בו משיטתו. וגם השועה"ר חזר בו בסוף ימיו כמו שבארנו במגד חדש להל' טהרה (סי' קצ סעי' י).

וראיתי בשו"ת משנה הלכות (ח"ח סי' קצד) דכן ה' פשוט ומקובל מכל גדולי פולין וליטא, וכתב שם דאף שהחזון איש כתב על התשובה מאהבה שהם "פטופטי מילי בעלמא", הרי בעל התשובה מאהבה ה' אדם גדול, ותלמיד נאמן להגב"י, וראב"ד בבית דין

לשאלת רבים, כדת מה לעשות בענין השיעורים במצה ומרור וד' כוסות ואפיקומן, לאלו שהתקינו "שרוול" או טבעת בקיבה ואי אפשר להם לאכול או לשתות הרבה בבת אחת, מה השיעור שאפשר להקל בענין זה. ומה הדין אם לאחר האכילה הקיא את האוכל והמשיקה, אם עליו לחזור ולאכול, או שכבר יצא ידי חובתו.

בראש יש להקדים, שבכל מה שנכתב להלן שוה דין הנשים לדין אנשים, כיון ששניהם מחוייבים במצות הלילה בשוה, ועל כן אין מקום להקל יותר לנשים מלאנשים. עוד יש להקדים, שהיות ודין זה נוגע לרבים, על כן אאריך בעז"ה בכמה פרטי דינים, כדי לברר הילכתא בטעמא, שלא יהיה כדבר התמוה, אבל בסוף כל ענין אסכם בעז"ה את ההלכה היוצא מתוך הדברים.

א. שיעורי מצה, מרור וד' כוסות

כזית - חצי ביצה או שלישי ביצה

הנה בשו"ע תפו ס"א הובא ב' דיעות בשיעור כזית, אם הוא כחצי ביצה או כשלישי ביצה, ופסקו השו"ע (סי' תפו ס"א) ושאר הפוסקים דבדינא דאורייתא יש להחמיר כשיטת התוספות (חולין קג, ב) שהשיעור הוא חצי ביצה, ולא סגי בשלישי ביצה, ובמשנ"ב הוסיף "אם לא שהוא חולה", ומבואר מזה דמעיקר הדין בשעת הדחק סמכין על דעת הרמב"ם (שבת פ"ח ה"ח) שהוא כשלישי ביצה, ועל כן מי שאינו חולה עליו להחמיר, דאילו היינו נוקטים לעיקר דכזית הוא חצי ביצה, לא ה' אפשר להקל למי שהוא חולה, כיון דהנידון הוא בדין תורה, וע"כ דקיימא לן לעיקר דשיעורו בכשלישי ביצה.

והנה הלכה היא בידוע, שמן התורה סגי למצות מצה בכזית אחד, ורק מדרבנן בעינן שני זיתים אחד מן המצה העליונה ואחד מן

**נתיבות
הכשרות**
ביד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

שלו, וח"ו לומר עליו שכתב דברי היתול ח"ו, והי' לו עכ"פ להגנו"ב לומר לו בפירוש שאינו מסכים, ושתיקה כזו כהודאה דמיא. והביא שם דברים מפורשים מהריב"ש (סי' רצ"ה) שבני אדם לא נתקנטו מימי חכמי התלמוד, עיי"ש.

הן אמת שבתורת חומרא מורים תמיד למעשה להחמיר בשל תורה כהחזו"א, מכל מקום היות שבדרבנן בודאי מקילין כהגר"ח נאה שהוא עיקר הדין, על כן לענין החומרא לחוש לדעת החזון איש, שפיר יש לסמוך דכזית הוא שלישי ביצה, ואחר שנתקטנו הביצים נקח ב' שלישי ביצה, ולא נחמיר תרי חומרי אהדדי, לחוש שנתקטנו הביצים, וגם לחוש שהכזית הוא חצי ביצה. וא"כ אף אם אנו חוששים בדאורייתא להחזון איש, מכל מקום די בשני שלישי ביצה. ורק להגר"ח נאה שסובר דהביצים נשארו כבתחילה, נחמיר שהכזית הוא חצי ביצה, כי לענין ב' הדיעות אם הכזית הוא חצי ביצה או שלישי ביצה, יש לנו ספק ספיקא, שמה לא אמרינן דנתקטנו השיעורים, פי' דשיעורו של הגראח"נ הוא העיקר, ולשיטתו הרי יש לנו כזית גדול של חצי ביצה, ואף את"ל דנתקטנו השיעורים ושיעורו של החזו"א הוא העיקר, הרי שמה כזית הוא שלישי ביצה, כשיטת הרמב"ם, והרי יש לנו כזית זה. וכ"כ החזון איש בעצמו בקונטרס השיעורים (סק"ז).

ולסיכום: בדרבנן סומכים כשיטה המקלת שהכזית הוא כשליש ביצה, בביצה של זמנינו, ובדאורייתא יש להחמיר לכתחילה על שיעור שני שלישי ביצה של זמנינו, ובשעת הדחק כחצי ביצה של זמנינו, ולחולה או בשעת דחק גדול כשליש ביצה של זמנינו.

ואם כן במצה דמן התורה צריך כזית אחד ומדרבנן צריך ב' כזיתים, לכתחילה יש

לאכול שני שלישי ביצה של זמנינו, שיש בה שיעור כזית דאורייתא, ושני כזיתים דרבנן. ובשעת הדחק גדול נוכל להקל גם כחצי ביצה של זמנינו או כשליש ביצה של זמנינו, ואף שבזה אין לנו שיעור ב' כזיתים שעליו לאכול מדרבנן, מכל מקום עי' בביאור הלכה (תע"ה ד"ה כזית) שהקשה על דין זה שלא מצינו כן בשום מקום שצריך לאכול ב' כזיתים, שהרי אפשר לטעום מב' המצות ביחד שיעור כזית, ועי' בארחות רבינו (ח"ב עמ' א') שכן נהג הגאון מסטייפלא זצ"ל דדי בכזית אחד, והסביר לבנו הגר"ח שליט"א שזה אינו מפני שקשה לו אלא דסובר כן מעיקר הדין. וגם לפי מה שפסק השו"ע דבעינן ב' כזיתים, מבואר בשועה"ר (סי' תע"ה ס"ח) דבדיעבד יצא בכזית אחד, וידוע דשעת הדחק כדיעבד דמי, וא"כ בשעה"ד גדול אפשר לסמוך על זה.

שיעורים הנ"ל לפי נפח ולפי משקל

והנה מידת הכזית הם לפי נפח, [ואכתוב בכל נפח בערך משקל הגרם לאותו נפח], ושיעור הנפח של ביצה של זמנינו הוא כ-54 סמ"ק (כ"כ במידות ושיעורי תורה). שאם נמלאו במים זה יהיה משקל של 54 גרם, אבל אם נמלאו במצה זה יהיה הרבה פחות משקל, בערך 27 גרם. כי בערך בכל 2 סמ"ק נכנס כגרם אחד של מצה.

ולפי זה מידות הביצה של זמנינו לענין משקל הגרם של מצה הם כדלהלן: **ביצה שלמה**: 54 סמ"ק = 27 גרם. **שני שלישי ביצה**: 36 סמ"ק = 18 גרם. **חצי ביצה**: 27 סמ"ק = 13.5 גרם. **שליש ביצה**: 18 סמ"ק = 9 גרם.

ואם כן, לפי הסיכום דלעיל: **בדאורייתא** יש להחמיר לכתחילה על שיעור שני שלישי ביצה של זמנינו, שהוא 18 גרם מצה. ובשעת הדחק כחצי ביצה של זמנינו, כ-14 גרם. ולחולה או בשעת דחק גדול כשליש ביצה של זמנינו, שהוא כ-9 גרם. **ובדרבנן** סומכים כשיטה המקלת שהכזית הוא כשליש ביצה של זמנינו, כמבואר בשועה"ר (תפו ס"א), וצריך לקחת לכזית דרבנן 9 גרם מצה.

והנה בספרי הפוסקים הביאו ש-27 גרם הוא יותר מרביע ופחות משליש של מצת יד, אולם יש לדעת שלאחרונה עושים המצות יותר דקות ויותר קטנות ממה שעשו לפני כמה שנים, ושיעורו השנה שהמצה שוקל בערך 55-60 גרם בלבד, שהוא כ-120 סמ"ק [כן שיערתי בעצמי, ועלה כן] ועל כן אם נחמיר

נתיבות הכשרות

ביד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

כשרות בהלכה

אוכלים כזית מצה בכורך, וב' כזיתים באפיקומן. ויש לעיין אם גם במצב כנידון דידן צריך לאכול כל כך כזיתים.

והנה אין מציאות אחיד אצל האנשים שעשו אחד מהניתוחים הנ"ל, כל אחד זה ענין אחר, יש שפועל הפעולה שעל ידי זה אי אפשר לאכול הרבה בבת אחת, אבל לאט לאט אפשר לאכול הרבה, ויש שאי אפשר לאכול הרבה ואפילו במשך זמן רב. אמנם אף אם יוכל לאכול כל הגני כזיתים, הרי בזה בודאי, הן המצה שאוכל בכורך והן המצה שאוכל באפיקומן הוא מדרבנן, וע"כ זה פשוט שבשעת הדחק אין צריך לאכול אלא לכל היותר 9 גרם שהוא בערך כשישית מצת יד, בין לכורך, ובין לאפיקומן.

ואף שבאפיקומן מבואר בסי' תעז דיש לאכול ב' כזיתים, [להמג"א סק"א וכ"כ המשנ"ב והשעה"ר אחד זכר לפסח, ואחד זכר למצה הנאכלת עמה, ולהחיי אדם (ח"ב כלל קכט) אחד זכר לפסח ואחד זכר לחגיגה], כבר כתב השועה"ר (ס"ג) דלזקנים וכדו' אין צריך אלא כזית אחד, וגם מע"כ וב"ב הם בכלל זה כמובן, ועל כן אין צריך יותר משישית מצה.

ולענין כזית מרור באפיקומן, אם זה ממש דחוק לו, אין צריך שיאכל כזית, כמבואר בשו"ת שאגת אריה סי' ק', על פי מה שכתב הרא"ש במס' פסחים (פ"י סי' כ"ה) שהטעם שצריך לאכול כזית במרור הוא משום שמברך על אכילת מרור, ואם כן בכורך שאין מברכים על זה, אין צריך כזית במרור, נהי שמצינו שהאחרונים שחולקים על זה, וכן מחמירים לכתחילה, והטעם, עי' שו"ת כתב סופר או"ח סי' פו שמבאר דכיון שאומרים כן עשה הלל, צריך לאכול כזית, מכל מקום פשוט שהיינו לכתחילה, אבל בשעת הדחק די שמעט ממש.

ואם יקשה לו בכלל לאכול כל כך מצה ואינו רואה אפשרות אלא לכזית אחד, יאכל כזית אחד מן הפרוסה [לכתחילה רביע מצה ובדיעבד שליש מצה כנ"ל] בסוף הסעודה, ויצא ידי חובתו גם למצה וגם לאפיקומן, שאם יאכלנו בתחילת הסעודה, ויקיים בה גם מצות אפיקומן, הרי לא יוכל אח"כ לאכול מאכלי

לשיעורו של החזון איש, וגם נחמיר לשיעור חצי ביצה, יהיה הכזית הגדול כ-חצי מצה, [ויל"ע במש"כ בארחות רבינו (ח"ב עמ' 10) הביא שהחזו"א בעצמו שיעור לכזית הגדול כשיעור היקף כף היד עם האצבעות בלא הבהוה], ולפי מה שנתבאר שאין צריך להחמיר גם להחזון איש, וגם לשיעור חצי ביצה, נמצא שלמעשה במצות יד של זמנינו, יש לקחת כדלהלן: למצה דרבנן: בערך כשישית מצה. למצה דאורייתא: בערך כשליש מצה.

מצה: ועכ"פ, לנידון שאלתינו שנחשב לשעת הדחק גדול, הרי שינסו לאכול ביחד משתי המצות ביחד עכ"פ כחצי ביצה של זמנינו, שהוא כ-14 גרם, שבמצות שלנו זה עולה בערך רביע מצה, ואם גם זה נראה קשה מדי, שיאכל עכ"פ ששית של מצה, ולא פחות מזה.

מרור: הנה במרור דבזה"ז הוא מדרבנן, בודאי נקטינו כשיעורו של הגר"ח נאה, והנה המשנ"ב שם כתב דהיות ומברכים על זה על כן לכתחילה יחמיר ג"כ על השיעור הגדול [27 סמ"ק - ובחסה זה קצת פחות 27 גרם] אולם באדם חלש וכדומה יש להקל כשיעור הקטן [כ-18 סמ"ק - שהוא במרור קצת פחות מ-18 גרם], ובשועה"ר ס"א אינו מחמיר כלל בזה, וכתב דבדרבנן סומכים על השיעור הקטן שהוא כשליש ביצה. וכיון שבספרי האחרונים שיערו וראו שעלה שבר חסה הגדול כמו כף היד עם הבהוה, והרי זה כבר השיעור של 27 סמ"ק, וכיון דנתבאר שלמע"כ יוכל לצאת בשופי על 18 סמ"ק, יכול ליקח אף פחות מזה, דהיינו כשיעור כף היד בלא הבהוה יד.

ולסניף וצירוף יש לצרף שיטת כ"ק מרן מהר"ש זי"ע שהיקל לחולה לאכול במרור אף בפחות מכזית, אמנם על זה לחוד לא יסמוך, כי כבר הארכנו בזה במקו"א שיתכן שדבריו לא איירי אלא במרור חריף שדרך אכילתו בפחות מכזית, ואכהמ"ל. ועל כן ידחוק עצמו קצת לאכול מרור, עכ"פ בשיעור הנ"ל, וכבר כתב הגרע"א: אני מבטיח באמונה, מי שיעשה מצוה בחשק ויחשוב בשמחה בזה הרגע אני מקיים מצוות בוראי, כמעט לא ירגיש מרירות כלל, ע"כ, וה"נ מסתמא שייך לומר גם שכמעט לא ירגיש נזק כלל.

מצה ומרור בכורך ומצה באפיקומן:

והנה לביל פסח אוכלים עוד אכילות מצוה של מצה, שהרי לבד מכזיתים הנ"ל,

**נתיבות
הכשרות**
פסח תשע"ו
פסח תשע"ו
מוחזקי הדת
פסח תשע"ו

סעודת יום טוב וכדומה, שהרי אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן.

ד' כוסות:

הנה גם בשיעור הכוס ששיעורו ברביעית הלוג, שייך מחלוקת הנ"ל, כידוע, דלדעת החזו"א השיעור הוא הגמט' של "כוס הגון", דהיינו 150 סמ"ק, ולדעת הגר"ח השיעור הוא הגמט' של "כוס" שהוא 86 סמ"ק (ליתר דיוק 86.4), ועי' משנ"ב סי' רעא סקס"ח ובביה"ל ד"ה רובו, ובסי' תפו סק"א דלענין דרבנן בודאי סומכים על המקילים, וידוע דרוב גדולי הפוסקים סמכו למעשה על השיעור הקטן, ומתוכם אף גדולי המחזיקים בשיטת החזו"א כדוגמת הגריש"א זצ"ל ועוד, החזיקו לענין הכוס כשיעור הגר"ח, וא"כ בשעת הדחק כזו אפשר להקל, גם לענין כוס ראשון, דלרוב הפוסקים גם זה מדרבנן הוא, דמן התורה אין צריך קידוש על הכוס, וכל שכן לענין ג' כוסות האחרונים דלכו"ע הם מדרבנן. ולפי זה טוב אם יכול להשיג כוס קטן, כדי לצאת גם דעת הסוברים דלכתחילה צריך לשתות כל הכוס ולא רק רוב הכוס, כמבואר בשו"ע (סי' תע"ב ס"ט) ומשנ"ב (שם סק"ל-ל"ג).

ולענין שתיית הכוס, הרי בג' כוסות ראשונים די בשתיית רוב הרביעית, דהיינו רוב מתוך השיעור הנ"ל [43 סמ"ק], ולענין כוס האחרון בעינן רביעית שלם [86 סמ"ק] כדי שיוכל לברך ברכת הגפן, והיינו רביעית הנ"ל.

ב. שיעור השהיה באכילות ושתיות הנ"ל

שיעור השהיה באכילות הללו:

הנה ידוע מחלוקת רש"י והרמב"ם בשיעור אכילת פרס, אם זה ג' ביצים או ד' ביצים, ובשו"ע (תריב, ד) ושעה"ר (תריב, ד) הביאו ב' השיטות, ובכה"ח (רח, נג) הבין בדעת השו"ע שהביאו ב"א ה', ושכ"כ בסי' שסח, ג, ובסי' תט, ז) דההכרעה היא ג' ביצים כרמב"ם, אולם בסי' תריח (סעי' ח) לענין יוה"כ כתב בשו"ע שימתין כשיעור ד' ביצים, ועי' במשנ"ב (תריב, ת, וסי' רי, א) שהכריע דהוי ספק, ובשל תורה מחמירין, ובדרבנן מקילין, ולענין ברכ"א אינו מברך רק כשלא שהה כשיעור ג' ביצים.

והנה לענין שיעור הזמן הצריך לזה, כבר ידוע שנתרבו הדיעות בשיעור כדי אכילת

פרס, החל משיל' החת"ס (ח"ו ט"ז) הידוע לשער 9ב דקות, עפ"י הגמ' שבת (לה). שיעורו של ר' נחמיה בבין השמשות כדי שיניח כמה בראש הכרמל וירד ויטבול ויעלה מבואר דשיעור טבילה 9 דקות, ובכריתות (ג.) מבואר דין הטובל באמצע כדי אכילת פרס ועדיין גמר אכילתו, א"כ מבואר דהוי יותר משיעור טבילה, ע"כ.

והנה אף שכולם תמהו על זה דבכל הראשונים מבואר דיניח כמה היינו שהוא בעצמו ירד, ואח"כ יחזור ויעלה, עי' חזו"א (או"ח ל"ט יח). אולם החזו"א כ' דכיון דנפיק מפומיה דהגאון ודאי סגי, אבל למצה ומרור לחומרא אין לשהות 9 מינוט, וצריך נסיון. אולם לענין קטן במצה כ' בשש"כ (פנ"ד הע' ק"ל) בשם הגרש"א דיש לסמוך על 9 דקות, ולכאורה היינו משום דהוי מדרבנן, ולפי"ז לכאור' בכל דרבנן כן ויל"ע, וא"כ בכזיתים של מרור, כורך, ואפיקומן יש למיקל על מי לסמוך לאכלו במשך תשעה דקות, [ובשדה חמד אס"ד ערך אכילה הביא שיטות דכדא"פ הוא עד 15 דקות, ובמנח"ח כ' שאינו יודע השיעור דיש אוכל במשך חצי שעה וכו' אך לא חששו הפוסקים לשיעורים אלו, ועל כן לא שייך לסמוך להקל אף בדרבנן אלא עד תשע דקות].

ולענין מצה דאורייתא, הנה עי' בשש"כ דלכתחילה יחמיר על אכילות דבעינן בהו בכדי אכילת פרס בב' דקות, או בד' דקות, אמנם בערוה"ש כתב (רבח), דלא פחות מג' או ד' דקות, וכן כתב בארחות רבינו שהחזו"א אכל מצה 3ב דקות, וכן באגרו"מ (או"ח ח"ד מ"א) כתב כהמרחשת (י"ד) שצריך לאכלה בפחות מג' דקות, ואם מצטער הרבה יש להקל 4ב דקות וחצי, ובכה"ח כתב שניסה בעצמו ולא לקח פחות מ4 דקות. ועי' ביכורי יעקב תרל"ט שכ' אף לקולא לאכול הכביצה בסוכות, דהשיעור הוא שמינית שעה שהוא 7.5 דקות.

ולענין הלכה, אף שבדרך כלל בבריא לגמרי מנסים להחמיר בשל תורה בשיעור הכי קצר של כדא"פ שהוא 2 דקות, וכן לחומרא מחמירים ביוה"כ כשיעור היותר גדול שהוא 9 דקות, [כשני השיעורים של החת"ס], אולם היות ולפי הנ"ל הרי נתבאר שרוב רובם של האחרונים דעתם דשיעור אכילת פרס נע בין

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחזיקי הדת פסח תשע"ו

כשרות בהלכה

שייכות דוקא עם הכזית שאוכל, וכן משמעות רש"י (יומא פ: ד"ה כזית).

ו"ל באופן שני, דלא מפני שזהו שיעור לסעודה לכך מצטרף, רק משום דכן דרך אכילת כזית לפרסה על פני שיעור אכילת פרס, דהיינו שאינו אוכל אכילה אחר אכילה רק לדוג' אם כזית הוא חצי ביצה ופרס הוא ג' ביצים פורסה בערך 6 פעמים ואכלה יותר במתינות ממה שבאמת ה' אפשר לו לאכלה.

ולכאורה בזה תלוי גם כן אם משערים אצל כל אחד ואחד, או שיעור אחד לכולם, דאם זהו שיעור סעודה י"ל דמשערינן בבינוני לשער שיעור סעודה, וכמו כל שיעורים ששיעור חז"ל בבינוני, אולם אם זה פשוט שלא יהא אצלו ב' אכילות ולא שיעור צירוף מסתבר דתלוי בכל אדם ואדם לפי מה שהוא אוכל.

שיטת הסוברים דתלוי בסוג המאכל:

והנה יש לצרף בזה גם דעת הרבה אחרונים, ואולי רוב רובם של האחרונים, הסוברים דשיעור זה אינו בלחם, אלא בכל דבר לפי המאכל ההוא, כמבואר בשו"ת תורת חסד או"ח סי' לב, ובמנחת חינוך (מצוה שי"ג), ועי' במנחת דכ"כ במג"א או"ח פ"א סק"ב, ושם מיירי לענין צואת קטן דאוסר רק כשאוכל כזית בכא"פ, דבכל מאכל משערין כאותו מאכל, עיי"ש, וכן העתיק שם בשעה"ר, ובפמ"ג הביא ביאור זה בדברי המג"א, וצידד בזה עיי"ש.

אולם בשעה"ר בסידור ברכה"ג וחזו"א (או"ח ל"ט י"ח) כ' דגם בכל כדא"פ השיעור בפת חטים מיסב ואוכל בליפתן, וכן מבואר מתוך דברי המשנ"ב (סי' ר"י סק"א) דהספק של האחרונים בתה וקפה לא שייך למ"ד דשיעור שתייתו בכדי אכילת פרס, וכש"כ בשעה"צ (סקי"ד). וגם נידון זה תלוי לכאורה בב' ביאורים הנ"ל, דאם הוא שיעור סעודה תלוי בפת, ואם הוא דרך אכילתו תלוי בכל מאכל ומאכל. [אמנם לפי"ז המשנ"ב צ"ע דלענין האנשים תלוי בכל אחד, ולענין המאכל תלוי רק בפת.]

ולפי זה במצה שהמציאות הוא שלוקח הרבה יותר זמן משאר המאכלים, שיעור אכילת פרס הוא יותר דקות מהנ"ל, ואף דהשיעור הוא בפת חיטה, הרי השיעור הוא על ידי מיסב ואוכל בלפתן, וגם מסתמא לא

3 או 4 או 5 דקות ועוד יותר, ועל כן לענינו יש להקל לאכול המצה בשיעור 4-5 דקות.

ויש להוסיף, דבפרט אם נחמיר בשיעורי הכזית, לא נוכל להחמיר גם בשיעורי שיעור אכילת פרס, שהרי שיעור אכילת פרס הוא שיעור שהיה אפשר לאכול בה שלוש ביצים שהם שש או תשע כזיתים להרמב"ם, ולרש"י ארבע ביצים שהם שמונה או שנים עשר כזיתים, רק שלענין שיעור צירוף אין צריך לאכול ברציפות, ומותר להשהות עד שיעור אכילת פרס, ואיך יתכן, שבענינו אנו רואים שאי אפשר לדחוק אפילו כזית אחת בשיעור שה' אמור לקחת לאכול שמונה כזיתים, ואם כן ע"כ צריך לומר שהשיעור הוא בהרבה יותר משיעור 2 או 3 דקות.

שיטת הסוברים דתלוי לפי מה שהוא אדם

זאת ועוד, יש לנו צירוף חשוב ונכבד, מה שמצינו באחרונים, שחקרו אם שיעור זה הוא לכל אדם, או שתלוי לפי מה שהוא אדם, הנה במנחת חינוך (שי"ג) נסתפק אם אפשר לכל אדם לשער ליקח פת ד' ביצים, וכן משמע ממה שלא נתנו שום שיעור לכדא"פ, אולם כיון דלא נמנה בעירובין מח. באלו ששיעורן בכל אדם משמע דשיעורו בבינוני. שיטת המשנ"ב (סי' תרי"ח סק"א) באכילה ביה"כ, וכ"כ בתורת חסד (סי' לב) דמשערינן בכל אדם לפי מה שהוא אוכל, וכתב שייסתכל על המורה שעות וכו'. והחזו"א (לטיח) חולק דמשערינן בבינוני, ובינוני אכן אפשר לו לשער כנ"ל. ואף שבדברי המשנה ברורה יש המוחקים דברים אלו, מכל מקום הרי המשנ"ב לא יחידאי הוא בזה, ויש עוד אחרונים הנוקטים כן.

ונראה לבאר מחלוקתם, דיש לבאר בב' אופנים בהא דאפשר לאכול כזית בכדי אכילת פרס שהוא שיעור של אכילת ג' או ד' ביצים, ולכאורה הוי לן למימר כזית בכדי שיעור אכילת כזית, ואף דשיעורים הם הלכה למשה מסיני, מכל מקום יש להבין הלכה זו בב' אופנים, דיש לומר באופן אחד על פי מה שמבואר בעירובין פב: דפרס הוא שיעור לסעודה אחת, וברש"י פסחים מד. ד"ה פרס אי' דפרס הוי שיעור סעודה זהו הלכה למשה מסיני. ולפי זה יובן מה ששיערו כזית בכא"פ, דכל שעדיין הוא בשיעור סעודה לא נחשב להפסקת האכילה ומצטרף, ולפי"ז אין לזה

נתיבות הכשרות

בדין מחזיקי הדת פסח תשע"ו

מיירי ברקיקין דקין כשלנו הלוקח יותר זמן כמו שרואים במציאות.

ואף שלא נוכל להקל בכל זה באכילה דאורייתא, אבל עכ"פ בשעת הדחק די בכל זה לענין שאין צריך לחוש לחומרת החת"ס של 2 דקות שהוא ממש שיטה יחידאי, ועל כן בכזית מצה לכתחילה יש לנסות לאכול השיעור הנ"ל תוך 4-5 דקות, כיון שזה אכילה של תורה, ובשאר אכילות יש להקל יותר עד 6-7 דקות כיון שהוא מדרבנן.

שיעור משך הזמן בשתיית רביעית משקין:

ולענין ד' הכוסות, הנה ידוע פלוגתא דרבבא בדין שתיית משקין אי השיעור צירוף הוא בכדי אכילת פרס או בכדי שיעור שתיית רביעית, הובא בשו"ע (תריבי), והמחבר סתם שם דיעה א' בסתם כדעת הרמב"ם (שביית עשור פ"ב ה"ד) דרק אם שתיית בכדי שיעור שתיית רביעית מצטרף, והיינו שאינו יכול להפסיק בזה כלל, [ובשעה"צ (רי"א) כ' דלא"ד כדי שתיית רביעית ממש רק כדרך שבני אדם שותין דהיינו בב' פעמים שהוא מידת כל אדם, וכן מבואר בל' הרמב"ם דכ' אם יש מתחילת שתיית ראשונה וכו' כדי שתיית רביעית מצטרפים, ועיי"ש בלח"מ שהק' על הלשון, ולהמשנ"ב מיושב]. ושאר הפוסקים הכריעו כהדיעה השניה (ראב"ד תרומות פ"י ה"ג) דגם במשקין סגי בכדי שיעור אכילת פרס, וכן הביא המשנ"ב (רי"א) מהגר"א, והשעה"ר בסידורו (פ"ח ה"ו). ובשו"ע שלו (תרי"ב ט"ו) ובמשנ"ב (רי"א) חושש להחמיר כב' הדיעות.

ולהנ"ל מבואר מחלוקתם היטב, דאם זהו שיעור לצרף ב' אכילות יחד, א"כ לא שנא אכילה ולא שנא שתייה, דהרי גם באכילה לא מיירי כשאוכל סעודה ואפ"ה שיעור צירוף נקבע בסעודה בינונית, דבזה אנו רואים כאן אכילה אחת, וא"כ למה יגרע שתיית רביעית. אבל אם זה רק בגלל שכן הוא באמת דרך האדם לאכול, א"כ בשתייה דאין הדרך להפסיק באמצע כלל ע"כ שיעורו בכדי שיעור שתייתו, וכהוספת השעה"צ דבאמת תלוי בזמן שתייתו בשתי לגימות וכדו'.

אדם שדרך שתייתו הוא ביותר זמן:

והנה יש לדון גם בזה דמי שלוקח לו יותר זמן לשנות כוס, הרי לכל הסוברים דתלוי בכל אחד ואחד, מותר לו לשתותו אף ביותר

משיעור אכילת פרס. והנה מצינו שהאחרונים דנו בדין משקה שדרך שתייתו בהרבה יותר כגון שהוא חמה, ובמשנה למלך ברכות ג' י"ב הוכיח מסוגיא דכריתות יג. דמבואר דיונק חלב חשב' כדי אכילת פרס הרי דאזלי בתר אכילת פרס ולא בתר יניקה ג' ביצים, ע"כ דאזלי רק בפת.

ויש לברר דין זה הן להרמב"ם והן להראב"ד, דהנה להרמב"ם דמשקין שיעורו בכדי שתיית רביעית, הרי בפשטות אין זה שיעור כמו שיעור של כדי אכילת פרס רק שיהיה שתיה רגילה כדרכו, וא"כ פשוט דבמשקה חם שיעורו יותר מזמן ששונה מים רביעית, ותלוי בכל משקה ומשקה, [וכן אין ראייה מכריתות דהרי במשקין אין דין זה של כדא"פ, ורק בפסול גויה הקילו א"כ י"ל דרק בזה שיעורו בכזית פת, וכ"כ ביוסף דעת כריתות שם], [אולם עי' היטב בשעה"ת (רי" סקט"ו) דלא משמע כן אלא לכו"ע שייך ספק (זה) ובה כבר מצאנו הרבה אחרונים הסוברים דבמשקה חם יהא שיעורו בכפי שדרך שתייתו [ביניהם: שו"ת מהר"ם שו"ק או"ח פ"ה, החת"ס (שו"ת מהר"ש שם), המנח"ח (שו"ת מלמד להועיל או"ח כ"ה), מהרש"ם (דע"ת רב), ועוד].

אולם כ"ז להסוברים דמשערין בכל מאכל ומאכל, אבל להסוברים דשיעורו בכדא"פ, הרי תלוי בב' ביאורים דלעיל אי משערין בכל מאכל ומאכל או בכזית פת חטים. וא"כ למה שנתבאר מהחזו"א והשעה"ר והמשנ"ב דהכדא"פ משערין בכזית פת, לא יוכל לברך ברכ"א על תה וקפה כששהה יותר מכדא"פ חטים.

אולם כששותהו בכדא"פ של פת חטים הרי לא רק שיש ספק ספיקא, דלדעת רוב הפוסקים שפיר מברך ברכ"א, ואף להסוברים בשתיית רביעית הוי ספק, רק דלמה שנתבאר לעיל לכו"ע מברך ברכ"א, והבן.

ובזה הבנתי מה ששמעתי מכמה אנשי אמת ששמעו וראו שכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א סומך בשתיית הקאווע על הסוברים דסגי בכדי שיעור אכילת פרס, והדומ"צ דמונטריאל הגר"ד לרנר שליט"א אמר שכבר שמע שמר"ש פסק כן לכמה בנ"א, ואף שבבעלזא החמירו מאוד בספק ברכות, מ"מ הרי לדברינו ליתא לספק כלל, דממנ"פ מברך, אם אזלי אחר מאכל פת הרי שתי בכדי אלי"פ, ואם

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוזיקי הדת פסח תשע"ו

כשרות בהלכה

על העליונה ועל הטחונה, ואחר כך יאכל חתיכה משהו מן המצה העליונה, ושאר הכזית מן הטחונה, שמעיקר הדין אין אכילת כזית מן העליונה מעכב.

לשרות את המצה במים, ולשתות עמה מים:

והנה מדינא מותר לשרות את המצה במים כדי שיהיה נוח לבלוע, כמבואר במשנ"ב ס' תס"א סק"ז, ובלבד שלא ישרותה הרבה לפני אכילת המצה, כי אם נמוחה לגמרי אינו יוצא בה כמבואר שם, דבעינן לחם, ומצה שנמוחה לגמרי לא מקרי לחם. ובפרט בפירוורים פחותים מכזית שאם שראן עד שנתלבנו המים אינו יוצא בה, ועל כן לא ישרה רק זמן מועט. וכל זה במים, אבל בשאר משקין, מבואר שם במשנ"ב שעל אף שמי שאינו יכול לבלוע המצה בלא זה יוצא בכך, אבל מי שיכול באופן אחר אינו יוצא בשרויה בשאר משקין, וצריך לחזור ולאכול אפיקומן, ועל כן אם שייך לשרות במים, אסור לשרות בשאר משקה.

אמנם לכתחילה לא יסמוך על עצה זו, הן מפני שאנו מחמירים במצה שרויה, כידוע, וגם בלאו הכי, מבואר בספרי האחרונים, שעדיף לסמוך על פירור המצה מלשרות את המצה במים, כיון שדעת המגן אברהם סק"ז הוא דאין לסמוך על שרוית המצה אלא בדיעבד כשאי אפשר לו בענין אחר.

אבל עכ"פ יכול להחזיק אצלו כוס מים, ולבלוע מים ביחד עם המצה המפוררת, וכך יהיה קל יותר לבלעה בעז"ה. אמנם לא יקח שאר משקין, כי שאר משקין מפיגים טעם המצה ואז לא יצא ידי חובתו, כמבואר במשנ"ב שם סק"ח וכנ"ל.

אם אכל והקיא:

עי' מנחת חינוך (מצוה י') דאדם שאכל והקיא יצא ידי חובתו, וכתב דאף אם אכל חצי זית והקיא וחזר ואכלו יצא ידי חובתו, כיון שהי' לו הנאת גרונו, אמנם אם הקיא את הכל, אף הכזית הראשונה של מצה, טוב לאכול שוב כזית אחד קטן עכ"פ, כדי לצאת דעת החולקים הסוברים דאינו יוצא בזה, כ"כ המקור חיים (ריש ס' תנד) דבעינן הנאת מעיו, וגם כדי לברך ברכת המזון בסדר "ברך", והרי לענין ברכת המזון נקטינן דצריך הנאת מעיים. אמנם אם מרגיש שקשה לו אין צריך

אזלי' בתר שתיית המשקה הרי צריך ללכת בכל משקה ומשקה אחר דרכו.

ולפי זה יש לומר גם לעניננו דאפי' לכתחילה מותר לו לשהות בשתיית הכוס יותר מכדי שיעור שתיית רביעית, עד שיעור אכילת פרס, דאם אזלינן בתר פת, הרי שיעורו בכדי אכילת פרס, ואם אזלי' בתר כל מאכל ומאכל, הרי אזלינן ג"כ בתר כל אדם ואדם, ואם כן לידידיה שקשה לו לשתות מהר, שפיר אפשר לשהות שיעור אכילת פרס. ומה גם דבשעת הדחק הרי סומכים דסגי בשיעור כדי אכילת פרס, שהוא השיעור הנ"ל, כמבואר במשנ"ב (ס' תע"ב סק"ז).

והעולה לענין שתיית הכוסות, דמותר לו לשהות בשתייתו, עד כשיעור 4,5 דקות, ואם זה ג"כ דחוק, אפשר להקל גם ביותר מזה, וכמו שנתבאר לעיל דיש צדדים להקל בדרבנן אף עד 9 דקות.

ג. אופנים להקל על אכילת המצה

לטחון את המצה לפני האכילה:

הנה בודאי לכתחילה הברכות מברכים על מצות שלמות, שהרי צריך לחם משנה, אבל אחר הברכה יכול לטחנה לחתיכות דקות, ויוצא ידי חובתו אף במצה מפוררת כקמח כמבואר בביאור הלכה ס' תס"א ד"ה יוצא, והטעם, דמקרי לחם אף במפורר, כדאיתא בס' קסח ס"א לענין ברכת המוציא וברכת המזון.

ולא שייך איסור טוחן כמבואר בשו"ע ס' שכ"א דאין טוחן אחר טוחן [כל שאינו טוחן בכלי המיוחד לטחינה, דבזה אסור משום עובדא דחול], ואין בזה הפסק כיון שזה לצורך האכילה.

ואם אינו יכול לאכול המצה בלא טחינה מראש, ורוצה לטחנה הדק היטב היטב הדק, ויהיה הפסק רב בין הברכה להאכילה, או שמתירא שבלייל הסדר יגיע לברכת המצה כבר קרוב לחצות, ויש חשש שעל ידי טחינת המצה אחרי הברכה לא יוכל לאכול המצה בחצות, יוכל לטחון מצה אחת לפני הפסת, ויניח המצה הטחונה בשקית, ויניח כל השקית של המצה הטחונה בין שתי המצות השלמות, ויברך המוציא על שתי השלמות, ואח"כ יניח מידיו השלימה, ויברך ברכת על אכילת מצה

נתיבות הכשרות

ביד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

לחזור ולאכול, כי מעיקר הדין נקטיגן שאפילו כשהקיא קיים המצוה.

ולענין ברכת המזון, אף שהמקיא אכילתו אינו מברך ברכת המזון, מכל מקום אם יתכן שנשאר כזית במעייו עליו לצאת ידי חובת ברכת המזון מאחר, ואם אי אפשר לצאת על ידי אחר, יברך בעצמו, כי ספק דאורייתא לחומרא, ואם כן יכול לשתות כוס ג' לאחריו, וכוס ד' לאחר הלל כרגיל, אבל אם בודאי הקיא הכל, וקשה לו לאכול עוד כזית, אינו מברך ברכת המזון, ועל כן יאמר על כוס שלישית הלל, ועל כוס רביעית הלל הגדול.

סיכום העולה מכל ה"ל להלכה:

[א] כאשר מדובר ב"טבעת" ואפשר לו לצאת ידי חובתו עם הטבעת, כפי שיפורט דלהלן, על ידי שיעורים יותר קטנים ממה שבריא אוכל, אין חובה לפנות לרופאים לפני הפסח לשחרר את הטבעת, אף שיש אפשרות טכנית לרופא להוציא קצת נוזלים מהטבעת, ובה לשחרר במקצת את אחיזת הטבעת, ולאפשר לאוכל לעבור יותר בקלות, מכל מקום היות והרופאים לא ממליצים על זה, אף שעיקר טעמם הוא מחשש לעליה במשקל, ולאבד את מטרת הטבעת, הרי גם מזהירים מפני זיהומים וכדומה, ועל כן אף שלא כל פתיחה היא מסוכנת, מכל מקום אין חובה לעשות כן.

[ב] אם אפשר לאכול השיעורים כמו אדם בריא [שהם: שליש מצה ל"מוציא מצה", שישית מצה ל"כורך", ושליש מצה ל"אפיקומן"], בתוך כ-4 דקות, יש לעשות כן, ויכול להיעזר על ידי טחינת המצה הדק היטב, ואפילו בשבת וביום טוב יכול לטחנם הדק היטב, ולשתות כוס מים תוך כדי בליעת המצה.

[ג] ואם גם על ידי טחינה ושתית מים קשה לבלוע שיעור הנ"ל במשך זמן הנ"ל,

ינסה לאכול בערך רביעית מצה ל"מוציא מצה" [או קצת פחות עד כשישית מצה] במשך כ-4 דקות, שישית מצה לכורך, ושישית מצה לאפיקומן, בתוך כ-5 דקות כנ"ל.

[ד] למרור יקח כשיעור כף היד בלא הבהון יד, ולאכלו תוך שיעור 5-4 דקות. ואם אפשר יאכל גם בכורך כזית מרור, אבל כשקשה מאוד יש להקל בזה.

[ה] לד' כוסות, בכוס ראשון ישתה לכתחילה רוב הכוס מכוס של 150 סמ"ק, ובכוס ב' וג' ישתה רוב מתוך כוס של 86 סמ"ק, ובכוס רביעית ישתה כל השיעור של 86 סמ"ק.

[ו] ואם הקיא את המצה והמרור שאכל, טוב שיאכל שוב כשישית מצה לצאת לכל הדעות, וגם כדי לברך ברכת המזון, ואם אי אפשר לו לאכול עוד כזית, אם יתכן שנשאר כזית במעייו יצא ידי חובת ברכת המזון מאחר, וכשאי אפשר יברך בעצמו, ואז יוכל לשתות כוס ג' לאחריו, וכוס ד' לאחר הלל כרגיל, ואם בודאי הקיא הכל, וקשה לו לאכול עוד כזית, אינו מברך ברכת המזון, ועל כן יאמר על כוס שלישית הלל, ועל כוס רביעית הלל הגדול.

[ז] צויין, שבעלי טבעת יכולים להכניס שיעור מסוים של מזון הנקלט בחלק העליון של הושט, ויורד אט אט דרך הטבעת הצרה, ולכן מומלץ, שאחרי שאכלו שיעור מצה כראוי, עם שתית נוזלים לרכך, ימתין קצת, עד שירד לקיבה, ורק אח"כ לגשת למרור. שאם ירצה לערוך הסדר כדרכו, יבוא להקאה, או יזדקק לשיעור יותר קטן. (אפשר לשחרר את ציבור הנאספים, שהם ימשיכו הלאה למרור, כורך עד לשולחן עורך, והוא ימתין ויאכל המרור רק לאחר מכן).

בברכת חג כשר ושמח
ובריות גופא ונהורא מעליא.

מאת : ג. פולק

נודלס למהדרין

הצצה מרתקת להליך ייצור אטריות ה'נודלס' הטעימות בסין הרחוקה, והקשר לשאלה לאילו אווזים יש מסורת, וכיצד בודקים ומבררים את כשרותם כתבת סיקור מיוחדת החושפת סודות ממערכת הכשרות "בד"צ מחזיקי הדת"

מן המותר בפיך

אולם, לא כך הם פני הדברים כאשר מייצרים נודלס עבור יהודים יראים ושלמים, אשר מכניסים לפיהם אך ורק מאכלים כשרים ומהודרים ללא שום פקפוק וחשש חלילה. על המפעל לפשוט צורה וללבוש צורה פשוטו כמשמעו, כאשר באים לייצר קו-ייצור עם הכשר כלשהו, וביותר - כשניגשים להכשרת המפעל עבור ייצור למהדרין תחת ההכשר וההשגחה של הביד"צ המיוחד לענייני כשרות שע"י 'קהל מחזיקי הדת'.

כל כלי ומתקן צריך לעבור בדיקה והכשרה כראות על פי כל כללי ודקדוקי ההלכה. כאן יודעים שאין מסתפקים בקולות למיניהן ומוודאים שהכל יהיה בתכלית ההידור. כל רכיב המוכנס לתוך הנודלס צריך לעבור בדיקות וחקירות על טיבו, כשרותו ומקורו, בכדי לוודא ולהבטיח שהנודלס כשר למהדרין ללא שום ספקות וחששות כל שהם.

כיון שכך, עמד המפקח המסור הרב יוסף גרינוואלד שליט"א - מומחה לפיקוח המוצרים המיוצרים במפעלים שונים בחו"ל מטעם הביד"צ - ונשלח בשליחות מיוחדת של חברי הבד"צ לסין הרחוקה, על מנת לברר ולעקוב מקרוב בעניא פקיאח על כל פסיק ותג מתהליך הייצור של האטריות המיוחדות.

שם התחקה אחר מקורם של חומרי הגלם הטבעיים והתעשייתיים, התוודע לסודות של תהליכי הייצור תוך שהוא עצמו עומד ומשרת, מנפה את הקמח ובודק את

נודלס. המאכל המוכר לכולנו, בו אנו משתמשים רבות כאשר אנו זקוקים להכנה מהירה של מאכל מזין, בריא ו... טעים. אטריות מזינות ואיכותיות אשר הכנתם לאכילה דורשת בסך הכל שפיתת מים רותחים, ותו לא.

האם חשבתם פעם ממה מייצרים וכיצד מכינים אטריות אלו? האם עלה בדעתכם מאילו רכיבים ה'נודלס' מורכב? הבה נפליג לסין, המעצמה במזרח הרחוק, שם נמצא המפעל לייצור הנודלס, ונתוודע להליך המורכב והמרתק של הייצור וההכנה לנודלס שלאכילתם איננו מקדישים גרם מחשבה נוסף...

בדרום מזרח סין במחוז פוּג'יין (fujain) הנידה, שוכן במתחם ענק המפעל longhai azhou cereals המייצר את אטריות הנודלס. הנודלס מיוצר מרכיבים שונים ומגוונים, העיקריים שבהם: קמח, מים, מלח וביצים. הליך הייצור הינו די פשוט, לכאורה.

מכניסים למיכלי ענק קמח, מים וביצים לתוך מיקסר תעשייתי מיוחד, מוסיפים מלח, הכל מתערבל יחד לעיסה במרקם מיוחד שהופכת את אט לבצק מפורר, הבצק עובר "רעלסים" עד שזה מגיע לעובי הרצוי, אז חותכים לרצועות דקות וארוכות ומעבירים לחליטה של כמה דקות. לאחר מכן מכניסים לתנור לתהליך ייבוש מיוחד, ו... הנודלס מוכן. משם לאריזה בשקיות מיוחדות שיחזיקו את הנודלס יבש וטרי לאורך זמן.

כך - פחות או יותר - זה עובד כשמייצרים נודלס עבור סינים, או עבור שאר גויי הארץ שאוכלים מכל הבא ליד...

**נתיבות
הכשרות**
ביד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

לוודא שאכן לא נותר דבר מתהליכי הייצור הקודמים שוודאי היו בחזקת "לא כשר", במקרה הטוב..."

רק כעת ניתן לגשת לתהליך הייצור עצמו.

ההליך עצמו הינו פשוט למדי: כפי שתואר לעיל הרכיבים עוברים עיבוד במיקסר הענק, לעיסה מוסיפים מים ומלח, הכל נילוש בטכניקה מיוחדת על מנת לקבל עיסת בצק מפורר.

העיסה הזו מוכנסת לקערת ניירוסטה, כעת הגוש הזה נחתך לצורתן של אטריות ה'גנדלס' המוכרות לנו מן האריזה. אך הבצק דורש עדיין תהליך נוסף של עיבוד ומועבר במגשים מיוחדים אל דוד ענק, כעת עוברות האטריות תהליך חליטה עם קיטור, כשבגמר החליטה הגנדלס מוכנס למנהרת ייבוש מיוחדת, כשממנו האטריות עוברים להיכל האריזה. זהו הליך הייצור על רגל אחת.

גלגולה של ביצה..

סוגיה מסועפת בפני עצמה הייתה השאלה הקשה שעלתה על שולחנם של הגאונים הצדיקים חברי הביד"ץ המיוחד לענייני כשרות, בדבר כשרות האווזים אשר מביציהן מרכיבים את הגנדלס.

שהרי כלל נקוט בידינו בגמרא: "היוצא מן הטמא - טמא", ואם כן, אווז טמא - ביצתו טמאה!

לכך יש לתת את הדעת לברור יסודי מה טיבם של אווזים אלו שביציהן משמשות

הביצים, בודק את המכשירים ומפקח על כל הליך הייצור מרישא ועד גמירא.

הכשרת קו הייצור

המפקח ר' יוסף מפרט בפנינו בראשי פרקים מהו תפקידו רב-האחריות של המשגיח:

"אני מגיע למפעל, ומיד פונה לעבודה הקשה מחד - אמנם, אך מאידך - משמחת ומרגינה, ביודעי שאודות לעבודתי המאומצת יזכו אלפי ישראל להכניס לפיהם מאכלים כשרים וראויים. יום עמוס עומד בפני, כאשר אני צריך לעמוד מקרוב אחר כל דבר אשר יבוצע במהלך היום בתוככי המפעל - קטן כגדול.

תחילה ניגשים לרכיבים המרכזיים של הגנדלס - הביצים והקמח. והמשגיח פותח את הביצים אחת לאחת ובודק אותן מכל חשש של דם וכדו'. לאחר מכן בודק את הנפות שיהיו שלמים ונקים מנפים את הקמח הדק היטב ומוודא שאין בו תולעים למיניהן.

כאן מגיע השלב בו ניגשים להכשרת קו הייצור. קו מסועף הכולל כלים תעשייתיים כבדים שיש בהם חורין וסדקין לרוב, המיקסר על חלקיו השונים, דוד ענק להרתחת המים ולקיטור, מגשים המעבירים את העיסה על גבי סרט גע ומגשים נוספים להוצאת האטריות מן התנור ועוד ועוד.

כל מה שניתן להכשרה באמצעות ליבון או חום גבוה, מוכשר בצורה הזו. החלקים שדורשים רק ניקיון ידני נותרים עבור הפועלים הסינים המנקים ביסודיות כל סיג ולכלוך. אני עובר ובודק שוב ושוב עם מטלית לחה ויבשה

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחזיקי הדת פסח תשע"ו

כשרות בהלכה

זו במרכז הדיון בין חברי הביד"צ: מהם סימני הכשרות באווזים עליהם יש מסורת-כשרות מדור דור שהם טהורים ללא שום חשש".

גידול האווזים בסין הינו דבר מצוי ונפוץ, באשר ביצי האווזים - כמו גם האווזים עצמם - באים לידי שימוש רב בארוחותיהם ובמאכליהם של הסינים. בעשרות כפרים הפזורים ברחבי סין הגדולה מצויים חוות גידול לרוב של אווזים מזנים שונים, אשר עיקר גידולם הוא על יד מימי האגמים והנהרות.

אי לכך דרשו הרבנים שליט"א מר' יוסף שיברר בראש ובראשונה מאיזה זן וסוג הינם האווזים אשר עליהם דנים אנו.

מסורת עם חרטום צהוב

ר' יוסף בירר אצל בעלי המפעל היכן מצויה חוות הגידול של האווזים לשם נסע במיוחד למספר ימים, הוא בדק ומצא את סימני הזיהוי של האווזים, כדלהלן: האווזים הינם בעלי חרטום ורגליים בצבע צהוב, עטויים בנוצות לבנות, ואין ביכולתם לעוף. אלו הם מאפייני האווזים.

עם ממצאים אלו חזר ר' יוסף אל הרבנים שליט"א - חברי הביד"צ, אשר נפנו לברר ולעיין האם על סימנים אלו ישנה מסורת כשרות או לאו.

המפקח ר' יוסף ממשיך להסביר לנו את הסאגה ההלכתית הענפה סביב שאלה זו:

"הרבנים שליט"א בדקו ועיינו בספרי הפוסקים והשו"ת השונים, והם העלו במצודתם

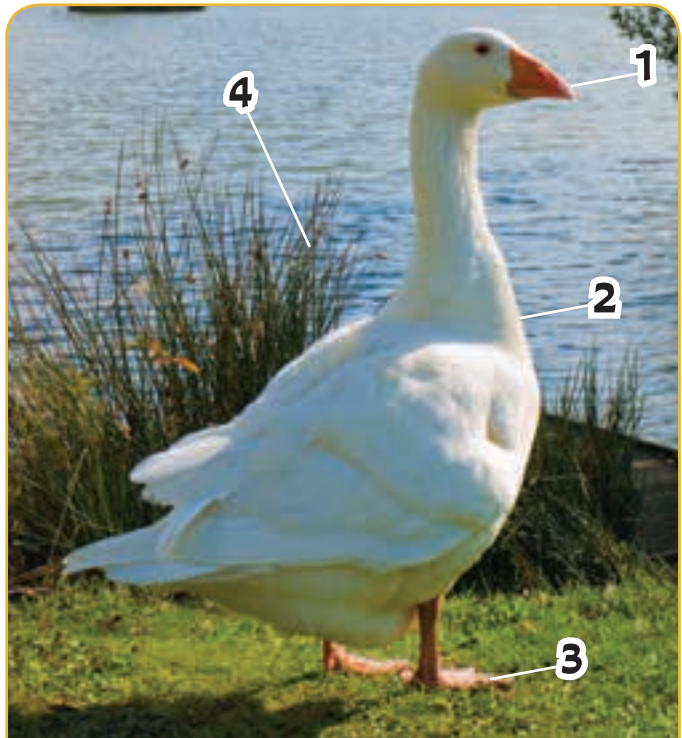
כרכיב מרכזי בנודלס, האם אכן יש עליהם 'מסורת כשרות' מדור דור?!...!

המפקח ר' יוסף מרחיב את הדיבור אודות בעיה קשה זו שבפתרונה עסק ימים רבים טרם ניגש להכשרת המפעל גופא:

"לאחר שהסתובבתי במפעל וראיתי שהכל טוב ויפה, לכאורה, ואין מניעה מצד תהליך הייצור לייצר נודלס במיוחד למהדרין, נתתי אל לבי שראשית כל יש לברר שאלה הלכתית חמורה בדבר כשרות האווזים וביצייהן.

כי הנה, בעולם הכשרות ידוע כי לא די בכך שיש לבעל-חי את סימני הכשרות הנדרשים, אלא על כל בעל חיים צריכה להיות מסורת וקבלה כי טהור הוא לאכילה.

העליתי שאלה זו על שולחן מלכים - מאן מלכי רבנן - הגאונים חברי הביד"צ שליט"א, בכדי שיורו לי האם יש טעם כלל לעסוק בהכשרת המפעל כאשר לא ברור האם חומרי הגלם כשרים. ואכן, בישיבת הביד"צ השבועית שנערכה באותה שבוע, עמדה שאלה

**נתיבות
הכשרות**
בד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

אווזים אלו, וניתן להשתמש לכתחילה בביצי האווזים, ללא שום פקפוק וחשש, למהדרין מן המהדרין". הרבנים שליט"א הוסיפו והבהירו שיש לוודא בכל פעם כי בחוות הגידול מצויים אך ורק אווזים בעלי סימנים אלו, בכדי שלא ישתרבבו חלילה ביצים של אווזים אחרות שעליהן יש חשש ומחלוקת הפוסקים בכשר לכשרותן".

תשובתם של הרבנים שניתנה בצורה ברורה ובהירה היא שגרמה למערכת הכשרות ליטול על שכמה משימה נוספת בשלל המשימות העומדות וממתינות לפתחה, בכדי שאנ"ש בפרט ויהודים חרדים בכלל, יוכלו להכניס לפיהן מזון משובח הכשר למהדרין ללא שום חשש ופקפוק.

את תשובתו של המהרש"ם מברעז'אן זצ"ל אשר נוטה לפסול את האווזים בעלי החרטום השחור. לעומת כן מצאנו את דעתו של ה"כף החיים" אשר מתיר גם אווזים עם מקור שחור.

למעשה, נקטו הרבנים שליט"א לחומרא ולא אבו להתיר אווזים בעלי חרטום שחור.

במקביל ביררו הרבנים שליט"א אצל גדולי השוחטים מהי המסורת אודות האווזים המדוברים בעלי המקור הצהוב, וזה היה תורף תשובתם של מומחי השוחטים בקשר למסורת האווזים: אנו שוחטים אך ורק עופות בעלי ארבעת הסימנים דלהלן: 1. בעלי חרטום צהוב. 2. עטויים בנוצות לבנות. 3. רגליהם צהובות. 4. אינם יכולים להתרומם ולעוף.

בהתאם לכך ניתנה תשובתם הרמה של הרבנים שליט"א לאמור: "יש אם למסורת על

עשרת הדברות של המשגיח

טיפים ועצות, כללים והוראות, הדרכה והכנה אישית להצלחת תפקידו האחראי של כל משגיח כשרות קבוע במפעלי תעשייה משולחנו של הרב יוסף מרדכי זילבר שליט"א מומחה לענייני כשרות

כשרות בהלכה

1. ראשית לכל - תפילה. זכור תמיד, כי נבחרת לתפקיד אחראי, והנך נושא בעול חשוב מאין כמותו, לדאוג לכשרות המאכלים שייכנסו לתוך בתי ישראל, לפיות של תינוקות של בית רבן, ועליך רובצת האחריות, ועל כן שא תפילה שתזכה לסייעתא דשמיא להצלחת תפקידך בכל יום ובכל עת ובכל שעה.

2. התמצאות. בבואך למפעל, עליך לרכוש התמצאות, הבנה וידע במקום. פָּקַח עיניי, תלמד את מערכות ההפעלה השונות, התבונן שוב ושוב. אל תתבייש לשאול ולחקור על כל המכשירים כאן. ככל שהידע שלך יותר טוב וככל שאתה יותר בקי בכל הכלים והאגפים במפעל ובמערכתיו השונות, כך תוכל להשגיח ביתר שאת ולבדוק שהכל מתנהל כשורה.

3. תהליך הייצור. תהליך הייצור של כל מוצר במפעל - הוא הכרחי להכיר מקרוב, כולל רשימת כל המוצרים המיוצרים במפעל, בכל פס ייצור, ולהיות בקי בכל מה שקורה בין כתלי המפעל, כדי שלא יפתיעו אותך.

4. כשרות. ברור ומובן כי עליך לדעת בדיוק מה דורשת מערכת הכשרות ממך, על מה עליך להביט ולהשגיח, מה הם הדברים העיקריים והבסיסיים, וכיצד משתלב הכשרות וההכשר במערך הייצור. כלל חשוב הוא לדאוג תמיד על נקיון המערכת, לפני תחילת העבודה, כמו כן למנות משגיח מיוחד שיפקח עיניים על מצרכים מיוחדים המיוצרים במקביל, שיש להשקיע מאמץ מיוחד בפיקוח על אותם מוצרים.

5. חומרי גלם. תחום "חומרי הגלם" - החומרים שדורשים עשויים המוצרים - הם תחום רחב מאוד מיוחד המון ידע והבנה "באותיות הקטנות", אך ניתן ללמוד אותם, בפרט שמדובר בחומרי הגלם הייחודיים מפעל הספציפי שבו אתה מופקד. עליך לגלות ידע באותם חומרי גלם, להבין אותם, להכיר אותם בשמם הלועזי (ולדעת כיצד הם כתובים), לדעת ממה הם מורכבים, על מה הם מתבססים (חומרים מן הטבע, מן החי וכדומה) למה הם משמשים (ציפוי, בסיס, חומר לעיבוד וכו'), וכיצד

6. חומרי גלם בעייתיים. בתוך כלל חומרי הגלם דומים מאוד לחומרי הגלם אך כאלה שיש עימם בעיות כשרות ואינם כשרים לשימוש. עליך להכיר אותם וללמוד מה הם ולשים לב היטיב בכל שינוי, אפילו מזערי, בחומרי הגלם אותם אתה מכיר.

7. אין סומכין. אל תסמוך על הסברים ופולפולים של בעלי המפעל או מי מטעמם, ואל תתן שיובילו אותך. תוביל אתה, תשאל שאלות, תפתיע, תחקור היטיב, ובכל שאלה שמתעוררת אל תמשיך הלאה לפני שאתה יודע היטיב מה מתרחש.

8. קשר עם המפקח. חשוב וחיוני להצלחתך - הקשר התמידי וההתייעצות עם המפקח שלך ועם רבני המערכת בכל עניין ובכל ספק קטן. ככל שתתמידי בקשר זה לברר את עמדת ההלכה ואת עמדת המערכת בכל דבר - כך תהיה עבודתך מוצלחת יותר. בוודאי אם ח"ו קרתה תקלה כלשהיא. אל תחליט לבד. אם השתמשו במשהו לא כשר, פנה אל המפקח שלך ותברר כיצד מכשירים את הקו. אין צורך להתבייש או לפחד.

9. בואו חשבוני. מתפקידו של משגיח לבדוק עצמו ולבדוק את התהליך כל העת, האם התהליך הייצור הוא כפי המדובר, הן במוצרים הן בחומרי הגלם והן בכמויות. עליך לחשב: האם יתכן כמות זו במוצר או שמא הוסיפו, האם מתאימים הדיווחים וכו'. עליך להרבות ולא להרפות מבדיקות.

10. דו"חות. המפעל עובד בהתאם להוראות ברורות. גם מערכת הכשרות כך. על כן עליך לקחת דו"חות ישנים, ולקחת הוראות כתובות, או לבקש מהם לכתוב הוראות חדשות ולעבוד על פיהם ולוודא שכל הפרטים הכתובים בהוראות קוימו כמדובר וכמתחייב. בנוסף, חובה לכתוב דו"ח מפורט על הנעשה במפעל בסיומו של כל יום (וכדאי גם להחזיק פנקס קטן ולרשום הערות במשך היום ולא לסמוך על הזיכרון), ולציין כל פרט מה ראו עיניך ומה היה. לפעמים הערה אחת שולית - יכולה להשפיע ולשנות הכל.

מערכת הכשרות
שע"י בד"ץ מחזיקי הדת בא"י
Machzikei Hadass Belz Kosher Dept

**נתיבות
הכשרות**
בד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

מודעה נחוצה

הננו בזה לעורר תשומת לבם של המדקדקים בכשרות, שבעת רכישת מוצרים כשרים בהשגחת הבד"צ, יש לבדוק היטב את האריזה, האם אכן מופיעה עליה חותמת הבד"צ דקהל מחזיקי הדת. היות ומצויים בשוק מוצרים רבים שאינם כשרים למהדרין, הנמכרים באריזה זהה של אלו המיוצרים בהשגחת הבד"צ, ולכן על כל אחד ואחד להיזהר שלא להיכשל בכך ח"ו.

הדברים אמורים בכשרות לימות השנה הרגילים, ובייחוד עם סיום שנת השמיטה, ישנם מפעלים שבהם קיימים קווי ייצור למוצרים למהדרין, וקווי ייצור נפרדים למוצרים שיש בהם מ'היתר מכירה' או היתרים אחרים, ודומים באריזתם לאריזות עם ההשגחה המהודרת של הבד"צ.

ובודאי לקראת חג הפסח הבעל"ט, כאשר המוני בית ישראל נוהרים שבעתים ומקפידים שיהיה הכל כשר לפסח בתכלית ההידור, שיש להיזהר ביותר בכל הנ"ל.

לכן הננו בזה לחזור ולהבהיר, ולבקש מכל אחד ואחד לבדוק היטב כל מוצר וכל אריזה, שתהיה חותמת הבד"צ מופיעה עליהם ומעידה על כשרות המוצר.

**בברכת התורה
מזכירות הבד"צ**

נתיבות
הכשרותבד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

בהשגחת הביד"ץ

רשימת המפעלים והמוצרים
למהדרין מן המהדרין
בהשגחת הביד"ץ
לימות השנה . למעט פסח

פסח תשע"ו

**נתיבות
הכשרות**
ביד"ץ מחוקקי הדת
פסח תשע"ו

רשימת המפעלים והמוצרים - תשע"ו למהדרין מן המהדרין בהשגחת הביד"ץ לכל ימות השנה למעט פסח

להקפיד שעל כל מוצר תהיה חותמת הביד"ץ

רק מוצרים נושאי חותם הכשרות
הינם בהשגחת הביד"ץ
מוצרים ללא החותמת אינם בהכשר הביד"ץ

אינסטנט פודינג

גלעם, קיבוץ מענית
קפה כהן, קרית ים

אלבומין

צ'אם, מירון

בורקס

בורקס אמא, ירושלים
מגדנית הלמן, ירושלים
מגדנית פאר, ירושלים
מגדנית ראשית דגן, ירושלים

בורקס קפוא

בורקס אמא, ירושלים
פילסברי

מעדנות, גן יבנה
ניסימיקו, גן יבנה
של גל, ירושלים

ביליות לתעשייה

בוקי תעשות, מושב גאליה

ייצור מיוחד

בלטימור ספייס

ייצור מיוחד

טעם וריח, פתח תקוה

ייצור מיוחד

פרוטרומ, חיפה

ייצור מיוחד

בלינצ'ס קפוא

מוצרי איכות אמריקאיים, יבנה
מעדנות, גן יבנה

בשר בקר ומוצריו / עוף / הודו

אטליז גאולה, ירושלים
קפוטרני פירר, בני ברק
פליישיג, אשדוד

אבקה להכנת עוגות

פילסברי

קפה כהן, קרית ים

אבקת אפיה

בשקביץ ר. ס. ירושלים
גלעם, קיבוץ מענית

אבקת ביצים/בצל/חומס/מוצרי עגבניות

צ'אם, מירון (לתעשייה)

אבקת מרק

בשקביץ ר. ס. ירושלים
קפה כהן, קרית ים

אבקת סוכר

בשקביץ ר. ס. ירושלים
גלעם, קיבוץ מענית

אבקת שוקו

בשקביץ ר. ס. ירושלים
קפה כהן, קרית ים

אבקת שתיה

גלעם, קיבוץ מענית

אוסם

טוסטעים חדש

אורז

ניצת הדובדבן, מעלה החמישה
רימון, מזכרת בתיה
תבואות, מעלה החמישה
שופרסל

אורז מלא

ניצת הדובדבן, מעלה החמישה
תבואת, מעלה החמישה

**נתיבות
הכשרות**

ביד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

בהשגחת הביד"ץ

דגים מעושנים ומלוחים

דלי דג, קרית מלאכי
התקווה, אשדוד
אומגה 3, בת ים
הדג המובחר, אשדוד

דגים קפואים

מאיר עזרא ובניו, תל אביב
דלי דג, קרית מלאכי
סלמון קפוא
בקלה
גיפילטע פיש בצנצנת
פילה "זהבנון"
פילה דג אמנון
נתחי דג הליבוט
"סרדינים"
פילה שיבוט
דג פילה סלמון אלית
פילה דג פוטית (סול)
טונה בשמן זית
רשתות החרדיות

יש חסד
אושר עד
רמי לוי
רשת 'ויקטורי', אשדוד
זול בשפע
סופר מהדרין אשדוד

דובדבנים מסוכרים

הדרום, באר טוביה

ויטמינים

פלוריס, ד.ג. משגב (מותג הדס)
ציון פארם, יבנה

חומץ סינטי

בשקביץ ר. ס. ירושלים
הדרום, ראשון לציון

חמוצים / שימורים

אריזות ירושלים

חטיפים / ממתקים

מיקו, אשדוד
חטיפי הדרום

שוקולדים

דין שיווק

חלבה (רגיל ודיאטטי)

דין שיווק, מודיעין

כל הקפואים, בית שמש
רשתות החרדיות

יש חסד
אושר עד
רמי לוי

רשת 'ויקטורי', אשדוד
סיטונאות רחמים, קרית גת
זול בשפע
סופר מהדרין אשדוד

ג'לי

גלעם, קיבוץ מענית
קפה כהן, קרית ים

גבינת סויה

טופו ירושלים, מושב עמינדב

גבינות ומוצרי חלב

מחלבת י, מרדכי, בית גמליאל
מחלבת משק טלית, יקנעם
תנובה
שופרסל

גבינות מון בלאן

גבינת שומרון, שלשת האופים
טעם טוב, שלשת האופים
מון בלאן שווייצרית, שלשת האופים
מון בלאן שום שמיר, שלשת האופים
מון בלאן פיקנטי, שלשת האופים
מון בלאן למריחה שווייצרית, שלשת האופים

גביעי גלידה

הגביע, נתיבות

ג'לטין דגים

י. ויינברג שיווק ד.ס.פ.

גלידה חמה

חרמון, נתיבות

גלידות ושלגונים

מוצרי איכות אמריקאיים, יבנה

רק עם חותמת הביד"ץ

גרנולה

תגלית הטעם, הרצליה

דבש דבורים טהור ומוצרי דבש

מכוורת יד מרדכי. עלית קיבוץ יד מרדכי

**נתיבות
הכשרות**
ביד"ץ מחוקקי הדת
פסח תשע"ו

חלות

בורקס אמא, ירושלים
מאפיית מושי'ס, ירושלים
מגדנית הלמן, ירושלים
מאפיית קלדרון, ירושלים
מגדנית פאר, ירושלים

חלות קפואות

גדרון, פתח תקוה

במצב קפוא בלבד

פילסברי

במצב קפוא בלבד

של גל, ירושלים

במצב קפוא בלבד

חלות מקמח מלא וקמח שיפון

הבחירה הטבעית, ירושלים

חרדל

בשקביץ, ירושלים

טופו (גבינת סויה)

טופו ירושלים, מושב עמינדב

טחינה

טחינת הר ברכה

טחינת הדקל

יינות/ליקרים/משקאות חריפים/מיץ ענבים

סוכנות נבו, בת ים

יקבי חברון, קרית ארבע

ירקות ופירות

אחים אפרים, ירושלים
גדי שבתאי, ירושלים
חיים יאיר, ירושלים
סופר מהדרין, אשדוד
פירות הקריה, ירושלים
פירות כפיר, ירושלים
סניפי 'ש'
קטיף
יש חסד

ירקות ללא תולעים

יובלי אור, בצרה
עלי בודק
מהדרין מהכפר
גלאט עלים
קטיף הטבע
משק מן, צור מנשה
ברכת קטיף, שחר
דבוש זיתן
כפרי טרי, שער הנגב
חסלט, שער הנגב

ירוק מן הטבע, כרמי יוסף
עוז והדר, שוקת

ירקות קלופים

תפוח מעון דבוש, מושב זיתן

רק עם חותמת הביד"ץ

ירקות קפואים

מילטל, ראש הנקרה

רק עם חותמת הביד"ץ

כבד צלוי

אטליז גאולה, ירושלים

שיווק נטו

הקר, ירושלים

לחמים מיוחדים וטבעוניים

הבחירה הטבעית, ירושלים
בורקס אמא, ירושלים

לחמים ולחמניות

בורקס אמא, ירושלים
מאפיית מושי'ס, ירושלים
מאפיית קלדרון, ירושלים
מגדנית הלמן, ירושלים
מגדנית פאר, ירושלים
מגדנית חבה, ירושלים

לימון . תחליף

בשקביץ ר. ס. ירושלים
סחוט טרי

מוצרי בצק קפואים

בורקס אמא, ירושלים
מעדנות, גן יבנה
פילסברי
צנעני, מושב בצרה
של גל, ירושלים
ניסימיקו, גן יבנה
גדרון, פתח תקוה

רק עם חותמת הביד"ץ

שלושת האופים, ירכא

מוצרי חלב תנובה

חלב בשקית 1 ליטר
חלב בקרטון 1.5 ליטר
אשל 4.5%
באדי תות
גבינה 5% + זיתים
גבינה (0.5% 3% 5% 9%)
גבינה 5% ללא מלח
גבינה לאפיה 5%

נתיבות הכשרות

ביד"ץ מחזיקי הדת פסח תשע"ו

בהשגחת הביד"ץ

מיצים טבעיים

אקו.אלפא, רמת השרון
פרי טרי, מבוא חורון

מלח לימון

בשקביץ ר.ס. ירושלים

מלח רץ

קוסקוס מזון, נתניה

ממרח חרובים

ניצת הדובדבן, ירושלים

ממרח סויה

טופו ירושלים, מושב עמינדב

ממרח שוקולד (פרווה)

בשקביץ ר.ס. ירושלים

ממרח תמרים

הדרום, ראשון לציון

מרגרינה

ויקול 1/2% טבעי

ויקול זיתים

ויקול חמאה

ויקול קנולה

ויקול שום

ויקול שמן זית

מרגרינה

מסעדות/פלאפל/מזנונים

פלאפל לוי, ירושלים

פלאפל מזרחי, גבעת מרדכי, ירושלים

פלאפל מעוז (בחזקת בשרי) ירושלים

מאמא מיה (פרווה חלבי), טבריה

וילג'רין, ירושלים

מעדניית שבעס, בני ברק

המסעדה החלבית סקופ, בית שמש

מצות חמץ

מצות השומרון, כפר פינס

מרקים

בשקביץ ר.ס. ירושלים

קפה כהן, קרית ים

מי פה

אגיס, ירוחם

משקאות קלים

טרופיקה, גליל מערבי

קריסטל חדש

גבינה מעודנת 5%

גבינה לאבנה פיראוס 9% . 5%

גבינה נפוליאון זיתים

גבינת נפוליאון טבעי

גבינת נפוליאון שום ושמיר

גיל

דנובה

יוגורט 4.5%

יופלה 360 קלאסי

פריילי (אננס, טבע, משמש, תות)

קוטג' 0.5% 3% 5% 9%

קוטג' עם זיתים

רייון 1.5%

שמנת 9%

שמנת של פעם

שמנת חמוצה 15%

תאומים (בננה תות)

גבינת כנען

גבינת פטה

גבינת פטה פיראוס

גבינת פיראוס בולגרית

חמאה, עלמה חדש

גבינה צהובה, עלמה - נטו חדש

גבינת פיראוס בולגרית עזים

גבינת פיראוס צפתית

גבינת גוש חלב

מוצרי טבע

בשביל הטבע, ירושלים

הדסה צדקה, ירושלים

ניצת הדובדבן, מעלה החמשה

מוצרי סויה טבעול

שניצל סויה

נקניק סויה

נקניק דלישס

שניצל תירס

ארוחת כפרי

נקניק וינר

מיונז

בשקביץ ר.ס. ירושלים

מיני מאפה טבעוניים

הבחירה הטבעית, ירושלים

מיני מזונות, פתח תקוה

מיץ לימון משומר

בשקביץ ר.ס. ירושלים

נתיבות הכשרות

ביד"ץ מחוקקי הדת
פסח תשע"ו

סלטים

מעדני התקוה, אשדוד

סלומון מעושן

התקוה, אשדוד
דלי דג, קרית מלאכי
אומגה 3, בת ים
הדג המובחר, אשדוד

סרדינים רוברטו

בשמן זית
בשמן חמניות
בשמן חמניות ופלפל חריף

עוף טרי/קפוא/מוצרי עוף

אטליז גאולה, ירושלים
קפוטרני פירר, בני ברק
פליישיג
רשתות החרדיות

עמבה

רוז, בני עטרות

פודינג

גלעם, קיבוץ מענית
קפה כהן, קרית ים

פיצוחים

דין שיווק, מודיעין
מוצפי משה, תל אביב

רק עם חותמת הביד"ץ

פיצוחי אבירם מזרחי, ירושלים
אושר עד

פיצוחים באריזות מקוריות

דין שיווק, מושב מזור
ששון/תנובה, תל אביב

פיצה חמה

פיצה איטליאנו, ירושלים
פיצה יעלי, ירושלים
פיצה לארי, ירושלים
פיצה קרדו, ירושלים
אליס פיצה, ירושלים
פיצה ממילא, ירושלים

פיצה קפואה

שלושת האופים, כפר תבור

פוסידון . ויליגר

אטריות אורז
אספרגוס שלם
גרנולה
ג'לטין דגים
טונה בשמן קנולה

משקאות מוגז

ספארקס
קריסטל חדש

מים/מים מוגזים

טרופיקה
שופרסל

מתק (דבש מלאכותי)

הדרום, באר טוביה

נקניקים נקניקיות ופסטרמות

שוק נטו

נטו . קהילות

עוף טרי / קפוא
מוצרי עוף
מוצרי הודו
בשר בקר . קפוא / טרי
נקניקיות
פסטרמות

סבון

אגיס, ירוחם
ירדן, בית דגן
נקה 7, ירוחם

סודה לשתייה

בשקביץ ר. ס. ירושלים
גלעם, קיבוץ מענית

סודה

ספארקס

סוכר

גלאט פוד, קרית גת

סוכר וניל

בשקביץ ר. ס. ירושלים
גלעם, קיבוץ מענית

סוכר ענבים

גלעם, קיבוץ מענית

סולת

הטחנות הגדולות, חיפה

סחלב

קפה כהן, קרית ים

סירופ שוקולד

הדרום, באר טוביה

סירופים

בשקביץ ר. ס. ירושלים
מיצי ראובן

נתיבות הכשרות

ביד"ץ מחזיקי הדת פסח תשע"ו

קונדיטוריות

בורקס אמא, ירושלים
גדרון, פתח תקוה

רק במצב קפוא

מאפית לגאני, תל אביב
ארז, תל אביב
הבחירה הטבעית, ירושלים
מגדנית הלמן, ירושלים
מאפיית מושי'ס, ירושלים
מגדנית פאר, ירושלים
פילסברי
של גל, ירושלים
ראשית דגן, ירושלים

קונפיטוריות

מכוורת יד מרדכי. עלית קיבוץ יד מרדכי
ענבי ציון, אשקלון

רק עם חותמת הביד"ץ

קוסקוס

קוסקוס מזון, נתניה

קורנפלור

גלעם, קיבוץ מענית

קטניות וגרגרים

טבע נט, ירושלים

קטשופ

בשקביץ ר. ס. ירושלים
מילוז, ראש הנקרה

קייטרינג

אולמי 'ווגשל', בני ברק

בהזמנה מיוחדת

שמח תשמח, אשדוד
קייטרינג גרינבוים, ירושלים
שובע שמחות, ירושלים
קייטרינג שטייסל, ירושלים

קמח

הטחנות הגדולות, חיפה

קמח מצה

מצות השומרון, כפר פינס

קמח תפו"א

גלעם, קיבוץ מענית
בשקביץ ר. ס. ירושלים

קפה טורקי

בשקביץ ר. ס. ירושלים
קפה כהן, קרית ים

טונה בשמן זית
טונה בשמן
טונה במים
טחינה
לפתן אפרסקים
לפתן אננס
לפתן ליצי'
לפתן קוקטייל פירות טרופיים
לזניה
מיץ לימון
סלט טונה
סלט טונה פיקנטי
סרדינים
פטירות שלמות
פטירות חתוכות
פסטה (בצורות שונות)
פסטה קנלוני
תירס גמדי
מנה חמה, מג'יק

פירות יבשים

דין שיווק, מושב מזור
הדסה צדקה, ירושלים
כרם תעשיות, ברקן
מוצפי משה, תל אביב

רק עם חותמת הביד"ץ

ששון ובניו, תל אביב

רק עם חותמת הביד"ץ

פיתות

מאפית חבה, ירושלים
מאפית לגאני, תל אביב
בורקס אמא, ירושלים
מאפית קלדרון, ירושלים
מאפית ראשית דגן, ירושלים

פלאפל/סיגרים/פסטלים/קפוא

מעדנות, גן יבנה
שלושת האופים, ירכא

פריכיות אורז

כרם תעשיות, ברקן

פתיני סויה

הדסה צדקה, ירושלים
טבע נט, ירושלים
ניצת הדובדבן, ירושלים

צמקאו

בשקביץ ר. ס. ירושלים

קוואקר (שיבולת שועל)

בשקביץ ר. ס. ירושלים

**נתיבות
הכשרות**
ביד"ץ מחוקקי הדת
פסח תשע"ו

שמן זית

שקדיה, מודיעין
שופרסל, ראשל"צ
מכוורת יד מרדכי . עלית קיבוץ יד מרדכי
יקבי חברון, קרית ארבע

שמפו

אגיס, ירוחם
נקה 7, ירוחם

שמנת מתוקה

מחלבת י, מרדכי, בית גמליאל

שמן קנולה

אריזות ירושלים

תבלינים ותבליני עלים

שמן קנולה, אריזות ירושלים
פיצוחי אבירם מזרחי, ירושלים
צ'אם תעשיות, מירון
טעם וריח, פתח תקוה

יצור מיוחד

תמציות לתעשייה

בוקי תעשיות, מושב גאליה

יצור מיוחד

פלורום, חולון

יצור מיוחד

פרוטרום, חיפה

יצור מיוחד

תפוזים מסוכרים

דין שיוק, רמלה

תפוחי אדמה מקולפים

תפוח מעון דבוש, מושב זיתן

רק עם חותמת הביד"ץ

תרופות וסוכריות טבעיות

פלוריט
הדס, ד.ג. משגב
אנאליט, עמק חפר
ציון פארם, אשדוד

קפה נמס . אבקה ומגורען

בשקביץ ר. ס. ירושלים
קפה כהן, קרית ים

קקאו

בשקביץ ר. ס. ירושלים
קפה כהן, קרית ים

קרמבו

חרמון, נתיבות

רטבים

מכוורת יד מרדכי . עלית קיבוץ יד מרדכי

רחת לוקום

הדרום, באר טוביה

ריבות

הדרום, באר טוביה
מכוורת יד מרדכי . עלית קיבוץ יד מרדכי
ענבי ציון, אשקלון

ריבות. קונפיטוריות. יד מרדכי

ריבת תות
ריבת אוכמניות
ריבת תפוח עץ

רסק עגבניות

מילו, א"ת מילואות
טל, ראש הנקרה
צ'אם תעשיות, מירון

שבבי תפוחי אדמה

אולימפיה, חולון
ויינברג, שיוק ד.ס.פ.

שוקולד

שקדיה, דין שיוק מודיעין
רק עם חותמת הביד"ץ

שוקולד לבישול

בשקביץ ר. ס. ירושלים

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ה

שירותי הקהילה

• זמני קבלת קהל

בלשכות הבד"ץ

בבתי ההוראה

במשרדי הקהילה

• מראות הקהילה

כנסיה לשם שמים

כנס רבני קהל מחזיקי הדת מכל רחבי תבל

מהדרין מן המהדרין

וועידת הכשרות - 35 שנה לייסוד קהל מ"ה

קהל מחזיקי הדת ומוסדותיה

פסח תשע"ו

**נתיבות
הכשרות**
בד"ץ מחוקקי הדת
פסח תשע"ו

שירותי הקהילה

לשכות הבית דין צדק

הגאווה"צ חברי הביד"צ שליט"א

הגה"צ רבי שמואל רוזנגרטן שליט"א
ראש הישיבות דחסידי בעלזא בארה"ק

הגה"צ רבי חיים צבי שפירא שליט"א
רב ביהמ"ד קהל חסידים רמת אהרן ב"ב

הגה"צ רבי מאיר צבי ברנד שליט"א
ראש כולל "שומרי החומות" ירושלים

הגה"צ רבי חיים פסח הורוביץ שליט"א
רב ודומ"ץ קריות חסידי בעלזא אשדוד

הגה"צ רבי יעקב גרינוולד שליט"א
רב ביהמ"ד דחסידי בעלזא "קהילות יעקב" ב"ב

הגה"צ רבי אברהם צבי דירנפלד שליט"א
רב ביהמ"ד דחסידי בעלזא ת"א וב"ש
וראש כוללי עיון דחסידי בעלזא בארה"ק

בית דין מיוחד לענייני ממונות

מזכירות ביה"ד

ירושלים ברח' יצחק שולל 4

בימים א.ה. בין השעות 4:00.7:00 אחה"צ

טל. 02.5019888

פקס. 02.5019860

מושב ביה"ד בימי שלישי בשבוע

הסד"ד הרב מרדכי ישכר רנד שליט"א
המזכיר הרב מרדכי לנדאו הי"ו

חברי ביה"ד

הרה"ג ר' מרדכי אייכלר שליט"א

הרה"ג ר' ירמיהו אדלר שליט"א

הרה"ג ר' יצחק שלום כץ שליט"א

מזכירות הביד"צ

ירושלים:

ברח' יצחק שולל 4

בימים א.ה. בין השעות 4.7 אחה"צ

טל. 02.501.9888 פקס. 02.5019860

מושב הביד"צ בימי שני בשבוע בשעות
אחה"צ

הסד"ד הרב יוסף עמרם מושקוביץ שליט"א,
הרב מבוניהאד

המזכיר: הרב מרדכי לנדאו הי"ו

בני ברק:

ברח' האדמו"ר מבעלזא 6 בימים א.ה.

בין השעות 7:00.4:00 אחה"צ

טלפקס. 03.578.6762

מושב הביד"צ בימי חמישי בשבוע בשעות
אחה"צ

הסד"ד הרב מרדכי ישכר רנד שליט"א

המזכיר: הרב יעקב יצחק זיכרמן הי"ו

אשדוד

ברח' עקביא בן מהללאל 9 בימים א.ה.
בין השעות 7:00.4:00 אחה"צ טלפקס.

08.8664843

מושב הביד"צ בימי רביעי בשבוע בשעות
אחה"צ

המזכיר: הרב שמואל פולק הי"ו

לשכות ההוראה

רשימת הרבנים מורי הצדק שליט"א

ירושלים:

הג"ר אהרן מרדכי רוטנר שליט"א	רח' עבודת ישראל 18 טל. 02.5370472
הג"ר אליהו שמואל וינד שליט"א	רח' דובר שלום 1 טל. 02.5385677
הג"ר חיים דוד שובקס שליט"א	רח' דובר שלום 13 טל. 02.5381120
הג"ר שמאי קהת גרוס שליט"א	רח' דברי חיים 7 טל. 02.5389884
הג"ר שלום וידער שליט"א	רח' קדושת אהרן 9 טל. 02.5377531
הג"ר יעקב אליעזר פורגס שליט"א	רח' דברי חיים 25 טל. 02.5387098
הג"ר אהרן זיכרמן שליט"א	רח' מנחת יצחק 9 טל. 02.5382029
הג"ר משה מיכל פינק שליט"א	רח' ברויאר 7 טל. 02.6434799
הג"ר שמואל בנימין שפרינצלס שליט"א	רח' אהל יהושע 5 טל. 02.5370280
הג"ר נפתלי מושקוביץ שליט"א	רח' תכלת מרדכי 2 טל. 02.5374610
הג"ר פתחיה קליין שליט"א	רח' תכלת מרדכי 2 טל. 02.5375494
הג"ר שלמה בינעט שליט"א	רח' אהל יהושע 1 טל. 02.5379723
הג"ר דוד פריד שליט"א	רח' ירמיהו 60 טל. 02.5004769
הג"ר שלום גרוס שליט"א	רח' זכרון יעקב 7 טל. 02.5023561
הג"ר אלימלך גרוס שליט"א	רח' זכרון יעקב 12 טל. 02.5377278
הג"ר יצחק כהנא שליט"א	רח' תכלת מרדכי 3 טל. 02.5381378

בני ברק:

הג"ר יצחק צבי שפרינצלס שליט"א	רח' הרב שר 4 טל. 03.5705251
הג"ר משה וובר שליט"א	רח' רבי עקיבא 85 טל. 03.5792229
הג"ר נפתלי רייזמן שליט"א	רח' בעש"ט 13 טל. 03.5708005
הג"ר אברהם יהושע הורוויץ שליט"א	רח' חזון איש 79 טל. 03.6195058
הג"ר דוב מאיר פייבוש שליט"א	רח' שפת אמת 13 טל. 03.5704084
הג"ר שמואל פנחס טרויבע שליט"א	רח' סוקולוב 38 טל. 03.6193319
הג"ר יהודה בילוש שליט"א	רח' סוקולוב 24 טל. 03.5797668
הג"ר ירמי' אדלר שליט"א	רח' סעד'י גאון 11 טל. 03.6186891
הג"ר שלמה שמחה רויטמן שליט"א	רח' דמשק אליעזר 21 טל. 03.6770311
הג"ר יהושע פינק שליט"א	רח' מתיתיהו 1 טל. 03.5742959
הג"ר שמואל צבי רייזמן שליט"א	רח' ירמיהו 2 טל. 03.6199642
הג"ר שמעון שיף שליט"א	רח' בן יעקב 28 טל. 03.5746069
הג"ר יהודה שיש שליט"א	רח' קהילת יעקב 35 טל. 03.5743871

**נתיבות
הכשרות**
ביד"ץ מחוזקי הדת
פסח תשע"ו

אשדוד:

הגה"צ רבי חיים פסח הורביץ שליט"א.....רח' חטיבת הנגב 19 טל. 08.8533586
 הג"ר מנחם מנדל שווימר שליט"א.....רח' בעל הנס 28 טל. 08.8664150
 הג"ר יוסף פלטיאל דירנפלד שליט"א.....רח' שמאי 2 טל. 08.8677483
 הג"ר יוסף צבי רכניצר שליט"א.....רח' רשב"י 23 טל. 08.8650087
 הג"ר מנשה פינק שליט"א.....רח' רבא 5 טל. 08.8661598
 הג"ר אשר ישעיהו זלפריינד שליט"א.....רח' האדמו"ר מבעלזא 16 טל. 08.8562484
 הג"ר אלחנן וינד שליט"א.....רח' חטיבת הנגב 43 טל. 08.8535398
 הג"ר אברהם חיים ברנשטיין שליט"א.....רח' האדמו"ר מבעלזא 16 טל. 08.8564694
 הג"ר אהרן שלמה גרוס שליט"א.....רח' שמאי 1 טל. 08.8667283
 הג"ר שמואל מרדכי זלפריינד שליט"א.....רח' האדמו"ר מבעלזא 2 טל. 08.8525066
 הג"ר ישראל יהודה יאקאב שליט"א.....רח' רבי יוסף בן חלפתא 5 טל. 08.8648607
 הג"ר אהרן רייכמן שליט"א.....רח' הלל 15 טל. 08.8542166
 הג"ר חיים זעליג שפרינצלס שליט"א.....רח' שמאי 1 טל. 08.8660025

תל אביב:

הגה"צ רבי אברהם צבי דירנפלד שליט"א.....רח' אוליפנט 7 טל. 03.6241544

חיפה:

הג"ר מאיר דב רכניצר שליט"א.....רח' ברכת משה 8 טל. 04.8662573
 הג"ר צבי שובקס שליט"א.....רח' אהבת ישראל 12 טל. 04.8662738

בית שמש:

הג"ר ארי' פינק שליט"א.....רח' תכלת מרדכי 4 טל. 02.9910298
 הג"ר שמואל יעקב לנדאו שליט"א.....רח' רבי יהושע 4 טל. 02.5378349
 הג"ר מרדכי דוד וועטנשטיין שליט"א.....רח' קדושת אהרן 13 טל. 02.5373768

קרית גת:

הג"ר פנחס פדווא שליט"א.....רח' יהושפט 23 טל. 058.3299852

גבעת זאב:

הג"ר אהרן אליהו וועטנשטיין שליט"א.....רח' הדישון 5 טל. 053.3196316

בתי ההוראה

ירושלים

רח' יצחק שולל 4 טל. 02.5019877

בימים א.ה בין השעות 4:30:6:00 אחה"צ.....הג"ר אלי' שמואל וינד שליט"א

קרית בעלזא

רח' דובר שלום 16

טל. 02.5376596 בימים א.ה.

הג"ר שמואל בנימין שפרינצלס שליט"א 8:30.9:30

הג"ר שמאי קהת גרוס שליט"א 9:30.10:30

הג"ר משה מיכל פינק שליט"א 10:30.12:15

הג"ר אלי' שמואל וינד שליט"א 12:15.13:30

הג"ר חיים דוד שובקס שליט"א 13:30.14:00

הג"ר נפתלי מושקוביץ שליט"א 14:00.15:00

הג"ר אהרן זיכרמן שליט"א 15:00.16:00

הג"ר חיים דוד שובקס שליט"א 16:00.17:00

הג"ר שלום וידער שליט"א 17:00.18:30

הג"ר שלמה בינעט שליט"א 18:30.19:15

הג"ר פתחיה קליין שליט"א 19:15.20:00

הג"ר אלימלך גרוס שליט"א 20:00.21:00

הג"ר שלום גרוס שליט"א 21:00.22:00

יום ו' ושב"ק משעה לפני הדה"נ עד זמן הדלקת הנרות.....הג"ר פתחיה קליין שליט"א

בני ברק

רח' האדמו"ר מבעלזא 6

טל. 03.5786762 בימים א.ה.

הג"ר יצחק צבי שפרינצלס שליט"א 8:45.9:45

הג"ר משה וובר שליט"א 10:45.11:45

הג"ר דוב מאיר פייבוש שליט"א 20:30.21:30

הג"ר נפתלי רייזמן שליט"א 21:30.22:30

רמת אלחנן

רח' שלמה כהן 5

טל. 053.3103414 בימים א.ו.

לפי תיאום.....הג"ר אברהם יהושע הורוויץ שליט"א

רח' יואל בביהמ"ד בית פנחס

טל. 053.3103409

הג"ר שמואל פנחס טרויבע שליט"א 6:00.7:00 אחה"צ.....

נתיבות
הכשרות

בד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוזי הודת
פסח תשע"ו

אשדוד

רח' עקביא בן מהלאל 9

טל. 08.8664843

הג"ר חיים פסח הורוביץ שליט"א 19:00.18:00

הג"ר אשר ישעי' זלפריינד שליט"א 20:00.19:00

הג"ר יוסף דירנפלד שליט"א 21:00.20:00

תל אביב

רח' אחד העם 63

טל. 03.5605828 בימים א.ה.

הגה"צ רבי אברהם צבי דירנפלד שליט"א 9:30.10:30 בבוקר

חיפה

רח' הרב הרצוג 5

טל. 04.8670612 בימים א.ה.

הג"ר מאיר דוב רכניצר שליט"א 7:00.8:00 בערב

בית שמש

הג"ר ארי' פינק שליט"א רח' תכלת מרדכי 4 טל. 02.9910298

הג"ר שמואל יעקב לנדאו שליט"א רח' רבי יהושע 4 טל. 02.5378349

הג"ר מרדכי דוד וועטנשטיין שליט"א רח' קדושת אהרן 13 טל. 02.5373768

גבעת זאב

הג"ר אהרן אליהו וועטנשטיין שליט"א רח' הדישון 5 טל. 053.3196316

בערבי חג וימי חוה"מ וכמו"כ בימי חנוכה ותעניות
בשעות אחה"צ אין קבלת קהל בלשכות.

בזמנים בהם בתי ההוראה סגורים
ניתן לפנות לרבנים ישירות לביתם.

נא להשתדל לפנות לרבנים
ככל האפשר לפי הזמנים שפורסמו.

מחלקת רישום נישואין

מזכירות המחלקה

ירושלים:

ברח' יצחק שולל 4 טל. 02.501.9888
בימים א.ה בין השעות 4.7 אחה"צ

בני ברק:

ברח' האדמו"ר מבעלזא 6 טל. 03.578.6762
בימים א.ה בין השעות 4.7 אחה"צ

אשדוד:

ברח' עקביא בן מהלאל 9 טל. 08.8664843
בימים א.ה בין השעות 4.7 אחה"צ

מסמכים נדרשים:

לפתיחת תיק נישואין על הזוג להביא:

ת.ז. מעודכנת כולל הספח

תמונת פספורט

אישור תלמיד ישיבה

אישור מרב המסדר קידושין (באישור חייב להופיע תאריך ומקום החתונה)

צילום כתובה או תעודת נישואין של ההורים

אישור רבנית לכלה

2 עדים לרווקות

לאחר הנשואין העתק הכתובה חתום ע"י הרב המסדר קידושין.

על עולים חדשים ותושבי חו"ל אישור יהדות ורווקות מביה"ד הרבני האיזורי.

לידיעת הציבור:

הרישום חייב להתבצע לפחות 45 יום לפני הנישואין

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוזקי הדת
פסח תשע"ו

מחלקת הכשרות והשחיטה

רח' דובר שלום 16 ירושלים

טל. ישיר 02.5016777

פקס. 02.5374001

ת.ד. 41109 ירושלים 91410

שעות המשרד: בימים א.ה בין השעות 09:00-17:00

מחלקות מקוואות ועירובין

מקוואות

מקוואות טהרה קרית מטרסדורף ומנחת יצחק נמצאים בפיקוח תמידי של רבני הקהילה.

כתובת רח' פנים מאירות 1 מאחורי בית הכנסת טל. 02.5373019

כתובת רח' מנחת יצחק 2 מאחורי בית הכנסת טל. 02.5023508

רב המחלקה: הג"ר אהרן זיכרמן שליט"א טל. 02.5382029

עירובין

בקרית בעלזא ירושלים קיים עירוב מהודר מטעם מחלקת העירובין שע"י הקהילה

קרית בעלזא שלב ב' נכלל בתוך העירוב המהודר

העירוב נבדק מדי ערש"ק ע"י המשגיחים מטעם המחלקה.

לפניות בענין העירוב נא לפנות לממונה על המחלקה

הרב אהרן גרינוולד שליט"א טל. 02.5386146

במידה והעירוב לא תקין תימסר הודעה בביהמ"ד המרכזי.

צופר שבת

בקרית בעלזא ירושלים קיים צופר שבת המודיע בערב שבת וחג על זמני כניסת השבת

ובמוצ"ש על זמני יציאת השבת לפי שיטת ר"ת.

ממונה הרב יוסף מילר טל. 02.5386667

מכון משמרת הקודש

בדיקת סת"ם

בני ברק

ברח' האדמו"ר מבעלזא 4

טל. 03.6196098

אשדוד

במשרדי הקהילה רח' עקביא בן מהלאל 9

טל. 08.8664843 בין השעות 4.7 אחה"צ

מעבדות לבדיקת שעטנז

רב המחלקה: הג"ר שלום וידער שליט"א

ירושלים ע"י המומחה הרה"ח שמואל וויס שליט"א

ברח' יצחק שולל 4 טל. 02.5019888

בימים א.ה בין השעות 4.7 אחה"צ

בני ברק ע"י המומחה הרה"ח ר' מנשה רייזמן שליט"א

ברח' האדמו"ר מבעלזא 4 טל. 03.6196098

בימים א.ה בין השעות 7.8 בערב

אשדוד ע"י המומחה הרה"ח ר' יוסף גרינוולד שליט"א

רח' עקביא בן מהלאל 9 טל. 08.8664843

בין השעות 4.7 אחה"צ

**נתיבות
הכשרות**
בד"ץ מחוקקי הדת
פסח תשע"ו

מוהלים

ירושלים

הרב חיים גרינוולד שליט"א.....טל. 02.5373289

בני ברק

הרב אלימלך ברנשטיין.....טל. 03.5702187

הרב יצחק ברנשטיין.....טל. 03.6749929

הרב שמעון טיטלבוים.....טל. 03.6776230

הרב יוסף אביגדור מילר.....טל. 03.5709017

הרב מנחם יעקב מרבך.....טל. 03.6181201

הרב אברהם רכניצר.....טל. 03.6774297

אשדוד

הרב יעקב גרינוולד.....טל. 08.8521888

הרב משה יוסף ווייס.....טל. 08.8521686

הרב משה זאב כהן.....טל. 08.8669052

בית שמש

הרב יחיאל יוסף מוסקוביץ.....טל. 02.9990311

אירגוני החסד שע"י הקהילה

עזר יולדות

ירושלים: מנהלת גב' קליין תח'.....טל. 02.5373619

בני ברק: מנהלות

גב' רוכוורקר תח'.....טל. 03.6192708

גב' הורוביץ תח'.....טל. 03.6183744

גב' עדעל תח'.....טל. 03.6194338

אשדוד: מנהלת גב' וובר תח'.....טל. 08.8521029

גבעת זאב: מנהלת גב' שארף תח'.....טל. 02.5618906

ביקור ועזרת חולים

מנהל: הרב חיים מרדכי פריד.....טל. 02.5381840

השאלת ציוד:טל. 02.5381840 רח' אהל יהושע 3

בין השעות 7:30-8:30 בערב

הסעות לבתי חולים בירושלים.....טל. 053.3111161

מרפאות שיניים מגן אברהם ירושלים

רח' דברי חיים 11 מנהל: ר' אהרן אוברלנדר טל. 02.5377988 פקס 02.5377989
 סניף רח' גשר החיים 14 טל. 02.5382711 פקס 02.5373672

אגודת עזרה למרפא

יו"ר: הרב אלימלך פירר
 רח' חיד"א 24 בני ברק טל. 1/03.5777000

מרפאות עזרה ומרפא

רח' גשר החיים 14 טל. 02.5381099
 רח' יעקובזון 1 טל. 02.5024555
 מנהל: הרב שמעון יוסף לוי

השאלת ציוד רפואי

י.ם: רח' קדושת אהרן 6 טל. 02.5388899
 ב"ב: רח' חיד"א 24 טל. 03.5777000
 אשדוד: רח' הבושם 1 טל. 08.8525541

גמ"ח תרופות

מנהל: הרב בערל שטרן
 רח' דברי חיים 17 טל. 02.5387044

איגוד ידידי בריאות ומרפא

רח' דובר שלום 14 טל. 02.5022354
 יעוץ רפואי ע"י הרב מרדכי אייכלר הי"ו גנייד. 053.3118988

גמ"ח הכללי

מנהלים: הרב משה ברוך זיכרמן, הרב שלום משה שוורץ

רח' אגריפס 165 טל. 02.6248404

גמ"ח הקהילה

מנהל: הרב יעקב יוסף ברגר
 רח' דובר שלום 5 טל. 02.5389631
 אגודת אהבת חסד

י.ם: רח' אוהל יהושע 5 טל. 02.5001348
 ב"ב: רח' דונולו 14 טל. 03.6194978
 אשדוד: רח' שמאי 3 טל. 08.8665880

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

מפעל הלבשה

מנהל: הרב יוסף עמרם מושקוביץ

רח' אגריפס 165 טל. 02.6241568

שוש אשיש

ירושלים הרב יונה קוט טל. 02.5001145

בני ברק טל. 052.7650325

אשדוד:

רובע ג': טל. 08.8648944

בית דוד שאול: טל. 08.8649366

נר למשה: טל. 053.3141378

בית יוסף שלמה: טל. 053.3181800

חיפה: הרב אליעזר נחמן טל. 053.3110210

חברת מחזיקי תורה

מנהל: הרב אברהם יוסף פרנקל

רח' חטיבת הנגב 19 אשדוד טל. 02.5370254

מפעל קמחא דפסחא

מנהל: הרב אהרן גרינוולד

רח' דובר שלום 12 טל. 02.5386146

חברה קדישא

ירושלים

יו"ר הרב זאב פרסטר נייד. 050.4122828

מזכיר: הרב מאיר מאנן טל. 02.5386707

אשדוד

מזכיר הרב חיים זיכרמן נייד. 052.7111857

גמ"ח ציוד לאבלים - ירושלים

מנהל: הרב אהרן קלמן פריד טל. 053.3103406

לשכות מוניציפאליות

ירושלים

הרב יחיאל מיכל הלברשטאם, חבר מועצת העיר,

ר' אברהם כהן, עוזר. סלולרי 053.3122224

בני ברק

הרב ישראל משה פרידמן

חבר מועצת העיר. נייד 052.7650197

אשדוד

הרב אפרים וובר

חבר מועצת העיר. סלולרי. 053.3133934

בית שמש

הרב מרדכי דירנפלד

חבר מועצת העיר. סלולרי. 053.3115501

שירותי קהילה וחברה

הגעת כלים

ירושלים

רח' יצחק שולל 4 בחצר הקהילה

בכל יום ששי בחורף בין השעות 12:30.2:00,

בקיץ 1:00.3:00 אחה"צ

רח' קדושת אהרן 14 בחצר ביהמ"ד הגדול

בכל יום ששי בין השעות 11:00.1:00 אחה"צ

בני ברק

רח' האדמו"ר מבעלזא 5 בחצר המוסדות

בכל עש"ק מבה"ח בין השעות 11:00.14:00

אשדוד

ברובע ג' ע"י צרכנית שפע זן

בכל עש"ק מבה"ח בין השעות 12:00.14:00

מבצעים תקופתיים

מכירות פסח, פדיון כפרות ועוד.

Kehal Machzekei Hadas
Of Belzer Chassidim
E. Israel

קהל מחזיקי הדת
דחסידי בעלזא
בארץ ישראל

בס"ד, שלהי אדר תשע"ו

התחדשות!

בשמחה רבה הננו מודיעים על
פתיחת שיערי לשכת ההוראה המרכזית
בכל שעות היום משעה 8:30 בבוקר עד 10:00 בלילה

4:00-5:00

הג"ר חיים דוד שובקס שליט"א

5:00-6:30

הג"ר שלום וידר שליט"א

6:30-7:15

הג"ר שלמה בינעט שליט"א

7:15-8:00

הג"ר פתחי קליין שליט"א

8:00-9:00

הג"ר אלימלך גראסס שליט"א

9:00-10:00

הג"ר שלום גרוס שליט"א

ערב שב"ק - ושב"ק

משעה קודם זמן הדלה"נ:

הג"ר פתחי קליין שליט"א

8:30-9:30

הג"ר א. שמואל בנימין שפרינצלס שליט"א

9:30-10:30

הג"ר שמאי קהת גראס שליט"א

10:30-12:15

הג"ר משה מיכל פינק שליט"א

12:15-1:30

הג"ר אלי שמואל וינד שליט"א

1:30-2:00

הג"ר חיים דוד שובקס שליט"א

2:00-3:00

הג"ר נפתלי מאשקאוויטש שליט"א

3:00-4:00

הג"ר אהרן זיכרמן שליט"א

מענה טלפוני ב"ק הוראה ומשפט 24 שעה רצוף: 9-921-921-077

קבלת קהל בעניני ריבית: בימי ראשון בערב - 8:00-11:00

קבלת קהל בעניני ממונות: בימים כ"ה בערב - 9:45-11:00

לשכת הוראה: רח' דובר שלום 16 [כניסה נפרדת לנשים]

02-537-65-96

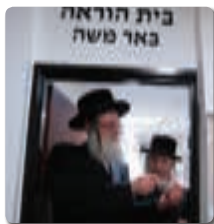
בכבוד רב,
ההנהלה

נתיבות
הכשרות
בד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ה

מראות מהקהילה

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א במעמד קביעת מזוזות
לבית ההוראה המחודש והמרווח 'באר משה'
בבנין ביהמ"ד הגדול בקריתינו המעטירה
נדבת הרה"ג ר' ישראל גבריאלי אדלר שליט"א אב"ד טורדא

כינוס הרבנים של דיני ורבני קהילתנו הק'

נתיבות
הכשרות
בד"ץ מחוקקי הדת
פסח תשע"ו

שירותי הקהילה

אברכים מצויינים במבחני הוראה

נתיבות
הכשרות

ביד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

חברי בי"ד המיוחד בסיום במטע האתרוגים של אוצר בית דין

בדיקת תולעים

שירותי הקהילה

**נתיבות
הכשרות**
ביד"ץ מחוקקי הדת
פסח תשע"ו

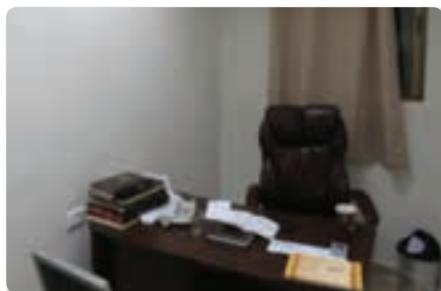
ישיבת חברי בי"ד המיוחד לענייני כשרות עם רבני ביד"צ קהילות

חברי הבית דין צדק בחתימת שטרי פרוזבול בסיום שנת השמיטה בלשכות ההוראה

לשכת ההוראה המחודשת והמרווחת בבנין בית המדרש הגדול

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

אסיפת הרבנים וגבאי 'קמחא דפסחא'
בבית הרה"ג ר' ישראל גבריאל אדלר
שליט"א אב"ד טורדא

פתיחת המגבית השנתית
'ל'קמחא דפסחא'
ע"י כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

קו פתוח לשאלות ערב יום כיפור

כפרות עם ההידור החדש
פיקוח מיוחד שהעופות מגיעים
מהלול ומיד מובלים למשחטה

בבדיקת שעטנז
במעבדה בקהילתנו הק'

נתיבות
הכשרות
בד"ץ מחוקי הדת
פסח תשע"ו

הגאון רבי מרדכי אייכלר שליט"א בסיור נרחב במפעלים ובחממות

שירותי הקהילה

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

כינוסי 'דורותינו' וחברי הקבוצות וייסוד חברת 'קשר' שע"י קהילתנו הק'

גלאט עליון
הכו טעים

במטבח גלאט
יש גלאט עלים

כשר למהדרין מן המהדרין

**נתיבות
הכשרות**
בד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

כשר לפסח

- אל תטוש תורת אמך
- רשימת מוצרים כשרים לפסח
- הששות לפסח
- דבר יום ביומו

פסח תשע"ו

מערכת הכשרות

שע"י קהל מחזיקי הדת דחסידי בעלזא בא"י
MACHZIKEI HADASS - BELZ KASHRUS DEPT., ISRAEL

נתיבות
הכשרות
בד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

אל תטוש תורת אמן

אנשים רגילים לחשוב, כי אם מצויין על מוצר כלשהו: "כשר לפסח למהדרין", הרי כבר מצוה לקנותו וליהנות ממנו.

כלפי מה הדברים אמורים? מערכת הכשרות "מחזיקי הדת" - הרבנים, המפקחים והמשיגים, עשו לילות כימים במפעלים שונים למוצרי מזון ואחרים, בכדי להבטיח שכל התוצרת תהיה אכן כשרה לפסח "למהדרין מן המהדרין". חומרי הגלם שאושרי ע"י הביד"צ, נבדקו בקפדנות, והוצמדה השגחה למשך כל שלבי הייצור והאריזה, בכדי לוודא שאכן הכל כשר לפסח בתכלית הכשרות וההידורים.

אך למרות שהגנו מעידים שהכל נעשה אכן על טהרת הכשרות לפסח, אין זה אומר כי ישנה "מצוה" בצריכת מוצרים תעשייתיים.

ידוע לכל כמה הקפידו אבותינו הק' מדור דור, על זהירות יתרה בפסח, בחומרות ודקדוקים שונים, מה שבוודאי לא נהוג במפעלים תעשייתיים. ידועה העובדה אצל כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע מבעלזא, אשר הביאו לפניו לקראת החג מין ירק חדש - מין שלא היה מצוי במדינות ההן - לברך עליו בחג, והורה להניחו בצד ולא אכל ממנו. באמרו: היות וחומר איסור חמץ הוא אף ב"משהו", וללא עזר אלוקי ממעל, אין האדם יכול להשמר ממנו. אך כאשר האדם נזהר ככל יכולתו, ומתפלל להש"י שיצילנו ממשהו של חמץ ח"ו, מסייעים לו מלמעלה להיות נשמר כדבעי. והיות ואיננו יכולים לסמוך על תפלותנו בלבד, סומכים אנו על תפלותיהם של אבותינו ואבות אבותינו מהדורות הקודמים, שיהיה הש"י בעזרנו שלא ניכשל ח"ו. והנה מין זה לא היה מצוי אצלם ולא כללוהו בתפלותיהם, לפיכך חוששני לאכלו בפסח.

הגאווה"צ חברי הבית דין צדק ד"קהל מחזיקי הדת" בארץ ישראל, פרסמו קריאת קודש כי ראוי שכל אחד ואחד ידבק במנהגי אבותיו וקהילתו, כי כל מנהגי ישראל, יסודתם בהררי קודש, ולמרות שהדברים הינם כשרים בתכלית ובהידור, יאכל כל אחד רק כפי מנהגי אבותיו בפסח.

נתיבות
הכשרות

בד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

בית דין צדק

קהל מחזיקי הדת בארץ ישראל

אל תטוש תורת אמך

באנו לעורר את הציבור החרדי על חובת הזהירות בשמירת המנהגים הק' כפי שנהג וקיבל כל אחד מאבותיו ורבותיו, לדקדק בחומרות מיוחדות בכל הנוגע לצרכי מזון כשרים לפסח. ת"ל זכינו כהיום ומצרכים רבים נעשים על מהרת הכשרות לפסח, והם כשרים אף למהדרין מן המהדרין ללא חשש.

אך מאחר ונצטוינו: אל תטוש תורת אמך חייב כל אחד ואחד להקפיד על מנהגי אבותיו ללא שינוי כל שהוא, וידוע מצדיקים שכל החומרות בפסח יש להם יסוד גדול, וההקפדה על כך תורמת טובה רבה לכלל ישראל.

זכות הידורי חומרות הפסח תעמוד לכל המדקדקים ולכל ישראל שנזכה לישועה שלימה בקרוב אבי"ר.

וע"ז באע"ה"ח הביד"ץ דקהל מחזיקי הדת פעי"ה"ק ירושלים ת"ו

נאם: שמואל זאב הלוי ראטה נאם: משה שובקס נאם: ישעי' שניבלג נאם: חיים יחיאל רויטמן

ג"א מצטרפים לקריאתם של הרבנים הגאון"ה"צ זצוק"ל

נאם: שמואל יששכר רוזנגרטן נאם: חיים צבי שפירא נאם: מאיר צבי ברנד

נאם: יעקב גרינולד נאם: חיים פסח תורביץ נאם: אברהם צבי דירנפלד

**נתיבות
הכשרות**
בד"ץ מחוקקי הדת
פסח תשע"ו

רשימת המוצרים למהדין מן המהדרין בהשגחת הביד"צ לחג הפסח

להקפיד שעל כל מוצר תהיה חותמת הביד"צ

**רק מוצרים נושאי חותם הכשרות
הינם בהשגחת הביד"צ
מוצרים ללא החותמת אינם בהכשר הביד"צ**

גבינת פיראוס צפתית (0.5% 3% 5% 9%)

גבינת פיראוס צפתית מעודנת
גבינת פיראוס קוביות בולגרית
גבינת גוש חלב

מוצרי חלב

מחלבת זמי טלית
מחלבת י. מרדכי, בית גמליאל

אבקת אפיה

גלעם, קיבוץ מענית

אבקת סוכר

גלעם, קיבוץ מענית

אגוזים (מלך, לוז, שקדים, פקאן, בונדוק)

משה מוצפי, תל אביב
ששון ושות', תל אביב
אמזון, אשדוד

ביצים לתעשייה

צ'אם, מירון
ביצי כפר, ברקן

בשר בקר ומוצריו

אטליז גאולה, ירושלים
קפוטרי פירר, בני ברק
פליישיג, אשדוד
כל הקפואים, בית שמש

רשתות החרדיות

יש חסד
אושר עד

מוצרי חלב תנובה

אשל 4.5%
באדי תות
גבינה (3% 5% 9%)
גבינה 5% ללא מלח
גבינה לאפיה 9%
גבינה מעודנת 5%
גבינה לאבנה פיראוס 9% . 5%
גבינה נפוליאון (זיתים . טבעי . שום שמיר)
גיל
דנובה
יופלה 360 קלאסי
יוגורט 4.5%
פרילי (תות)
קוטג' (0.5% 3% 5% 9%)
קוטג' עם זיתים
ריויון 1.5%
שמנת 9%
שמנת של פעם
שמנת חמוצה 15%
גבינת כנען
גבינת סמי פיראוס בולגרית 5%
גבינת פטה פיראוס
גבינת פיראוס בולגרית
גבינת פיראוס בולגרית עזים
גבינת פיראוס בריזנה

נתיבות הכשרות

ביד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

ירוק מן הטבע, כרמי יוסף
עוז והדר, שוקת
מהדרין מהכפר
עלי בודק
קטיף הטבע
יובלי אור, בצרה

כבד צלוי

אטליז גאולה, ירושלים
שיווק נטו
פליישיג, אשדוד
הקר, ירושלים

מחיות עלי תבלין

פרסקה, חצבה
ייצור מיוחד בחותמת הבד"ץ

מי סודה

ספארקס
שופרסל

מי פה

אגיס, ירוחם

מיץ ענבים

יקבי חברון, קרית ארבע

מיצים טבעיים

פרי טרי, מבוא חורון - פומרנץ
אקו אלפא, רמת השרון

מלח בישול

חברת המלח, עתלית

יצור מיוחד בחותמת הבד"ץ

מלח שלחן

חברת המלח, עתלית

יצור מיוחד בחותמת הבד"ץ

מצות עבודת יד

מאפיית מחזיקי הדת, בני ברק

נייר אפיה

איזי פור יו, ראש העין

סבון

ירדן, בית דגן
נקה 7, ירוחם

רמי לוי
רשת 'ויקטורי', אשדוד
זול בשפע
סופר מהדרין אשדוד
סיטונאות רחמים, קרית גת

גלידות חלבי

מוצרי איכות אמריקאים, באר טוביה

ג'לטין דגים

י. ויינברג שיווק ד.ס.פ.

יצור מיוחד בחותמת הבד"ץ

דבש דבורים טהור ומוצרי דבש

מכוורת יד מרדכי. עלית קיבוץ יד מרדכי

דגים קפואים

דלידג. כל הסוגים

רשתות החרדיות

יש חסד
אושר עד
רמי לוי
רשת 'ויקטורי', אשדוד
זול בשפע
סופר מהדרין אשדוד

הודו ומוצריו

אטליז גאולה, ירושלים
קפוטרי פירר, בני ברק
פליישיג, אשדוד
כל הקפואים, בית שמש
רשתות החרדיות

טונה במים

פוסידון, קרית מלאכי

יינות

יקבי חברון, קרית ארבע

כל היינות שבהשגחת הבד"ץ כשרים לברך עליהם
'בורא פרי הגפן' לכתחלה לכל הדעות, גם לנוהגים כשיטת
ה'בית יוסף'

ירקות מצוננים

משק מן, צור מנשה
ברכת קטיף, שחר
כפרי טרי, שער הנגב
גלאט עלים
חסלט, שער הנגב

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוקקי הדת
פסח תשע"ו

סודה לשתייה

גלעם, קיבוץ מענית

סוכר

גלאט פוד, קרית גת

סוכר וניל

גלעם, קיבוץ מענית

עוף טרי/קפוא/מוצרי עוף

אטליז גאולה, ירושלים

קפוטרי פירר, בני ברק

רשתות החרדיות

פוסידון . ויליגר

לפתן אננס

לפתן קוקטייל פירות טרופיים

קמח למצות

אחים קליין, בני ברק

קורנפלור (חולים ולקטנים)

גלעם, קיבוץ מענית

קמח תפו"א

גלעם, קיבוץ מענית

רסק עגבניות

מילוז

רסק עגבניות תעשייתי

צ'אם, מירון

שבבי תפוחי אדמה

אולימפיה, חולון

שמן זית כתית

שופרסל

יד מרדכי עלית, קיבוץ יד מרדכי

יקבי חברון, קרית ארבע

שמפו

נקה/אגיס, ירוחם

בהשגחת הבר"צ מחזיקי הדת בא"י

שמן זית

פרמיום באריזות 750 מ"ל:
בטעמים: פירותי עשיר - ירוק רענן
כתית מעולה - לתיבול מעודן:
1 ליטר - 1/2 ליטר
כתית לתיבול חזק:
1 ליטר - 1/2 ליטר
מעולה לטיגון ולבישול: 630 מ"ל

דבש דבורים טהור

בעצטת:
1 ק"ג - 1/2 ק"ג - 350 גרם
בקבוק לחיץ:
400 גרם

קונפיטורות

חבדבן, תות, מנגו ואפרסק
משמש, אוכמנית
צנצנת 340 גרם

מכוורת יד - מרדכי עלית בע"מ - קיבוץ יד - מרדכי
טלפון 08-6720470 פקס 08-6720468

נתיבות
הכשרות
בד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

בית דין צדק

קהל מחזיקי הדת בארץ ישראל

קריאה קדושה

בדבר קדושת חוה"מ

ידועים דברי חז"ל הק' אודות חומרת קדושת המועדות וחובת הזהירות בהן. ולא ניתנו המועדות אלא שיעסקו בתורה. אך למרבה הצער נפרץ לאחרונה הדבר ויש שמבליים את הימים הק' של חול המועד שנועדו להתעלות ולשמוחה של מצוה במיולי סרק. בהם גם עלולים להכשל בתערובת ובהתחברות עם שונים שלא זו בלבד שאינה רצויה אלא גם פוגמת בנפש הרבה של הילדים וכדומה.

על כן מצאנו לחובה לעורר את הציבור ולהזהיר גדולים על הקטנים, להקפיד על קדושת ימי חול המועד כפי שנצטוינו לשמוח ברגלים שמהם שיש בה עבודת היוצר (או"ה הל' יו"ט סי' תקכ"ט ס"ד) ודברי ה"כל בו" (הובא במשנה ברורה סי' לק"ל ס"ק ב') "כוונת הקב"ה בנתינת המועד היתה כדי להידבק בירתו ואהבתו בתורתו התמימה. וכן הביא (שם) את דברי הירושלמי: "כלום אסור לעשות מלאכה אלא כדי שיהיו אוכלין ושותין ויגעין בתורה" וכו'.

זכות השמירה על קדושת המועד תעמוד למוזהר ולנוהר לחוג את המצות בדיעות ונוכח בקרוב לעלות ולראות ולהשתחוות ולראות פני השכינה שלש פעמים בשנה ועינינו תראינה כהנים בעבודתם ולויים בשירם וזמרם וישראל בנויהם ולגאולה השלימה בכיאת משיח צדקנו כב"א.

וע"ז באעת"ה הביד"ץ דקהל מחזיקי הדת פעיה"ק ירושלים ת"ו

נאם: שמואל זאב הלוי ראטה נאם: משה שובקס נאם: ישעי' שנייבלג נאם: חיים יחיאל רויטמן

ג"א מצטרפים לקריאתם של הרבנים הגאון"צ זצוק"ל

נאם: שמואל יששכר רוזנגרטן נאם: חיים צבי שפירא נאם: מאיר צבי ברנד
נאם: יעקב גרינולד נאם: חיים פסח הורביץ נאם: אברהם צבי דירנפלד

נתיבות
הכשרותביד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

חששות לפסח

- צלחות נייר ללא ציפוי – מכילים בדרך כלל "עמילן", שמקורו לא ידוע, יכול להיות מחמץ, ולכן רצוי שלא להשתמש בהן בפסח לשימוש חם או רטוב. נייר "פרגמנט" – איננו מכיל עמילן בדרך כלל, אך לפסח טעון כשרות.
- כפפות חד-פעמיות – טעונות כשרות לפסח, היות ולפעמים יש בהם עמילן שמקורו לא ידוע, ולכן אין להשתמש ללא כשרות.
- תפוחים – יש שנמרחים עליהם מריחה מסויימת על מנת לשמור על הטריות והברק. דבר זה טעון הכשר גם לכל השנה ובפרט לפסח, שהוא עלול להכיל קטניות בכמות קטנה, ויתכן שאף חמץ. כאשר רוצים להשתמש בתפוחים בפסח, יש לקלפם. בחנויות שבהשגחת הביד"ץ, התפוחים הינם ללא מריחה, או שהמריחה היא בחומר הכשר לפסח.
- תפוזים / אשכוליות / לימון – החשש כנ"ל. בדרך כלל אין תפוזים ללא מריחה, ולכן אין להשתמש בפסח בקליפה לגירוד או לאכילה (גם מחשש כנימות). רצוי לשטוף היטב את הקליפה לפני השימוש והחיתוך.
- קקאו ושוקולד – לפסח טעון הכשר טוב מחששות של חמץ / קטניות. רצוי שלא לקנות רק עם הכשר מעולה ומומחה.
- כל מוצר המכיל תמציות, רצוי שלא להשתמש בו לפסח, אלא אם כן הכשרות של המוצר היא מרבנים היודעים ומבינים היטב ומומחים בנושא, מאחר ואת התמציות מפיקים ממספר רב של חמרי גלם, ולפקח על כל אחד מהם, קשה בקריעת ים סוף. בייצורים שנעשו בהשגחת הביד"ץ השנה, ישנם מספר מוצרים מצומצם המכילים תמציות שנעשו בהשגחה מיוחדת מטעם הביד"ץ בכשרות לפסח, אך רוב רובם של המוצרים, אינם מכילים תמציות כלל.
- כללו של דבר: כל מוצר שלא מופיע עליו כשרות לפסח, ראוי ליראי ה' שלא להשתמש בו אלא למכור לנכרי.

בברכת התורה
מזכירות הביד"ץ

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוזיקי הדת פסח תשע"ו

לוח זמנים לפי יסוד חישוב עלוה"ש 90 דק לפני הנחיה עפ"י החי"י וגר"מ כפי שסידר הגר"מ טוקצניסקי ז"ל

Table with columns for date, time of sunset, and various halachic parameters. Includes rows for Pesach, Erev Pesach, and Shabbat.

אין לסמוך בצמצום על טבלת ההפרשים לערים אחרות, אלא יש להחמיר תמיד בדקה או בשתיים כל הזמנים ועגלו לדקות שלמות לחומר

Table with columns for date, time of sunset, and various halachic parameters. Includes rows for Pesach, Erev Pesach, and Shabbat, with additional data for specific locations.

אין לסמוך בצמצום על טבלת ההפרשים לערים אחרות, אלא יש להחמיר תמיד בדקה או בשתיים כל הזמנים מעגלים לדקות שלמות לחומר

**נתיבות
הכשרות**
בד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

לוח הלכות ומנהגים דבר יום ביומו לחודש ניסן

לוקט ונערך
ע"י הרה"ג רבי אליהו שמואל וינד שליט"א
דומ"ץ קהל מחזיקי הדת

חודש ניסן

"שבת מצורע", ח' בו.

תפלת שחרית. *בברכת קר"ש אין אומרים יוצרות.
אחרי שמו"ע כשאומרים פייט, מיד כשמתחיל הש"צ חזרת הש"צ מותר לחזור למקומו, וא"צ להמתין במקום שפסע עד קדושה (מ"ב קכ"ג סק"י).
חזרת הש"צ. אומרים כל הפיוטים.
הוצאת ס"ת. אתה הראת. פותחים ארון הקודש. ויהי בנסוע.
*מעטירין סה"ת בכלי קודש לכבוד "שבת הגדול".
הפטרה. מפטירין: *כה אמר - נאם ד' (ירמי' ז') [אין מפטירין וערבה רק כשחל ער"פ בשבת], ויש מפטירין בכל שבת הגדול: וערבה לד' (מלאכי ג').
אב הרחמים אין אומרים.
נשיא. ביום השמיני נשיא לבני מנשה גמליאל בן פדהצור. יה"ר.
דרשה. המנהג שהחכם דורש בשבת זו בהלכות פסח.
תפלת מנחה. אין אומרים צדקתך.
אחרי תפלת מנחה אומרים: עבדים היינו - לכפר על כל עוונותינו. אין אומרים ברכי נפשי, ולא לומדים פרקי אבות.

מוצ"ש מצורע, ט' בו.

תפלת מעריב. אומרים ויהי נועם, ואתה קדוש.
בשמים, נר הבדלה. בשמים שמברך עליהם במשך השנה, יצניעם אחר הבדלה משום חשש חמץ שעליו. וכן נוהגים להצניע נר הבדלה שמברכים עליו במשך השנה ומצוי ביו חמץ, ועל מוצ"ש חוהמ"פ נוהגים לקנות נר הבדלה חדש משעוה.

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

שטריימעל ושאר מלבושי שבת ויו"ט, כשמצניעם לשויו"ט ינקה היטב כיסיהם וקיפוליהם מפירורי חמץ.

יום א', ט' בו.

ביום התשיעי נשיא לבני בנימין אבידן בן גדעוני. יה"ר.
חידוש בגדים לנער הנעשה בר מצוה בימי הספירה. יזכור לחדש בגדי חול שלו בשבוע זה.

דיני הגעלת כלים

הגעלת כלים לפסח משום איסור חמץ.

כלי שהשתמש בו חמץ חם אפילו פעם אחת, אסור להשתמש בו בפסח אפילו צונן אם לא מכשירו כדין קודם הפסח.

יש כלים שהכשירן בליבון, יש כלים שהכשירן בהגעלה, יש כלים שאין מועיל להם הגעלה כלל, וצריך לעשות שאלת חכם הבקי בדיני הגעלה.

סוגי הכלים שמהני להם הגעלה, כלי אבן, כלי עץ, כלי עצם, כלי מתכת: זהב, כסף, נחושת, אלומיניום, נירוסטה, טפלון.

כלי חרס (חרסינה קרמיקה ופורצלן) אין מועיל להם הגעלה.

כלי זכוכית, ראה להלן.

כלי שרגיל להשתמש בו במשך השנה לחמץ, אפילו רק לצונן [כגון כוס לקידוש], צריך הגעלה ולא ישתמש בו בפסח אם לא הגעילו כדין.

זמן ההגעלה. כלי חמץ אפשר להגעיל עד יום ו' י"ד ניסן לפני סוף זמן אכילת חמץ, אבל לאחר סוף זמן אכילת חמץ לא מהני הגעלה לכלי משום חשש חמץ. וטוב להגעיל כלי חמץ עד ג' ימים קודם הפסח. (באה"ט בשם מהרי"ל). אבל כלי הצריך הגעלה רק משום חשש בליעת שאר איסורים, כגון כלי חדש, מותר להגעיל ער"פ אחר זמן שריפת חמץ ובחוקה"מ לצורך יו"ט.

הכנת כלי חמץ להגעלה. ינקה הכלי היטב שיהא נקי מבפנים ומבחוץ מכל מיני לכלוך, צבע, דבק, חלודה שיש בו קצת ממשות, ומאבנים המתהווים מהמים, כי אחרת אין מועילה ההגעלה כלל. ולא ישתמש בו כלל אפי' בצונן כ"ד שעות (מעת לעת) קודם ההגעלה. בדיעבד אם לא השתמש בו חמים, ולא רחץ הכלי במים חמים יחד עם כלים מלוכלכים בחמץ בתוך הכ"ד שעות, ולא שהה בתוכו דבר לח משך כ"ד שעות קודם ההגעלה, מותר להגעילו.

אין שהות להמתין כ"ד שעות קודם ההגעלה ירתיח בתוך הכלי מים באופן שיעלו בועות עם חומרים חריפים כדי שיפגמו בכך הבליעות שבכלי [דוקא עם מים רותחים אבל חומרים צוננים לבד לא מהני, שלא נכנס החומר תוך הכלי].

כלי שיש בו גומות וסדקים וחלודה, או שחרוט בו אותיות, שאי אפשר לנקרו ולנקותו, צריך ללבן המקום שאינו ניתן לניקוי, נוסף להגעלת הכלי.

כלי שיש בו קיפולים וברגים, שקשה מאוד לנקותו מכל משהו הדבוק בו, ואינו יכול ללבנו כדין, וכן כלי שפיו צר ואינו יכול לנקותו מבפנים ניקוי יסודי, אסור להשתמש בו.

**נתיבות
הכשרות**
בד"ץ מחוקקי הדת
פסח תשע"ו

סכין חמץ שהידיית מחומר שאינו עמיד באש, לא מהני הגעלה, כיון שאינו יכול ללבן במקום החיבור, ואסור להשתמש בו.

מכסה הכלי והידיית. צריך להגעיל כל חלקי הכלי, כגון המכסה והידיית. ואם הם מחוברים ע"י הברגה, וכן כל כלי המורכב מב' חלקים, צריך לפרקם ולהגעיל בנפרד, ואם אי אפשר לפרקן ילבן במקום החיבור, נוסף להגעלת הכלי, ואם א"א לפרקן וגם אינו עמיד באש, אסור להשתמש בו.

מיחם שמרתיח בו מים בלבד (דוד של שבת), ראוי שיהיה מיוחד לפסח, שמא נפלו עליו פירוורי חמץ וחדרו במקומות שקשה לנקות, כגון הברז או הידיית וכדומה.

הכלי שמגעיל בתוכו, אם הוא כלי חמץ, המנהג להגעילו קודם שמגעיל בתוכו.

מי ההגעלה. הגעלה היא רק במים, ולא בשאר משקין. וכן לא יכניס לתוך המים שום חומרים (תני"ב ס"ה).

מים שנעכרו מחמת הגעלת הרבה כלים, עד שנעשו כרוטב וציר, אין להגעיל בהם יותר [ויש להזהר בזה במקומות הגעלה ציבוריים].

המים צריכים לעמוד על האש ולהעלות בועות כל עת ההגעלה [יכסה הכלי בין הגעלה להגעלה וליזהר שלא ינחו המים מרתיחתם, וביחוד במקומות הגעלה ציבוריים שהמים מצטננים ואינם מעלים בועות, ובאופן כזה צריך להמתין עד שהמים ירתחו ויעלו שוב בועות ואז להגעיל הכלי].

סדר ההגעלה. בשעת ההגעלה צריכים המים להקיף כל הכלי, לכן יכניס הכלי באופן שפיו יהא לצדדים או למעלה, ולא כשפיו למטה, דאז אין המים נכנסים לתוך הכלי.

הכלי צריך להיות נגוב ויבש. המכניס למים כלי רטוב יתכן שהמים נצטננו מהרטיבות שעל הכלי, לכן יזהר להמתין עד שהמים יעלו בועות.

הגעלת כמה כלים. אין להגעיל כמה כלים ביחד [שבמקום נגיעת הכלים זב"ז אין המים מגעילים שם היטב], אבל להגעיל בסל רחב באופן שלא יגע כלי אחד בשני, מותר. [ויש להזהר בכפיות ומזלגים שלא יהא אחד על השני] (תני"ב ס"א).

המכניס כלי לתוך המים ע"י מלקחיים, יעביר אחר כך המלקחיים למקום אחר בכלי ויכניס שוב מקום המלקחיים לתוך המים (תני"ב ס"ד).

כלי גדול שאי אפשר להכניסו לתוך המים בבת אחת, מכניס קודם חלק אחד, ואחר כך חלק השני, ואם נשאר מקום שלא מגיע לשם מים, ילבן אותו מקום.

קערה גדולה שאי אפשר להכניסה תוך כלי ראשון, מגעילה ע"י שמעביר אבן מלובן תוך עירווי מים רותחים מכלי ראשון, או ימלא הכלי מים וירתיחנו ובשעה שהמים רותחים יכניס בתוכו אבן רותח (מלובן).

המגעיל ע"י עירווי מים רותחים והעברת אבן מלובן, ישים לב כל הזמן אם האבן עדיין חמה עד כדי שמרתיח את המים שמערה על הכלי.

אחר ההגעלה, ישטוף מיד הכלי במים צוננים.

המגעיל תוך כלי של פסח, אם רוצה להשתמש בו בפסח צריך להגעילו אחר גמר ההגעלה.

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

כל השנה אין מגעילין כלי בשרי לחלב וכלי חלבי לבשר, אבל כלי שהוא ספק בשרי או חלבי, יגעילנה ויקבענה לאיזה תשמיש שרוצה. וכן מותר להגעיל כלי בשרי או חלבי לקובעו לפרוה. אבל כשמגעיל מחמץ לפסח מותר לכתחילה להגעיל כלי בשרי ודאי לחלב וכלי חלבי ודאי לבשר.

כלי זכוכית, דורלקס ופיירקס, לא מהני להם הגעלה. במקום שאין מצוי לקנות כלי זכוכית חדשים, ואין לו כלים אחרים, והשתמש בכלי הזכוכית רק בצונן ולא בחמין, יש להקל להשתמש בהם בפסח לאחר שינקם יפה וע"י מילוי ועירווי ג' ימים מעת לעת.

דיני מילוי ועירווי. ממלא הכלי מים על כל גדותיו (או שמכניסו לתוך כלי מלא מים) ומשהה המים בתוכו כ"ד שעות שלימות (מעט לעת), לאחר כ"ד שעות שופך המים, וממלאן שוב מים אחרים, ומשהה אותם כ"ד שעות (מעל"ע) ושופכם, ממלא שוב מים אחרים, ומשהה אותם כ"ד שעות ושופכם, וישטוף הכלי בצונן. שלושת הימים אינם צריכים להיות רצופים.

שפך המים מהכלי קודם ששהו בו כ"ד שעות, אינו עולה אותו יום למנין ג' ימים. שהו המים בכלי כמה ימים בלא שהחליפם, נחשב כאילו שהו המים רק מעת לעת אחת.

בשבת אסור להחליף המים משום איסור הכנה.

הגעלת כלי חדש.

כלי חדש (אלומיניום, נירוסטה, טפלון, כלי כסף חדשים) שמגעילו מחשש שנתמרח בשומן איסור, יש להגעיל במים לפני שמתחיל להגעיל בו כלי חמץ, או בתוך דוד מים מיוחד לכלי חדש.

הכנת כלי חדש להגעלה. יסיר התויות הדבוקות ויגרד הדבק וכל מיני לכלוך וצבע מהכלי עד שיהא נקי לגמרי, ולכתחילה יסיר הידיות, ואם קשה להסירם אין צריך להסירם.

כלי חדש צריך הגעלה וטבילה, צריך קודם להגעילו ואחר כך להטבילו.

דיני טבילת כלים

כלי סעודה שנעשה ע"י גוי, או קנאו מגוי אף שנעשה ע"י ישראל, צריך טבילה במקוה כשירה. ספק אם הכלי מעכו"ם או מיהודי, צריך להטביל. כלי המובא מחו"ל חייב טבילה מספק.

השואל או שוכר כלי מגוי אין צריך טבילה.

סוגי הכלים שחייבים טבילה. כלי מתכת (נירוסטה, אלומיניום, טפלון, זהב, כסף), זכוכית (דורלקס, פיירקס), חרס מצופה במתכת או בזכוכית (פורצלן), צריך טבילה בברכה. ויש נוהגים לטבול גם כלי העשוי מניילון ופלסטיק.

כלי עץ, אבן, חרס שאינו מצופה, אין צריך טבילה.

השתמשות בכלי שלא טבלו. אסור להשתמש אפילו עראי בכלי שעדיין לא טבלו, אמנם אם השתמש בו לא נאסר המאכל, אלא יעביר המאכל ממנו.

זמן הטבילה. בשבת ויו"ט אסור להטביל כלי.

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

ערב שבת וערב יו"ט בין השמשות, מותר להטביל רק כלי שצריך לכבוד שבת וימים הראשונים של יו"ט, אבל לצורך חוה"מ אסור להטביל בער"ש ובערב יו"ט בין השמשות.

הכנת כלי לטבילה. לפני הטבילה יסיר התניות הדבוקות, ויגרד הדבק וכל מיני לכלוך וצבע וחלודה עד שיהא נקי לגמרי ולא ישאר אפילו משהו.

בשעת הטבילה צריך המים להקיף כל הכלי בבת אחת, באופן שיגעו המים בכל הכלי מבפנים ומבחוץ בפעם אחת, ולא ישאר משהו מן הכלי שלא נגעו המים באותו רגע, כי אחרת לא עלתה הטבילה (שלא כמו הגעלה שאפשר להגעיל חלק אחד ואחר כך חלק השני).

סדר הטבילה. מכניס הכלי תוך המים באופן שפיו מוטה לצד או כלפי מעלה שיכנסו המים לתוך הכלי ויתמלא מים [שאם יכניס הכלי כשפיו למטה לא יכנס המים], ואוחז הכלי ברפיון ומעביר ידו ממקום למקום כשהכלי תוך המים [המנהג להטביל ג' פעמים].

המטביל כמה כלים ביחד, ישימם בסל מנוקב כרשת זה ליד זה ולא זה על זה. כלי המורכב מכמה חלקים, כמו טרמוס וכדומה, מטבילו דרך תשמישו, אם הטבילו מפורק עלתה לו הטבילה.

קטן לא יטבול כלים אלא כשגדול עומד על גביו ורואה. השולח כלי לטבילה עם קטן יצוהו שיטבול דוקא כשגדול רואה ויברר אצל הגדול אם ראה טבילת הקטן.

❁ הכשרת המטבח לפסח. ❁

השיש במטבח, ינקה היטב בכל מקום, בפינות ובחורים ובחריצין, ואחר ששהה עשרים וארבע שעות מאז שנשתמשו בו חמץ, ינגבו היטב ויגעילו ע"י עירוי מים רותחים מכלי ראשון שאינו חמץ (מיחם או קומקום שנשתמש בו במשך השנה למים, ולא שמו עליו חמץ להפיג צינתו או להפשירו, אינו כלי חמץ לענין זה. ולא יערה מתוך כלי של פסח, שאז לא יוכל להשתמש בו בפסח בלא הגעלה) תוך העברת אבן או מתכת מלובן, וישטפו במים צוננים ואח"כ ישים פח או עץ.

אמנם החושש להגעילו מפני שיכול להתקלקל, או שיש בו חריצין וחורים שאי אפשר לנקותו, יערה עליו מים רותחים מכלי ראשון וישים הפסק עב שאינו מעביר חום מתחת לפח, או יזהר שלא ישים בפסח קדירה חמה על הפח, אלא על צלחת קרה או הפסק אחר, כי הפח מתחמם בקלות מהקדירה החמה ומזיע, ויש לחשוש שבאמצעות הזיעה יבלע הפח משהו מבליעת השיש.

המערה מים רותחים מכלי ראשון בלי אבן מלובן, יזהר לערות על כל השטח שרוצה להגעיל, כי אינו מועיל הגעלה כששופך המים במקום אחד ומתפשט משם על כל השטח.

מקום שצריך להגעיל ע"י אבן מלובן, ישים לב כל משך ההגעלה אם האבן רותחת דיה עד שמרתיחה את המים שמערה על השיש.

כיוור חרטינה וקרמיקה, דינו ככלי חרס שאינו מועיל הגעלה, אלא מנקה אותו היטב בחמרי ניקוי שלא יהיה דבוק בו חמץ בעין, וישים בתוכו פח או עץ מיוחד, ולא ישים

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

עליו קדירה חמה אלא אם כן הניח שם הפסק עב. וכן לא יערה לתוכו בפסח מים רותחים מכלי ראשון, אלא ישפכם לתוך כלי ומהכלי יערה לתוך הכיור. וכן לא יפתח את ברז מים החמים.

כיור נירוסטה, ינקוהו היטב ולא ישתמש בכיור מים חמים כ"ד שעות, ואח"כ מגעילו ע"י עירוי מים רותחים תוך העברת אבן מלובן על פני כל השטח, וישטפהו בצונן. ונוהגים גם לשים בתוכו פח או עץ מיוחד.

המגעיל שני מקומות זה למעלה מזה, מגעיל קודם מקום הנמוך ואח"כ מקום הגבוה [שאם יגעיל קודם למעלה ואח"כ למטה, האדים העולים מלמטה בשעת ההגעלה יאסרו שוב המקום למעלה, ועוד שאם יגעיל קודם למעלה ומימי ההגעלה יזובו למטה יצננו את הרתחים שיערה אח"כ למטה (מעד"ש קט"ז ס"ק נ"א)].

מקום יציאת המים מהכיור, אם ניתן לפירוק בקלות, יפרק וינקה הצינור מפירווי חמץ (אם מורכב מצינורות פלאסטיק הניתנים לפירוק והרכבה בקלות, ראוי ונכון להחליפם בחדשים לפני פסח). אינו יכול לפרק הצינור, ישפוך מים חמים עם חומר ניקוי חריף (כגון נפט כלור אקנומיקה וכיו"ב), משום חשש חמץ בעין הנשאר דבוק תוך הצינור, ובכך נפסל מאכילת כלב.

מסננת שבכיור במקום יציאת המים, יגעיל או ישים חדשה.

ברזים. ברזים שניתן לפירוק בקלות, יפרקם וינקם היטב ויגעילם. ברזים שלא ניתן לפירוק, ינקם היטב, יפעיל הבוילר שיהא המים חמים ביותר שאפשר, ואח"כ יפתח ברז המים החמים כשהבוילר עדיין פועל ובו בזמן גם יערה עליהם מבחוץ מים רותחים מכלי ראשון, וכן יערה מים חמים על צד המים הקרים, וישטפם בצונן.

פיות הברזים. פיות של כל ברזי הבית וכש"כ שבמטבח, יתלה עליהם מסננת של בד, מחשש פירווי חמץ במים. ולא יכניס לפיו מים שאינם מסוננים ולא יתן לתוך מאכל ולא לתוך קומקום להרתח לשתיה מים שאינם מסוננים, מחשש פירווי חמץ במים. **קירות חרסונה**, נכון לכסותן בנייר כסף למעלה מגובה הסירים (מחשש נגיעת קדירה חמה לחה בקיר).

השתמשות במטבח בברז מים החמים. נכון מאוד שלא ישתמש כלל במטבח בברז מים החמים בימי הפסח אף בברז ובמטבח מיוחד לפסח, כיון שאנו מסוננים המים משום חשש פירור חמץ הנמצא במים, ואם אכן נמצא פירור, המים החמים בולעים מהפירור ואינו מועיל הסינון.

כיריים של גז. יפרק כל החלקים וינקם היטב.

חצובות שעליהם מעמידים הסיר, יש לקחת חדשים. ובאי אפשר, יעשה ליבון קל, היינו שיתנם על האש עד שמצד השני יהא קש נשרף (תני"א ס"ק ל"ד), ויכסה אותם בנייר כסף עב שלא נקרע.

שלד הגז, מגעיל בכלי ראשון, ואם אי אפשר מערה עליו מים רותחים מכלי ראשון, ומכסהו בפח מיוחד.

מבערים שמהם יוצא האש, מנקם היטב בחומר חריף עם מים חמים ומגעילם, ואחר כך ידליק משך שעה הלהבה הכי גדולה שאפשר.

טס שתחת הגז, מגעילו או מערה עליו מים רותחים, וישים שם נייר כסף עב שלא נקרע.

**נתיבות
הכשרות**
בד"ץ מחוקי הדת
פסח תשע"ו

כיסוי הגז, יש להצניעו בגלל הזיעה והאדים, או יכסהו בנייר כסף עב שלא נקרע.
פח לכיסוי הלהבות בשבת (שיהי' גרוף וקטום), יש לקחת חדש לפסח.
פלטה חשמלית של שבת, ידליקה למשך שעה ויערה עליה מים רותחים, וישטפה בצונן, ויכסה בניר כסף עב.

ארונות המטבח. מנקה היטב כל החורין והסדקין ומכסה אותם.
ארון מטבח שמעל גז בישול, יכסהו בנייר כסף, שהזיעה העולה מהבישולים וחוזרת למטה לא תגע בארון.

מקרר (פריז'דר). מנקהו היטב שלא ישאר בו שום חמץ דבוק, וישטפהו בצונן או ינגבהו במטלית רטובה.

תא-הקפאה (פריז'ר), ומקפיא. יפשר תחילה הקרח וינקהו היטב כמו המקרר.
יזהר מאוד לנקות היטב קיפולי הגומי המחובר מסביב לדלת המקרר והמקפיא, כי מצוי שם הרבה פירווי חמץ בעין.

נוהגים לשים קרטון, פלסטיק או ניילון על המדפים והמגירות ובמיוחד בתא הקפאה ובמקפיא. כשמכניס מאכלי פסח בתא הקפאה ובמקפיא יעטפם בנייר או בניילון.

מגש המיוחד לפמוטים שעל השלחן, ינקה וידיח היטב ויכסה הרגלים בנייר כסף.

טבעות נשים שעונדות בשעת אכילה ובישול ולישה, צריך לנקותם היטב בפרט תוך החריצין, ולהגעילם במים רותחים. לא הגעילו אותם, לא תענדם כשמתעסקת באכילה ובישול.

וכן תזהר כשמתעסקת באכילה ובישול שלא תענד השעון שעונדת בשעה שמתעסקת בבישול חמץ.

מטאטא. נוהגים שיהא מיוחד לפסח. המשתמש במטאטא של כל השנה, ינקהו מפירווי חמץ הנדבק בו, וירחצהו היטב עם חומר חריף כדי לפגום טעם החמץ הנשאר דבוק.

מכשיר טלפון. ינקהו היטב כי שכיח מאוד שמדברים תוך כדי עיסוק בחמץ.

כיס שואב אבק. ינקהו היטב שודאי נצטבר שם חמץ.

מפות טרלין וכדומה שאי אפשר להרתיחן והשתמש בהם במשך השנה, לא ישתמש בהם בפסח אלא כשישים עליהם דבר המפסיק.

שיניים תותבות שניתן להסירם, מנקם היטב, ולא יאכל בהם חמץ ולא דבר חריף כ"ד שעות, ואח"כ מגעילם. אם עלול להתקלקל בהגעלה, לכל הפחות ישרה אותם ג' מעת לעת במים, ובכל יום יחליף המים, כמו במילוי ועירוי כלי זכוכית (ראה לעיל). באי אפשר להשרותם ג' ימים, ישרם לכל הפחות יום אחד במים. ובאם צריך לו השיניים לאכילה ואי אפשר להשרותם, עכ"פ לא יאכל ולא ישתה בהם דבר חם ולא דבר חריף כ"ד שעות, ואח"כ יערה עליהם מים רותחים מכלי ראשון.

❦ מכירת חמץ ❦

חמץ ותערובת חמץ וחשש חמץ, שאינו רוצה לשורפו או לאבדו קודם החג, מוכרם לנכרי באמצעות הרב שממנהו לשליח ונותן לו שטר הרשאה (יפוי כח) למכור חמצו לנכרי במכירה גמורה כדת וכדין.

נתיבות הכשרות

ביד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

המוכר חמצו לנכרי, צריך גם למכור או להשכיר המקומות שמונח בהם החמץ. ובאר"י רק להשכיר לפי שאין מוכרים קרקע לנכרי משום איסור לא תחנם.

המוכר צריך לגמור בדעתו למכור כל חמצו בלב שלם מכירה גמורה ומוחלטת שתהא קנויה לו לצמיתות, שאם יבוא הנכרי ליטול החמץ יתן לו תיכף ומיד בלי שום טענות.

מכירת חמץ בעין. מצד הדין מותר למכור חמץ בעין לנכרי, אמנם נוהגים לא למכור חמץ בעין, מלבד במקום הפסד מרובה כמו בעלי חנויות ומפעלים, באופן כזה צריך לכתחילה לפרט בשטר כל חמץ שיש לו ושוויו ואיפה יהיה המפתח בפסח. ויחיד שיש לו חמץ גמור למוכרו, טוב שיתננו במתנה לבעל חנות שממילא מוכר חמץ בעין שימכרנו עם חמצו.

נוהגים שכל אחד מוכר חמצו מחשש שמא נפל חמץ בעין למקום שאינו ידוע לו ואינו בטל מעצמו, וגם משום חמץ הנדבק בכלים שלפעמים קשה לנקותם (כלי הצריך טבילה אין מוכרים לגוי הכלי עצמו רק מוכרים החמץ הנדבק בכלי והבלוע בתוכו שלא יצטרך טבילה לאחר הפסח). וכן מצוי אצל כל אחד תרופות תמרוקים ויטאמינים שונים שיש בהם חשש חמץ. מצרכי מזון שאין להם הכשר לפסח נוהגים למוכרם, שמא מעורב בהם חמץ.

אשה לא תמכור החמץ שלא ברשות בעלה.

מניות וכל מיני השקעות ממפעלים שמייצרים חמץ או חשש חמץ, צריך להכלילן במכירתו, ונכון לפרט בשטר הרשאה שלו מניות.

חמץ ציבורי. חמץ השייך למוסדות ציבוריים, בתי כנסיות וישיבות, פנימיות, צריך המנהל האחראי או הגבאי למוכרם.

חשש חמץ בדירה חדשה. קנה דירה חדשה אע"פ ששילם רק חלק ועדיין הדירה באמצע הבניה, וכן הקבלן בונה הדירה, חייבים שניהם למוכרה או להשכירה לגוי על ימי הפסח, שמא הפועלים השאירו שם חמץ וחצרו של אדם קונה לו אפי' שלא מדעתו ונמצא שיש להם חמץ.

המוכר חמצו לנכרי באמצעות הרב, בארץ ישראל ממנה את הרב שליח ונותן לו שטר הרשאה [יפוי-כח] למכור החמץ לנכרי במכירה גמורה, והמקומות שהחמץ מונח בהם להשכיר לנכרי (באר"י אין מוכרים קרקע משום איסור לא תחנם). בחו"ל אפשר למכור גם המקומות שהחמץ מונח עליהם במכירה גמורה, ואם החמץ מונח בדירה שכורה משכיר לו מקומות החמץ.

בשטר ההרשאה על המכירה כותבים שם המוכר והכתובת, ומקומות שהחמץ מונח, ונוהגים להוסיף: ובכל מקום שהם. במכירת י"ג, ראה להלן.

אם המוכר נוסע לעיר אחרת למשך החג יוסיף לכתוב בשטר גם השם וכתובת או טלפון מהמקום שנמצא המפתחות.

קנין סודר. נוהגים לעשות קנין סודר, ע"י שהרב המקבל יפוי כח נותן סודר שלו למוכר, והמוכר קונה הסודר, ותמורת זה נותן להרב יפוי כח וזכות למכור חמצו והמקומות שהחמץ מונח עליהם ואח"כ מקנה בחזרה הסודר לרב. ונוהגים שהמוכר גם חותם על שטר הרשאה כדי לחזק הענין.

מנהג ישראל להנות להרב בדרך כבוד, לתת לו שכר טירחא ולהנותו בשעת נתינת ההרשאה.

הרוצה להנות כמה רבנים בדרך כבוד, יכול לחתום על שטרי הרשאה אצל כמה רבנים, ויכול להנאותם מכסף מעשר, ומקיים בזה גם מצות החזקת ת"ח.

הגיע לרשותו חמץ לאחר שהרשה לרב למכור חמצו, לכתחילה טוב שימסור שוב הרשאה לרב למכור גם החמץ שבא עתה לרשותו.

המכירה לגוי חלה לפני סוף זמן שריפת חמץ בער"פ. אחרי סוף זמן שריפת חמץ אינו מועיל המכירה, ולכן יזרז עצמו לחתום על השטר שהוא מוסר הרשאה ויפוי כח על חמצו להרב למוכרו לגוי לפני ערב פסח, ולא ידחה מכירתו עד הרגע האחרון, כי מטרת החג עלול לשכוח ולבוא ח"ו לידי מכשול.

חמץ וחשש חמץ אף שמכרו לגוי, אסור להשאירו בגלוי במקום הילוך בני אדם, וצריך לעשות מחיצה גבוהה עשרה טפחים בפני החמץ. וכן כלי החמץ צריך לסגור בארון ולהצניע המפתח, או לעשות איזה היכר על הארון שלא ישכח ויבוא לפותחו.

כניסה למקום שמכרו לגוי. בשעת הצורך מותר להוציא חפץ מהחדר או מהארון שמכרו לגוי, כי מבקשים רשות מהנכרי על כך. אמנם לכתחילה ימנע עצמו מזה שמא ישכח וישתמש בחמץ המונח שם.

המוכר או משכיר כל דירתו לנכרי לימי הפסח, אינו מברך על בדיקת חמץ, כיון שיש פוסקים הסוברים שאם בימי פסח הוי של עכו"ם אף שבשעת החיוב של בדיקת חמץ ליל י"ד הוי של ישראל פטור מבדיקה.

מכירת י"ג. מקום שקשה לבדוק ורוצה לפטור המקום מחיוב בדיקת חמץ, נכון לכתחילה למסור הרשאה לרב המבצע מכירת חמץ לגוי ביום י"ג, כדי שבהגיע זמן מצות חיוב בדיקת חמץ ליל י"ד, יהא המקום והחמץ שייך לגוי ולא יחול עליו חובת הבדיקה כלל לכו"ע [אמנם אין למחות ביד המקילין שפוטרים עצמם מבדיקה במקומות אלו, אף אם המכירה תחול ביום י"ד (מ"ב סי' תל"ו ס"ק ל"ב)], אבל לא ימכור כל חמצו במכירה המתבצעת ביום י"ג ויפטור עצמו מחובת מצות בדיקת חמץ, אלא ישאיר חדר אחד שאינו מוכרו ויקיים שם מצות הבדיקה כהלכתה.

בשטר הרשאה למכירת החמץ ביום י"ג, יפרט המקומות שדעתו למוכרם במכירה זו, ולא יכתוב ובכל מקום שהם, דאז לא יוכל לקיים מצות בדיקת חמץ, שהרי כבר מכר לנכרי כל חמץ וכל המקומות שמונח שם חמץ [ויתנה בפירוש שאינו מוכר המקומות שיבדוק בהם].

הנוסע מביתו כמה ימים לפני החג, ומתארח אצל הוריו למשך ימי החג, ומוכר כל חמצו במכירה שתחול ביום י"ג, נכון שמארחיו יקנו לו חדר וחמץ ויכניס שם חמץ י' פתיים שלו שביחד הם כזית ויקיים בתוך החדר מצות בדיקה כהלכתה עם ברכה. ולכתחילה טוב שלא יברך בעצמו אלא שבעה"ב יוציאו עם הברכה.

בן חו"ל הנמצא באר"י, ויש לו חמץ בחו"ל במקום שזמן איסור חמץ מאוחר מזמן איסור חמץ באר"י, חייב למכור בא"י כל החמץ השייך לו גם הנמצא בחו"ל, ואף שמכר כבר חמצו בחו"ל חוזר ומוכרו באר"י, מאחר שזמן איסור חמץ באר"י קודם לחו"ל ואם בני ביתו בחו"ל עדיין משתמשים עם החמץ. יתו להם מתנה בכניו כל

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחזיקי הדת פסח תשע"ו

החמץ והם ימכרוהו שם בחו"ל, וימכרם באמצעות הרבנים החוזרים לקנות מהגוי באסרו חג שבחור"ל, או שבמוצאי שביעי של פסח שאצלו עדיין יום טוב שני, יחשוב בדעתו שאינו רוצה לקנות החמץ בחזרה עד מוצאי יו"ט שני של גלויות.

אם חמצו מונח בחו"ל במקום שזמן איסור חמץ מוקדם לזמן איסור חמץ בא"י, ישתדל שהמכירה לגוי תחול קודם שיגיע זמן איסור חמץ באותו מקום שנמצא חמצו, מאחר שיש סוברים שאיסור כל יראה לפי המקום שהחמץ נמצא.

בן אר"י הנמצא בחו"ל במקום שזמן איסור חמץ מאוחר מזמן האיסור בא"י, טוב שימכור חמצו שבאר"י לפני זמן איסור חמץ שבאר"י, כיון שיש סוברים שאיסור כל יראה לפי המקום שהחמץ נמצא.

נמצא בחו"ל במקום שזמן איסור חמץ לפני זמן האיסור בא"י, חייב למכור חמצו קודם שיגיע זמן האיסור במקום שנמצא, כיון שיש סוברים שאיסור כל יראה הוא לפי המקום שנמצא בעל החמץ, ואף שמכר כבר חמצו באר"י חוזר ומוכרו בחו"ל, מאחר שזמן איסור חמץ במקום שנמצא קודם לאר"י.

יום ב', י' בו.

ביום העשירי נשיא לבני דן אחיעזר בן עמישדי. יה"ר.
הוא מהימים שמתענים בהם, שבו מתה מרים הנביאה ונסתלק הבאר (תק"פ).

יום ג', י"א בו.

ביום עשתי עשר יום נשיא לבני אשר פגעאל בן עכרן. יה"ר.

יום ד', י"ב בו.

ביום שנים עשר יום נשיא לבני נפתלי אחירע בן עינן. זאת חנוכת המזבח עד סוף הפרשה. יה"ר.

ליל ה', י"ג בו.

יזכור לקדש הלבנה ולא להמתין למחרת ליל בדיקת חמץ, סוף הזמן לקידוש הלבנה, שלא להכניס עצמו בשאלה מה קודם, קידוש לבנה או בדיקת חמץ.

יום ה', י"ג בו.

(יום שבערבו אור לארבעה עשר זמן בדיקת חמץ).

הנחת תפילין לנעשה בר-מצוה בימי חג הפסח. *נער שיתמלאו לו י"ג שנים באחד מימי חג הפסח, מניח תפילין בפעם הראשונה ביום י"ג ניסן ולא בער"פ. כ"ק מרן אדמו"ר מהרי"ד זי"ע אמר הטעם לפי שבער"פ ממהרים וראוי שהינח להנחת תפילין יהיה בישוב הדעת ובהכנה ראויה.

תפלת שחרית. אחר התפלה אומרים פרשת בהעלותך: וידבר - כן עשה את המנורה [שהוא נגד שבט לוי (שוע"ה)].

שינים תותבות. הרוצה להגעיל שינים תותבות למחר יסירם מפי כ"ד שעות קודם ההגעלה, ואם צריך אותם לאכילה, יזהר שלא לאכול ולשתות בהן דבר הם ולא דבר חריף כ"ד שעות קודם.

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

וכן מי שיש לו סתימות בשיניים או כתרים או שיניים תותבות או שתלים שלא ניתן להסירן ונוהג לשטוף את פיו במים חמים בער"פ לפני סוף זמן איסור אכילת חמץ להגעיל בכך השיניים, נכון שלא יאכל וישתה דבר חם או דבר חריף כ"ד שעות קודם ההגעלה.

נטילת צפרני רגליו. יזכור ליטול צפרני רגליו לכבוד יו"ט, שלא יצטרך ליטול צפרני ידיו ורגליו ביום אחד.

הכנות לבדיקת חמץ בלילה. יכבד חדריו וכל המוקומות שחייב לבדוק בהם, בכדי שיוכל לבדוק בלילה היטב (תל"ג סי"א).

יכין לצורך הבדיקה נר שעה, נוצה, כף עץ, מטלית, שלא יצטרך לחזור אחריהם בלילה ותתאחר הבדיקה.

בית הכנסת ובית המדרש, יכבד וינקה וצריך לפרסם להזהר שלא להביא ילדים עם חמץ.

דיני מכירת חמץ ביום י"ג, ראה לעיל דיני מכירת חמץ.

תפלת מנחה. *אין מדליקים נרות לתפלת מנחה.

*המנהג ליקח כל שנה כלי חדש ל"מים שלנו". מנהג רבוה"ק שלפני תפלת מנחה העמידו בבהמ"ד הכלי ששואבים בו ה"מים שלנו".

אחר תפלת מנחה, הולכים לשאוב "מים שלנו".

מים שלנו. זמן שאיבת "מים שלנו", מיד עם שקיעת החמה כל משך בין השמשות.

אין הזמן מספיק, מוטב להקדים לשאוב לפני השקיעה, מלאחר השאיבה אחר בין השמשות.

קודם השאיבה ידיח הכלי עם מי הבאר.

השואב אומר "לשם מצות מצוה". יש נוהגים לומר בפה אותיות התורה: א' ב' ג' ד' וכו', כדי להמשיך קדושת אותיות התורה לתוך המים (קב הישר פרק פ"ט).

נוהגים לסנן המים בבד לבן ונקי ויכסה הכלי.

*המנהג לנגן בשעה שחוזרים משאיבת המים, ומעמידים המים במקום קר.

❧ בדיקת חמץ ❧

יום ה' בערב, אור לארבעה עשר, "ליל בדיקת חמץ".

זמן בדיקת חמץ. מיד עם תחילת ליל ו' אור לארבעה עשר.

חצי שעה לפני זמן הבדיקה, אסור להתחיל לעשות מלאכה ולא להסתפר ולא להיכנס למרחץ ולא לאכול פת או מזונות יותר מכביצה (100 גרם להחזו"א, 57 גרם להגר"ח"נ). פירות ומיני תרגימא מותר לאכול אפילו הרבה בתוך חצי השעה לפני הבדיקה.

לימוד תוך חצי השעה לפני זמן הבדיקה, מותר אם יבקש מחבירו שיוכירו כשיגיע זמן הבדיקה.

הגיע זמן תפלת ערבית, צריך להפסיק באמצע מלאכה או אכילה או לימוד ולא ישהה כלל, אפילו התחיל הלימוד והאכילה והמלאכה כשהיה יותר מחצי שעה לפני

**נתיבות
הכשרות**

ביד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

זמן בדיקת חמץ, וכן בעלי מלאכה ובתי עסק וחנויות צריכים להפסיק מיד עסקיהם ולהתפלל תפלת מעריב לקיים מצות בדיקת חמץ בזמנה.

קידוש לבנה ובדיקת חמץ. הלילה ליל י"ד סוף הזמן לקידוש הלבנה. ויקדש מיד אחר מעריב, קודם בדיקת חמץ.

מצות בדיקת חמץ. חיוב בדיקת חמץ הוא לחפש אחרי החמץ בכל מקום שדרך בני אדם להכניס שם חמץ ואפי' באקראי ואפי' פעם אחת במשך השנה, ואפי' במקום שסגור כל ימי החג ולא נכנס שם ולא ישתמש בו כלל בימי הפסח. וכן צריך לבדוק במקום שיאכל בו הערב ומחר בבוקר, לדעת אם יש שם חמץ שאינו ידוע לו, מלבד כשמוכר החמץ והמקום לגוי.

לפני הבדיקה יצניע החמץ שמשאיר לאכול אחר הבדיקה ולמחר בבוקר במקום מיוחד (מ"ב תל"א סק"א).

הנחת י' פתיתים. נוהגין שאחד מבני הבית מניח עשרה פתיתי חמץ (אין לו מי שיניח יניח בעצמו) במקומות שחייב לבדוק, והבודק בעת חיפוש החמץ ימצאם ויאספם, ויש להניח חמץ קשה שלא יפלו ממנו פירורים (אפשר להכניסם בתוך ניילון שקוף ולא בתוך נייר כסף שלא ישרף בשריפת החמץ), וידקדק שכ"א מהם יהיה פחות מכזית וביחד יהיו לכל הפחות כזית. ויספרם היטב שידע בבירור ובודאי שהם עשרה פתיתים בדיק לא פחות ולא יותר, ויזהר להניחם במקום משומר מפני הקטנים שלא יגררום (תל"ד ס"ק י"ב), ולא יניחם במקום מוצנע שאח"כ לא ימצאם.

מקומות הצריכים בדיקה. בית, מרפסות, מקומות שיש שם ילדים קטנים צריך לבדוק מתחת המיטות ומתחת הארונות, חדר שירותים כשיש ילדים קטנים המכניסים שם חמץ, וכן בחדר אמבטיא כשדרכו להניח שם תרופות ותמרוקים וכדומה [ויזכור ליטול ידיו לפני שאומר כל חמירא], חדר מדריגות, מחסן, מקלט, מקומות שדרך ילדים להטמין שם חמץ [ארגז חשמל ותיבת דואר וכדומה], וכל מקום שנכנסים שם באמצע הסעודה. משרד, חנות, מכונית, ארונות המיוחדים לו במקום עבודתו שמכניס שם חמץ, ובבהכ"ס ובישיבה ארון שמניח בו חמץ.

בדיקת נגדים ותיקים. צריך לבדוק כיסי הבגדים וקיפוליהם, שלו ושל בני הבית, וכן תיקי אנשים ונשים, תיקי הילדים ותיקי עגלות ילדים שמניחים בהם חמץ מפעם לפעם.

הבגדים ששובש לאחר הבדיקה בשעת האכילה, יבדקם שוב מחר בשעת שריפת החמץ.

מקרר. אף שניקו ובדקו אותו לאור היום, ישים לב אם לא הכניסו שם חמץ אחר הניקוי, ואם הכניסו צריך שוב לבדוק.

חדר מדריגות ושטח משותף, יחלקו הדיירים ביניהם באופן שניקו ויבדקו כל השטחים, ולפרסם שניקו ובדקו כדי שלא ישלחו שם ילדים עם חמץ, או שועד הבית דיאג לשכור שליח לבדוק שם החמץ.

בתי כנסיות והיכלי ישיבות, אף במקומות שאין אוכלים בהם, כיון שילדים רגילים להכניס בהם חמץ חייב בדיקה, ונכון שהבודק יבדוק קודם ביתו וכשמברך יכוין גם על בדיקת בהכ"ס ובהמ"ד, ומיד כשגומר לבדוק ביתו, ילך לבדוק בבהכ"ס ובבהמ"ד.

**נתיבות
הכשרות**
בד"ץ מחוקקי הדת
פסח תשע"ו

נר הבדיקה. צריך לבדוק לאור נר יחידי של שעוה. אין לו נר שעוה יקח נר אחר. נוהגים לקחת נוצה, מטלית, כף של עץ לבדיקת חמץ.

קודם הברכה יטול ידיו, וטוב להביא עצמו לחיוב נט"י (מ"ב תל"ב סק"א).

מקום התחלת הבדיקה. יתחיל לבדוק במקום שבדאי הכניס בו חמץ, ואינו נכלל במכירת חמץ, והחיוב לבדוק בו הוא מן הדין.

מדליק הנר בימינו, מברך: אקב"ו על ביעור חמץ, ויכוין בברכתו על הבדיקה ועל הביטול שלאחריה, ועל השריפה ועל הביטול שלאחריה.

שיחה באמצע הבדיקה. לא ישיח בין הברכה לתחילת הבדיקה אף דברים לצורך הבדיקה, ואם שח בדברים שאינם צורך הבדיקה יחזור לברך. ולא ידבר בדברים שאינם צורך הבדיקה עד גמר הבדיקה והביטול, ואם שח אינו חוזר לברך. אם עשה צרכיו באמצע הבדיקה, יברך תיכף אשר יצר.

טריח עצמו לחפש ולבדוק בחורין ובסדקין כל המקומות שחייב לבדוק, אולי ימצא איזה דבר ששכחוהו או לא ראוהו, ולא יחוש לטירחא במצוה רבה זו. אבל הבודק ברפרוף ורק לקבץ עשרה הפתיתים לא יצא חובת הבדיקה.

התחיל לבדוק בלא ברכה, מברך כל עוד שלא גמר הבדיקה.

בדיקת ב' מקומות. הבודק ב' מקומות רחוקים זה מזה [כגון ביתו וחנותו ורכב], יכוין בברכתו לפטור גם המקום הרחוק, והליכה לא הוי הפסק.

שליח לבדיקת חמץ. יכול לעשות שליח לבדוק במקום הרחוק, והשליח יעמוד אצלו בעת הברכה וישמע ויצא חובת הברכה.

אינו בביתו בליל י"ד, ימנה שליח לבדוק, והשליח בודק בליל י"ד בברכה, אבל כל חמירא אומר בעה"ב בעצמו במקום שנמצא אחרי שהשליח בדק החמץ.

לא בדק קודם שנסע ולא מינה שליח לבדוק, ימכור החמץ עם הבית לגוי.

מקומות שקשה לבדוק, מוכרם לנכרי. לכתחילה יראה למוכרם במכירה שמוכרים לגוי ביום י"ג ניסן [שבזמן חיוב בדיקת חמץ ליל י"ד יהא המקום שייך לנכרי] (ראה לעיל דיני מכירת י"ג).

בגמר הבדיקה, צריך לספור הפתיתים לידע בבירור שמצא כל העשרה, וקושרן היטב עם שאר החמץ שמצא, ויצניעם שלא יתפזרו ע"י קטן או עכבר.

ביטול חמץ. מיד כשגמר לבדוק, יבטל כל חמץ שלא מצא בבדיקה, ואומר כל חמירא ג"פ. צריך להבין מה שאומר. אם אינו מבין, חייב לאומרו בלשון שמבין. וטוב שיפרש לב"ב שיבינו פירוש הדברים [ביאורו בלשון הקודש הוא: כל חמץ ושאר שיש ברשותי, שלא ראיתיו ולא ביערתיו ולא ידוע לי, יבטל ויהא הפקר כעפר הארץ]. (ואסור לסמוך על הביטול שיבטל מחר אחר שריפת חמץ, דעיקר תקנת חז"ל היא הביטול בלילה).

משמעות הביטול. צריך לבטל בלבו ערך החמץ לגמרי, ויהא בעיניו רק כעפר בעלמא שאינו חשוב כלום ואינו רוצה בקיומו כלל ולא ישתמש בו לעולם גם לאחר הפסח. כ"ק מרן אדמו"ר מהר"א ז"ע היה חוזר על אמירת כל חמירא בלשון אידיש: אַלע חַמֵץ און זײַער טײַג ןױאס איז דא אין מײן קױט, ןױאס איך האב נישט גײזען, און ןױאס איך האב נישט אויס געקאמט, און ןױאס איך ןױיס נישט פון דעם, זאל זײן בטל

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוזיקי הדת פסח תשע"ו

און זאל זיין הפקד, אזוי ווי די שטויב פון דער ענד ווהוסיף: "און איך זאל מיך גאנצישט אהן קעןן מיט דעם", ואומר היה"ר הנדפס. אכילת חמץ אחר בדיקת חמץ. יזהיר לבני הבית לאכול במקום מיוחד, שלא יתפזר החמץ. לא יאכלו על גבי שטיח ולא על שלחן שיש בו חריצים בלא מפה. אחר כל אכילה ינערו בגדיהם וקיפולי הבגדים, וינערו סביבות הפה והזקן, וירחצו ידיהם, שלא יכניסו בבית שום פירורי חמץ. וינערו המפה ושיורי הפירורים שבכלים במקום הפקר ולא בפח אשפה שבחצירו, אם לא שיבערהו קודם זמן איסורו. הנותן חמץ לקטן אחר בדיקת חמץ, ישמור עליו שלא ילך אנה ואנה, ואם לא שמרו עליו, כל מקום שהסתובב שם הקטן חייב שוב לבדוקו.

ערב פסח

יום ו' ער"ש, י"ד בו, "ערב פסח".

תענית בכורים. הבכורים מתענים בערב פסח. האב מתענה עבור בנו הבכור עד שיהגדל (ראה להלן).

הקזת דם. לא יקזו דם וכן שאר פעולות הוצאת דם (רמ"א או"ח תס"ח).

תפלת שחרית. משכימים לבהכ"נ כדי שישפיק לגמור סעודתו לפני שעה ד'.

הנוהגים לומר היה"ר שאחרי המשניות שבפרק איזהו מקומן, בער"פ לא יאמרו אחר המשנה "התודה ואילו נזיר": יה"ר כאילו הקרבתי תודה. וכן לא יאמרו בחוהמ"פ.

אין אומרים מזמור לתודה. אין אומרים למנצח יענך, ולא בית יעקב.

בדיקת כיס הטלית. כיס הטלית אם לפעמים מכניס בו חמץ, יזכור לבדוק ולנערו היטב.

אכילת מצה בערב פסח. אסור לאכול מצה אפילו מפוררת ואפי' נפוחה וכפולה כל היום מעלוה"ש, ואפילו לטעום מצה אסור [טוב שיאמר בבוקר: הריני מקבל עלי שלא לאכול מצה כל היום כמו שתקנו חז"ל, לקיים מ"ע "ושמרת לעשות ככל אשר יורוך", ונאמר: "שאל אביך ויגדך זקניך" וגו', ומל"ת לא תסור].

אכילת מצה בער"פ לקטנים. קטנים המבניים מה שמספרים להם ענין סיפור יציאת מצרים, אסור להאכילם מצה בערב פסח עד הלילה אחרי אמירת ההגדה (שוע"ה תע"א). קטנים שאינם מבניים מותר להאכילם מצה.

אכילת ירקות ופירות בער"פ. נוהגים שאין אוכלים בער"פ כל היום כריין וחסא ומיני הפירות שעושים מהם חרוסת.

אכילת חמץ. מותר לאכול חמץ עד סוף שעה ד' זמנית.

אכילת מצה עשירה. אין לאכול מצה עשירה משעת איסור חמץ ואילך.

סעודת בכורים. *אחרי התפלה נוהגים הבכורים המחוייבים להתענות לסיים מסכת או לשמוע סיום מסכת ולעשות סעודת מצוה. גם מי שלא השתתף בסעודה רק שמע הסיום, אינו חייב להתענות.

*המנהג לאכול בסעודת הבכורים הכבד והקורקבן וביצים שנמצאו בבני מעיים של העופות שהכינו לכבוד יו"ט, שאין אוכלים אותם בימי הפסח [והטעם כדוגמא מה שמובא במג"א (ס"י ת"ל) בשם המהרש"ל לאכול קודם הפסח מעט מקמח המצה, שאם יש ח"ו חשש חמץ אפשר לתלות בזה שנאכל קודם החג].

אכילת חמץ בערפ"פ למי שיש לו כתר או סתימה בשיניים או שיניים מושטלות. יזהר מאכילת חמץ ביחד עם יי"ש, כי חריפות היי"ש מבליעה החמץ כשאוכל (ראה לעיל בדין הרוצה להגעיל שיניים תותבות).

ניעור הבגדים אחר האכילה. ינער בגדיו אחר האכילה וכן יזהיר לב"ב, וינער המפה במקום הפקר ולא בפח אשפה שבחצירו, אם לא שיעברהו קודם זמן איסורו.

הכנת ס"ת לקרה"ת יום א' פסח. גבאי בהכנ"ס יכין ב' ס"ת לקרה"ת יום א' פסח, ס"ת הא' לקריאת פרשת "ויקרא משה-על צבאתם" (פרשת בא), ס"ת הב' לקריאת מפטיר "ובחודש הראשון" (פר' פינחס), ויעמידם בארון הקודש על הסדר שצריך להוציאם בשעת הוצאת ס"ת שלא יצטרך להעביר על המצוות.

חול"ל. יכין עוד ס"ת לקרה"ת יו"ט שני פרשת "וידבר וגו' שור או כשב" (אמור). **הכנת פתקאות "ותן ברכה".** גבאי בהכנ"ס יכין פתקאות שכתוב עליהם "ותן ברכה" לחלקם בבהכנ"ס להזכיר לציבור במוצי"ו"ט לומר ותן ברכה (ראה תפ"ח שעה"צ ס"ק י"ב).

סוף זמן אכילת חמץ:

י-ם: 9.53, ת"א וב"ב: 9.55, חיפה: 9.53, אשדוד: 9.56, בית שמש: 9.54, קרית גת, 9.55. **בשעה החמישית,** היינו מסוף זמן אכילת חמץ עד סוף זמן שריפת חמץ המובא להלן, החמץ אסור באכילה ומותר בהנאה.

אחרי אכילת חמץ לפני סוף זמן אכילת חמץ, ישטוף פיו וינקר היטב בין שיניו וחורו שיניו, שלא ישארו בפיו פירורי חמץ הנדבקים בשעת האכילה.

הגעלת שן מושטלת שא"א להסירה מהפה, או כתר וסתימה. יש נוהגים שלאחר ששטף וניקה היטב שיניו, מכניס בפיו מים חמים ביותר שאפשר לסבול, ושוטף בזה השתלים והכתרים והסתימות להגעילם בכך (שיניים תותבות שאפשר להסירם - עי' לעיל). ונכון שעשירים וארבע שעות מקודם לא יאכל חמץ חם וחמץ חריף.

ניעור ובדיקת הכיסים והתיקים. ינער ויבדוק עוד הפעם כיסי בגדיו שלבשם בעת האכילה אחר בדיקת חמץ, וכן התיקים שהשתמש בהם חמץ אחרי בדיקת החמץ.

כלי חמץ מצינען כשהם נקיים וסוגרם במפתח, ויצניע המפתח או יעשה היכר אחר (ולא די בזה שמניחן במקום גבוה). התנור והמיקרוגל לאחר ניקיים יכסם.

פח אשפה. ינקו היטב ויזהר שלא יזרוק חמץ לתוך פח האשפה שלו ואף לפח שעומד ברשותו אף שהוא אינו שלו, כיון דהחמץ נשאר ברשותו.

יש לו חמץ בפח האשפה השייכת לו, יבערהו או יפגמהו על ידי נפט וכדומה, או שיפקיר הפח בפני ג' אנשים.

בודק המצות מחשש כפולות ונפוחות קודם זמן שריפת חמץ, נמצא כפולה או נפוחה, צריך להסיר מסביב לכפולה או לנפוחה שיעור כדי נטילה והוא כשיעור אגודל ("א שהוא 2.4 ס"מ ו"א 2 ס"מ), וצריך לשרפה קודם זמן איסורה.

דיני הפרשת חלה מהמצות, ראה להלן אחר אפיית המצות בערב פסח.

❖ שריפת וביטול החמץ ❖

הגיע זמן איסור אכילת חמץ אסור לעשות שום מלאכה עד שישרוף ויבטל החמץ. שורף החמץ ואחר-כך מבטל החמץ. ויזהר מאוד לא לאחר שריפת החמץ עד סמוך לסוף זמן איסורו, כדי שהביטול, דהיינו אמירת כל חמירא שאומרים אחר שריפת

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוזיקי הדת פסח תשע"ו

כשר לפסח

חמץ, יהיה קודם זמן איסורו שהוא סוף שעה חמישית, כי בהגיע זמן איסור חמץ אינו מועיל הביטול, ועלול ח"ו לעבור על לאו דבל יראה ובל ימצא. ולכן הרואה שהשעה מאוחרת, וכשישורף החמץ יעבור הזמן ולא יספיק לומר כל חמירא קודם שעה חמישית, יאמר כל חמירא קודם השריפה.
*המנהג לשרוף הנוצה והכף של עץ והנר שבדקו בו את החמץ, ביחד עם החמץ שמצא בבדיקה אמש.

לא ישפוך נפט על החמץ אלא מסביבו, כדי שלא יפסל החמץ מאכילת כלב קודם שישרפנו ולא יקיים בזה מצות שריפת חמץ. יראה שהחמץ ישרף כולו מבפנים ומבחוץ.

כוונה בשעת שריפת וביטול החמץ. יכוין לקיים בזה מצות עשה מן התורה "להשבית החמץ ביד ניסון", שנאמר: אך ביום הראשון תשביתו שאור מבתים. ויכוין בשרפתו לבער העשר כרתין דמסאבותא שהם הקליפות, ולהוציא ניצוצי הקדושה מתוכם ולהבה תלהט רשעים (סידור ר"ש), והרהר בתשובה ויפשפש במעשיו ויחשוב ככה יבער היצה"ר.

*המנהג לשרוף הלולב וההושענות והפתילות של נרות חנוכה בשעת שריפת חמץ.
ביטול החמץ. אחרי שריפת החמץ לפני סוף זמן שריפת חמץ מבטל החמץ ואומר ג"פ: כל חמירא, לבטל כל החמץ, שראה ושלא ראה, שביער ושלא ביער, ואומר היה"ר.

הנוסח של כל חמירא חייב לומר בלשון שמבין ובכוונת הלב, ואם אינו יודע מה שאומר, אינו מועיל הביטול. וטוב שיפרש לבני ביתו שיבינו פירוש הדברים [ביאורו בלשון הקודש: כל חמץ ושאר שיש ברשותי שראיתו ושלא ראיתו שבערתו ושלא בערתו יבטל ויהא הפקר כעפר הארץ].

כ"ק מרן אדמו"ר מהר"א זי"ע היה חוזר בשעת שריפת חמץ על אמירת כל חמירא בלשון אידיש: **אַלע חמץ און זויער טייג וואס איז דא אין מיין רשות, וואס איך האב גיזעהן און וואס איך האב נישט גיזעהן, וואס איך האב אויס געראקט און וואס איך האב נישט אויס געראקט, זאל זיין בטל, און זאל זיין הפקר, אָזוי ווי די שטויב פון דער ערד.** והוסיף: "און איך זאל מיה גארנישט אהן קערן מיט דעם". און אָפּלו וואס איז נאך נישט קיין חמץ נאר עס וועט שפּעטער זיין חמץ בין איך אויף מבטל, און עס זאל זיך גארנישט אהן קערן מיט מיר.

ראוי שכל אחד יאמר כל חמירא, גם בן או בת הסמוכים על שולחן אביהם שאין להם רשות משלהם, וגם מי שדר בבית אחרים ואין לו רשות בפני עצמו.

חמץ הנמצא במדינה אחרת, אם זמן איסור חמץ במקום שבעל החמץ נמצא, מוקדם מזמן איסור חמץ במקום שהחמץ נמצא, יבטל החמץ כפי הזמן שבעל החמץ נמצא [לחומרא כהסוברים שזמן איסור חמץ תלוי לפי המקום שבעל החמץ נמצא]. ואם זמן איסור חמץ במקום שהחמץ נמצא מוקדם מזמן איסור חמץ במקום שבעל החמץ נמצא, יבטל החמץ לפי זמן איסור מקום שהחמץ נמצא [לחומרא כהסוברים שזמן איסור חמץ תלוי לפי זמן שבו נמצא החמץ].

סוף הזמן למכירה ולשריפה ולביטול החמץ:

י-ם: 11.15; ת"א ובי"ב: 11.17; חיפה: 11.16; אשדוד: 11.18; בית שמש: 11.16; קרית גת: 11.17.

נתיבות
הכשרותבד"ץ מחוקקי הדת
פסח תשע"ו

אחרי שעה זו אינו מועיל הביטול ואינו יכול למכור לגוי, ונאסר בהנאה כל חמץ שברשות יהודי שלא נמכר לעכו"ם ולא נתבטל ע"י בעליו.

שכח למכור חמצו עד סוף זמן שריפת חמץ, יעשה שאלת חכם כיצד לנהוג, כדי שלא יכשל באיסור בל יראה ובל ימצא.

הדר בבית משותף ויש להם חדר או פח אשפה משותף וחושש שיניחו שם חמץ, יפקיר חלקו בחדר או בפח האשפה בפני ג' אנשים, או יגמור בדעתו שאינו רוצה לזכות בחמץ שיפול לתוכו.

מצא חמץ ברשותו, מבערו בשריפה.

מצא חמץ ביו"ט, כופה עליו כלי ושורפו במוצאי יו"ט.

אין מגעילים כלי חמץ אחר זמן איסור חמץ.

עשיית מלאכה. אחר חצות אסור לעשות כל מלאכה שאסור לעשותה בחוה"מ, ויש נוהגים לא לעשות מלאכה כל היום ער"פ אפי' קודם חצות. מלאכה שהיא מעשה הדייט מותר לעשותה לצורך המועד.

גילוח שערות ראשו. אם שערות ראשו גדולות, דהיינו שבתוך החג יתמלאו להם שלוששים יום, מצוה לגלחם לכבוד יו"ט (שעה"צ תקל"א סק"א).

יזהר להסתפר דוקא לפני חצות היום, דאחר חצות מותר רק ע"י עכו"ם (מ"ב תס"ח סק"ה), ועפ"י קבלה אסור להסתפר ע"י עכו"ם.

כוונת המסתפר. יסתפר ע"י ישראל דוקא, ויאמר לו שיזהר שלא יגלח לו פאות הראש והזקן, ויכוין: הריני בא לקיים מצות גילוח שערות ראשי לכבוד יו"ט כתקנת חז"ל, ולקיים ב' פעמים מצות ל"ת שבתורה: "לא לגלח פאות הראש" שנאמר: לא תקיפו פאת ראשכם, וחמשה פעמים מצות ל"ת שבתורה: "לא לגלח פאות הזקן" שנאמר: ולא תשחית את פאת זקנך, ומצות ל"ת מה"ת ובחוקתיהם לא תלכו, ומצות ל"ת מה"ת לא ילבש.

נטילת צפרנים. מצוה ליטול הצפרנים לפני הטבילה לכבוד יו"ט, וטוב ליטול צפרני רגליו לפני ערב יו"ט, כדי שלא יטול צפרני היד והרגל ביום אחד. הלילה שייך ליום שלאחריו (אא"ת סי' ר"ס), אמנם אם לא נטל אותם אפשר ליטול צפרני ידיו ורגליו ביום אחד לצורך הטבילה לכבוד יו"ט (עי' מט"א סי' תרכ"ה, ליקוטי מהרי"ח ערב שבועות), ויכוין: הריני מוכן לקיים המצוה ליטול הצפרנים לכבוד יו"ט.

לכתחילה יטול צפרניו דוקא לפני חצות היום, שכח מותר ליטלן אחר חצות.

צחצוח נעלים. לכתחילה יצחצח לפני חצות.

סדר טבילה במקוה לכבוד יום טוב

רחיצה וטבילה ולבישת בגדים. מצוה לרחוץ כל גופו ולחוף ראשו בחמין לכבוד שבת ויו"ט, וחייב לטבול לכבוד יו"ט כדי לטהר עצמו ברגל.

המנהג לרחוץ ולטבול לכבוד החג הקדוש וללבוש בגדי יו"ט קודם אפיית המצות מצוה שהיא במקום הקרבת קרבן פסח. וטוב שיטבול אחרי שעה חמישית.

כוונת הטבילה. יכוין בשעת הטבילה שהוא טובל לכבוד הרגל ולהמשיך עליו קדושת היום בשמחה וטוב לב (מט"א תרכ"ה ס"ד).

לפני כניסתו למקוה יאמר: לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, בדחילו ורחימו, ליחד שם י"ה בו"ה ביחודא שלים, על ידי ההוא טמיר ונעלם, בשם כל ישראל, הריני

נתיבות הכשרות

ביד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

מוכן ומזומן לטהר גופי במקוה מים לכבוד השבת והרגל, ויהי נועם ד' אלקינו עלינו, ומעשה ידינו כוננה עלינו, ומעשה ידינו כוננהו. יהי רצון מלפניך יי אלקינו ואלקי אבותינו, כשם שאני מטהר את גופי במקוה מים אלו, כן יי אלקינו תטהר את נפשי רוחי ונשמתי במי רחמיך היוצאים מן הנהר היוצא מעדן להשקות את הגן, ובהם תדיח כתמינו, ותאציל עלינו שפע משני שמותיך הוי"ה ואהי"ה במילוי יודין, כזה (יכוין יו"ד ה"י וי"ו ה"י מספר ע"ב. אל"ף ה"י יו"ד ה"י מספר קס"א), שעולה רגל, שנהיה טהורים בבחינת נפשנו לפני כסא כבודך, ונוכל לקבל עלינו שפע יום הקדוש הזה, חג הפסח, ואל יעכב חטא ועון את תשובתנו לפניך, בזכות השמות היוצאים מפסוק ויקרא אלקים ליבשה ארץ ולמקוה המים קרא ימים, שסגולתן להעביר אתם חטא ופשע ורשע, ולהוסיף קדושה בנפשות הצדיקים, ונאמר: מקוה ישראל (יהו"ה) מושיעו בעת צרה, ונאמר: וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם, מכל טומאותיכם ומכל גילוליכם אטהר אתכם, אמן סלה.

בטבילה ראשונה יכוין או יאמר: הריני טובל לאעברא הזוהמא מעלי.

בטבילה שניה יכוין או יאמר: הריני טובל לאעברא לבושין דחול.

בטבילה שלישית יכוין או יאמר: הריני טובל לקבל קדושת שבת והרגל.

ביציאתו מן המקוה יאמר: והיה הנשאר בציון והנותר בירושלים קדוש יאמר לו, כל הכתוב לחיים בירושלים. אם רחץ יי את צואת בנות ציון, ואת דמי ירושלים ידיח מקרבה, ברוח משפט וברוח בער. אמר רבי עקיבא, אשריכם ישראל, לפני מי אתם מטהרין, ומי מטהר אתכם, אביכם שבשמים, שנאמר, וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם. ואומר, מקוה ישראל יי, מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקדוש ברוך הוא מטהר את ישראל. פוסע לאחוריו, כיצא מבית הכנסת.

בגדי יו"ט. יהיו יותר נאים וחשובים משל שבת (תקב"ט ס"א). ולאחר הטבילה ילבש בגדי יו"ט, וטוב לומר בשעת לבישה: הנני לובש בגדי יו"ט לכבוד שבת ויו"ט (מט"א תרכ"ה ס"ל), ויכוין לקיים מצות: מקרא קודש: קדשהו בכסות נקיה.

כשלוש חלוק המיוחד ליום טוב יאמר פסוק זה: כל כלי יוצר עליך לא יצלח, וכל לשון תקום אתך למשפט תרשיעי, זאת נחלת עבדי ד' וצדקתם, מאתי נאום ד'. ילבש מלבושיו הנקיים והמכובדים, כדי לקבל שמחת הרגל בשמחה ובששון (שליה, מחזור כל בו).

חידוש בגדים לנעשה בר-מצוה בימי הספירה. נער שיום הבר מצוה שלו הוא בימי הספירה, נכון שילבש בגדי שבת החדשים לכבוד יו"ט לחדשם לפני ימי הספירה.

זמן חצות היום:

י-ם: 12.38; ת"א וב"ב: 12.39; חיפה: 12.38; אשדוד: 12.40; בית שמש: 12.08; קרית גת: 12.39.

אפית מצות מצוה בער"פ

אחרי חצות אופים מצות מצוה.

שמירה לשם מצות מצוה. כל העוסק באפית מצות צריך לכוין "לשמרה מחימוץ לשם מצות מצוה" [לשם המצות שיצאו בהם מצות עשה של אכילת מצה]. לכתחילה צריך שכל העוסק באפית המצות בכל עסק שהוא, שבתחילת התעסקותו

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוקקי הדת
פסח תשע"ו

יאמר בפה מלא: כל מה שאעשה היום בעסק המצות ובשמירתה מחימוץ יהי לשם מצות מצוה. בדיעבד די במחשבה. המפסיק באמצע ושוב מתחיל, לכתחילה יאמר שוב: לשם מצות מצוה.

מצה שלא נאפתה לשם מצות מצוה, אין יוצאין בה ידי חובת מצות מצה לבילל הסדר. אמירת "פירורים יהיו הפקר". בעת הלישה יאמר בעל המאפיה, ובחבורות יאמר הגבאי ראש החבורה: פרוין יהיו הפקר (ולא פירורים הפקר), וכן בצק הנדבק בכלים יהיה הפקר.

יזהר שבמקום רחיצת הידים והקערות, ירדו מיד המים שבהם פירורי העיסה, ולא יתקבצו במקום אחד.

מנהג רבוה"ק באפיית המצות מצוה, לרחוץ הידים אחרי העריכה של כל שלוש עיסות "מיירעס", אם לא כשהעיסה רכה ונדבקת בידיים.

אמירת הלל. *בשעת האפיה, אומרים הלל שלם בלא ברכה [זכר לאמירת הלל שהיו אומרים בשעת הקרבת הקרבן פסח]. אם גמרו את ההלל, חוזרים לומר פעם שנית ושלישית.

האופים מצות בחבורה נכון שלא יקפיד אחד על חברו, דהיינו אם האחד עובד עבודה קשה יותר ומתאמץ יותר מחברו, וכל אחד יאמר שהוא מוחל לכל אחד, שלא יהיה ח"ו חשש מצה גזולה שאין יוצא בה חובת מצות אכילת מצה.

סימני הג' מצות. מנהג רבותינו הק' לסמן שלוש מצות שלוש פעמים בסימנים שונים להיכר, ולפי סימנים הללו סידרו על הקערה השלוש מצות, כמובא ברמ"א (סי' תע"ה). [הסימנים הם באופן זה: שלוש מצות של העיסה ראשונה סימנו בחתך בסכין, מצה הא' חתך אחד, הב' שני חתכים והג' שלושה חתכים. שלוש מצות מהעיסה השניה, סימנו ב"קניפ" ביד. ושלוש מצות מהעיסה שלישית, סימנו בניקובים ע"י חתיכת עץ חד שהוכנה לכך. וסימנך: "שקל" ש"ניט, ק'ניפ, ל'ארך].

שלחן הרעדליך. צריך במיוחד ליזהר ולהזהיר שלא ישהה שם מצה, כיון שהעיסה כבר אחר ההתעסקות וקרוב לחום התנור. וצריך להזהיר להמושיט, שיקח מיד מה שמוכן על השלחן, ולא ימתין שיהי' כמה ביחד.

המסיר הכפולות והנפוחות במאפי', יזהר להסיר סביבות הכפולה כשיעור אגודל, שאם לוקח פחות מכשיל לקונה שאינו יודע מקום הכפולה.

תשלום מחיר המצות. ישתדל לפרוע מעות מחיר המצות מצוה למוכר דוקא לפני הפסח, שלכל הדעות יהא שלו בקנין דאורייתא.

אחר האפיה. יכבד מקומות האפיה וינקה כל הכלים, וכל אחד ינקה בגדיו שלבש בעת האפיה. מצא עיסה יבערנו ונכון לשורפו.

מקום הנחת המצות מצוה כשמביאים לביתו. מנהג רבוה"ק כשהביאו המצות מן־המהתנור לבית, הניחום על המטה, זכר לקרבן פסח שקשרו בכרעי המטה (ראה משניות כלים פ"ט מ"ב).

הפרשת חלה. יזכור מיד להפריש חלה מהמצות מצוה, כדי שלא ישכח להפריש חלה קודם כניסת החג.

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחזיקי הדת פסח תשע"ו

דיני הפרשת חלה

מצה שלא הופרשה חלה ממנה, אין יוצאים בה מצות אכילת מצה, והיא מוקצה ואסורה בטלטול בשבת או יו"ט.

הקונה מצות יברר אצל המוכר אם הופרש חלה. נסתפק אם הופרש, יפריש חלה בלא ברכה.

שיעור עיסה החייבת בהפרשת חלה עם ברכה. עיסה הנילושה מ-1.670 ק"ג קמח וי"א 2.250 ק"ג חייב להפריש ממנה חלה בברכה, ועיסה מ-1.200 ק"ג קמח יפריש חלה בלא ברכה.

חבילה שמשקל המצות שבתוכה יש בהם שיעור, חייבת בהפרשת חלה בברכה (אף שמדינא אסור ללוש עיסה הגדולה כשיעור חלה), כי החבילה מצרפת המצות שבתוכה לשיעור חלה.

קנה מצות פחות מכשיעור, יפריש חלה בלא ברכה, כיון שאפשר שהיה להם צירוף סל במאפי' ע"י נשיכת ב' מיירעס או על העגלה שמקררים המצות.

המפריש חלה מחבילה אחת על כמה חבילות שיש שיעור בכל חבילה בפני עצמה, צריך בעת ההפרשה לפתוח כל חבילה, והחבילות יהיו נוגעות זו בזו. וי"א שיעשה גם צירוף סל.

חבילה שיש בה שיעור וחבילה פחות מכשיעור, טוב שיצרפם בסל אחד ויפריש חלה גם על החבילה שהיא פחות מכשיעור (כי י"א שבלא צירוף סל אינה נפטרת, ועלולה להתחייב בחלה כשתצטרף לחבילה שני' של פחות מכשיעור וביחד היא כשיעור).

ב' חבילות מצה שכל אחת פחות מכשיעור, יצרפם בסל ע"י ששימים לתוך כלי או לתוך סדין אחד ויכסם מלמעלה ומלמטה ומהצדדים, ויפריש בברכה.

ב' חבילות שכ"א פחות מכשיעור ואין מקפיד על עירובם והפריש מכ"א בלא ברכה, אם נתנם אח"כ לכלי אחד מחוייב להפריש בברכה [דהפרשתם כשהם פחותים מהשיעור אינה פוטרת].

מצה שמורה פחות מכשיעור ומצה שאינה שמורה פחות מכשיעור, וכן מצות מהודרות יותר כגון תנור ראשון או מצות מתוך ח"י רגעים, וכן מצות מער"פ עם שאר מצות, שמקפיד עליהם שלא יתערבו, אף שמצרפן, אין מצטרפין יחד להיות כשיעור, שהם כב' מינים.

ב' חבילות מב' אנשים שכל אחת פחות מכשיעור, לא מהני צירוף כלי לצרפן, מלבד באינם מקפידים זע"ז בעירובם.

המפריש חלה ממצות, יכוין בפירוש שאינו מפריש רק על המצות שלפניו (כיון די"א דמה שהוא מפריש מהני על כל העיסה, ואפשר שמאותה עיסה הגיעה מצה גם לאחרים ויתכן שיפריש האחר מהפטור על החיוב).

חתיכת המצה שמפרישה לחלה תהי' תוך הסל קודם ההפרשה, כדי שתתחייב בחלה [דאל"כ הו"ל מפריש מן הפטור על החיוב], ולא תהי' כפולה או נפוחה (יוסף דעת סי' שכ"ה) או שרופה [מלבד כשנשאיר בלא זה קצת מצה שראוי לאכלה].

סדר ההפרשה. נוטל כזית מצה ביד ימינו, וי"א מצה שלימה, ויברך: אקב"ו להפריש חלה, ויאמר על המצה שאוחז: הרי זו חלה. לכתחילה צריך לברך בעמידה (פ"ת יו"ד תכ"ח ס"ב).

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

כשמפריש חלה בבית, נכון שאשתו תפריש החלה, שמצוה זאת שייכת לבעלת הבית. ואם הוא רוצה להפריש, יבקש רשות מאשתו.

אחרי ההפרשה. יזהר שלא יפלו חזרה לתוך קופסת המצות חתיכה או פירורים מהמצוה שהפריש לחלה, ויצניעה תיכף שלא תתערב.

נתערבה המצה שהפריש לחלה עם שאר המצות, יעשה שאלת חכם.

שריפת החלה. החלה שהפריש צריך לשורפה [ולא ישרפה על התנור או על הגז], ובאי אפשר לשורפה, יעטפה בניילון ויקשרה ויניחה באשפה.

שכח להפריש חלה, נזכר בערב שבת או יו"ט סמוך לערב והמצות אינן לפניו, וכשיגיעו המצות לידו יהיה שבת או יו"ט, יחשוב בדעתו לעשות המצה האחרונה שבחבילה לחלה, ויברך: אקב"ו להפריש חלה, ויאמר: המצה האחרונה שבחבילה הרי היא חלה (ולא יאמר הראשונה דלא יוכל לטלטלה להסירה דהיא מוקצה).

נזכר בבין השמשות, אם אין לו מצות אחרות או שצריך המצה לחם משנה, מותר להפריש חלה משך זמן בין השמשות.

נזכר בשבת או ביו"ט, אסור להפריש חלה בשבת או ביו"ט, ודינו, שבאר"י אסור לאכול מהמצות [ויעשה שאלת חכם], (יש מקומות שהרב מפריש חלה עבור אלה שישכחו ולא יפרישו חלה).

בחול מותר בשבת או ביו"ט לאכול מצה שלא הופרש חלה ממנה ולשייר מכל מצה קצת, ובמוצ"ש או במוצו"ט יצרף הכל בכלי אחד ויפריש חתיכה אחת על הכל.

אין לו מצות אחרות ואין לו ממני לבקש, בשעת הדחק י"א שאפשר ליתן כמה מצות מתנה לקטן מופלא הסמוך לאיש שהוא בן י"ב שנה ויום א', או קטנה בת י"א ויו"א, והם יפרישו על המצות שקיבלו במתנה ושאר המצות.

הפריש חלה בשבת או ביו"ט, בשוגג מותר לו לאכול המצות בשבת או ביו"ט, במזיד אסור לאוכלם עד מוצ"ש או מוצו"ט (של"ט ס"ד ומ"ב ס"ק פ"ו).

הכנות לחג

הפרשת חלה. יזכור להפריש חלה מהמצות.

בדיקת המצות מוחש כפולות ונפוחות. מצא כפולה או נפוחה, צריך להסירה וגם מסביב לכפולה או לנפוחה שיעור כדי נטילה והוא כשיעור אגודל (י"א שהוא 2.4 ס"מ וי"א 2 ס"מ).

הפרשת תרומות ומעשרות ממצרכי הפסח. בפרט יזכור להפריש תרו"מ מהמרור (חסא, כריין).

חתך בסכין דבר חריף, כגון: כריין, לימון, בצל וכדו', לפני שהפריש ממנו תרו"מ, נבלע איסור טבל תוך הסכין מחריפות הכריין או הלימון ודוחק הסכין, לכן כשמפריש תרו"מ מהכריין או מהלימון יכוין שיעלה גם על טעם איסור טבל הנבלע בסכין.

יזהר שלא יחתוך דבר חריף, כגון: כריין, לימון, בצל וכדו' בסכין חמץ, שאם התכוו בסכין חמץ אסור לאכול כולו בפסח.

פתיחת חבילות ושקיות סגורות, ופתיחת בקבוקי יין, ופתיחת פחי ובקבוקי שמן זית וכדומה.

מסננת. יזכור לתלות לפני שבת ויו"ט מסננת או חתיכת בד לסנון המים על כל ברזי המים שמשתמשים בהם לצורך שתיה ובישול והדחת כלי אכילה לכבוד החג [וטוב שגם בשאר ברזי הבית יתלה מסננת דלפעמים שוטפים שם הפה].
קנה הגדה או מחזור חדש, יבדוק אותו לפני שבת ויו"ט שלא יהיו בו דפין מדובקים, דבשבת ויו"ט אסור לפותחם. דפים שנדבקו בעת הכריכה מותר לפותחם, לבד כשנדבק במקום האותיות דאסור לפותחם משום מחיקה.

❧ הכנות לליל הסדר ❧

הזמנת אורח. מצוה להזמין אורח עני לחג ובפרט לחג הפסח שאומר כל דכפין (שעה"צ ת"פ ס"ק י"ב בשם הוזה"ק), וגם שיוכל לברך בזימון ולומר הלל בשלשה.

צרכי הסדר. כל מה שאפשר כדאי שיכין מבעוד יום, שיוכל בלילה מיד בבואו מבהכנ"ס להתחיל עריכת הסדר.

הכנת השלחן. השלחן נכון שיהא של ד' רגלים. ויכין שלחנו מבעוד יום אם אפשר, שיוכל להתחיל עשית הסדר בלילה מיד בבואו מבית הכנסת, ויסדר שלחנו יפה בכלים נאים כפי יכלתו. *הקערה מסדרין בלילה.

הכנת הסיבה. יכין מבעוד יום מקום מושבו שישב בהסיבה דרך חירות ולא בצורה שייצטרע מחמת שאינו רגיל בכך כל השנה. *המנהג להכין להסיבה מטה מוצעת עם כרים.

הכנת הפמוטים, הנרות והפתילות. הבעל יכין נרות ארוכים ופתילות שידלקו עד לאחר גמר עשיית הסדר וידביק הנרות בפמוטים ויהבהב הנרות והפתילות לצורך הדלה"נ לכבוד שבת ויו"ט. *יו"ט שחל בשבת מדליקין שני הנרות משמן זית.

חו"ל. יכין מערב יו"ט נרות (ופתילות למדליקין נרות משמן זית לכבוד יו"ט) ליו"ט שני וידביקם בפמוטים, כי אסור להדביקם ביו"ט.

הכנת פתילות מערב שבת ויו"ט לשבת אחרון של פסח. יכין פתילות לשבת אחרון של פסח [ולשביעי של פסח למדליקין נרות משמן זית לכבוד יו"ט] בערב יו"ט, כי יש אומרים שאסור לעשות פתילות בחוה"מ (תקמ"א מ"ב סק"ג). פתילות מוכנות שצריך רק לגלגלם קצת מותר לעשותם בחוה"מ.

הכנת היין. יכין יין לשתיית הארבע כוסות, מצוה לברור יין טוב וערב שתהי' שתי' עריבה.

יין אדום. מצוה לחזר אחר יין אדום (זכר לדם שהי' פרעה שוחט תינוקות ורוחץ בדמם וזכר למכת דם), אם אין הלבן משובח ממנו.

יש לו יין לבן ורוצה להאדימו על ידי שיערב בו יין אדום, נכון שיערבו בערב שבת ויו"ט.

שכח לערבו מערב שבת ויו"ט, יערבו בליל שבת ויו"ט ע"י שימוזג תחילה היין האדום ואחר כך ימוזג בתוכו היין הלבן.

מיץ ענבים. קשה לו לשנות יין יכין מיץ ענבים, ולכתחילה יהא מיץ ענבים אדום [ונכון שיהא לפחות שלישי יין ושני שלישי מיץ ענבים].

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

יין משנת השביעית לד' כוסות. לכוס שני אין לקחת מיין שיש בו קדושת שביעית, כיון שאין להטיף ממנו בשעת אמירת העשר מכות, לשאר הג' כוסות אפשר לקחת מיין שביעית, אמנם היין שנשפך לצלחת שמתחת הכוס ישתה או יחזיר לבקבוק.

בקבוקי יין שבנדרול עם אותיות מודבק עליהם, יפתחם בערב שבת וי"ט. שכח לפתחן, יפתחם בליל שבת וי"ט במתינות באופן שלא יקרע האותיות או בין האותיות של תיבה (מלה) שלימה.

בקבוקים שהמכסה מתפרק עם פתיחתו, יפתחם בערב שבת וי"ט. שכח לפתחן, יפתחם בליל שבת וי"ט באופן שלא יהיו עוד ראויים לשימוש, כגון שיעשה חור בתוך הפקק לפני פתיחתו.

יזהר שהיין לא יהא מגולה, אפילו שעה מועטת (רע"ב ס"א, מ"ב סק"ג).

הכנת הכוסות. יכין לכל המסובין אנשים ונשים כוסות יפים לקידוש, ואם ידו משגת יהיו של כסף, ויהי' כוס שלם בלי פגם, וגדול המחזיק שיעור רביעית.

שיעור כוס רביעית, י"א 150 גרם (וסימנך "כוס הגון" בגימ' 150) וי"א 86 גרם (וסימנך "כוס" בגימט' 86). *המנהג כשיעור הגדול.

השותה פחות מרוב רביעית, לא יצא ידי חובתו וצריך לחזור ולשתות לכל הפחות רוב רביעית תוך שיעור כדי אכילת פרס.

אינו רוצה לשתות יותר מרביעית או רוב רביעית, לא יקח לכתחילה כוס גדול המחזיק יותר מרביעית, כי י"א שצריך לשתות רוב הכוס אפילו מחזיק כמה רביעיות.

כוס חד-פעמי פשוט וזול, לכתחילה לא יקחנו למצות קידוש וד' כוסות.

ד' כוסות לקטנים. קטן וקטנה שהגיעו לחינוך, מצוה ליתן לכל אחד כוס המחזיק רביעית (תע"ב סט"ז).

גיל הגיעו לחינוך. להח"י כבן ה' ו', ובספר עולת שבת כתב כבן ו' ז', ובשו"ע הרב כתב דתלוי לפי הבנת הקטן, והיינו כשיודע מענין קדושת יו"ט, ראוי לחנכו לשמוע הקידוש שנאמר על כוס ראשון, ואם יש בו דעת להבין סיפור יציאת מצרים באמירת הגדה, ראוי לחנכו לשמוע ההגדה שאומרים על כוס שני, וכן חייב לחנכם בברכת המזון שאומרים על כוס שלישי, גמר הלל והלל הגדול ונשמת שאומרים על כוס רביעי.

קטן וקטנה שלא הגיעו לחינוך. המנהג ליתן כוס קטן גם לקטן וקטנה שלא הגיעו לחינוך כדי שישאלו (ח"י תע"א ס"ק כ"ז).

כוס של אליהו. יכין כוס מיוחד ל"כוס של אליהו".

הכנת המצות מצוה. יזכור לפתוח חבילות המצה בערב שבת וי"ט ולהפריש מהם חלה. שכח להפריש חלה, ראה לעיל דיני הפרשת חלה.

יכין ג' מצות שלימות לעריכת הסדר, וראוי לבחור המצות המובחרות ביותר בגדלותן בשלימותן ובמראיתן משום חיבוב מצוה. וטוב שיכין ג' מצות שלימות לכל אחד מהמסובים שהוא למעלה מ"ג שנה. בנוסף לכך יכין עוד מצות שמורה לכל המסובין ד' כזיתים, א. למצות אכילת כזית מצה, ב. למצות אכילת כורך, ג-ד. ב' כזיתים למצות אכילת אפיקומן.

קשה לו אכילת המצה, יכין מצות דקות שיוכל לאכול כזית תוך שיעור זמן כדי אכילת פרס, כי אחרת לא יצא יד"ח.

נתיבות הכשרות

ביד"ץ מחוזיקי הדת פסח תשע"ו

זקן או חולה שאינו יכול לאכול כזית מצה תוך שיעור כדי אכילת פרס כמו שהן, מותר לטחון המצות דק דק כקמח ולאכלם כך, ויטחנם ויכינם בערב שבת ויו"ט.

שכח לטחנם בערב שבת ויו"ט, ידיכם בשבת בידיו או בכלי שאינו מיוחד לדיכה. **הכנת הכרפס**. יכין מבערב שבת ויו"ט לצורך אכילת כרפס *תפו"א מבושלים ועלי פטריזילי ויבדקם היטב מתולעים. שכח לבדוק ואין לו תפו"א מבושלים, ראה להלן בבדיקת החסא.

הכנת מרור. *יכין לצורך מצות אכילת מרור חסא (סאלאט) וכריין מרוסק, שיעור שתי כזיתים לכל המסובין, א'. למצות מרור, ב'. למצות כורך.

בדיקת החסא. יזהר לבדוק היטב החסא (סאלאט) מתולעים, כי מצוי תולעים קטנים שאינם ניכרים לחושי ראות, כיון שהתולעת צבעו כצבע העליון, ויסיר נקודות השחורות והכהות. מי שאינו בקי בבדיקת עלי החסא, יקח רק הקלח (חלק היוצא חוץ לקרקע) שעליו אפשר להבחין התולעים יותר בניקל.

אופן בדיקת החסא. יפרק כל עלה מהקלח וישר הקיפולים והחריצין, וישטוף אותו תחת זרם מים מהברז וישפשפו בידיו, אח"כ יבדוק כל עלה ג' פעמים מול אור השמש או אור החשמל.

חסלט. כיום שישנם ירקות ללא תולעים הנקרא "חסלט" וכדו', נכון ביותר לקחת למצות מרור מגידולים אלו, וישטפם היטב בערב שבת ויו"ט בזרם מים מלכלוך ומזבובים וכדומה, ויבדקם אם לא נשאר זבוב דבוק בהם.

שטיפת החסא. לא ישטוף החסא עם מים חמים, מכיון שעירוי מבשל כדי קליפה, ולכן יזהר שלא יפתח ברז מים החמים על החסא, וכ"ש שלא ישים החסא במים רותחים או בדבר חריף (חומץ וכדומה) אפילו זמן מועט. ולא יהא כבוש במים צוננים כ"ד שעות רצופות. ויזהר שבתוך הניילון לא יהא מים מחשש כבוש.

אחרי בדיקת החסא, יניחו במקום קר ולח (במקרר) או במפה רטובה, כי אם יניחו במקום יבש יהא כמוש, וכמוש כשר רק בדיעבד (תע"ג מ"ב סקל"ז).

שכח לבדוק החסה (או הכרפס) בערב שבת ויו"ט, יבדקו במתינות בליל שבת ויו"ט כמה פעמים, כשמחזיק העלה כנגד אור החשמל. מצא תולעת או זבוב יקח התולעת או הזבוב ביחד עם קצת מהעלה (כי אסור לטלטל התולעת או הזבוב משום מוקצה). אסור לשטוף החסה בחומץ או במי מלח בשבת ויו"ט, מאחר שהתולעים מתים בכך.

הכנת כריין. *יכין ראש תמכא (כריין) בלתי מרוסק להניח על הקערה למרור. יכין בערב שבת ויו"ט כריין מרוסק להניח על הקערה לחזרת ולמצוה. אחרי שריסק הכריין, יסגרנו היטב בכלי שלא יפיג טעמו.

שכח לרסק הכריין בערב שבת ויו"ט, יחתכנו בליל שבת ויו"ט סמוך לסעודה לחתיכות גדולות קצת (שכ"א מ"ב ס"ק מ"ה ובאה"ל שם ד"ה מחתך).

הכנת החרוסת. יכין החרוסת מערב שבת ויו"ט ויניחו במקום קר (מקרר) שלא יתקלקל.

חרוסת, הוא תערובת של פירות כתושים עם תבלין ויין או חומץ (רמ"א תע"ג ס"ה). יש עושים החרוסת מפירות שנמשלו בהם ישראל, והם: תפוח חמוץ, תאנה, תמר, אגוז, רמון, שקד, וכותת אותם, ונותנים בתוכה תבלין [שדומין לתבן זכר לתבן שהיו מגבלין תוך הטיט] קינמון וזנגביל. והמנהג לעשות מעפיל (תפוחים) [זכר לתחת התפוח

עוררתין], בארן (אגסים), ניס (אגוזים), אינגבר (זנגביל), צימרינג (קנמון), וסימנך: ובחרושת "אבן" ובחרושת "עץ" (פמ"ג). ויעשנו עב [זכר לטיט], ואח"כ יתן בתוכו מעט יין אדום [זכר לדם].

שכח לרסק הפירות לחרושת מערב שבת ויו"ט, בליל שבת לא יחתוך הפירות דק אלא חתיכות גדולות קצת בסכין סמוך לסעודה.

הכנת הזרוע. נוטל ל"זרוע" חתיכת בשר עוף עם עצם [זכר לקרבן פסח] לאחר בישולו וצולהו מעט על האש בערב שבת ויו"ט, ולא יקח עצם בלא בשר עליו. נוהגים לקחת בשר הדומה ל"זרוע" [זכר שגאלנו הקב"ה בזרוע נטווי']. *מנהגינו לקחת שוק (פולקע) לפי שהוא דומה לזרוע בהמה. אסור לאכלו בליל פסח. **שכח לצלות הזרוע בערב שבת ויו"ט**, יניח על הקערה זרוע מבושלת.

חו"ל. במוצ"ש ליל יו"ט שני יצלה זרוע ויאכלנו למחרת בסעודת היום. **הכנת הביצה**. יכין ביצה *מבושלת בקליפתה [זכר לחגיגה].

חו"ל. שכח להכין ביצה בערב שבת ויו"ט, יבשל הביצה במוצ"ש ליל יו"ט שני ויאכלנו למחרת.

הכנת מי מלח. יכין מי מלח בערב שבת ויו"ט לטבל בו הכרפס.

שכח לעשות מי מלח בערב שבת ויו"ט, יעשה בליל שבת ויו"ט מעט לפי הצורך, ולא יעשהו חזק, היינו שלא ישים ב' שלישי מלח.

הכנת קליות ואגוזים. יכין קליות ואגוזים, שמצוה לחלק לתינוקות בלילה שלא ישנו ויראו שינוי וישאלו.

הכנת הגדות לכל המסובין. קנה הגדה חדשה, יבדוק בערב שו"ט מבעו"י שהדפים לא יהיו מדובקים.

הכנת הקערה. יכינה מערב שבת ויו"ט שתהא מוכנה לסדרה מיד בבואו מבהכנ"ס.

הכנת הקיטל. יכינו מערב שבת ויו"ט שיהא מוכן ללובשו מיד בבואו מבהכנ"ס.

הכנת מפה נקיה שלא כובסה עם עמילן חמץ, לשים בה מצת האפיקומן.

❧ **זהירות בפסח** ❧

מנהגי זהירות לפסח. הנזהר ממשוהו חמץ, מובטח לו שלא יחטא כל השנה (האר"י הק').

סיוון המים. יזהר לשים מסננת או חתיכת בד על כל ברזי המים שבבית, שלא ישתה ולא יתן בתבשיל ואף לא ישטוף פיו במים שאינם מסוננים.

טבעות נשים. האשה תזהר בעת אכילה ובישול לא להעניד טבעותיה אם לא הגעילתן לפני פסח. וכן שעון יד שעונדת בשעת עיסוקה במטבח לא תענוד בפסח בשעת עיסוקה במטבח.

ספרים. לא יניח ספר שאינו מוכן לפסח על שלחן או מפה שאוכלים עליו, אם רוצה ללמוד על השלחן ישים הפסק מפה. וכן לא יניח מאכל על שלחן או מפה שמניח עליהם ספרים. ספר שלא בדקו אותו דף אחר דף לא הוא ספר מוכן לפסח להניחו על שלחן אכילה.

**נתיבות
הכשרות**

בד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

סידורים וברכונים וזמירות. נכון שבעת אכילה יהא לו סידור (והגדה) וסדר ברכת המזון שלא השתמש בהם בשעת אכילת חמץ במשך השנה.

מאכל קר שנפל על הארץ, לא יאכלנו עד שישטפנו היטב ויקלפנו.

כלי מאכל קר שנפל על הארץ, לא ישתמש בו עד שישטפנו היטב.

כלי או מאכל חם שנפל על הארץ, יזהר שלא ישתמש בו עד שיעשה שאלת חכם על זה.

קילוף פירות וירקות וכיו"ב. נוהגים שלא לאכול פרי וירק בלא קילוף.

בקבוקי יין ושמן וכדומה, יזהר להדיחם ולנקותם היטב טרם העמדתם על השלחן.

מאכל או כלי פסח, לא ישים בשום מקום רק בהפסק מפה או נייר, ובפרט במקום שרגיל לשים מאכלי חמץ במשך השנה.

מצה שרויה. מנהג חסידים לא לאכול מצה שרויה. יש להחזיק המצות מכוסה במפה בשעת הסעודה מחשש שמא יפלו פירורים לתוך המאכל בשעה שפורס המהמצה ותהא שרויה, וכן מחשש שמא ינתזו על המצה מים.

כלי ששרו בו מצה, מנהג חסידים לא להשתמש בו, ולצורך קטנים מייחד להם כלים מיוחדים.

לסעוד אצל חבירו. מנהג חסידים לא לסעוד בפסח אצל חבירו, וכן לא להשאיל לחבירו או לשאול ממנו כלי אכילה.

דגים בשר ועופות. *המנהג לקנות דגים, בשר ועופות מערב פסח לכל ימי החג. רבוה"ק הקפידו לעצמם שלא לאכול בפסח רק דגים שהביאו אותם כשהם חיים.

*אין אוכלים כבד וכל חלקי הפנים של בשר בקר ועוף, וכן אין אוכלים רגלי העופות והגרגרת.

*אין אוכלים חלקי הפנים של דגים.

נוהגים שלא לאכול שום בפסח (פרמ"ג תס"ד א"א פתח"ז סי' ד' אות ז).

*המנהג שלא לאכול גזר (מעירין).

*המנהג שלא לבשל תפוחי עץ.

נוהגים לא לומר תיבת "לחם" (בְּרוּיט) בימי הפסח, אלא אומרים חמץ.

מצוה למשמש בכיסי בגדיו סמוך לכניסת שבת ויו"ט, שלא יהא בהם מוקצה, ובפרט מי שלבש בגדי שבת בשעת אפית המצות מצוה, ולקח עמו כסף לשלם עבור המצות.

חג הפסח

שבת קודש, ט"ו בו, "זו"ט א' של פסח"

מצות הדלקת נרות לכבוד שבת ויו"ט. פרטי דיני ומנהגי הדלקת הנרות, ראה לעיל ער"ש לך.

יש להדליק נרות ארוכים שידלקו עד גמר הסדר.

ברכת הנרות. טוב שתברר או שהבעל יזכירה הברכות שתברך [מאחר שמורגלת בברכת נרות שבת]. מברכת ב' ברכות: א. ברכת המצוה: להדליק נר של שבת ושל יו"ט, ב. ברכת הזמן: ברכת שהחיינו.

**נתיבות
הכשרות**
בד"ץ מחוקקי הדת
פסח תשע"ו

כוונה לפני הדלקת הנרות. תכוין: הריני באה לקיים מ"ע מד"ס להדליק נרות לכבוד שבת ולכבוד יו"ט, ומזמנת את פי לברך עליהם ב' ברכות, ברכת להדליק נר של שבת ושל יו"ט וברכת שהחיינו.

כונת ברכת שהחיינו, תכוין: לתת הודאה עצומה להשי"ת שהאריך חייה וקיימה והגיעה לחג הקדוש הזה לקיים מצות הדלקת הנרות לכבוד שבת ויו"ט ושאר מצוות החג, וכל מצוות הלילה: אכילת מצה, מרור, אפיקומן, סיפור יציאת מצרים, ואמירת הלל ושתיית ד' כוסות. לבשה בגד חדש או קנו כלי חשוב חדש, תכוין בברכת שהחיינו גם עליהם.

סדר ההדלקה והברכות: מדליקה ביד ימינה גפרור או נר, ובו מדליקה כל הנרות, ולא תפסיק כלל עד גמר ההדלקה [ותכוין: בהדלקה זו הנני מקיימת מצות השי"ת שציניו מד"ס להדליק נרות לכבוד שבת קודש ויו"ט], ומיד אחר ההדלקה מניחה הגפרור או הנר מידה, מכסה עיניה בידיה ומברכת ב' ברכות: א. אקב"ו להדליק נר של שבת ושל יו"ט; ב. ברכת שהחיינו, מסירה ידה מעיניה ומסתכלת על הנרות, ותכוין להנות מאור הנרות.

המתנה [בצריכה לכהן] שעדיין אינה מקבלת שבת ויו"ט, לא תברך שהחיינו בשעת ההדלקה. המברכת שהחיינו אינה יכולה להתנות (ארחות חיים ספינקא בשם מאורי אור). **ברכה שהחיינו בשעת הדלקת הנרות,** לא תברך שוב בשעת קידוש.

שכחה לברך ברכת שהחיינו בהדלקת הנרות, תברך בשעת קידוש, ואם אינה מקדשת בעצמה, תכוין לצאת בברכת שהחיינו שמברך המקדש. שכחה לכוין, תברך כשנוכרה.

איש המדליק אינו מברך שהחיינו בהדלקה אלא בשעת קידוש. ואם ברך לא יברך שוב בשעת קידוש. ואם מוציא בקידוש אנשים אחרים, יכול לברך שוב ברכת שהחיינו.

מנהג רבוה"ק להדליק בעצמם ה' נרות לכבוד שבת ויו"ט (כמו בכל יו"ט), בנוסף לנרות שהדליקה הרבנית. כן המנהג להדליק ד' נרות גדולים הנקראים "מה נשתנה ליכט".

תחינות אחר הדלקת הנרות, נוהגות הנשים לומר תפלות בקשות ותחינות המיוחדים לעת רצון זו.

דיני טעות בברכת הדלקת הנרות.

בירכה: להדליק נר של שבת (ולא אמרה: ושל יום טוב), נזכרה תוך כדי דיבור, לפני שהתחילה תיבת ברוך מברכת שהחיינו, תתקן מיד ותאמר: ושל יו"ט.

נזכרה אחר כדי דבור או כשהתחילה ברכת שהחיינו, תאמר בשכמל"ו, ואז אם נזכרה בזמן שמותר להדליק נרות, ידליק אחד מבני הבית הגדולים שתי נרות נוספים ויברך: להדליק נר של שבת ושל יו"ט ויכוין להוציאה הברכה. אין בני בית גדולים או שאין לה עוד נרות, תברך בעצמה על אותן הנרות: להדליק נר של שבת ושל יו"ט. אבל ברכת שהחיינו יצאה ואינה צריכה לברך שוב. נזכרה לאחר שקיעת החמה לא תברך.

בירכה: להדליק נר של יום טוב (ולא אמרה: של שבת), נזכרה תוך כדי דיבור לפני שהתחילה תיבת ברוך מברכת שהחיינו, תתקן מיד ותאמר: של שבת ושל יו"ט.

נזכרה אחר כדי דיבור או כשהתחילה ברכת שהחיינו, תאמר בשכמל"ו, ואז אם נזכרה בזמן שמותר להדליק נרות. תדליק בעצמה שני נרות נוספים ותברך: להדליק נר של

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

שבת ושל יו"ט. אין לה עוד נרות, תברך בעצמה על אותן הנרות: להדליק נר של שבת ושל יו"ט. אבל ברכת שהחיינו יצאה ואינה צריכה לברך שוב. נזכרה אחר שקיעת החמה לא תברך.

מצות תוס' שבת ויו"ט. מצוה שיוסיף מחול על הקודש, ואפילו כשהזמן דחוק חייב להפסיק מבעו"י ממלאכה ואכילה משום מצות תוספת שבת ויו"ט, ויכוין לקיים מצות תוספת שבת שלרוב פוסקים היא מן התורה, ומצות תוספת יו"ט שלהרבה פוסקים היא מן התורה.

טוב שאחר תפלת מנחה, יקבל עליו מצות תוספת שבת ויו"ט בפיו כדלהלן, ואם כשיגמור תפלת מנחה יהא סמוך להשקיעה, יקבל תוספת שבת ויו"ט לפני תפלת מנחה, ויתפלל מנחה אחר קבלת תוספת שבת ויו"ט.

תפלת מנחה. הש"צ לובש טלית, *וברוכים הם. *אין אומרים הודו וידי נפש. מתחילין קרבנות, אשרי, ח"ק.

שמו"ע. של ימי חול. עלינו, ק"י

מצות שחיטת קרבן פסח

אחרי מנחה, נוהגים לומר סדר קרבן פסח בציבור, לקיים: ונשלמה פרים שפתינו, בזמן הקרבנות, ויכוין: לקיים מצות עשה מה"ת מצות הקרבת קרבן פסח במחשבה ובדיבור.

תפלה בכניסת החג. בעל נפש היפה יעתר אל ה' וירצהו, שיהיה המועד הבא לקראתנו נכנס בשלום ויצא בשלום ויהיה אך שמח בשמחה שלמה בלי ערבוב ח"ו (מט"א תרכ"ה סל"ו).

קבלת מצות תוספת שבת ויו"ט. בכניסת השבת והחג, כשמקבל עליו מצות תוספת שבת ותוספת יו"ט, יאמר: ליקבה"ו, הריני מקבל עלי לקיים ביום השבת הזה וביום הראשון של פסח הזה הבא עלינו לטובה מצוות השבת, מ"ע מה"ת "לשבות ממלאכה ביום השבת" שנאמר: ויום השביעי תשבות, ומצות ל"ת מה"ת "שלא לעשות מלאכה ביום השבת" שנאמר: ויום השביעי שבת לד' אלקיך לא תעשה כל מלאכה, וכל המ"ע והמל"ת התלויות בה, ויכוין הטעם האמור בתורה, כי ששת ימים עשה ד' את השמים ואת הארץ את הים ואת כל אשר במ וינח ביום השביעי ע"כ ברך ד' את יום השבת ויקדשהו, וטעם (האמור במשנה תורה) וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים ויוציאך ד' א"מ משם ביד חזקה ע"כ צוך ד"א לעשות את יום השבת, ומצוות החג, מ"ע מה"ת "לשבות ממלאכה ביום א' של פסח" שנאמר: ביום הראשון מקרא קדש יהיה לכם, ומצות ל"ת מה"ת "שלא לעשות מלאכה ביום א' של פסח", שנאמר: ביום הראשון וגו' כל מלאכת עבודה לא תעשו (ויקרא כג, ז), וכל המצוות עשה והמצוות ל"ת התלויות בה, והריני מוסיף מחול על הקודש לקיים מצות תוספת שבת ומצות תוספת יו"ט, רבון העולמים זכני לשמור ולקיים את מצוות יום השבת הזה ויום הראשון של פסח הזה הבא לקראתנו לשלום כהלכתם בכל פרטיהם ודקדוקיהם, ויהי נועם וגו'.

הכנה לקבלת שבת ותפלת מעריב ואמירת הלל. תפלת מעריב ואמירת הלל יתפלל בהשתפכות הלב ובהתלהבות עצומה, על אף שעייף ויגע מהטרחות והעבודות הקדושות בער"פ ואפיית המצה.

מיד בהגיע זמן מעריב יזדרז להתפלל כדי למהר להתחיל בעריכת הסדר שלא ישנו התינוקות.

קבלת שבת. הש"צ לובש טלית. *אין אומרים לכו נרננה. מתחילים בנעימה של שבת: לכה דודי נצא השדה, בואו ונצא. מזמור לדוד. אנא בכח.

לכה דודי. *אומרים רק חרוז בואי בשלום, ולא שאר חרוזים. בואי בשלום: ברנה בשמחה ובצהלה. מזמור שיר. ד' מלך, ק"י. *כגוונא. **תפלת מעריב.** ברכו. מתחיל בנעימת שלש רגלים. והקהל עונה אחריו: ברוך וכו' בהתעוררות של שמחה.

ואמונה כל זאת. יכוין לתת הודאה עצומה להשי"ת באמרו: הפודינו מיד מלכים וכו'. *מנהג רבוה"ק (שהיו ש"צ) להתחיל לסיים בקול רם העושה לנו - ואמרו כולם. ופרוש. ושמרו. וידבר משה, ח"ק.

שמו"ע. של שלש רגלים, ומזכיר שבת.

תפלת שמו"ע הראשונה של החג, יתפלל מתוך המחזור.

דיני טעויות בתפלת שמו"ע שבת ויו"ט

התפלל של יו"ט לבד ולא הזכיר שבת, נזכר קודם שהזכיר השם בחתימת הברכה, חוזר ל-ותתן לנו.

נזכר כשהזכיר השם, חותם: מקדש השבת וישראל והזמנים, ויצא ידי חובתו. וכן כשנזכר תוך כדי דיבור מחתימת הברכה לפני שהתחיל תיבת: רצה, יתקן מיד: מקדש השבת וישראל והזמנים, אבל אינו מועיל שיתקן מקדש השבת לבד, מפני שצריך להקדים השבת לישראל והזמנים.

נזכר אחר כדי דיבור או כשהתחיל רצה, כל שלא אמר יהל"ר השני חוזר לאתה בחרתנו. אמנם אם נזכר כשהזכיר השם בחתימת איזו ברכה, יסיים קודם למדני חקיק ויחזר לאתה בחרתנו.

נזכר כשאמר יהל"ר, אף שעדיין לא עקר רגליו חוזר לתחילת שמו"ע.

הזכיר שבת באמצע הברכה אפילו פעם אחת וחתם בשל יו"ט לבד, מחלוקת הפוסקים, ולכן לא יחזור, דספק ברכות להקל, ויהרהר במחשבתו כל השמו"ע, ויכוין על תנאי אם הוא חייב להתפלל [ביום יבקש מהש"צ להוציא].

חתם בשל שבת לבד, נזכר קודם שהתחיל מודים יאמר יעלה ויבא. נזכר כשהתחיל מודים, לא יחזור.

התפלל של שבת לבד ולא הזכיר יו"ט, נזכר קודם שהזכיר השם בחתימת הברכה, מתחיל אתה בחרתנו. נזכר כשהזכיר השם, חותם: מקדש השבת וישראל והזמנים, ויצא יד"ח. וכן כשנזכר לפני שהתחיל תיבת: רצה, יסיים מיד: וישראל והזמנים.

נזכר כשהתחיל תיבת: רצה, יאמר יעלה ויבא בברכת רצה (כפה"ח רס"ח ס"ק י"ח).

נזכר כשהזכיר השם בחתימת ברכת רצה, יסיים למדני חקיק ויאמר יעלה ויבא, וממשיך: ותחזינה. נזכר כשסיים ברכת רצה לפני שהתחיל מודים, יאמר יעלה ויבא וממשיך מודים.

נזכר כשהתחיל מודים, כל שלא אמר יהל"ר השני חוזר לאתה בחרתנו.

נזכר כשאמר יהל"ר, אף שעדיין לא עקר רגליו חוזר לתחלת שמו"ע.

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוזיקי הדת פסח תשע"ו

גמרו יעו"י והמשיך: ותחזנה, ודילג: והשיאנו, נזכר קודם שאמר יהיו לרצון השני, חוזר לאתה בחרתנו. נזכר כשאמר יהיו לרצון, אף שעדיין לא עקר רגליו חוזר לתחילת שמו"ע. וכן הדין בנסתפק אם אמר והשיאנו אחר יעו"י (דע"ת תס"ז סק"ג).

התחיל תפלת חול, ראה לעיל פר' לך.

אחר שמו"ע. ויכולו - לעשות.

אין אומרים ברכת מעין שבע. שכח הש"צ והתחיל: ברוך אתה ה', יגמור ברכת מעין שבע עד מקדש השבת ואח"כ יאמר הלל (באופן זה סומכים על הסוברים לומר ברכת מעין ז' בליל פסח שחל בשבת).

הלל. אחר ויכולו גומרים ההלל בציבור בניעימה, בברכה תחילה וסוף [לקיים מה שנאמר: ונרוממה שמו יחדיו].

לפני אמירת הלל, יכוין: הריני מזמן את פי להודות ולהלל ולשבח את בוראי בקריאת ההלל לקיים מצוה מד"ס לקרוא הלל בחג המצות, ולדעת הראשונים הסוברים שהיא מ"ע מה"ת, יכוין לקיים מ"ע מה"ת. והריני מכיין בברכת אקב"ו לקרוא את ההלל גם על קריאת הלל שאומר בעריכת הסדר, וי"א לכוין גם על מצות סיפור יציאת מצרים. **באמרו: הללו עבדי ד',** יכוין לתת הודאה עצומה להשי"ת שהוציאנו ממצרים להיות עבדי ד' ולא עבדי פרעה.

טעה הש"צ והתחיל ברכת הלל קודם שאמרו ויכולו, יאמרו ויכולו בגמר הלל.

אחרי הלל. ק"ת. מזמור ד' רועי, ח"ק. ברכו. עלינו, ק"י. אדון עולם.

אחרי תפילת ערבית. *המנהג לשיר ולעשות רקידה לכבוד חג הפסח.

מצוה למהר לביתו מייד אחרי תפלת מעריב להתחיל תיכף עריכת הסדר, בשביל התינוקות שלא ישנו עד גמר מצוות הלילה, סיפור יציאת מצרים, אכילת מצה ומרור (תע"ב ס"א, מ"ב סק"ג, שעה"צ סק"ב). ולכתחילה עד אחר אמירת הלל (מ"ב תעט).

קדושת "ליל הסדר". לילה זו מאירה כשמש בתוקף אורות עליונים, ועל כן היצה"ר מבקש עילה להכנס באחד מבני הבית, והחכם עיניו בראשו (עבודת הקודש להחיד"א זצ"ל).

”הסדר דיניו ומנהגיו”

יכין בזריזות כל צרכי הסדר, ויהיה זריז מאוד לא להאריך הרבה במצוות הלילה, שלא יאחר זמן מצות אכילת כזית המצה המרור והכוורך שזמנם קודם חצות.

זמן חצות לילה לענין אכילת כזיתי המצה, המרור, הכוורך והאפיקומן: י-ם: 12.37; ת"א ובני ברק: 12.39; חיפה: 12.38; אשדוד: 12.40; בית שמש: 12.38; קרית גת: 12.39.

הכנת שלחן הסדר. יכין על השלחן תפוא"א, לאכילת הכרפס. **מרור,** למצוה. **מי מלח,** לטיבול הכרפס והביצים. **חרוסת,** לטיבול המרור. **מלבד ג' המצות וששת המינים שלצורך הקערה,** והם: זרוע. ביצה. מרור. חרוסת. כרפס. חזרת. *אין מניחין מלח על השלחן בליל הסדר.

שכח להכין מערב שבת ויו"ט מהדברים שצריך בליל הסדר.

יין. לא עירב בערב שבת ויו"ט יין לבן עם יין אדום להאדימו יאדימו בליל שבת ויו"ט ע"י שימוזג בתחילה היין אדום ואחר כך ימוזג בתוכו היין לבן.

נתיבות
הכשרותבד"ץ מחוקקי הדת
פסח תשע"ו

לא פתח בערב שבת ויו"ט בקבוקי יין שבנדרול עם האותיות מודבקות עליהם, יפתחם בשבת ויו"ט באופן שלא יקרע האותיות, וכן באופן שלא יקרע בין האותיות של תיבה שלימה.

לא פתח בערב שבת ויו"ט בקבוקי יין שהמכסה מתפרק עם פתיחתו, יפתחם בשבת ויו"ט באופן שלא יהיו עוד ראויים לשימוש, כגון שיעשה חור בפקק לפני פתיחתו.

מי מלח. לא הכין המי מלח בערב שבת ויו"ט, יעשה בליל שבת ויו"ט מעט כפי הצורך, גם לא יעשנו חזק, היינו שלא יהא שני שלישים מלח.

יתר הדינים ראה לעיל בערב שבת ויו"ט.
לבישת קיטל. בכואו מבהכ"נ מיד ילבש הקיטל (אין להכנס לבית הכסא עם הקיטל) וימחר להתחיל הסדר.

מנהג רבוה"ק להכנס לסדר כשהם לבושים בקיטל והטלית על ראשם, ושאר המסובים לא לבשו קיטל.

סידור הקערה. *מסדרים קערה רק לפני בעה"ב העורך הסדר [וטוב שכל אחד מהמסובין למעלה מי"ג שנה יסדר לעצמו ג' מצות]. מביאים לפני בעה"ב: מצה, מרור, זרוע, ביצה, חזרת, חרוסת, כרפס – וסימנך ר"ת: מזבח"ך.
*מסדרים הקערה קודם קידוש.

יסדר ג' מצות שלמות זה על גבי זה כנגד כהן לוי ישראל [חב"ד], ולמצה האמצעית ישים הגדולה ביותר. נשברה מצה אחת, יסדרה באמצע (רמ"א תע"ה ס"ז). יש לו רק מצת מצוה אחת, יניחה באמצע ללוי.

אופן סידור המצות. *מסדר כהן, עליו לוי, עליו ישראל, וכשמניחם על הקערה מהפכם כדי שיהא כהן למעלה (כתבי הגה"ק מבילגורייא ז"ע בשם כ"ק אדמו"ר מרן מהר"א זי"ע).

הקערה. *מסדר המינים על הקערה כפי האריז"ל כמו ב' נקודות סגול, בסדר הזה:

זרוע, ימין. ביצה, שמאל.

מרור, למטה באמצע.

חרוסת, ימין. כרפס, שמאל.

חזרת, למטה באמצע.

**נתיבות
הכשרות**

ביד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

*המצות מניחים למעלה על הקערה, ומנהג העולם ליתן הקערה על המצות.
*אומרים שלום עליכם, כמו כל שבת. כי מלאכיו וגו'. רבון כל העולמים - בני ברית.
אשת חיל. מזמור לדוד ד' רועי.
*אין אומרים אתקינו.

סימני הסדר, קדש ורוחץ וכו', יאמר כל הסימנים במקומם בפה מלא, כי נרמזו בהם
סודות גדולים ונפלאים מאד (יסוד ושורש העבודה).
*המנהג שהילדים מתרגמים סימני הסדר למסובים.
קדש. העורך הסדר אומר: קדש.

הילד מתרגם כך: כשבעל הבית חוזר מבית הכנסת בליל הפסח לובש הקיטל ומקדש
מיד בגלל ב' טעמים, א' דוריזים מקדימים למצות, ב' כדי שלא ישנו התינוקות.
דיני מצות שתית ד' הכוסות.

מצוה מד"ס לשתות ד' כוסות יין בליל פסח.

ד' כוסות צריך לשתותם בהסיבה ובבת אחת, היינו בשתיה אחת בלא הפסק כלל,
לכתחילה מצוה לשתות כל הכוס ובדיעבד רובו, ולכל הפחות לא ישהה מתחילת
השתיה עד גמר השתיה יותר משיעור שתית רביעית [שהה יותר מכדי שתית רביעית
- ראה להלן].

שתה פחות מרוב רביעית, שתה רוב רביעית כששהה יותר מכדי אכילת פרס, לא
יצא, וחייב לחזור ולשתות תוך זמן שיעור כדי אכילת פרס [שיעור זמן כדי אכילת
פרס, ראה להלן בדיני אכילת מצה].

מצות הסבה. מצוה מד"ס לאכול ולשתות בליל פסח בהסיבה. כשהוא מיסב לא יטה
על גבו ולא על פניו ולא על ימינו אלא על שמאלו, ואין חילוק בין איטר לאחר.
לא יסמוך על ירך עצמו שנראה כדואג ואין זה חירות.

בן אצל אביו, צריך הסיבה. נשים, אינן נוהגות להסב.

תלמיד אצל רבו, אפילו אינו רבו מובהק, אינו רשאי להסב אלא אם כן רבו נתן לו
רשות להסב.

ת"ח מופלג בדורו אעפ"י שלא למד ממנו כלום חשוב כרבו מובהק. אם רבו יצא מן
החדר ואינו אוכל או שותה בפניו, חייב להסב.

המנהג אצל רבוה"ק שכל המסובין ואפילו הבנים לא הסבו.

מקומות חיובי הסיבה הם. ג"פ שמצוה לאכול מצה והם: אכילת מצה, כורך,
אפיקומן, ובשתית ד' כוסות.

דיני קידוש.

צריך לקדש דוקא אחר צאת הכוכבים כשהוא ודאי לילה.

אין ידיו נקיות יטול ידיו מעט קודם קידוש (רמ"א תע"ג ס"א).

הדחת ושיטיפת הכוסות. צריך להדיח במים מבפנים ולשטוף מבחוץ (ועפ"י הזוה"ק
אפילו הכוס נקי) כוסות כל המסובין, וישאיר בתוך הכוס של בעה"ב מעט מים. מוזג
מהכוס ג' טיפות מים לתוך כל בקבוקי היין שמהם ממלאים ד' הכוסות [אם מביא
באמצע בקבוקי יין נוספים צריך למזוג בהם ג' טיפות מים].

יין. הרוצה לשתות כמה סוגי יין יקח לכוס ראשון המשובח ביותר, או יערב בכוס
ראשון מאותו המין, שלא יכנס בספק ברכת הטוב והמטיב.

**נתיבות
הכשרות**
בד"ץ מחוקקי הדת
פסח תשע"ו

כוונת ברכת בופה"ג על כוס ראשון. נכון שיכוין לצאת בברכה זו על יין שישתה בין הכוסות הראשונות, שאם ישכח וישתה כוס ראשון בלא הסיבה, שאז יוכל לחזור ולשתות בהסיבה בלא ברכת הגפן, ולא יהא נראה כמוסיף על הכוסות (וכן אם ישנה בשתיית כוס א' יותר משיעור כדי שתיית רביעית, יוכל לחזור לשתות בבית אחת בלא ברכה כדי לצאת לכל הפוסקים, וכן אם יצטרך לצאת לחוץ בין כוס א' לב', יוכל לשתות קודם שיצא כוס נוסף בלא ברכה שיהא קידוש במקום סעודה).

טוב שיכוין בברכת בופה"ג, לא להוציא כוס הב' [כדי לצאת דעת המחבר (פמ"ג מ"ז תע"ד סק"א)].

הרוצה לשתות אחר קידוש משקה שהוא חמר מדינה, יכוין לפוטרו בברכת בופה"ג, שלא יצטרך לברך עליו ויהי' נראה כמוסיף על הכוסות (שו"ע הרב).

כוונת ברכת שהחיינו. יכוין: ליתן שבח והודאה עצומה להשי"ת שהאריך חיינו וקיימנו והגיענו לחג הקדוש הזה, לו ולכל ב"ב ולכל היוצאים ממנו, לקיים בו מצוות החג: מצות קידוש שבת ויו"ט, ושאר מצוות החג (מ"ע מה"ת לשבות ממלאכה, ומל"ת מה"ת לא לעשות מלאכה ביום א' של פסח), וכל מצוות הלילה: אכילת מצה, אכילת מרור טבול בחרוסת, כורך, אפיקומן, סיפור יציאת מצרים, אמירת הלל, שתיית ד' כוסות (כפ"ח תע"ג ס"ו), ויכוין גם על מצות בדיקת חמץ. לבש מלבוש חדש או שקנו כלי חשוב חדש בבית יכוין גם על שמחת המלבוש והכלי החדש. וי"א שיכוין גם על מצות ספירת העומר [דתלוי בא' דפסח, שמתחילין לספור ממחרת השבת].

קידוש ליל הסדר. יש בזה כמה מנהגים: א. בעה"ב מקדש ומכוין להוציא כל המסובין אנשים ונשים, והמסובין מכוונים לצאת (וכן מנהג בעלזא).

השומע ומכוין לצאת הקידוש, יזהר לשמוע היטב כל הקידוש ויענה אמן ולא יענה ברוך הוא וברוך שמו [ענה ב"ה וב"ש יצא אם המברך לא המשיך הברכה].

לפני שמתחיל לקדש, יזהיר בעה"ב לבני הבית שישמעו היטב ויכוונו לצאת.

נשים השומעות ומכוונות לצאת קידוש מבעה"ב, וברכו ברכת שהחיינו בשעת הדלקת הנרות, ונוהגות בכל שבת ויו"ט לצאת גם ברכת בופה"ג, תזהרנה שלא תעננה אמן אחר ברכת שהחיינו של המקדש [אלא בהרהור], כיון שהוא הפסק בין ברכת בורא פרי הגפן לטעימת היין, מאחר שהן אינן מחוייבות כבר בברכת שהחיינו.

ענתה אמן, לא תשתה מהכוס מיד, אלא תעשה הפסק כדיבור ואח"כ תברך בופה"ג, ותכוין שמברכת משום ברכת הנהנין ולא משום מצות קידוש.

הנוהגות בכל שבת ויו"ט לברך בעצמן בופה"ג, תעננה אמן גם על ברכת שהחיינו. הנוהגות לברך בעצמם ברכת בורא פרי הגפן לפני שתינתן, תזהרנה לכוין לברך בורא פרי הגפן רק משום ברכת הנהנין ולא משום מצות קידוש [שאם תחשבנה שזה משום מצות קידוש, נמצא שברכו ברכת קידוש היום לפני בורא פרי הגפן, נמצא שעשו כ"ש דס"ל מברכים קידוש היום ואח"כ ברכת הגפן, ולא יצאו דהלכה כב"ה דס"ל דברכת הגפן קודם ואח"כ ברכת קידוש היום] (שו"ע"ה).

ב. בעה"ב מקדש ואח"כ המסובין זה אחר זה, ואז נכון שכל אחד מהמסובין יכוין בפירוש שאינו רוצה לצאת מהקידוש של בעה"ב, וגם בעה"ב יכוין שאינו מוציא מי שמקדש אח"כ בעצמו, [כיון דקידוש יו"ט לרוב הפוסקים הוא מדרבנן יוצא אף בלא ריווה]

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוזיקי הדת פסח תשע"ו

ג. בעה"ב מקדש בקול והמסובין מקדשין עמו בלחש, ויזהרו שלא יענו אמן אחר קידוש של המקדש לפני טעימה מהיין, שאסור להפסיק בין ברכת בופה"ג לטעימת היין מהכוס. שכח וענה אמן, יבקש מחבירו להוציאו בברכת בופה"ג. אין מי שיוציאו, ירהר בלבו ברכת בופה"ג.

אשה האומרת קידוש עם בעה"ב, אם בירכה שהחיינו בשעת הדלה"נ, תזהר שלא תאמר עמו שוב ברכת שהחיינו.

טעתה וברכה שהחיינו, לא הוי הפסק וא"צ לחזור ולברך בופה"ג, אלא לאחר שתשתה מהכוס כשיעור, תאמר: בשכמל"ו. וכן בטעתה והתחילה לברך בא"י וזכרה, תפסיק מיד, ולא תסיים למדני חקיר, ותשתה מהכוס כשיעור ואח"כ תאמר בשכמל"ו.

דיני קידוש ליו"ט שחל בשבת.

שכח לומר ויכולו, אומר ויכולו על הכוס לפני שתיית כוס שני. נזכר תוך הסעודה שלא אמר ויכולו, נוטל כוס באמצע הסעודה ואומר: ויכולו ושותהו בלא ברכה, כיון שמסתמא ברכת הגפן שבירך על כוס הב' פוטר היין שבאמצע סעודה. לא היה דעתו לשותות יין באמצע הסעודה, ימתין לומר ויכולו על כוס שלישי.

נזכר אח"כ, אומר ויכולו על כוס ג'. נזכר אחר שתיית כוס ג', אומר על כוס ד'.

קידוש רק של שבת או רק של יו"ט, לא יצא, ויחזור ויקדש של שבת ויו"ט, אבל ויכולו וברכת הגפן לא יחזור. אבל אם חתם מקדש השבת וישראל והזמנים, יצא. הזכיר שבת ויו"ט באמצע אפילו פעם אחת, וחתם מקדש השבת, יצא. חתם מקדש ישראל והזמנים ולא הזכיר שבת, נזכר תוך כדי דיבור ותיקן יצא. לאחר כדי דיבור יש דעות בזה, ולכן לא יחזור וטוב לשמוע קידוש מאחר שיכוין להוציאו. אין מי שיוציאו, ירהר במחשבתו כל הקידוש, ויכוין בתנאי אם חייב לקדש.

כוס קידוש הוא הכוס הראשון מארבעה הכוסות שחובה מדרבנן לכל אדם לשותות בליל הסדר, וגם נשים חייבות לשותותו, לפי כל פרטי הדינים שיבוארו להלן.

מזיגת הכוס. מוזגים כוס ראשון לכל בני הבית. אם אפשר ימוזג אחר לו ולכל המסובים הכוס דרך חירות, וכן בכל ד' הכוסות.

נטילת הכוס. נוטל הכוס בב' ידיו, ומחזיקו ביד ימינו על כף היד ולא יסייע ביד שמאל, ומגביהו מעל השלחן טפח כנגד החזה, ומנהג רבוה"ק לקבל הכוס בב' ידים מב' ידי הזולת. עפ"י האריז"ל מקדשים מעומד.

כוונה לפני קידוש. יכוין: הריני מזמן את פי לומר ויכולו, ומו"מ לקיים מצות קידוש של שבת ושל יו"ט [שמצוה מה"ת לקדש השבת בדברים בכניסתו, ומצוה מד"ס לקדש יו"ט בדברים בכניסתו, וי"א שהיא מצוה מה"ת] ומצוה מד"ס לקדש על כוס יין, ומזמן את פי לברך ברכת בופה"ג וברכת קידוש וברכת הזמן על כוס ראשון [ומכוין בברכת הגפן לפטור גם היין שאשתה בין כוס ראשון לשני], ולשתותו בהסיבה לקיים מצות שתית כוס ראשון מד' כוסות בהסיבה זכר לחירות, ולהוציא לכל שומע ורוצה לצאת באמירת ויכולו ובמצות קידוש. ויש נוהגין לומר: הריני מוכן וכו' לשם יחוד וכו', ויאמרו לפני שמתחיל לקדש.

תזכורת לבני הבית. לפני קידוש יזכיר לבני הבית שעליהם לכוין לצאת אמירת ויכולו, ומצות קידוש של שבת ושל יו"ט ומצות שתית כוס ראשון מד' הכוסות, ושישתו

נתיבות
הכשרותביד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

בבת אחת בלא הפסק כלל לכתחילה כל הכוס, ובדיעבד רוב הכוס, ולכל הפחות תוך זמן כדי אכילת פרס [ומה לכיוון בברכת הגפן ובברכת שהחיינו, ושהנשים שברכו שהחיינו בהדלה"נ לא יברכו שוב שהחיינו - כפי כל פרטי הדינים המבוארים].

קידוש. יקדש בשמחה ובהודאה להשי"ת בנעימה מיוחדת ליו"ט.

סדר הקידוש: יק"ז. יום הששי, ויכולו (לא אמר ויכולו, ראה לעיל). יין. ברכת בורא פרי הגפן. **קידוש:** ברכת אשר בחר בנו, ומזכיר שול שבת, ומסיים מקדש השבת וישראל והזמנים [לא הזכיר שבת ראה לעיל]. זמן. ברכת שהחיינו. שכח לברך שהחיינו, יברך כשנזכר.

מצות שתיית כוס ראשון. אחר הקידוש ישב מיד בהסיבה ויזהר שלא יתחיל לשנות עד שישב תחילה, ושונה בשתיי אחת לכתחילה כל הכוס, ובדיעבד רובו, ולא יפסיקנו לב' שתיות, ועכ"פ לא ישהה מתחילת שתי' עד סוף שתי' יותר משיעור שתיית רביעית.

שתה בלא הסיבה, שתה בהסיבת ימין, שהה בשתייתו יותר משיעור כדי שתיית רביעית, אם כיון בברכת בופה"ג לפטור שתיית היין שישתה בין כוס א' לכוס ב' או היין שירצה לשנות תוך הסעודה, או שרגיל לשנות יין תוך הסעודה, יחזור לשנות בהסיבת שמאל בלא ברכה, לא כיוון ואינו רגיל לשנות יין תוך הסעודה, אינו חוזר לשנות.

שתה פחות מרוב רביעית, או שתה רוב רביעית ושהה בשתייתו יותר משיעור כדי אכילת פרס, לא יצא ידי חובתו וחייב לחזור ולשנות כוס יין, ואם לא כיוון בברכתו לפטור שתיית היין שבתוך הסעודה ואינו רגיל לשנות יין תוך הסעודה, חוזר לברך ברכת פרי הגפן.

אין מברכים ברכת על הגפן אחר שתיית כוס ראשון (תע"ג ס"ב).

שתיה בין כוס ראשון לכוס שני. בין כוס א' לכוס ב' לא ישתה יין או משקה המשכר כי אם לצורך גדול, ורק בכיוון בברכת הגפן של קידוש לפטור מה שישתה בין הכוסות. משקין שאינם משכרים מותר לשנות בין הכוסות.

מזג כוס ב', אין להפסיק כלל בשתייה (ביאור הלכה סי' תע"ג ד"ה הרשות), ובשו"ע הרב מקיל עד ברכת אשר גאלנו.

ורחץ. נוטלים הידים בלא ברכה. הנטילה והניגוב יהיו ככל דיני נט"י לאכילה.

טעם הנטילה, כיון שטובל הכרפס במי מלח, הוא אוכל דבר שטיבולו במשקה שצריך נט"י. ואפי' מי שכל השנה אינו נזהר בנטילת ידים לאכילת דבר שטיבולו במשקה, מ"מ בליל פסח יטול ידיו [הטעם שיראו התינוקות שינוי וישאלו].

*המנהג שכל המסובין נוטלים ידיהם [ויזכיר לב"ב שלא לברך ברכת על נט"י].

יכוין בפירוש: שלא לצאת בנטילה זו חובת נטילת ידים לסעודה (פמ"ג מ"ז ר"ס תע"ג). לא יסיח דעתו מהנטילה עד אחר אכילת הכרפס.

שכח ובירך על נטילת ידים, יאמר אחר טעימת הכרפס בשכמל"ו, וכשיטול אח"כ ידיו לסעודה יברך עוד הפעם ענט"י, וטוב שיביא עצמו לידי חיוב נט"י.

כרפס. נוטל ביד ימינו (לא ע"י כף או מזלג) חתיכת כרפס, דוקא פחות מכזית [והוא פחות מגודל קופסת גפרורים] שלא להכנס בספק חיוב ברכת בורא נפשות, מטבילו במי מלח. *המנהג לקחת לאכילת כרפס תפוחי אדמה, ומעט מעלי הפטרוזיליא שעל הקצורה, וזוטרלח רמי מלח, ורר מחלה לרל אחד מרני הריח

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

*לא יטול כל הכרפס מן הקערה, אלא ישאיר ממנה על הקערה, שלא יבטל סוד הקערה עד גמר הסדר.

הטעם שתיקנו חכמים אכילת כרפס בטיבול קודם הסעודה, כדי להתמיהה התינוקות שיראו שינוי שאוכלים ירקות בטיבול לפני הסעודה, שאין הדרך לאכלם קודם הסעודה, וישאלו על שינוי זה.

הטעם שבחרו בירק שנקרא "כרפס", שהוא נוטריקון ס' פרך, כלומר, שהיו אבותינו ס' ריבוא בעבודת פרך, וגאלם הקב"ה משם.

לפני הברכה יזכיר לבני הבית, לכוין לפטור בברכת בורא פרי האדמה על הכרפס גם המרור שיאכלו במצות אכילת מרור והמרור שיאכלו בכריכה עם המצה.

ברכת בורא פרי האדמה על הכרפס. כל המטובין יחזיקו הכרפס ביד ימין, ויברכו ביחד ברכת: בורא פרי האדמה [ויזהר כל אחד שלא יענה אמן על ברכת חברו]. אוכלים הכרפס בלא הסבה.

שח ואלכ כזית מהכרפס, אינו מברך ברכת בורא נפשות.

יחץ. נוטל המצה האמצעית ובוצעה (ביד ימינו) לשתים באופן שחלק אחד יהיה יותר גדול. חלק הגדול יכרוך במפה נקיה [זכר למשארותם צרורות בשמלותם] שלא כבסה בעמילין של דגן, ויצפינו תחת הכר לאפיקומן. חלק הקטן שממנו אוכל כזית המצה, ישאיר במקומו בין ב' השלימות לומר עליו ההגדה [לקיים בו מצות חז"ל שדרשו לחם עוני, לחם שעונין עליו דברים הרבה]. מ"מ יראה שהחלק הקטן יהיה לכל הפחות כזית, ואם הוא פחות מכזית יוריד חתיכה מהחלק הגדול.

הטעם שבוצעים המצה לשתים, כדי שהמצה המונחת על השלחן לצאת בה מצות אכילת מצה ואומרים עליה ההגדה ואומרים עליה "בשעה שיש מצה ומרור מונחים לפניך" תהא מצה פרוסה, ובכך לקיים מצות אכילת מצה במצה פרוסה כדרכו של עני ובמצה שעונין עליה דברים הרבה, וגם המצה הצפונה שמקיים בה מצות אכילת אפיקומן תהא פרוסה כדרכו של עני.

מנהג ישראל שהקטנים חוטפים האפיקומן (כדי שיהיו נעורים ויתעוררו לשאול ומצניעים אותו עד שעת אכילה, ואז פודים אותו במתנה [אמנם צריך להזהירם שיינחוהו במקום נקי ושמור, לא במקום רטיבות ולא תחת מטה ושלא יפול על הארץ ושלא יכניסוהו בשירותים]). יש מקומות שאין נוהגים מנהג זה.

מגיד. אומרים ההגדה מהא לחמא עניא עד גאל ישראל.

נשים גם חייבות באמירת הגדה ובאמירת הלל, וצריך להסביר להן בלשון שמבינות, ולכל הפחות ידיעם טעם פסח מצה ומרור כמש"כ בהגדה: רבן גמליאל וכו', וישמענו קידוש וברכת אשר גאלנו ויכווננו לצאת ידי חובתן.

קטן וקטנה שיש בהם דעת להבין מה שמספרים להם מיציאת מצרים באמירת ההגדה, ראוי לחונכם לשמוע ההגדה שאומרים על כוס ב' (שוע"ה תע"ב סכ"ה).

מצות והגדת לבנך. האב צריך לעשות שינוי בלילה הזה, כדי שיראו הבנים וישאלו ויאמרו מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות, כדי שישבי להם ויאמר להם כך וכך אירע. כיצד משנה: מחלק להם קליות ואגוזים, ועוקרים השלחן מלפניהם קודם שיאכלו, וחוטפים מצה זה מיד זה, וכיוצא בדברים האלו (רמב"ם פ"ז ה"ג).

מצוה יהודיע לבנים ואפילו לא שאלו, שנאמר והגדת לבנך, לפי דעתו של בן אביו מלמדו (שם ה"ב).

**נתיבות
הכשרות**
בד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

מצות סיפור יצי"מ. עיקר המצוה שיהא הסיפור על ידי שאלה ותשובה, ובאין מי שישאלנו, שואל לעצמו ומשיב (דר"פ מ"ע כ"א אות ג').

סיפור יציאת מצרים. צריך לכוין גם טעם מצות סיפור יצי"מ, כדי לידע ולהודיע ולהודע שהוא אלקי עולם, אלקי ישראל, המשגיח והכל יכול, והוא המשדד מערכות השמים כרצונו, וכי אין כח בשום נברא להרע או להטיב מבלעדי השגחתו ית"ש, כמ"ש ולמען תספר באזני בנך ובן בנך את אשר התעללתי במצרים ואת אותותי אשר שמתי בהם וידעתם כי אני ד' (דרך פקודין).

קודם ההגדה יאמר. ליקבה"ו, הריני מזמין את פי לקיים מצות עשה מן התורה "לספר ניסים ונפלאות שנעשו לאבותינו במצרים בליל ט"ו", שנא': זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים, וגם מ"ע של והגדת לבנך ביום ההוא וגו'.

יאמר ההגדה בשמחה רבה באימה וביראה [ולא בהסיבה] ובקול רם.

נתאחר הזמן שלא יספיק לגמור ההגדה ולאכול כזית מצה ומרור וכורך קודם חצות, ידלג חלק מההגדה וישלימו תוך הסעודה.

גודל מעלת סיפור יציאת מצרים. אי' בזה"ק כל המספר ביציאת מצרים בשמחה וחדוה מזומן הוא לשמוח עם השכינה בעולם הבא. הקב"ה מכנס כל הפמליא של מעלה ואומר להן: לכו ושמעו סיפור שבח גדולתי שבני מספרים ושמחים בגאולתי, ובכן מתאספים כולם ובאים לשמוע סיפור השבח שמשבחים ישראל להקב"ה על כל הניסים שעשה להם.

יש נוהגים לומר מאמר הזוה"ק הנ"ל פקודא בתר דא, לפני הא לחמא עניא.

הא לחמא. מגלה המצות [המצה האמצעית הפרוסה], מגביה הקערה *ואומר בישיבה [וי"א בעמידה] בקול רם: הא לחמא - בני חורין.

מניח הקערה מידו, מכסה המצות עד עבדים היינו כאילו כבר אכלו, כדי שיראו התינוקות וישאלו: המצות המוכנות לאכילה למה כאילו מסלקין אותם, ויאמר להם שאין רשאתין לאכול עד שיספר מייציאת מצרים (תע"ג מ"ב ס"ק ס"ו).

מוזגים כוס ב' לכל המסובין.

יין משנת השביעית לכוס שני. אין לקחת מיין שיש בו קדושת שביעית, כיון שאין להטיף ממנו בשעת אמירת דם ואש וכו' ועשר המכות.

מצוה לחלק לתינוקות קליות ואגוזים קודם עשית הסדר כדי שיראו שינוי וישאלו מה נשתנה. כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע חילק אגוזים קודם מה נשתנה רק לתינוקות נקבות.

וכאן הבן שואל מה נשתנה.

שאלת מה נשתנה. *המנהג שכל הבנים שואלים הקושיות. הבן הקטן שואל ראשון וכך לפי הסדר עד הבן הגדול.

אין לו בן, הבת שואלת. אין לו בת, אשתו שואלת, או אחד מהמסובין שואל. ואם הוא לבד שואל את עצמו.

*המנהג שהבן השואל סופק כף אל כף קודם שישאל.

יש להיזהר שלא ישנו הילדים עד אחר עבדים היינו, לקיים מצות והגדת לבנך. לכתחילה יהיו נעורים עד אחר אכילת המצה ומרור, דעיקר השאלה והתמיהה של התינוק הוא בשעה שרואה המעשה בעיניו, ועל ידי כך תתיישב התשובה בלבו (שע"צ תע"ב ס"ב). ואם אפשר יהיו נעורים עד אחר אמירת הלל.

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחזיקי הדת פסח תשע"ו

המיסב עם בניו אצל הוריו, יקפיד שבניו ישאלו הקושיות ממנו והוא יסביר להם התירוץ, שיקיים בעצמו מצות והגדת לבנך.

***המנהג שלאחר שגמרו הילדים שאלת מה נשתנה**, בעה"ב עם כל המסובין חוזרים על השאלות ואומרים ביחד מה נשתנה. רבותינו הק' נהגו לומר בלשון זה: "לאמיר איבער חזר'ן די פיהר קשיות".

עבדים היינו. לפני שמתחיל לומר עבדים היינו, יזהר לגלות המצות [נוהגים לגלות המצה הפרוסה] לומר עליו ההגדה, ויהיו מגולים עד והיא שעמדה [לקיים מצות לחם עוני לחם שעונין עליו דברים הרבה].

***לפני אמירת עבדים היינו**, אומרים: "דער תירוץ איז אזוי".

מצוה על האב להשיב לבן ולספר לו בלשון שמבין, ולהאריך עמו עד שיכנס הדבר בלבו, ולא די שמשיב לו התשובה באמירת ההגדה עבדים היינו (דר"פ וראה ב"י תע"ג מה תועלת שאלה אם לא ידעו התשובה), ואם הוא בר הבנה מצוה מה"ת להטריח עמו בסיפור עד שיראה שכל כך נקשר הענין בהבנתו עד שיכול לספר לאחרים, כמש"כ והגדת לבנך ביום ההוא לאמר, היינו שיאריך עמו בסיפור להבינה, עד שהוא יוכל לאמור לאחרים (דר"פ). ויסביר לבניו ובנותיו הקטנים התירוצים על ד' הקושיות ששאלו, ויספר להם ניסי יציאת מצרים וגבורות השי"ת, ויטעים להם הדברים שיבואו עי"ז לירידת השי"ת ולאמונת הבורא ב"ה והשגחתו בעליונים ובתחתונים, כמ"ש למען תספר וגו' וידעתם כי אני ד'.

התירוץ על קושיא הא' למה הלילה הזה אוכלים מצה. משום דעבדים היינו לפרעה במצרים והלילה הזה הוציאנו ד"א משם וכו', ולא הספיק בציקם של אבותינו להחמיץ עד שנגלה עליהם הקב"ה וגאלם בחפזון, וכמו שאומרים להלן בפיסקא דרבן גמליאל אומר.

על קושיא הב' למה הלילה הזה אוכלים מרור. משום דמרור זכר לשעבוד, שעבדים היינו ונשתעבדו אבותינו במצרים, כמש"כ וימררו את חייהם, וכמו שאומרים להלן בפיסקא דרבי גמליאל אומר.

על קושיא הג' למה הלילה הזה מטבילים ב' פעמים. משום דאכילה בטיבול היא דרך חירות כדרך שהמלכים אוכלים, והוא זכר לעבדים היינו לפרעה במצרים ובלילה הזה הוציאנו ד"א משם לחירות, התירוץ על קושיא זו כלול לקמן בפיסקא בכל דור ודור חייב אדם וכו'.

על קושיא הד' למה הלילה הזה אוכלים בהסיבה. משום דאכילה בהסיבה היא דרך חירות כדרך שהמלכים אוכלים, והוא זכר לעבדים היינו לפרעה במצרים ובלילה הזה הוציאנו ד"א משם לחירות, התירוץ על קושיא זו גם כלול בפיסקא בכל דור ודור חייב אדם וכו'.

והיא שעמדה. כשמגיע ליהיא שעמדה מכסה המצות, נוטל כל אחד כוסו ביד ימינו, ואומר *בישיבה בקול: **והיא שעמדה - מצילנו מידם**. מניח הכוס מידו, מגלה המצות, וממשיך: **צא ולמד וכו'**.

כשאומר: דם ואש ותמרות עשן, ובאומר **כל אחת מעשר המכות**, ובאומר: **דצ"ך עד"ש באח"ב**, זורק מהכוס בכל תיבה טיפה אחת *באצבע קמיצה של יד ימינו [שהם סך הכל ט"ז טיפות], ויש נוהגין לשפוך מהכוס עצמו.

נתיבות
הכשרותביד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

כוונה בשעת זריקת הטיפות. יכוין: שהקב"ה יצילנו מהמכות האלו ויביאם על שונאנו (מהר"ל).

לא ישתמש ביין הנזרק, אלא ישפכם במקום שאין בנ"א עוברין.
רבן גמליאל אומר. יסביר לבני ביתו ג' הדברים עד שיבינו, שהרי מי שלא אמר ג' דברים אלו לא יצא ידי חובתו.

מצה זו. כשאומר "מצה זו" נוגע ביד ימינו במצה הפרוסה להראותה למסובין שתחבב המצוה עליהם (תע"ג ס"ז), וכן כשאומר "מרור זה" יגע במרור הנמצא בקערה, אבל כשאומר "פסח שהיו" וכו' לא יאחזו הזרוע ולא יראה באצבע רק יסתכל בו, שלא יראה כקדשים בחוץ.

לפיכך. מכסה המצות, ממלא הכוסות, מאחר שנחסרו בזריקת הטיפות באמירת המכות, ונוטל כל אחד כוסו ביד ימינו ואומר *בישיבה: לפיכך-שירה חדשה הללויה. **הללויה.** *מניח הכוס מידו, מגלה המצות, ואומר בישיבה: הללויה הללו - למעינו מים. [ויש אחזים הכוס ומכסים המצות מ"לפיכך" עד גאל ישראל] ואח"כ מכסים המצות.

באמירת: הללו עבדי ד' יכוין לתת הודאה עצומה להשי"ת שיצאנו ממצרים להיות עבדי ד' ולא עבדי פרעה.

ברכת אשר גאלנו. מכסה המצות, נוטל כל אחד כוסו ביד ימינו, ואומר הברכה *בישיבה. אם לא כיון בברכת שהחיינו על מצות אכילת מצה ומרור, יכוין בברכת אשר גאלנו והגיענו הלילה הזה לאכול בו מצה ומרור, שיש אומרים שברכת אשר גאלנו היא ברכת שהחיינו על מצות אכילת מצה ומרור. [יש אומרים שברכת אשר גאלנו היא גם במקום ברכת שעשה ניסים].

לא יפסיק בין גמר ברכת אשר גאלנו לשתית הכוס.

אחר חצות לא יברך ברכת אשר גאלנו בשם ומלכות (כפה"ח תע"ז סק"ז).

מצות שתית כוס שני. נוטל כל אחד כוסו ביד ימינו, ויכוין: הריני מזמן את פי לברך ברכת בופה"ג על כוס השני [ומכוין בברכת הגפן לפטור גם היין שאשתה בתוך הסעודה], ולשתותו בהסיבה לקיים מצות שתיית כוס שני מד' כוסות בהסיבה דרך חירות וזכר לחירות. ויש נוהגים לומר: הריני מוכן, לשם יחוד.

שכח לברך ברכת שהחיינו בשעת קידוש, יברך על כוס שני. שכח לומר ויכולו בשעת קידוש, יאמר על כוס שני.

מברך בפה"ג בלא הסיבה, מיסב מיד ושותה לכתחלה כל הכוס. יזהר שלא יתחיל לשתות לפני שמיסב.

שתה בלא הסיבה, שתה בהסיבת ימין, שהה בשתייתו יותר משיעור כדי שתית רביעית, אם כיוון כשבירך בופה"ג לפטור שתיית היין שבתוך הסעודה, או שרגיל לשתות יין בתוך הסעודה, יחזור לשתות בהסיבת שמאל בלא ברכה, לא כיוון ואינו רגיל לשתות יין בתוך הסעודה אינו חוזר ושותה.

שתה פחות מרוב רביעית, או שתה רוב רביעית ושהה בשתייתו יותר משיעור כדי אכילת פרס, לא יצא יד"ח וחייב לחזור ולשתות כוס יין, ואם לא כיוון בברכת בופה"ג לפטור שתיית היין שבתוך הסעודה ואינו רגיל לשתות יין בתוך הסעודה, חוזר לברך ורוא פרי הגו

נתיבות הכשרות

ביד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

אין מברכים ברכת על הגֶּפֶן.

אכילת מצה, מרור, כורך. יזהר מאוד לאוכלם לפני חצות, המ"ב (תע"ז סק"א) פוסק דאם נתאחר אחר חצות לא יברך על אכילת מצה ולא על אכילת מרור.

רחצה. מוציא. מצה. *שלשה סימנים אלו אומרים לפני הנטילה. וכן הרוצה לומר "לשם יחוד" על מצות אכילת מצה יאמרו לפני נט"י.

רחצה. נוטלים הידים ומברכים ברכת על נטילת ידים.

היו ידיו דבוקות מין, ירחצם קודם נטילת ידים שלא תהא חציצה.

טוב שקודם הנטילה יביא עצמו לידי חיוב נטילה [היינו שיחכך שערות ראשו או יגע במקומות המכוסים המחייבים נט"י (פמ"ג מ"ז רס"י תע"ג)].

תזכורת לפני נטילת ידים. יזכיר לב"ב לאכול כזית המצה בלא שום הפסק תוך זמן שיעור כדי אכילת פרס, ולכוין לקיים מצות עשה מה"ת של אכילת מצה, ולכוין טעם מצות אכילת מצה כדלהלן, ולכוין באמרו: **על אכילת מצה** לפטור ג"פ מצות אכילת כזית מצה, א' מ"ע מה"ת של אכילת כזית מצה; ב' מצות אכילת כזית מצה בכורך; ג' מצות אכילת כזית מצה לאפיקומן.

מוציא. נוטל ג' המצות בידי, באופן שתהיינה נוגעות קצת זו בזו בלא הפסק מפה, העליונה והתחתונה שהן שלימות משום מצות לחם משנה, והפרוסה באמצע משום לחם עוני, ומניח י' אצבעותיו עליהם, יד ימין על המצה העליונה ויד שמאל תחת המצה התחתונה, ויכוין לקיים מצות לחם משנה וגם להוציא במצות לחם משנה לבני הבית שאין לפנייהם לחם משנה, ומברך ברכת המוציא ועדיין אינו בוצע.

מצה. ישמיט המצה התחתונה מידו, ויחזיק יד ימינו על המצה העליונה ויד שמאלו תחת הפרוסה מלמטה, ומברך: **אקב"ו על אכילת מצה**, באמרו: על אכילת מצה, יכוין לקיים ג"פ מצות אכילת כזית מצה, א' מ"ע מה"ת של אכילת כזית מצה; ב' מצות אכילת כזית מצה בכורך; ג' מצות אכילת כזית מצה לאפיקומן. לכן לא ישיח דבר שלא מענין הסעודה עד אחר אכילת האפיקומן.

בוצע ב' כזיתים ביחד, כזית מהמצה העליונה (משום המוציא) וכזית מהפרוסה (משום לחם עוני).

*אין מטבילין מצת המוציא במלח.

לא ישהה בין הברכה לאכילת הכזיתים, אלא מיד בגמר הברכה "על אכילת מצה" בוצע הכזיתים ומסיב [לקיים מצות הסיבה דרך חירות זכר לחירות] ואוכלם כדלהלן, ויזהר שלא יתחיל לאכול קודם שמיסב. ולאחר שגמר לאוכלם יחלק הכזיתים לב"ב, ויש מחלקים לב"ב ואח"כ אוכלים.

אכילת הכזיתים. אוכל ב' הכזיתים בלא הפסק, דהיינו שיכניס ב' הכזיתים לפיו בבת אחת, לועסם היטב עד שירגיש טעם המצה בפיו, בולע תחילה כזית אחד כולו בבת אחת ואחר כך יבלע כזית השני בבת אחת. קשה לו ללעוס ב' זיתים בבת אחת, יאכל בתחילה הכזית של המוציא שהוא מהמצה השלימה ויבלע כל הכזית בבת אחת, ומיד אחר כך יאכל הכזית מאכילת מצה שהוא מהפרוסה ויבלע בבת אחת. ומי שקשה לו יאכל מעט מעט במהירות תוך כ"פ בלא שום הפסק באמצע, ובדיעבד כשאכל כזית אחד תוך שיעור כדי אכילת פרס אפילו הפסיק באמצע, בין מהשלימה בין מהפרוסה, יצא. וראה להלן.

שיעור כזית מצה עבודת יד (משום הבדל הנפח), לדעת החזו"א 22 גרם, לדעת הגר"ח נאה 11 גרם. והנה לגבי מצוות דאורייתא יש להחמיר כשיעור הגדול 22 גרם, ולגבי מצוות דרבנן אפשר להקל כשיעור הקטן 11 גרם, ומה צריך לאכול באכילת מצה ב' כזיתים, כזית אחד ממצה העליונה שהיא השלימה, כזית ב' ממצה האמצעית שהיא הפרוסה הוא מדרבנן, דמדאורייתא די בכזית אחד, ולכן די כל כזית כשיעור הקטן שהוא 11 גרם, שב' הכזיתים ביחד יש בהם כזית מצה כשיעור הגדול 22 גרם, ולכן טוב שיכוין לצאת מצות אכילת מצה משניהם ויוצא בזה ידי חובת אכילת מצה מדאורייתא לכולי עלמא.

שיעור זמן תוך כדי אכילת פרס. לכתחילה צריך שיהא מתחילת הבליעה עד גמר האכילה תוך ב' דקות, ועכ"פ תוך ד' דקות, ולא יותר מט' דקות, ונכון להחמיר במצוה מה"ת (ויש מחמירין שיהא תוך כדי אכילת פרס מהתחלת הבלעיה).

כוונה בשעת אכילת כזית המצה. אוכל כזית המצה מתוך שמחה של מצוה, ויכוין בשעת האכילה: באכילה זו הנני מקיים מצות השי"ת שציוני במצות עשה מה"ת "לאכול מצה בלילה הראשון של פסח" שנאמר: בערב תאכלו מצות. וצריך לכוין גם טעם המצוה המבואר בתורה: ויאפו את הבצק אשר הוציאו ממצרים עוגות מצות כי לא חמץ כי גורשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה וגו' כמו שסידר בעל ההגדה בפסקא מצה זו, היינו שלא הספיק בצקם של אבותינו להחמיץ עד שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקב"ה וגאלם (דרך פקודיך מצוה י'), ומקיים המצוה מד"ס לאכול בהסיבה דרך חירות.

נשים באכילת מצה. נשים חייבות מה"ת במצות עשה של אכילת כזית מצה כאנשים, ויזהרו לאכול שיעור כזית כשיעור הגדול 22 גרם תוך זמן שיעור אכילת פרס ולכוין לצאת המ"ע מה"ת.

קטן וקטנה במצות אכילת כזית מצה. קטן וקטנה שיכולים לאכול כזית תוך כדי אכילת פרס חייבים לחנכם במצות אכילת מצה.

אין במצות שעל הקערה לתת כזית לכל אחד מבני הבית, יתן להם כזית ממצות אחרות שבורות שנאפו לשם מצות מצוה, ויוסיף להם חתיכה מהמצות של הקערה [משום לחם משנה, ומשום שאמרו עליו ההגדה כדכתיב לחם עוני שעונין עליו דברים הרבה].

אכל בלא כוונה יחזור ויאכל כזית מצה בכוונה בלא ברכה (מ"ב תע"ה ס"ק ל"ד).

אימתי חייב לחזור ולאכול כזית מצה. אכל פחות מכזית, או שהה באכילת הכזית יותר משיעור כדי אכילת פרס, אפי' אכל ברציפות ולא הפסיק באמצע אכילה, לא יצא, וצריך לחזור לאכול כזית מצה בהסיבה תוך כדי אכילת פרס בלא ברכה (מ"ב תע"ה ס"ק מ). וכן הדין באכל בלא הסיבה, או שאכל בהסיבת ימין, או נסתפק אם אכל הכזית תוך שיעור כדי אכילת פרס, צריך לחזור לאכול כזית מצה בהסיבת שמאל בלא ברכה.

זקן או חולה שאינו יכול לאכול כזית מצה שלמה תוך זמן כדי אכילת פרס ואוכל מצה כתושה או טחונה, יזהר בשעת אכילתו שלא יברר ויוציא הפירורין שלא נכתשו היטב, דהוי בורר פסולת מתוך אוכל, ואם ירצה להסירם יטלם עם מעט קמח. מותר לזקן או לחולה לשתות מים בשעת אכילת המצה להקל האכילה, אבל לא ישתה יין רבוי שמריזול מזוה המצה.

נתיבות הכשרות

ביד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

מרור. מיד אחר אכילת כזית המצה (שוע"ה תע"ה סי"א) נוטל ביד ימינו כזית מרור, *עלי חסא ומצרף קצת כריין מרוסק מהקערה, ומטבל מקצתו בחרוסת שבקערה (שוע"ה תע"ה סי"א) [ויכוין בטיבולו בחרוסת לקיים המצוה מד"ס שתקנו לטבל המרור בחרוסת, ולקיים בזה מ"ע מה"ת ושמרת לעשות ככל אשר ירוך, ע"פ התורה אשר ירוך ועל המשפט אשר יאמרו לך תעשה, ונאמר שאל אביך ויגדך, ומל"ת לא תסור (דרך פקודיך)], ולא ישהנו בתוכו, וינער החרוסת [כדי שלא יתבטל טעם המרירות], ומחלק כך לכל בני הבית.

באר"י נהג כ"ק מרן אדמו"ר מהר"א זי"ע לאכול מרור חסא (סאלאטן) עם כריין וכן לכורך [בבעלזא לקח זערזיך (כהלבוש המובא במג"א סק"ט) עם כריין].

שיעור כזית מרור. ישער בהחסא לבד בלא האויר שבין העלים, וטוב שימעכם לפני שמשער כזית. הכריין מצטרף לכזית.

נשים וקטנים במצות מרור. נשים חייבות במצות אכילת מרור, וכן קטן וקטנה שהגיעו לחינוך חייבים לחנכם במצות אכילת מרור, וצריך להזהירן שלא יזלזלו בזה. זקן או חולה שקשה לו מאוד לאכול כזית יאכל פחות מכזית בברכה.

כ"ק מרן מהר"א זי"ע אמר בשם זקנו כ"ק מרן מהר"י זי"ע שאמר: אבי (כ"ק מרן מהר"ש) ז"ל היה פוסק ופסק שיוצאים בפחות מכזית מרור.

לא כיוון בברכת בפה"א על הכרפס לפטור את המרור, או שאכל כזית כרפס וטעה ובירך בורא נפשות, אפ"ה אינו מברך על המרור בפה"א, וטוב שיהרהר ברכת בפה"א במחשבה ויכוין לצאת בתנאי אם הוא מחוייב לברך.

תזכורת לפני הברכה. יזכיר לב"ב לאכול כזית המרור בלא הפסק תוך זמן שיעור כדי אכילת פרס, ולכוין לקיים מצות עשה מדרבנן [שתקנו זכר למקדש] לאכול כזית מרור, ולכוין טעם מצות אכילת המרור כדלהלן, ולכוין באמרם: על אכילת מרור לפטור ב' פעמים מצות אכילת כזית מרור, א. מצות אכילת כזית מרור לבד, ב. מצות אכילת כזית מרור כרוך עם כזית מצה.

ברכת על אכילת מרור. כל המסובין יחזיקו המרור ביד ימין, ויברכו ביחד: אשר קב"ו על אכילת מרור. אוכלים בלא הסיבה [כיון שהמרור זכר לשיעבוד ועבדות]. אכל מרור בהסיבה, יצא.

אכילת המרור. לועס כל כזית המרור עד שירגיש טעם כל כזית המרור בפיו ובולע בבת אחת בלא הפסק, ולכה"פ תוך כדי אכילת פרס [לכתחילה תוך ב' דקות].

בלע המרור בלא שלעסו עד שירגיש טעם כזית המרור, לא יצא וחוזר ואוכל בלא ברכה.

כוונה באכילת המרור טבול בחרוסת. יכוין: באכילה זו הנני מקיים מצות עשה מד"ס לאכול מרור שתיקנה זכר למקדש הנסמך על הפסוק: על מצות ומרורים יאכלוהו (ובדיעבד שלא כוון יצא, ובשו"ע הרב כתב דטוב שיחזור לאכול בכוונה). וכן יכוין טעם מצות אכילת מרור, שהוא זכר לומררו את חייהם, כמו שסידר בעל ההגדה בפסקא מרור זה. ומקיים המצוה מד"ס לאכול חרוסת, זכר לה' דברים: א. זכר לתפוח, שהיו בנות ישראל יולדות תחת התפוח, ב. זכר לטיט, ג. זכר לתבן, ד. זכר לשעבוד, ה. זכר למכת דם.

כוור. ידקדק לפני הכריכה שעלי החסא לא יהיו רטובים מחשש שרויה ע"י הכריכה.

נתיבות
הכשרותביד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

נוטל ביד ימינו מהמצה הג' (התחתונה) ב' חתיכות מצה שהם ביחד כזית, ונוטל כזית מרור *עלי חסא ומצרף כריין מרוסק מהקערה, ומטביל המרור מקצתו בחרוסת שבקערה ומנערו, וישים המרור בין חתיכות המצה, וכן יתן לבני ביתו. ויש אומרים שאין להטביל המרור של כורך בחרוסת.

תזכורת לפני אכילת כורך. יזכיר לב"ב שצריך לאכול מהמצה והמרור בלא הפסק תוך כדי זמן שיעור אכילת פרס, ויכוין לקיים מצות חז"ל שתקנו לאכול כזית מצה ומרור כרוכים ביחד לצאת יד"ח.

אכילת כורך. כל המסובין אוחזים הכורך ביד ימינם, אומרים ביחד: זכר למקדש כהלל וכו', ומסיבין ואוכלים כזית המצה וכזית המרור ביחד, באופן שמכניס ב' הכזיתים לתוך פיו בבת אחת ולועסם ובולעם ביחד. קשה לו לבלוע ב' הכזיתים ביחד, יאכל עכ"פ ביחד מעט מהמצה ומעט מהמרור בבת אחת, ואח"כ יחזור ויבלע מעט מהמצה ומעט מהמרור בבת אחת, עד שיאכל שני הכזיתים תוך שיעור כדי אכילת פרס מתחילת האכילה עד סוף האכילה.

לא אכל המצה עם המרור ביחד אלא כל אחד לבד, לא יצא מצות כורך ויחזור לאכול.

אכל כורך בלא הסיבה אינו צריך לחזור ולאכול (שוע"ה תע"ה ס"ב).

שהה באכילתו יותר מכא"פ, אפי' לא הפסיק באמצע אכילה יחזור לאכול.

נשים וקטנים במצות כורך. נשים גם חייבות במצות אכילת כורך, וכן קטן וקטנה שהגיעו לחינוך צריך לחנכם במצות אכילת כורך.

שלחן עורך. עורכים השלחן במאכלי שבת ויו"ט ואוכלים הסעודה לכבוד שבת ויו"ט.

אכילת ביצים. נוהגים בתחילת הסעודה, מיד אחר אכילת כורך, לאכול ביצה קשה, לקיים מה שנאמר "אם לא אעלה את ירושלים על ראש שמחתני", או זכר לקרבן פסח. *נוהגים לטבל הביצה במי מלח.

*המנהג שאין לוקחים הביצה מהקערה, שלא לבטל סוד הקערה עד אחר הסדר.

סעודת יו"ט. מנהג רבוה"ק שלא להסב בסעודה.

יאכל הסעודה בנחת, דרך שררה וחירות (סדה"י).

מותר לשתות יין באמצע הסעודה, ואין בזה משום מוסיף על הכוסות.

יזהר לא לאכול ולשתות יותר מדאי, שאכילת האפיקומן לא תהיה אכילה גסה, וכן שיוכל לשתות ב' כוסות האחרונות.

איסור אכילת צלי. אסור לאכול בשר צלוי בליל הסדר, וגם צלי קדר [היינו שנתבשל בקדירה בלי מים או שאר משקה כלל] אסור, ולכן אין אוכלים הזרוע בלילה אלא מחר בסעודת היום, אבל דגים וביצים צלויים מותר לאכול.

יש נוהגים שאין אוכלים שום טיבול בלילה, מלבד הטיבול של מצוה, כרפס וביצה במי מלח ומרור בחרוסת.

*אין מנגנים מנוחה ושמחה באמצע הסעודה.

לימוד על השלחן. ראוי ללמוד על השלחן מהל' מצות אכילת קרבן פסח לקיים מש"כ: ונשלמה פרים שפתינו, ויעלה לו הלימוד לקיים מ"ע מה"ת של אכילת קרבן פסח בליל פסח.

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוזיקי הדת פסח תשע"ו

סוף הזמן לאכילת אפיקומן לפני חצות:

י-ם: 12.37; ת"א ובני ברק: 12.39; חיפה: 12.38; אשדוד: 12.40; בית שמש: 12.38; קרית גת: 12.39.

צפון. אחר גמר הסעודה מוציא המצה שהצפינה לאפיקומן, לכתחילה צריך לאכול ממנה שני כזיתים תוך שיעור זמן כדי אכילת פרס, כזית אחד זכר לאכילת קרבן פסח שנאכל על השובע, וכזית השני זכר למצה הנאכלת עמו, וי"א כזית הב' זכר לקרבן חגיגה, ולכתחילה יש לבלוע כזית בבת אחת.

קשה לו לאכול ב' זיתים, די שיאכל למצות אכילת אפיקומן כזית אחד. אין לו שיעור שני כזיתים מהמצה הצפונה, יוסיף ממצה שמורה אחרת, וכן יחלק לבני הבית קצת ממצה הצפונה והשאר ממצה שמורה אחרת. נאבדה מצה הצפונה, יאכל כזית מצה שמורה אחרת לשם אפיקומן (תע"ז ס"ב).

אכילת אפיקומן בהסיבה. יזהר מאוד לאכול האפיקומן בהסיבה, שאם שכח ואכלו בלא הסיבה, נכנס במבוכה גדולה במחלוקת הפוסקים אם צריך לחזור לאכול בהסיבה.

האפיקומן צריך לאכול כולו במקום אחד (תע"ח ס"א) ואסור לאוכלו בשני מקומות, ואפילו באותו חדר לעבור משלחן לשלחן באמצע אכילתו אסור (מ"א תע"ח סק"ב). נשים וקטנים **במצות אכילת אפיקומן.** נשים חייבות במצות אכילת אפיקומן, וגם קטן וקטנה צריך לחנכם במצות אכילתו ועכ"פ כזית אחד.

נוהגים להצניע חתיכה ממצת אפיקומן לכל השנה לשמירה, וכן מנהג רבוה"ק. **אחר אכילת האפיקומן** אין לאכול שום דבר [שלא יעבור מפיו טעם מצה של האפיקומן] (תע"א ס"א) [אכל אחרי אפיקומן, י"א שיחזור ויאכל כזית מצה שמורה לשם אפיקומן (פמ"ג תע"ח א"א סק"א מ"ב סק"א)]. וכן יש להחמיר לא לשתות משקה המשכר [שלא תחטפנו שינה ולא יוכל לעסוק בה' פסח], ולכתחילה נכון להיזהר לא לשתות כל משקה חוץ ממים (מ"ב ס"י תע"ח).

שכח לאכול האפיקומן, נזכר כשנטל מים אחרונים או שאמר הב' לן ונברך, יטול ידיו בלא ברכה, ואוכל האפיקומן בלא ברכת המוציא [אף שכל השנה לאחר שנטל מים אחרונים או שאמר הב' לן ונברך ונמלך לאכול עוד צריך לברך המוציא (תע"ז ס"ב)]. **נזכר שלא אכל אפיקומן אחר ברהמ"ז לפני שברך בורא פרי הגפן על כוס ג',** יטול ידיו ויהרהר ברכת ענט"י, ויברך המוציא ויאכל האפיקומן, ויחזור לברך ברהמ"ז, ויברך בפה"ג וישתה הכוס.

נזכר אחר שתיית הכוס, יטול ידיו כאמור, ויברך המוציא ויאכל האפיקומן, ויברך ברהמ"ז בלא כוס (מ"ב תע"ט ס"ב).

ברך. מברכים ברכת המזון.

הדחת ושטיפת הכוסות. מדיחין במים מבפנים ושוטפין מבחוץ כוסות של כל המסובין אף שהכוס נקי (עפ"י זוה"ק כפה"ח תע"ט סק"א), אף שאין נזהר בכל השנה הלילה יזהר משום הידור מצוה (מ"ב תע"ט סק"א), וישאיר בכוס של בעה"ב מעט מים. מוזג מהכוס ג' טיפות מים לתוך בקבוק היין שממלאים מהם הכוסות. אומרים: שיר המעלות בשב"ד ד' וגו'.

מוזגין כוס ג' (כוס שמברכים עליו ברכת המזון) לכל המסובין, דוקא לפני ברכת המזון, ואף שאין ג' אנשים לברך בזימון.

נתיבות
הכשרותבד"ץ מחוקקי הדת
פסח תשע"ו

יין משובח לכוס ג'. יכול לקחת יין משובח יותר מב' כוסות הראשונות, ונפטר בברכת הטוב והמטיב שבברהמ"ז.

מצות נטילת מים אחרונים. אף מי שאינו נזהר ליטול מים אחרונים כל השנה, מ"מ לביל פסח יזהר לקיים מצות נטילת מים אחרונים.

מברכים ברכת המזון על הכוס, וכשיש זימון נהגו שהבעה"ב הוא המזמן, ומ"מ אם רוצה יכול ליתן רשות לברך לאחר (שוע"ה ס"ט).

ברהמ"ז. יכוין לפטור ב' כוסות הראשונות מברכת על הגפן.

בברכת נודה לך, באמרו: "ועל שהוצאתנו ד"א מארץ מצרים ופדיתנו מבית עבדים", יכוין לתת הודאה עצומה להשי"ת.

רצה, יעו"י, ביום חג המצות הזה.

דיני רצה ויעו"י. אומרים קודם רצה ואח"כ יעלה ויבא.

אמר קודם יעו"י ואח"כ רצה, יצא.

נזכר באמצע יעו"י שלא אמר רצה, אם עדיין לא אמר ביום חג המצות, פוסק ומתחיל רצה. אמר ביום חג המצות, גומר יעו"י ואומר אח"כ רצה.

שכח רצה ויעו"י, נזכר לפני שהזכיר השם בחתימת הברכה אומר: רצה יעו"י, וממשיך: ובנה.

נזכר כשהזכיר השם, מסיים: למדני חקיך, ואומר רצה, יעו"י, ובנה וכו'.

נזכר כשאמר תיבת: בונה, מסיים החתימה: ברחמי ירושלים, אמן. ואומר הברכה המיוחדת: "בא"י אמ"ה, שנתן שבתות למנוחה לעמו ישראל באהבה לאות ולברית וימים טובים לששון ולשמחה את יום חג המצות הזה, בא"י מקדש השבת וישראל והזמנים". וממשיך: בא"י אמ"ה הא-ל-אבינו וכו'. וכן הדין כשנזכר לפני שהתחיל ברכת הטוב והמטיב.

נזכר כשאמר תיבת: ברוך מברכת הא-ל, חוזר לתחלת ברהמ"ז, היינו שממשיך: אתה ד' אמ"ה הזן את העולם וכו'. וכן כשאינו יודע הנוסח הדין כן.

ספק אמר רצה ויעו"י, דינו כמו שלא אמר (קפ"ח מ"ב ס"ק ט"ז).

אמר רצה ושכח יעו"י, נזכר לפני שהזכיר השם בחתימת הברכה, אומר יעו"י וממשיך: ובנה.

נזכר כשהזכיר השם, מסיים: למדני חקיך, ואומר יעלה ויבא, וממשיך: ובנה.

נזכר כשאמר תיבת: בונה, מסיים החתימה: ברחמי ירושלים, אמן, ואומר הברכה המיוחדת ליו"ט בלבד: "בא"י אמ"ה, שנתן ימים טובים לעמו ישראל לששון ולשמחה את יום חג המצות הזה, בא"י מקדש ישראל והזמנים", וממשיך: בא"י אמ"ה הא-ל-אבינו וכו'. וכן הדין כשנזכר לפני שהתחיל ברכת הטוב והמטיב.

נזכר כשאמר תיבת: ברוך מברכת הא-ל, חוזר לתחילת ברהמ"ז, היינו שממשיך: אתה ד' אמ"ה הזן את העולם וכו', ואומר רצה, יעו"י. וכן כשאינו יודע הנוסח הדין כן.

ספק אמר יעלה ויבא, דינו כמי שלא אמר (קפ"ח מ"ב ס"ק ט"ז).

אמר יעו"י ושכח רצה, נזכר לפני שהזכיר השם בחתימת הברכה, אומר רצה וממשיך: ובנה.

**נתיבות
הכשרות**

ביד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

נזכר כשהזכיר השם, מסיים: למדני חקיך, ואומר רצה, וממשיך: ובנה.

נזכר כשאמר תיבת: בונה, מסיים החתימה: ברחמי ירושלים, אמן, ואומר הברכה המיוחדת לשבת לבד (הנוסח, ראה שבת פרשת לך). וכן הדין כשנזכר לפני שהתחיל ברכת הטוב והמטיב.

נזכר כשאמר תיבת: ברוך מברכת הא-ל, חוזר לתחילת ברהמ"ז היינו שממשיך: אתה ה' אמ"ה הזן את העולם וכו', ואומר רצה, יעו"י. וכן כשאינו יודע הנוסח הדין כן.

ספק אמר רצה, דינו כלא אמר (קפ"ח מ"ב ס"ק ט"ז).

אשה ששכחה או נסתפקה אם אמרה "רצה" דינה כאמור לעיל, וכן כששכחה או נסתפקה אם אמרה "יעלה ויבא" בליל פסח דינה כאיש.

הרחמן, הוא ינחילנו ליום שכולו שבת וכו'.

הרחמן, הוא ינחילנו ליום שכולו טוב ליום שכולו ארוך וכו'.

לא יפסיק בדיבור בין גמר ברכת המזון לשתיית הכוס.

מצות שתיית כוס שלישי (כוס של ברכת המזון). נוטל כל אחד כוסו ביד ימינו, ויכוין: הריני מזמן את פי לברך על כוס השלישי ברכת בופה"ג ולשתותו בהסיבה, לקיים מצות שתיית כוס שלישי מד' כוסות בהסיבה זכר לחירות. ויש נוהגים לומר: הריני מוכן, לשם יחוד.

כוונה בברכת בורא פרי הגפן. טוב שיכוין בברכת בורא פרי הגפן שלא להוציא כוס הרביעי (פמ"ג).

מברך בופה"ג בלא הסיבה, מיסב מיד ושותה לכתחילה כל הכוס. יזהר שלא יתחיל לשתות לפני שמיסב.

שתה בלא הסיבה, שתה בהסיבת ימין, שהה בשתייתו יותר משיעור כדי שתיית רביעית, אינו חוזר לשתות. שהה בשתייתו יותר משיעור כדי אכילת פרס, או שתה פחות מרוב רביעית, לא יצא וצריך לחזור ולשתות רביעית בבת אחת בברכה.

אין מברכים ברכת על הגפן.

בין כוס ג' לכוס ד', לא ישתה רק מים.

כוס של אליהו. אחר שתיית כוס ג' מוזגים כוס מיוחד שקורין "כוס של אליהו", לרמז שאנו מאמינים שכשם שגאלנו השי"ת ממצרים כן יגאלנו עוד וישלח לנו את אליהו הנביא לבשרינו (מ"ב ת"פ סק"י). *עדיין אין מוזגים כוס הרביעי אלא לפני אמירת לא לנו.

פתיחת הדלת. פותחים הדלת כדי לזכור שהוא ליל שמורים, ובזכות אמונה זו יבא משיח וישפוך הקב"ה חמתו על המכחשים בה' (רמ"א ת"פ).

*המנהג לשלוח א' מב"ב הקטנים לפתוח הדלת.

*אומרים בעמידה: **ברוך הבא. שפוך חמתך-שמי ד',** וסוגרים הדלת.

*המנהג לחלק יין מכוס של אליהו, לתוך כוס הרביעי של כל המסובין.

הלל. גומרים את ההלל.

אמירת הלל. *הלל אומר בישיבה דרך חירות, אבל לא ישב מוטה אלא באימה ויראה (באה"ט סוס"י תע"ג), ויש לאומרו בנעימה ובקול רם.

יכול לגמור הלל אף שלא במקום סעודה (רמ"א ת"פ), אף שאינו שותה כל ד' הכוסות במקום אחד (מ"ב), ודוקא במקום הצורך.

**נתיבות
הכשרות**
בד"ץ מחוקקי הדת
פסח תשע"ו

נשים וקטנים באמירת הלל. נשים חייבות באמירת הלל (תע"ט סק"ט), אמנם יזהרו שלא ינעימו הנשים בקול זמר (שם, סק"א).

קטן וקטנה שיכולים לומר הלל חייבים לראות שיהיו נעורים ולחנכם לומר הלל לפני שתיית כוס ד'.

השונה כוסות ג' וד' בזה אחר זה, בלא אמירת הלל ביניהם, לא יצא חובת שתיית כוס הרביעי [ואף השונה באמצע הלל לא יצא (ערוה"ש תע"ב ס"א)], וחייב למזוג כוס נוסף ולגמור עליו הלל ולשתותו בברכה. ויש להזהיר הנשים על כך, שהגם שהן עייפות אינן פטורות מאמירת כל ההלל עד סיום הברכה מלך מהולל בתשבחות על כוס הרביעי ואח"כ לשתותו. יכולה לגמור מהר לפני בעה"ב.

מותר לדרוש דברי תורה בין פסוק לפסוק.

מוזגין כוס ד' (כוס שגומרים עליו את ההלל) לכל המסובין. מתחילין: לא לנו.

מצוה לכתחילה להדר שיהיו שלושה אנשים באמירת ההלל [אפשר לצרף אף מי שכבר אמר הלל ולא אכל עמהם (רמ"א תע"ט)], כדי שהגדול העורך הסדר יאמר לשנים: הודו לד' וגו' אנא וגו' והם יענו אחריו. בדיעבד יצרף אשתו ובניו הקטנים שהגיעו לחינוך (מ"ב סק"ט).

הגיעו להודו, אומר הבעה"ב (או אחד מהמסובין שכבדו בעה"ב) בעצמו: הודו - חסדו, המסובין עונים אחריו: הודו, יאמר נא. הוא אומר: יאמר נא, והם עונים: הודו, יאמרו נא בית. הוא אומר: יאמרו נא בית, והם עונים: הודו, יאמרו נא יראי. הוא אומר: יאמרו נא יראי, והם עונים: הודו, וממשיכים יחד מן המצר.

הגיעו לאנא, אומר הבעה"ב (או אחד מהמסובין שכבדו בעה"ב): אנא, והם עונים אחריו.

כשמסובין רק ב', אומרים ביחד: הודו, יאמר נא, יאמרו נא [ואין אומרים הודו ד' פעמים]. אנא.

אחרי הלל אין אומרים מיד יהללך, אלא אומרים: הלל הגדול, נשמת כל חי, ישתבח עד ומעולם ועד עולם אתה א-ל, ואח"כ אומרים יהללך [חתם ישתבח בברכה, אומר יהללך בלא חתימה לפני שתיית הכוס]. לא יפסיק בין גמר הברכה לשתית הכוס.

מצות שתיית כוס רביעי. נוטל כל אחד כוסו ביד ימינו ויכוין: הריני מזמן את פי לברך על כוס הרביעי ברכת בופה"ג ולשתותו בהסיבה, לקיים מצות שתיית כוס רביעי מד' כוסות בהסיבה זכר לחירות. ויש נוהגים לומר: הריני מוכן, לשם יחוד.

מברך בופה"ג בלא הסיבה, מיסב מיד ושונה כל הכוס בבת אחת. יזהר שלא יתחיל לשתות לפני שמייסב.

שתה בלא הסיבה, שתה בהסיבת ימין, שהה בשתייתו יותר משיעור כדי שתיית רביעית, אינו חוזר לשתות. שהה בשתייתו יותר משיעור כדי אכילת פרס, או שתה פחות מרוב רביעית, לא יצא וצריך לחזור ולשתות רביעית בבת אחת בברכה.

כוס רביעי יקפיד במיוחד לשתות רביעית שלם בבת אחת, שיוכל לברך ברכה אחרונה לכו"ע (תע"ב מ"ב סק"ל).

ברכת על הגפן. לא שתה רביעית יין אלא רוב וגם כוס שלישי לא שתה אלא רוב, או שתה רביעית שלא בבת אחת רק שהפסיק באמצע, לא יברך בעצמו ברכת על

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחזיקי הדת פסח תשע"ו

הגפן אלא יבקש מאחד המסובין [אפילו אשתו או בתו הגדולה] ששתה רביעית יין בבת אחת שיכוין להוציאו בברכת "על הגפן". אין לו ממי לשמוע, יהרהר הברכה. כוונה בברכת על הגפן. יזהר לכוין בברכת על הגפן לפטור את שתיית כוס הג', וגם ב' כוסות הראשונות אם עדיין לא כיוון לפטרם בברהמ"ז.

ברכת על הגפן אומר: רצה והחליצנו ביום השבת הזה, וזכרנו לטובה, וי"א ושמחנו, ביום חג המצות הזה.

שכח להזכיר שבת או חג המצות, כל שלא הזכיר השם בחתימת הברכה, חוזר ומזכיר וממשיך כי אתה ה'. הזכיר השם, אינו חוזר ואינו אומר למדני חקיק, אלא גומר הברכה [יזהר מאד שלא ישכח להזכיר מעין המאורע בליל הפסח, כי י"א שבליל פסח אם שכח צריך לחזור ולברך, ולמעשה אם שכח לא יחזור, אלא טוב שיהרהר במחשבה כל הברכה על תנאי אם חייב לחזור].

אחר שתית ארבעת הכוסות, אינו רשאי לשתות שום משקה חמר מדינה. ויש להחמיר שלא לשתות שום משקה עד עלות השחר, אלא ישתה מים או תה.

נרצה. מי שעשה כסדר הזה, נרצה לפני השי"ת.

בסידור האריז"ל כתב לומר כאן: לשם יחוד, ויהי נועם - כוונתו.

חסל סידור פסח. לשנה הבאה בירושלים (ג"פ). ובכן ויהי בחצי הלילה. ואמרתם זבח פסח. כי לו נאה. אדיר הוא. אחד מי יודע. חד גדיא.

המנהג אצל רבוה"ק לנגן בריקוד אחר גמר הסדר.

שיורי הקערה, מצניעים לאוכלן מחר בסעודת היום.

חייב אדם לעסוק בהלכות הפסח וביציאת מצרים ולספר בניסים ובנפלאות שעשה הקב"ה לאבותינו עד שתחטפנו שינה (תפ"א ס"ב).

יש נוהגין לומר שיר השירים.

קריאת שמע שעל המטה. כשרואה ומרגיש שתחטפנו שינה יאמר תיכף קר"ש (יוה"ע), אין אומרים המזמורים והפסוקים שאומרים בשאר לילות להגן מן המזיקין [כי ליל שימורים הוא מן המזיקין], קורין פרשה ראשונה של קר"ש: שמע-ובשעריך (תפ"א ס"ב), ואומרים גם פסוק: בידך אפקיד וגו'. הנוהגים עפ"י האריז"ל לקרוא קר"ש שעל המטה כל לילה ג' הפרשיות, קורין בליל הסדר ג' הפרשיות: שמע-אמת.

קרא קר"ש של ערבית לפני צאת הכוכבים לשי" ר"ת, ורוצה לצאת מצות קר"ש לכל הדעות, יכוין בק"ש שעל המטה לצאת חובת מצות קר"ש בזמנה (מג"א תפ"א ס"ב).

ההולך לישן אחרי עלוה"ש וחושש שמא יאחר זמן ק"ש של שחרית, יכוין לצאת מצות ק"ש של שחרית על תנאי אם יאחר, ואם לא יאחר יצא כשיקרא עם ברכותיה.

שחרית "שבת א' פסח", ט"ו בו.

ברכות השחר. השלמת ק' ברכות. יכוין לשמוע היטב מהש"צ ברכות השחר וחזרת הש"צ, ומהעולים לתורה ברכות התורה וברכות ההפטרה, שיעלה לו להשלים ק' ברכות שחייב אדם לברך בכל יום.

השומע הברכות להשלים ק' ברכות עונה ב"ה וב"ש.

אינו שומע הברכה, הגם שיודע איזה ברכה מברך ועונה אמן עלי' מ"מ אינו משלים בזה המאה ברכות (מג"א מו סק"ח).

**נתיבות
הכשרות**
בד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

תפלת שחרית. הש"צ לפסוקי דזמרה מסיים: וכל קרבי את שם קדשו. הש"צ לתפלת שחרית מתחיל לנגן: הא-ל בתעצומות-תתהלל. מה שמנגן הש"צ אומר הקהל עמו בלחש.

ישתבח. *המנהג לנגן: א-ל מלך גדול עד סיום הקדיש.

ברכות ק"ש. ברכו. *בברכת קר"ש אין מפסיקין באמירת יוצרות. הכל יודוך. *מנגנים א-ל אדון. *המנהג לנגן: כולם אהובים.

אמת ממצרים גאלתנו, יאמר מלה במלה בכונה הראוי שאילו לא הוציא את אבותינו ממצרים עדיין אנו ובנינו וכו' (סדר היום).

שמו"ע. לשלש רגלים ומזכיר של שבת (טעה בתפלת שמו"ע ראה לעיל ליל פסח).

התפלל שמו"ע של יו"ט לבד, והזכיר שבת באמצע אפי" פעם אחת, וחתם בשל יו"ט לבד, ונזכר אחר כדי דיבור, מחלוקת הפוסקים אם יחזור, ולכן לא יחזור, וטוב שיבקש מהש"צ שיוציאו, ויכוין לשמוע כל השמו"ע, ויכוין לצאת בתנאי אם הוא חייב להתפלל, ויענה אמן ולא יענה ב"ה וב"ש, ולא יאמר מודים דרבנן, וכשהש"צ אומר מודים יאמר עמו בלחש מודים. אינו יכול לבקש מהש"צ, יהרהר במחשבתו כל השמו"ע, ויכוון בתנאי אם הוא חייב להתפלל.

התפלל שמו"ע של מוסף, נזכר לפני שהזכיר ד' בחתימת הברכה, יפסיק מיד ויתחיל: או"א יעלה ויבא. נזכר כשהזכיר ד', אינו מסיים: למדני חקיק, אלא יגמור תפלתו ויצא ידי תפלת מוסף ויחזור להתפלל שמו"ע של שחרית.

קדושה. *המנהג לנגן: ממקומך.

הלל שלם. (דיני הלל ראה א' הנוכה).

כוונה לפני אמירת הלל. יכוין: הריני מזמן את פי להודות ולהלל ולשבח את בוראי בקריאת ההלל לקיים מצוה מד"ס לקרוא הלל בחג הפסח, ולדעת הראשונים הסוברים שהיא מ"ע מה"ת יכוין לקיים מ"ע מה"ת.

יאמר הלל מלה במלה בשמחה ובטוב לבב על הניסים והנפלאות שעשה עמנו ועם אבותינו בימים ההם (סדר היום).

הללוי הללו עבדי ד', יכוין להודות: שאנו עבדי ד' ולא עבדי פרעה.

*המנהג לנגן: הללו את ה'. הודו לה'. פתחו לי. אנא ה'.

אחרי הלל. הש"צ שהתפלל שחרית (ולא הש"צ שאמר הלל) אומר קדיש תתקבל, ואסור לו לדבר עד אחר הקדיש.

שיר של יום, ק"י.

בארץ ישראל אומרים שיר השיירים, ק"י. (בחול"ל אומרים שיר השיירים בשבת אחרון של פסח).

הוצאת ס"ת. אתה הראת. פותחים ארון הקודש. ויהי בנסוע, *י"ג מדות (ג"פ) אפילו בשבת, ויכוין באמירת י"ג מדות לעורר מדת הרחמים על התבואה [שבפסח נידונים על התבואה], רבש"ע לשלש רגלים: מלא משאלות לבי.

תפלה להארי"י ז"ל בשעת הוצאת ס"ת ביום א' פסח. *מוסיפים תפלה מהארי"י ז"ל (מובא בסידור חמדת ישראל): רבש"ע, מלא משאלות לבנו לטובה, והפק רצוננו, ותוציאנו מעבדות חרות, משעבוד לגאולה, מאפילה לאור גדול, מאבל ליום טוב, ותתננו לחן ולחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל רואינו, ותתן לנו עושר וקבוד כמו שצאמר ושאלה

אִשָּׁה מְשַׁכְּנָתָהּ וּמִגֵּרַת בֵּיתָהּ כָּלִי כָסֶף וְכָלִי זָהָב וְשִׁמְלוֹת, וְנִמְצָא חֵן וְחֶסֶד בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינַי כָּל רוֹאֵינוּ, וְנִצְלִיחַ בְּעַסְקֵינוּ וּבִמְמוֹנֵינוּ, וְשָׁלַח בְּרַכָּה וְהִצְלַחַהּ בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְד' נָתַן אֶת חֵן הַעַם בְּעֵינַי מִצְרַיִם וַיִּשְׁאַלּוּם וַיִּנְצְלוּ אֶת מִצְרַיִם, וְנִקּוּם אֶת נִקְמוֹתֵינוּ מִיַּד מִבְּקָשֵׁי נַפְשֵׁנוּ, וְנִקּוּם נִקְמַת דָּם עֲבָדֶיךָ הַשְּׂפוּיִם כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב וְעֲבָרְתִי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּלִילָה הַזֶּה וְהִפְתִּי כָל בְּכֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מֵאֲדָם וְעַד בְּהֵמָה וּבְכָל אֲלֵהֵי מִצְרַיִם אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים אֲנִי ד', אָמֵן. יהיו לרצון וגו'. ואני תפלתי (ג"פ). בריך שמה.

מוציאים ב' ס"ת. ס"ת א' המוכן לקריאת פרשת ויקרא משה (פר' בא), ס"ת ב' המוכן לקריאת מפטיר (פר' פינחס). אף אם עומדים באופן שיצטרך לעבור על המצוות, מ"מ משום טרחא דציבורא יוציא סה"ת המוכנים לכך.

*מעטרים סה"ת ככלי קודש לכבוד שבת ויו"ט. הש"צ נוטל סה"ת הראשון בימינו *ואוחזו כשפני סה"ת כלפיו, ואומר: שמע ישראל. אחד. גדלו. לך ה'. עה"כ. אב הרחמים.

מניח ס"ת הא' על הבימה לקריאת פרשת ויקרא משה, וס"ת הב' מחזיק אחד בידו על הבימה.

אין ליתן לקטן החזיק סה"ת (מ"ב סי' קמ"ז סקכ"ט). **קרה"ת.** בס"ת הא' קורין ז' גברי בפרשת בא: ויקרא משה לכל זקני - על צבאותם (שמות י"ב, כ"א-כ"א).

מניחים ס"ת הב' על הבימה לימין ס"ת הא', ח"ק. מי שברך לעלות להגבה וגלילה לס"ת הא'. הגבה וגלילה לס"ת הא'. הגולל מעטר ס"ת הא' בכלי הקודש שהיו עליו. אין מסירין מעיל ס"ת הב' עד שיגלול ס"ת הא'. פותחים ס"ת הב', קוראים לעלות מפטיר, מי שברך להעולה לשביעי.

בס"ת הב' קורין למפטיר בפרשת פינחס: ובחודש הראשון. מי שברך להעולה למפטיר. מי שברך לעלות להגבה וגלילה לס"ת הב'. הגבה וגלילה לס"ת הב'. הגולל מעטר ס"ת הב' בכלי הקודש שהיו עליו.

ברכת הפטרה. המפטיר מברך ברכת הפטרה. לא יתחיל ברכת הפטרה עד שיגמור הגולל לגלול סה"ת. הפטרה. מפטירין: ויאמר יהושע - בכל הארץ (יהושע ג', ה', ו').

בברכת הפטרה מזכיר שבת ויו"ט, וחותרם מקדש השבת וישראל והזמנים. הזכיר שבת ויו"ט באמצע, ובחתימת הברכה חתם מקדש השבת לבד, או שחתם מקדש ישראל והזמנים לבד, נזכר תוך כדי דיבור יתקן החתימה מיד ויאמר: מקדש השבת וישראל והזמנים, נזכר אחר כד"ד לא יחזור. **לא הזכיר שבת ויו"ט באמצע,** וחתם מקדש השבת וישראל והזמנים, יצא. לא הזכיר שבת ויו"ט באמצע, וטעה בחתימה כנ"ל, יחזור לעל התורה'.

יקום פורקן. [בשבת אין מנגנין י-ה א-ל]. אשרי. **יהללו.** *הגבאי הקורא לעלות לתורה נוטל ביד ימינו סה"ת הב' שקראו בו מפטיר מעוטר בכלי הקודש *כשפני סה"ת כלפיו ומסיים: ואנחנו-הללו'. יהללו. מזמור לדוד. ומוליכו לארון הקודש.

הכנסת סה"ת. המוציא ס"ת הב' נוטל סה"ת הב' שקראו בו מפטיר ואמרו עליו יהללו ומכניסו ראשון לתוך ארון הקודש, ואח"כ מכניס המוציא ס"ת הא' את סה"ת הא'. ובנחה.

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

תפלת מוסף. הש"צ לובש קיטל לברכת טל. *ואומר בלחש: הנני העני. א-ל מלך נאמן. ד' פסוקים המקובלים מר"ת (הנדפס במחזור כל בו), ופסוק לב טהור. ח"ק בנעימה מיוחדת.

הכרזת מוריד הטל. *קודם שמו"ע מכריז השמש: אומרים מוריד הטל (שכח לומר מוריד הטל, ראה להלן).

מצות קרבן מוסף פסח. בפסח מקריבין קרבן מוסף בכל יום, מיום הראשון עד יום השביעי, פרים שנים, ואיל אחד, ושבעה כבשים הכל עולות, ושעיר חטאת הנאכלת (רמב"ם פ"ז מהל' תו"מ ה"ג).

כוונה לפני תפלת מוסף. קודם תפלת מוסף יכוין: הריני מזמן את פי להתפלל תפלת מוסף לשלש רגלים ולהזכיר שבת ולומר מוריד הטל כמו שתיקנו אנשי כנסת הגדולה כנגד קרבן מוסף, ויה"ר שתעלה במקום מצות הקרבת קרבן מוסף שבת וקרבן מוסף פסח, לקיים מצות עשה מזה"ת "להקריב קרבן מוסף ביום השבת", שנאמר: וביום השבת שני כבשים בני שנה תמימים ושני עשורונים סלת מנחה בלולה בשמן ונסכו (פינחס), ובמקום מצות הקרבת קרבן מוסף פסח, לקיים מצות עשה מן התורה "להקריב קרבן מוסף כל שבעת ימי הפסח", שנאמר: והקרבתם אשה לד' שבעת ימים (אמור), ונאמר, והקרבתם אשה עלה לד' פרים בני בקר שנים ואיל אחד ושבעה כבשים בני שנה תמימים יהיו לכם (פינחס), כמש"כ ונשלמה פרים שפתינו.

שמו"ע. לשלש רגלים. מוריד הטל. מזכיר של שבת [טעה והזכיר שבת לבד או יו"ט לבד ראה להלן].

פסוקי הקרבנות. וביום השבת. ובחודש הראשון, ומנחתם ונסכיהם. ישמחו.

טעה במוסף א' דפסח ואמר משיב הרוח ומוריד הגשם, אינו חוזר (כפה"ח קיד ס"ט כ"ה). (טעה בשאר התפלות, ראה להלן במנחה).

חזר להתפלל וזכר שאין צריך לחזור, יפסיק מיד אפילו באמצע ברכה. ואם נזכר כשחתם ברוך אתה ד', יסיים למדני חקיך.

שכח להזכיר קרבנות היום יצא (תפ"ח מ"ב סקי"ב).

דיני טעות בתפלת מוסף שבת ויו"ט

התפלל מוסף של שבת לבד, או של יו"ט לבד, לא יצא, וחוזר להתפלל של שבת ויו"ט.

התחיל תכנת שבת. יפסיק מיד כשזכר ויתחיל אתה בחרתנו.

הזכיר שבת ויו"ט באמצע וחתם רק מקדש השבת, נזכר תוך כד"ד יתקן מיד, נזכר אחר כד"ד או אחר שהתחיל תיבת: רצה, לא יחזור.

הזכיר שבת ויו"ט באמצע אפי' פעם אחת, וחתם רק מקדש ישראל והזמנים, נזכר תוך כדי דיבור, יתקן מיד: מקדש השבת וישראל והזמנים, אבל אינו מועיל שיתקן מקדש השבת לבד, מפני שצריך להקדים השבת לישראל והזמנים.

נזכר אחר כדי דיבור, מחלוקת הפוסקים, ולכן אינו חוזר. וטוב שיבקש מהש"צ להוציאו ויכוין לשמוע כל התפלה, בתנאי אם הוא חייב להתפלל, ויענה אמן ולא יאמר ב"ה וב"ש ולא יאמר מודים דרבנן, אלא יאמר יחד עם הש"צ בלחש מודים, אינו יכול לבקש מהש"צ יהרהר במחשבתו כל השמו"ע, בתנאי אם חייב להתפלל.

**נתיבות
הכשרות**

ביד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

שכח להזכיר שבת באמצע, או נסתפק אם הזכיר שבת, נזכר לפני שהזכיר ד' בחתימה, חוזר לותתן לנו. נזכר כשהזכיר השם, יסיים: מקדש השבת וישראל והזמנים, ויאמר לפני רצה: ואת מוספי יום השבת הזה ויום חג המצות הזה, נעשה ונקריב לפניך באהבה כמצות רצונך. וכן אם נזכר תוך כד"ד מחתימת הברכה לפני שהתחיל תיבת: רצה, יתקן מיד: מקדש השבת וישראל והזמנים, ויאמר לפני רצה: כנ"ל.

נזכר כשהתחיל תיבת: רצה, יאמר בברכת רצה כנ"ל. נזכר כשגמר ברכת רצה, יאמר לפני מודים כנ"ל. נזכר כשהתחיל מודים, כל שלא אמר יהל"ר השני חוזר לאתה בחרתנו. אמנם אם נזכר כשהזכיר השם בחתימת איזו ברכה, יסיים קודם למדני חקיך ואח"כ יחזור לאתה בחרתנו. אמר יהל"ר השני, אף שעדיין לא עקר רגליו חוזר לתחילת שמו"ע.

התפלל שמו"ע שחרית לשלש רגלים, נזכר לפני שהזכיר ד' בחתימת הברכה, יפסיק מיד ויתחיל: ומפני חטאינו. נזכר לאחר שהזכיר ד', אם כבר הגיע זמן תפלת מנחה אינו מסיים: למדני חקיך, אלא יגמור השמו"ע ויצא ידי תפלת מנחה. ואם עדיין לא הגיע זמן מנחה, יאמר: למדני חקיך ויחזור ל'ומפני חטאינו'. נזכר אח"כ, כל שלא אמר יהל"ר השני יפסיק מיד ויחזור לאתה בחרתנו. נזכר כשאמר יהל"ר השני, אף שעדיין לא עקר רגליו חוזר לתחילת שמו"ע.

אחרי שמו"ע כשאומרים פייט, מיד כשמתחיל הש"צ חזרת הש"צ מותר לחזור למקומו, וא"צ להמתין במקום שפסע עד קדושה (מ"ב קכ"ג סק"י).

חזרת הש"צ. פותחים ארון הקודש. הש"צ אומר בנעימה מיוחדת ברכת אבות וגבורות עד נקוקי סעיפים. סוגרים ארון הקודש. *אומרים כל הפיוטים.

תפלת טל. פותחים ארון הקודש ומתחיל הש"צ: או"א טל תן. הש"צ אומר בקול רם כל החרוץ והקהל עונה: "בטל", והש"צ חוזר בקול: בטל.

שאתה הוא וכו'. *אומרים: לחיים טובים ולא למות.

סוגרין ארון הקודש והש"צ ממשיך: מכלכל חיים בנעימת שבת.

קדושה. כתר. אדיר אדירנו. לדור ודור נגיד גדלך.

ותערב. הש"צ חותם: שאותך לבדך ביראה נעבוד. כשאין כהנים בבהכנ"ס אין אומרים ותערב.

נשיאת כפים. ברכת כהנים גם בחו"ל. *הכהנים שנושאים כפיהם עולים לדוכן בשעה שהש"צ אומר: והשב כהנים לעבודתם. ויורדין אחר קדיש תתקבל.

כוונת הכהן המברך והשומע ברכת כהנים, ראה לעיל א' דר"ה.

קדיש תתקבל. קוה. אין כאלקינו, קדיש דרבנן. ברכו. עלינו, ק"י. אנעים זמירות, ק"י. אדון עולם. שש זכירת.

קידוש היום. אתקינו. אסדר לסעודתא - ויקדשהו. אלה מועדי. וידבר משה. סברי. בפה"ג.

סעודת היום. מצות לחם משנה. בסעודה מנגנים: ברוך א-ל עליון.

***המנהג לאכול בסעודת היום המאכלים שנשתיירו מקערת הסדר. כ"ק מרן אדמו"ר מהר"א זי"ע אמר כי אכילת שיירי מצוה מהקערה מסוגל ליראת שמים.**

*שבבת שחל בו יו"ט אוכלים לפתן (צימעס) בסוף הסעודה גם בסעודת היום.
חול, שבת 'א' של פסח. ימעט באכילת מצה כדי שיאכל המצה לתיאבון בליל ב'. וכן לא יאכל חזרת, שיוכל לאכול מרור בליל ב' לתיאבון.
ברכהמ"ז. רצה. יעלה ויבא. שכח, ראה לעיל ליל הסדר.
אשה ששכחה רצה דינה כאיש, שכחה יעו"י אינה חוזרת לברך.
הרחמן. הרחמן הוא ינחילנו ליום שכולו שבת וכו'.
*המנהג לומר כל ז' ימי הפסח: הרחמן הוא ינחילנו ליום שכולו טוב ליום שכולו ארוך ליום שצדיקים וכו'.

חול, אסור להכין ביום הראשון שום דבר לצורך הסדר של יו"ט שני
צריך להקדים תפלת המנחה וסעודה שלישית באופן שיגמרו האכילה מבעוד יום קודם שקיעת החמה, ויש למעט באכילה כדי שאכילת כזית המצה בלילה תהיה לתיאבון.

תפלת מנחה. הש"צ לובש טלית (יו"ט שחל בשבת הש"צ לובש הטלית לפני אמירת קרבנות). קרבנות. אשרי, ובל"צ, ח"ק. ואני תפלתי. ויהי בנסוע. מוציאם ס"ת. גדלו. אב הרחמים.

קרה"ת. קורין ג' גברי בפרשת אחרי. הללויה אודה. הללויה אשרי.
שמו"ע. לשלש רגלים ומוזכיר שבת. מוריד הטל (שכח, ראה להלן).
הנוסח: והנחילנו ד"א באהבה וברצון בשמחה ובששון **שבתות** ומועדי קדשך.

דיני מוריד הטל

אמר בימות החמה משה"ר ומוה"ג במקום מוריד הטל, נזכר קודם שהזכיר השם **בחתמת הברכה**, לכתחילה יחזור לתחילת הברכה: אתה גבור, גם כשאמר מיד תוך כדי דיבור: מוריד הטל, יחזור לתחילת הברכה. ובדיעבד די כשהתחיל: רב להושיע. נזכר כשהזכיר השם, יסיים: למדני חקיך, וחזור לאתה גבור. נזכר כשאמר **תיבת: מחיה**, חוזר לתחילת שמו"ע, וא"צ לומר כי שם, ד' שפתי תפתח.

ספק אמר "מוריד הטל" או "משה"ר ומוה"ג", באר"י עד אחר תפלת שחרית של יום ה' בהר בחו"ל ה' אמור י"א אייר, דינו כמו שאמר משיב הרוח ומוריד הגשם וחוזר. ומתפלת מנחה יום ה' בהר בחו"ל ה' אמור י"א אייר אינו חוזר. עלה הספק בלבו זמן מופלג אחר התפלה, אם יודע שהיה דעתו לומר מוריד הטל, אינו חוזר, לא היה בדעתו חוזר.

ש"צ שטעה בתפלות הלחש של שחרית ומנחה, נזכר לפני שהשלים תפלתו, דינו כמו היחיד. נזכר כשהשלים תפלתו, אינו חוזר מפני טורח הציבור, וסומך על התפלה שיתפלל בקול.

טעה במעריב, דינו כמו היחיד.

טעה בחזרת הש"צ, דינו כמו היחיד, וכשחוזר להתפלל אומרים קדושה שנית.
סעודה שלישית. זמירות. *הללויה אודה, הללויה אשרי איש. יצוה. אתקינו סעודתא. בני היכלא. מזמור לדוד (ג"פ). ומנגנים: ברוך א-ל עליון. כי אשמרה. דרוך יקרא. שיר למעלות.

**נתיבות
הכשרות**

בד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

זהירות בלימוד הלכות ספה"ע ביום א' ש"פ בערב. אחר פלג המנחה, כשלומד הלכות ספירת העומר, יזהר שלא יוציא בפיו לשון המחבר: כיצד, ביום ראשון אומר היום יום אחד בעומר, שלא יכנס בספק אם יכול לספור בברכה (כפה"ח תפ"ט ס"ק כ"ט). מצות תוספת שבת ויו"ט ביציאתו. הגיע זמן מוצאי שבת ויו"ט ימתין מעט (3 דקות) להוסיף מחול על הקודש, ויכוין: הנני מוסיף מחול על הקודש לקיים מצות תוספת שבת ויו"ט ביציאתו.

מוצאי שבת ויו"ט באר"י, "ליל ב' פסח", ט"ז בו

(חול' ליל יו"ט שני של גלויות. ראה להלן).

הזכרה לציבור "ותן ברכה". נכון מאוד שלפני תפלת מעריב, יזכיר השמש לציבור בחשאי שיאמרו: "ותן ברכה", או שיפזר פתקים שהכין בערב שבת ויו"ט שכתוב עליהם: "ותן ברכה" (תפ"ח ס"ק י"ב).

ש"צ בימי חוה"מ. אָבל רח"ל תוך יב"ח אינו ש"צ בכל תפלות חוה"מ.

לפני שמתחיל להתפלל תפלת מעריב, יש לזכור ולהזכיר לומר ד' דברים: א. מוריד הטל [שכח, חוזר, ראה לעיל]. ב. אתה חוננתנו [שכח, אינו חוזר, ראה לעיל פר' לך]. ג. ותן ברכה, שכח, חוזר [ראה להלן אחר דיני ספה"ע]. ד. יעלה ויבוא, שכח, חוזר [ראה להלן אחר דיני ותן ברכה].

תפלת מעריב. מתחילין: והוא רחום.

ותן ברכה. לפני שמו"ע אין מכריזים: ותן ברכה, כמש"כ המ"ב (תפ"ח ס"ק י"ב).

שמו"ע. לימי חול. אתה חוננתנו. יעו"י [שכח, ראה להלן].

אחרי שמו"ע. ק"ת (בי-ם בצאת ישראל (תהלים קיד), ק"י. ברכו]. עלינו, ק"י. ברכו בא"י. *נוהגים לספור אחרי עלינו וק"י.

דיני ספירת העומר

אכילה ולימוד לפני ספה"ע. אסור לאכול יותר מכביצה פת או מזונות ולעשות מלאכה וללמוד עד שיספור ספה"ע, אף שהתפלל מעריב וקרא קר"ש.

טוב להיזהר מפלג המנחה ואילך שלא יאמר היום כך וכך (שו"ע הרב תפ"ט ס"ק ט"ו), ויש להיזהר גם בשאר לשונות שאינו לשון הקודש.

אמר בשבוע הראשון מהספירה אחר בין השמשות לפני שבירך: היום כך וכך, אעפ"י שלא אמר לעומר, יצא י"ח ושוב לא יספור בברכה. אמר רק המספר ולא אמר היום, יכול לספור בברכה.

אחרי שבוע הראשון, בדיעבד כשאמר: היום כך וכך בלא מספר השבוע, יכול לספור אח"כ בברכה.

השואל מחבירו אחרי בהשמי"ש איזה יום צריך לספור, ישיב לו: אתמול היה כך וכך (וטוב שהשואל ישאל כמה ספרו אתמול, כדי שהמשיב יזכור שלא להשיב ספירה של היום), שאם משיב היום כך וכך שוב לא יוכל לספור בברכה, מלבד כשכיוון בפירוש שלא לצאת, או שלא אמר היום כך וכך, רק אמר המספר לבד.

כתיבת הספירה. יש להזהר שלא לכתוב היום כך וכך לספירה קודם שבירך, כי י"א שיצא בזה ולא יוכל לספור בברכה. אפשר לכתוב רק המספר בלא היום.

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

השומע הברכה על ספירת העומר והספירה קודם שספר (גם השומע מפי הש"צ), טוב שיכוין בפירושו: אני מתכוין שלא לצאת הברכה והספירה, ולא די בזה שחושב איני מתכוין לצאת בברכה ובספירה זו (שו"ע הרב סי"ב). וטוב שיענה ב"ה וב"ש. וטוב שהש"צ יכוין בפירושו, שאינו מוציא את השומעים [מלבד אם אחד מהציבור ביקש ממנו להוציאו יוציא רק אותו].

ספירת העומר. לשם יחוד. כשאומר לקיים מצות עשה של ספירת העומר יכוין: להסוברים שספה"ע בזה"ז מה"ת לקיים מצות עשה מה"ת, ולהסוברים שספה"ע בזה"ז מדרבנן לקיים מצות עשה מדברי סופרים.

לפני שמברך צריך לדעת הספירה של היום, ומבלעדי זה לא יתחיל לברך. בדיעבד כשבירך על דעת לספור מה שישמע מחבירו יצא. ויכוין הריני מזמן את פי לקיים מצות ספירת העומר ולברך עליה כתקנת חז"ל.

צריך לברך ולספור מעומד, ולא יסמוך עצמו על שום דבר באופן שאם ינטל הדבר יפול. אם בירך וספר מיושב יצא.

הש"צ מברך וסופר בקול רם ואחר כך הקהל.

*היום יום אחד לעומר (לא בעומר).

*הש"צ אומר בקול: הרחמן הוא יחזיר לנו עבודת בית המקדש למקומה במהרה בימינו, ואחר כך הקהל.

למנצח בנגינות. אנא בכח. רבש"ע - מה שפגמתי בספירה *ומסיימים ואטהר ואתקדש בקדושתך העליונה. ק"י.

טעה בספירה, נזכר תוכ"ד, יתקן מיד ויצא אף שבעת הברכה חשב על יום אחר. נזכר אחר כדי דיבור, לא יצא אף שבעת הברכה כיוון ליום הנכון, וחוזר לספור בברכה.

שכח לספור בלילה ונזכר ביום, סופר ביום בלא ברכה, ושאר הימים סופר בברכה. שכח לספור גם ביום, סופר שאר הימים בלא ברכה.

נזכר בהשמי"ש ששכח אמש לספור, יספור מיד הספירה של אמש, וסופר שאר הימים בלא ברכה (כפה"ח תפ"ט ס"ק פ"ג).

נזכר באחד מימי הספירה שביום הקודם טעה במספר, הוי כלא ספר כלל, ויספור שאר הימים בלא ברכה.

כל מקום שדינו לספור בלא ברכה, יבקש מחבירו או מהש"צ שיוציאו בברכה ויענה אמן ויספור בעצמו מיד. אם צריך להיות ש"צ יעשה שאלת חכם.

יזדרז ויעשה סימנים שלא ישכח לספור לילה אחד, דאם ישכח לספור גם למחרת ביום יהיו כל הברכות מלילות שעברו לבטלה וביטל מ"ע (עבודת הקודש מהחיד"א).

דיני טעות בתפלות שמו"ע חוה"מ

התפלל שמו"ע של יו"ט בתפלות מעריב שחרית מנחה, נזכר קודם שאמר יהל"ר השני, פוסק אפי' באמצע הברכה וחוזר לאתה חונן. אמנם אם נזכר כשהזכיר השם בחתימת איזו ברכה, יסיים קודם למדני חקיך ואח"כ יחזור לאתה חונן. נזכר כשאמר יהל"ר השני, אף שעדיין לא עקר רגליו, חוזר לתחילת שמו"ע.

דיני ותן ברכה

אמר בימות החמה ותן טל ומטר, נזכר קודם שהזכיר השם בחתימת הברכה, חוזר לתחילת: ברך עלינו (ק"י"ז מ"ב ס"ק י"ד).

גם כשאמר מיד תוך כדי דיבור: ותן ברכה, יחזור לתחילת ברך עלינו. בדיעבד אפילו אמר לאחר כדי דיבור: ותן ברכה, וסיים משם הברכה, לא יחזור לומר ברך עלינו (בה"ל ק"י"ז ד"ה אם שאל).

נזכר כשהזכיר השם, יסיים: למדני חקיקך, וחוזר לברך עלינו.

נזכר כשאמר תיבת: מברך, כל שלא אמר יהיו לרצון השני חוזר לברך עלינו. אמנם אם נזכר כשהזכיר השם בחתימת איזו ברכה, יסיים קודם למדני חקיקך ואח"כ יחזור לברך עלינו. נזכר כשאמר יהיו לרצון השני, אף שעדיין לא עקר רגליו חוזר לתחילת שמו"ע.

ספק אמר ותן "ברכה" או "טל ומטר", עד ל' יום [בא"י עד תפלת מעריב ליל ג' בחקותי ט"ז אייר ולא עד בכלל, ובחו"ל עד תפלת מעריב ליל ד' בהר י"ז אייר ולא עד בכלל], דינו כמו שאמר: ותן טל ומטר וחוזר, ומתפלת מעריב ואילך אינו חוזר. עלה בלבו הספק זמן מופלג אחר התפלה, אם יודע שהיה דעתו לומר "ותן ברכה" אינו חוזר, לא היה בדעתו, חוזר.

ש"צ שטעה בתפלות הלחש של שחרית ומנחה, נזכר לפני שהתחיל ברכת רצה, דינו כמו היחיד. נזכר אח"כ, גומר תפלתו ואינו חוזר מפני טורח הצבור, וסומך על התפלה שיתפלל בקול.

טעה במעריב, דינו כמו היחיד.

טעה בחזרת הש"צ, דינו כמו היחיד, וכשחוזר להתפלל אומרים קדושה שנית.

דיני יעלה ויבא

שכח יעו"י בכל תפלות חוה"מ, נזכר לפני שהזכיר השם בחתימת הברכה, אומר יעו"י, וממשיך: ותחזינה. נזכר כשהזכיר השם, יסיים: למדני חקיקך, ואומר: יעו"י, וממשיך: ותחזינה.

נזכר כשאמר תיבת: המחזיר, מסיים החתימה ואומר יעו"י, וממשיך: מודים. וכן אם נזכר לפני שאמר תיבת: מודים, אומר: יעו"י, וממשיך: מודים.

נזכר משהתחיל תיבת מודים, כל שלא אמר יהל"ר השני חוזר לתחילת רצה. אמנם אם נזכר כשהזכיר השם בחתימת איזו ברכה, יסיים קודם למדני חקיקך ואח"כ יחזור לרצה. נזכר כשאמר יהיו לרצון, אף שעדיין לא עקר רגליו חוזר לתחילת שמו"ע. כל הדינים האלו הם גם כשמסופק אם אמר יעו"י.

לא אמר היום הנכון ביעלה ויבא, או שהוא מסופק אם אמר היום הנכון, דינו כלא אמר יעו"י.

החוזר להתפלל מחמת ספק, טוב שיתנה שאם אינו מחויב בתפלה זו תהי' תפלת נדבה (כפה"ח תכ"ב סק"ח).

היה דעתו בעת התפלה לומר יעו"י, ולאחר זמן מופלג עלה ספק בלבו אינו חוזר [כן הדין בכל תפלות חוה"מ מעריב שחרית ומנחה].

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

מוצ"ש או מוצי"ט כשחזור להתפלל, אינו חוזר לומר אתה חוננתנו. גמר יעו"י והמשיך ובנה ירושלים מברהמ"ז, יפסיק מיד ויחזור לותחזינה. נזכר כשאמר בא"י, יסיים למדני חקיך ויחזור לותחזינה. סיים המחזיר שכינתו לציון יצא, אף שלא הזכיר מעין החתימה סמוך לחתימה. נזכר אח"כ, יפסיק מיד ויחזור לותחזינה.

הבדלה. כמו כל מוצ"ש: הנה א-ל ישועתי. בופה"ג. ברכת האש. ברכת המבדיל. בשמים. אין לוקחים לברכת בורא מיני בשמים ציפורן, כיון שיש על זה חשש חמץ. הבדלה. *המנהג לקחת נר הבדלה חדש.

אחר הבדלה. ברכת על הגפן, אומר: וזכרנו לטובה, וי"א ושמחנו, ביום חג המצות הזה. שכת, ראה לעיל ליל הסדר. המבדיל. אליהו הנביא. קיפול הטלית. מיד אחר הבדלה והזמירות מקפלין הטלית. אומרים: ויתן לך.

סעודת מלזה מלכה

זמירות *מנגנים הזמירות: אליהו הנביא, איש חסיד, אמר ה' ליעקב. סעודות חוה"מ. לכתחילה מצוה לקבוע בחוה"מ ב' סעודות על הפת, אחת ביום ואחת בלילה (תק"ל מ"ב סק"ג), ולשתות יין, לקיים מצות ושמחת בחגך ואין שמחה בזה"ז אלא בבשר וביין.

ברהמ"ז. יעלה ויבא.

שכח יעו"י בסעודות חוה"מ. נזכר קודם שהזכיר ד' בחתימת הברכה, אומר יעו"י, וממשיך: ובנה. נזכר כשהזכיר ד', מסיים: למדני חקיך, ואומר: יעו"י, וממשיך: ובנה. נזכר כשאמר תיבת: בונה, חותם ברחמי ירושלים אמן, ואומר: בא"י אמ"ה שנתן מועדים לעמו ישראל לששון ולשמחה, את יום חג המצות הזה, ואינו חותם, ומתחיל ברכת הא-ל. וכן הדין כשנזכר לפני שהתחיל ברכת הטוב והמטיב. נזכר כשאמר תיבת: ברוך מברכת הא-ל, אינו חוזר [כך הדין בכל סעודות חוה"מ]. וי"א שיאמרה לפני הרחמן הוא יזכנו (סי' יעב"ז).

גמר יעו"י והמשיך ותחזינה משמו"ע, יפסיק מיד ויחזור לובנה ירושלים. נזכר כשאמר בא"י, יסיים למדני חקיך ויחזור לובנה ירושלים. סיים בונה ברחמי ירושלים, יצא אף שלא הזכיר מעין החתימה סמוך לחתימה. נזכר אח"כ, יפסיק מיד ויחזור לובנה ירושלים.

***הרחמן הוא ינחילנו ליום שכולו טוב ליום שכולו ארוך וכו'. מגדול ישועות מלכו וכו'.**

שחרית יום א', ב' פסח, א' חוהמ"פ בא"י, ט"ז בו.

תפלת שחרית. לובשים טלית גדול של שבת. *בימי חוה"מ המנהג להדליק לפני התיבה ג' נרות בכל התפלות. מתפללים שחרית של חול. האומרים כל השנה יה"ר כאילו הקרבתי תודה במשנת איזהו מקומן, לא יאמרו בחוהמ"פ. מדלגים מזמור לתודה.

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוזיקי הדת פסח תשע"ו

שמו"ע. לימי חול. מוריד הטל. ותן ברכה. יעלה ויבא.

ש"צ ששכח יעו"י בתפלת הלחש, נזכר אחרי שהתחיל מודים, אינו חוזר לרצה אלא סומך על התפלה שיתפלל בקול, מפני טורח הצבור.

ש"צ ששכח יעו"י בחזרת תפלת שחרית, נזכר לפני שהשלים תפלתו, חוזר לרצה. נזכר כשהשלים תפלתו, אינו חוזר וסומך על תפלת מוסף.

ש"צ ששכח יעו"י בחזרת תפלת מנחה, אף שנזכר כשהשלים תפלתו, חוזר, ואומרים שנית קדושה.

אחרי שמו"ע. חצי הלל, ק"ת. שש"י, ק"י.

הוצאת ס"ת. פותחין הארון. ויהי בנסוע. בריך שמה. מוציאים ב' ס"ת. המוציא ס"ת הא' מוסרו לש"צ, והמוציא ס"ת הב' הולך אחרי הש"צ, ומחזיק את סה"ת על הבימה עד שיגיע זמן הקריאה.

הש"צ נוטל סה"ת בימינו *כשפני סה"ת כלפיו, ואומר גדלו.

קרה"ת. בס"ת הא' קורין ג' אנשים (בפר' אמור): וידבר ד' וגו' שור או כשב-בני ישראל, ועדיין אין אומר ח"ק. טעה ואמר ח"ק אחר הקריאה בס"ת הראשון, יאמר קדיש גם לאחר הקריאה בס"ת הב' (שע"א ש"ח סע"ז).

בחזה"מ קורין לעלות לתורה "ותגלה ותראה" וכו'.

*אין נוהגין לעשות מי שברך לעולים לתורה.

מניחים ס"ת הב' על הבימה לימין ס"ת הא', הגבה גלילה לס"ת הא'. אין מסירין מעיל ס"ת הב' עד שיגלול ס"ת הא'.

בס"ת הב' קורין רביעי: והקרבתם (פרשת פינחס), ח"ק. הגבה גלילה לס"ת הב'. אשרי (א"א למנצח יענך). ובל"צ. יהללו. ובנחה, ח"ק.

דיני טעות בקרה"ת חוהמ"פ

טעה הבעל קורא והראה לעולה לתורה הקריאה של יום אחר, ונזכר לאחר שהעולה בריך ברכה ראשונה, גולל סה"ת וקורא קריאת היום בלא שיברך שנית ברכה ראשונה (הכרעת האחרונים סי' ק"מ סעיף ג'). ואפי' נזכר כשהתחיל הקריאה של יום אחר, כל שהעולה לא בריך ברכה אחרונה, גולל סה"ת לקריאת היום ויקרא מבלי שיברך שנית ברכה ראשונה.

נזכר כשהעולה בריך ברכה אחרונה, גולל סה"ת לקריאת היום ויקרא קריאת היום לשני קרואים, העולה הראשון מצטרף לד' הקרואים.

נזכר כשהעולה השני בריך ברכה ראשונה, כל שלא בריך ברכה אחרונה גולל סה"ת וקורא קריאת היום ולא יברך שנית ברכה ראשונה.

נזכר כשהעולה הב' בריך ברכה אחרונה, גולל סה"ת וקורא לעולה הג' כל הקריאה של אותו יום, שני העולים הראשונים מצטרפים לד' הקרואים.

נזכר כשהעולה הג' בריך ברכה ראשונה, כל שלא בריך ברכה אחרונה גולל סה"ת וקורא כל הקריאה של אותו יום מבלי שהעולה יברך שוב ברכה ראשונה.

נזכר כשהעולה הג' בריך ברכה אחרונה, קורא להעולה הד' רק בס"ת הב': והקרבתם, וביום שצריך לקרוא הקריאה שקרא כבר ביום שטעה, יקראו באתו ציבור הקריאה של אותו יום שהיתה בו הטעות שלא קראו עדיין, למשל ביום ב' דחוה"מ קראו

הקריאה של יום ג' דחווה"מ או של יום ד' דחווה"מ, יקראו ביום הג' או ביום הד' הקריאה של ב' דחווה"מ.

תפלת מוסף. לשלש רגלים.

בפסוקי הקרבנות מתחילין: והקרבתם. ומנחתם.

שכח להזכיר קרבנות היום יצא (תפ"ח מ"ב סק"ב).

התפלל שמו"ע של יו"ט שחרית במקום של מוסף, נזכר לפני שהזכיר ד' בחתימה, חוזר ל"ומפני חטאינו". נזכר כשהזכיר ד', אינו מסיים: למדני חקיק, אלא חותם: מקדש ישראל והזמנים, ויאמר קודם רצה: ואת מוסף יום חג המצות הזה נעשה ונקריב לפניך. וכן הדין אם נזכר עד שלא התחיל ברכת רצה.

נזכר כשהתחיל רצה, יאמר כנ"ל באמצע ברכת רצה. נזכר כשגמר רצה, יאמר קודם מודים, כנ"ל. נזכר כשהתחיל מודים, כל שלא אמר ילה"ר השני חוזר לאתה בחרתנו. אמר ילה"ר, אף שעדיין לא עקר רגליו חוזר לתחלת שמו"ע.

התפלל שמו"ע של חול, דינו כמו במוסף שבת, ראה שבת לך.

התפלל שמו"ע של חול ואמר יעו"י וכבר הגיע זמן מנחה, יצא ידי תפלת מנחה. התחיל להתפלל מוסף, ונזכר תוך שלש ברכות ראשונות ששכח לומר יעו"י בשחרית, ימשיך להתפלל תפלת י"ח לשחרית ואח"כ יתפלל מוסף (תכ"ב מ"ב סק"ד).

נזכר כשהתחיל אתה בחרתנו או אחר שהתפלל מוסף שלא אמר יעו"י בשחרית, אינו חוזר להתפלל שמו"ע של שחרית. וי"א שיתפלל תפלת נדבה, ויאמר: אם אני חייב להתפלל הרי תפילתי לחובה, ואם לא הרי היא לנדבה (תכ"ב מ"ב סק"ד). בשבת לא יתפלל תפלת נדבה דאין נדבה בשבת ויו"ט. ותקנתו שיהא הוא הש"צ של חזרת תפלת שחרית או שיבקש מהש"צ שיוציאו בחזרת הש"צ ויכוין לשמוע ולצאת בתנאי אם הוא חייב להתפלל, ויענה אמן ולא יענה ב"ה וב"ש, ולא יאמר מודים דרבנן, וכשהש"צ אומר מודים גם הוא יאמר מודים בלחש. אינו יכול לבקש מהש"צ, יהרהר במחשבתו כל השמו"ע, ויכוין לצאת בתנאי אם חייב להתפלל.

חזרת הש"צ. כתר. יחד. מן ק' ק' ק' כמו בימי חול. *לדור דזור נגיד-כי א-ל מלך.

קוה. אין כאלקינו. *השיר שהלויים, קדיש דרבנן (בא"י ברכו). עלינו, ק"י.

סעודת אסתר. יש לעשות בסעודה איזה דבר זכר לסעודת אסתר שביום ההוא נתלה המן (מג"א בשם של"ה). *מנגנים בתוך הסעודה שושנת יעקב.

דיני חול המועד

קדושת חול המועד. כוונת השי"ת בנתינת המועדים, להדבק ביראתו ואהבתו ולעסוק בתורתו התמימה (מ"ב תק"ל סק"ב בשם הכל בו).

חייב לכבד חול המועד באכילה ובשתיה, ומצוה לקבוע סעודה על הפת ועל היין ביום ובבילה (מ"ב תק"ל ק"א).

כסות נקיה. חייב לכבד חול המועד בכסות נקיה, ונוהגים ללבוש בגדי שבת (שעה"צ תק"ל סק"ד; ח"א ק"ו א').

שאלת שלום. המנהג לשאול בשלום חבריו בחוה"מ בלשון: א גוטן מועד.

כיבוס. אסור לכבס אף לצורך המועד או לצורך יום טוב האחרון, וכן הדין בניקוי יבש.

נתיבות הכשרות

ביד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

גם מי שלא כיבס או ניקה בגדיו לפני יום טוב מחמת אונס, אסור לכבס במועד. אין הבדל אם מכבס ביד או במכונת כביסה, בשניהם אסור לכבס. מותר לנקות במברשת רטובה בגד ומגבעת מאבק או לכלוך וכדומה.

בגדי קטנים המתלכלכים, מותר לכבסם לצורך המועד, ולא יוסיף שאר בגדים דרך אגב במכונת הכביסה. נתלכלכו קודם החג ויש זמן לכבסם, אסור להשאירם לכבסם במועד.

גיהוץ. מותר לגהץ לצורך המועד אם לא כיון מלאכתו לעשותה בחוה"מ (תקמ"א מ"ב סק"ט).

שטיפת הרצפה. מותר לשטוף הריצפה בחוה"מ.

כתיבה. אסור לכתוב במועד כתב אומן, זולת בתנאים מיוחדים, בכתב שלנו רבים נהגו להחמיר.

תפירה. נקרע בגד שצריך ללבוש במועד, מותר לתפרו בשינוי, דהיינו תפירות גסות או תפירות לא מיושרות.

מותר לתפור כפתור על בגד כשחסרונו מקלקל צורת הבגד, אבל צריך לעשות שינוי בתפירה, כגון: כפתור של ארבעה חורים יתפור רק שלושה חורים, או שלא בדיוק במקום שהיה קודם, או שלא יהדקו לבגד כרגיל.

ניקוי נעלים. נוהגים לא לצחצח נעלים בחולו של מועד.

נטילת צפרנים. נוהגים שלא ליטול הצפרנים בחוה"מ.

הגעלת כלים בחוה"מ. כלי הצריך הגעלה משום שאר איסורים מותר להגעיל לצורך המועד, אבל כלי הצריך הגעלה משום חשש בליעת איסור חמץ אסור להגעיל.

חול'ל מוצ"ש ליל יו"ט שני פסח

מוצ"ש, ב' פסח, ט"ז בו, "ליל יו"ט שני של גלויות".

הכנה ליו"ט שני. צריך להזהיר הנשים שלא תעשנה שום מלאכה ולא תכנינה שום דבר לצורך יו"ט שני לפני זמן צאת הכוכבים.

אף שהגיע זמן מוצאי שבת, אסור לעשות שום מלאכה האסורה בשבת [כגון הדלקת הנרות וכדו'] קודם תפילת מעריב ואמירת ותודיענו או אמירת נוסח: **ברוך המבדיל בין קודש לחול, בין אור לחושך, בין ישראל לעמים, בין יום השביעי לששת ימי המעשה, בין קדושת שבת לקדושת יו"ט הבדלת, ואת יום השביעי מששת ימי המעשה קדשת, הבדלת וקדשת את עמך ישראל בקדושתך, ברוך המבדיל בין קודש לקודש, ובדיעבד די לומר: ברוך המבדיל בין קודש לקודש.**

זמן תפלת מעריב. יש לאַחַר תפלת מעריב עד שיהא ודאי לילה, שלא תבאנה הנשים לבשל ולהכין לצורך יו"ט שני לפני זמן צאת הכוכבים.

תפלת מעריב. הש"צ לובש טלית. ברכו. ברכות ק"ש. וידבר, ח"ק.

שמו"ע. אומרים ותודיענו [שכח, ראה להלן דיני ותודיענו].

אחרי שמו"ע. הלל שלם, ק"ת. עלינו, ק"י. ראה ליל א' של פסח.

דיני ותודיענו. שכח לומר ותודיענו, נזכר קודם שהזכיר השם בחתימת הברכה

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוקקי הדת
פסח תשע"ו

חוזר ותודיענו. **נזכר כשהזכיר השם**, אינו אומר למדני חקיק, אלא יסיים הברכה ואינו חוזר. אמנם אסור בעשיית מלאכה קודם שיקדש ויבדיל, או שיאמר ברוך המבדיל, כמו שנתבאר לעיל.

שכח ותודיענו וגם לא אמר ברוך המבדיל, וטעם איזה מאכל קודם שקידש והבדיל, יחזור להתפלל ולומר ותודיענו (רצ"ד, בה"ל ד"ה ואם).

*ספירת העומר אחרי הסדר.

ימהר לביתו לעשות הסדר בשביל התינוקות שלא ישנו.

הדלקת הנרות. אסור להדליק לפני זמן צאת הכוכבים.

אין גודלין פתילות ביו"ט. אסור להבהב הפתילות ביו"ט.

נר שנכבה ביו"ט א' אסור להדליקו ביו"ט שני אם לא הבהבו בערב שבת ויו"ט.

פתילות שלא הבהבן בערב שבת ויו"ט לא ידליקן באותו צד שהדליקן בערב שבת ויו"ט אלא בצד השני.

מותר לנקות הפמוטים משיירי הנר בסכין או במחט, אבל לא ישפוך עליהם מים חמים להמיס שיירי הנר.

אסור להטיף מהנר ולהדביקו, ואסור לחמם הנר להדביקו לפמוט, ואסור לגרד מהנר כדי שיוכל להעמידו בפמוט.

מותר לתמוך הנר בנייר כסף שחתך מערב יו"ט או כדומה.

אסור לחתוך הנר לשנים.

אסור להצית גפרור על ידי חיכוך באיזה דבר, אלא מדליק גפרור או קיסם או נר מאש בוערת.

ברכת הנרות. לפני ההדלקה יזכיר הבעל לאשתו הברכות שצריכה לברך: **א. ברכת המצוה**, להדליק נר של יו"ט, **ב. ברכת הזמן**, שהחיינו.

סדר הברכות וההדלקה. לפני שמברכת מדליקה ביד ימינה מאש בוערת גפרור או נר שבו תדליק הנרות, ולפני שתתחיל להדליק מברכת ב' ברכות: **ברכת להדליק נר של יו"ט**, **ברכת שהחיינו**, ומיד מדליקה כל הנרות ולא תפסיק עד גמר ההדלקה, ותכוין לקיים מצות הדלקת נרות לכבוד יו"ט, ותכוין בברכת שהחיינו לפטור כל מצוות הלילה [יש מברכות לאחר ההדלקה כמו בשבת]. **קיסם או גפרור בוער** אסור לכבותו, אלא תניחו במתינות וזהירות על המגש שיכבה מאליו.

שכחה לברך שהחיינו, ראה ליל א'.

יתר דיני ומנהגי הדלה"ג, ראה לעיל ליל ב' דר"ה.

דיני הכנת הסדר בליל יו"ט שני, מוצאי שבת.

זרוע. שכח לצלותו בער"ש, יצלנו בליל יו"ט שני ויזהר לאכלו מחר ביו"ט.

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

ביצה. שכח לבשלה בער"ש, יבשלה בליל יו"ט שני ויאכלה ביו"ט.

מצה, זקן או חולה שאינו יכול לאכול כזית מצה שלמה בכדי אכילת פרס, כותש או טוחן המצות ואין צריך לעשות שינוי בכתישה או בטחינה. ויזהר שלא יברר אחר הכתישה הפירורין שלא נכתשו היטב, דהוי בורר פסולת מתוך אוכל. ואם רוצה להסירם יסירם עם מעט קמח. ומותר לשתות מים בשעת אכילת המצה להקל האכילה.

כרפס. לא בדק עלי פטרוזילי בערב שבת, ראה להלן במרור.

מרור. לא בדקו בערב שבת, בודקו במתינות בליל יו"ט שני כשמחזיק העלה נגד האור כמה פעמים. מצא תולעת או זבוב יקח התולעת או הזבוב ביחד עם קצת מהעלה.

כריין. לא ריסקו מערב שבת, ירסקנו בליל יו"ט שני ע"י שינוי, כגון שיהפוך הכלי שמפרר בתוכו או יפרר על השולחן.

חרוסת. לא ריסק הפירות בערב שבת, ירסק הפירות וידוך התבלין בליל יו"ט שני בשינוי קצת, כגון ע"ג השלחן ולא בקערה.

מי מלח. שכח להכין בער"ש, יעשה מעט לפי הצורך ולא יעשהו חזק, דהיינו שלא יהא ב' שלישים מלח.

יתר דיני ומנהגי הסדר - ראה ליל א'.

סדר הקידוש יקנה"ז:

יין: ברכת בורא פרי הגפן.

קידוש: ברכת אשר בחר בנו.

נר: ברכת בורא מאורי האש.

לפני שמתחיל הקידוש יבקש מאחד מב"ב שקודם שמברך בורא מאורי האש יקרב מהנרות שהדליק ב' נרות ביחד, ויזהר שלא ידביקם זה לזה [אין להדליק נר ההבדלה כיון שלא יוכל לכבותו]. אין להדליק גפרור או נר קטן מאוד לצורך הברכה בלבד.

הבדלה: ברכת המבדיל בין קודש לחול כו', בין קדושת שבת לקדושת יו"ט הבדלת וכו', וחותם המבדיל בין קודש לקודש.

זמן: ברכת שהחיינו, ויש לכוין בברכת שהחיינו גם על מצות ספירת העומר.

טעה ובירך שהחיינו מיד אחר הקידוש, יברך ברכת הנר וברכת המבדיל מיד אחר ברכת שהחיינו.

שכח לומר ברכת הנר וברכת המבדיל, ונזכר אחר שתיית כוס ראשון, אם כיון בברכת בופה"ג בקידוש לפטור היין שבין הכוסות, יבדיל מיד, דהיינו שיקח כוס ויאמר עליו ברכת הנר וברכת המבדיל ושותהו בלא ברכת בופה"ג. לא כיוון בברכת בופה"ג לפטור היין שבין הכוסות, ימתין עד שיגיע לכוס שני, ויבדיל על

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוקקי הדת
פסח תשע"ו

כוס שני, והיינו שיברך בופה"ג אחר ברכת גאל ישראל, ויברך על הנר ויאמר הבדלה של יו"ט ושותה הכוס.

נזכר אחר שתיית כוס שני לפני תחלת הסעודה, יבדיל מיד על הכוס, ויברך על הנר וברכת המבדיל בלא ברכת בופה"ג. היה בדעתו שלא לשתות יין באמצע הסעודה, מברך גם ברכת בופה"ג על כוס ההבדלה.

נזכר באמצע הסעודה, יפסיק מיד [שאסור לטעום עד שיבדיל] ויקח כוס ויברך על הנר וברכת המבדיל בלא ברכת בורא פרי הגפן. היה בדעתו שלא לשתות יין באמצע הסעודה, מברך גם ברכת בופה"ג על כוס ההבדלה.

נזכר בגמר הסעודה או תוך ברהמ"ז, יבדיל על כוס ג', כוס של ברהמ"ז.

נזכר אח"כ, יבדיל על כוס ד'.

נזכר כששתה כוס ד', יבדיל על כוס ה' ויברך: בופה"ג, ברכת הנר, ברכת הבדלה.

נזכר למחרת, יבדיל על כוס הקידוש, דהינו שיברך בופה"ג וברכת המבדיל, ולא יברך על הנר.

הסדר. כמו ליל א' [מלבד בברכת אשר גאלנו כשחל במוצ"ש יש משנים מבכל שנה, ואומרים: מן הפסחים ומן הזבחים].

ברהמ"ז. יעו"י, ביום חג המצות הזה. שכח ונזכר כשאמר בא"י בונה, יאמר הברכה המיוחדת: **בא"י אמ"ה, אשר נתן ימים טובים לעמו ישראל לששון ולשמחה את יום חג המצות הזה, בא"י מקדש ישראל והזמנים** [יתר פרטי הדינים בזה, ראה ליל הסדר].

אחרי נרצה. הפיוט: ואמרתם זבח פסח, אומץ גבורותיך.

ספה"ע. *בסוף הסדר קודם אמירת: אחד מי יודע, סופרים ספירת העומר [יתר דיני ומנהגי הסדר - ראה ליל א'].

דינים לבן חו"ל שהוא בא"י, ראה א' חוהמ"ס.

שחרית יום א', "יו"ט שני".

תפלת שחרית. ברכו. המאיר לארץ. שמו"ע של שלש רגלים.

חזרת הש"צ. אומרים כל הפיוטים. **הלל** שלם, ק"ת. שש"י, ק"י.

הוצאת ס"ת. מוציאים ב' ס"ת כמו ביום א'.

קרה"ת. **בס"ת הא'** קורין ה' גברי בפרשת אמור: וידבר וגו' שור או כשב - אל בני ישראל.

בס"ת הב' קורין למפטיר בפרשת פינחס: ובחודש הראשון.

הפטרה. מפטירין: וישלח המלך-לא קם כמוהו (מלכים-ב' כ"ג).

מנגנים: י-ה א-לי. אשרי. יהללו. לדוד מזמור. ובנחה, ח"ק.

תפלת מוסף. פסוקי הקרבנות: ובחודש הראשון. ומנחתם.

**נתיבות
הכשרות**

בד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

כשר לפסח

קידוש. אלה מועדי. וידבר משה. סברי. בפה"ג.

סעודת יו"ט. *המנהג לאכול בסעודת היום המאכלים שהיו על קערת הסדר. כ"ק מרן מהר"א זי"ע אמר כי אכילת שירי מצוה מהקערה מסוגל ליראת שמים.

הוספת מאכל לסעודה. יש להוסיף מאכל בסעודה זכר לסעודת אסתר, שבו ביום נתלה המן. *ומנגנים שושנת יעקב.

צלה הזרוע בליל יו"ט שני או שבישל הביצה בליל יו"ט, יזכור לאוכלו ביו"ט ביום שלא יהא מכין מיו"ט לחול.

ברכהמ"ז. יעלה ויבא: ביום חג המצות הזה, **שכח יעו"י,** ראה לעיל ליל הסדר.

הרחמן הוא ינחילנו ליום שכולו טוב ליום שכולו ארוך ליום שצדיקים וכו'.

תפלת מנחה. הש"צ לובש טלית. קרבנות. אשרי. ובא לציון, ח"ק.

שמו"ע. של שלוש רגלים.

מוצי"ט שני, ליל ב', א' חוהמ"פ בחו"ל, י"ז בו.

תפלת מעריב. והוא רחום. *ברוך ד' לעולם.

שמו"ע. יזכור להוסיף ד' דברים: א) מוריד הטל, ב) אתה חוננתנו, ג) ותן ברכה, ד) יעו"י.

אחר שמו"ע. ק"ת. עלינו, ק"י. ספירת העומר: היום שני ימים לעומר, ק"י.

הבדלה. סברי מרנן, בופה"ג. ברכת המבדיל.

אחר הבדלה. ברכת על הַפֶּן, וזכרנו לטובה וי"א ושמחנו ביום חג המצות הזה. שכח, ראה לעיל ליל הסדר.

קיפול הטלית. מיד אחר הבדלה מקפלין הטלית.

ליל ב', ג' פסח, י"ז בו.

תפלת מעריב. שיר המעלות, ח"ק. והוא רחום. **ספה"ע:** היום שני ימים לעומר.

שחרית יום ב', ג' פסח, י"ז בו.

קרה"ת. מוציאין ב' ס"ת. **בס"ת הא'** קורין ג' גברי בפר' בא: וידבר וגו' קדש לי - ממצרים (שמות י"ג). **בס"ת הב'** קורין לרביעי: והקרבתם, ח"ק.

ליל ג', ד' פסח, י"ח בו.

ספה"ע: היום שלשה ימים לעומר.

שחרית יום ג', ד' פסח, י"ח בו.

קרה"ת. מוציאין ב' ס"ת. **בס"ת הא'** קורין ג' גברי בפר' משפטים: אם כסף תלוה - בחלב אמו (שמות כ"ב). **בס"ת הב'** קורין לרביעי: והקרבתם, ח"ק.

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוקקי הדת
פסח תשע"ו

ליל ד', 'ה' פסח, י"ט בו.

ספה"ע: היום ארבעה ימים לעומר.

שחרית יום ד', 'ה' פסח, י"ט בו.

קרה"ת. מוציאין ב' ס"ת. בס"ת הא' קורין ג' גברי בפר' תשא: ויאמר ד' אל משה פסל - חלב אמו (שמות ל"ד). בס"ת הב' קורין לרביעי: והקרבתם, ח"ק.

ליל ה', 'ו' פסח, כ' בו.

ספה"ע: היום חמשה ימים לעומר.

שחרית יום ה', 'ו' פסח, כ' בו, "ערב שביעי של פסח".

קרה"ת. מוציאין ב' ס"ת. בס"ת הא' קורין ג' גברי בפר' בהעלותך: וידבר וגו' במדבר סיני - ולאזרח הארץ (במדבר ט'). בס"ת הב' קורין לרביעי: והקרבתם, ח"ק.

הכנת ס"ת לקרה"ת שביעי של פסח. גבאי בהכנ"ס יכין ב' ס"ת לקרה"ת שביעי של פסח [מלבד סה"ת לקרה"ת בשבת פרשת אחרי], ס"ת הא' לקריאת פרשת בשלח, ס"ת הב' לקריאת מפטירי והקרבתם (פרשת פינחס). ויעמידם בארון הקודש כסדר שצריך להוציאם בשעת הוצאת ס"ת שלא יצטרך להעביר על המצוות.

חול". יכין עוד ס"ת לאחרון של פסח לקריאת פרשת "עשר תעשר" (פרשת ראה).

דיני עירוב תבשילין

יו"ט שחל להיות ביום שישי ערב שבת, אסור לבשל ולהכין ביו"ט שום דבר לצורך שבת, אלא אם כן עשה עירוב תבשילין בעריו"ט [ענין תקנת חז"ל הוא, שע"י העירוב מתחיל לבשל ולאפות מעריו"ט לצורך שבת, נמצא שכל מה שעושה ביו"ט לצורך שבת אינו אלא גומר מה שהתחיל מעריו"ט].

חובת עירוב תבשילין היא בין לאיש ובין לאשה.

בעל שאינו בבית, תניח האשה או אחד מבני הבית הגדולים העירוב תבשילין, וסומכים עליו כל בני הבית הסמוכים על שלחנה, דהיינו שאוכלים מאותו מטבח.

כשהאשה או אחד מבני הבית אוכלים בשבת במקום אחר, במלון או בבית הבראה וכדו', אינם יכולים לסמוך על העירוב שמניח הבעל או האב, וכן כשהבעל אינו אוכל בבית בשבת אינו סומך על העירוב שמניחה אשתו.

הרוצה לסמוך על העירוב, צריך מניח העירוב לזכות לו ע"י אחר.

עירוב תבשילין שזיכו עבורו בעיר אחרת שנמצאת רחוקה ממקום שהייתו ביו"ט תחום שבת, אינו מועיל וצריך לעשות בעצמו עירוב תבשילין.

בני הבית שאוכלים ממטבח אחד, אף שאוכלים במקומות שונים באותה עיר, אחד מערב לכולם.

אורה או בן נשוי המתארח אצל הוריו, יאמר בפירוש לבעה"ב שיערב גם עבורו, והבעה"ב יזכה לו ע"י אחר (ראה להלן דיני המערב גם לאחרים), ואם הוא שם זוכה בעצמו.

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

זמן עשיית העירוב. אפשר לעשות עירוב תבשילין בעריו"ט כל היום עד השקיעה. אין לו זמן או חושש שמא ישכח לעשות ע"ת, אפשר לבקש מחבירו שיכוין בעשיית ע"ת גם עבורו, ויזכה ע"י אחר בשבילו.

נשים הנוהגות להדליק נרות יו"ט מבעוד יום כמו בערב שבת, יקדים הבעל לערב לפני שהאשה מדלקת (ביה"ל ד"ה ספק).

ע"ת להדלקת נרות שבת בלבד. הכין כל צרכי שבת מעריו"ט ואינו צריך להכין כלום מיו"ט לשבת, מערב בלא ברכה [בשו"ע תקכ"ז יש ב' דיעות אם לא הגיח ע"ת אם מותר להדליק נרות לכבוד שבת, ולכן המערב רק כדי להדליק נרות מערב בלא ברכה]. ונכון שבעריו"ט יותיר איזה תבשיל לבשלו מיו"ט לשבת כדי שיוכל לערב ע"ת בברכה.

אחרי הברכה צריך לומר בהדין ולהבין מה שאומר, אם אינו מבין יאמר בלשון שמבין: בזה העירוב יא מותר לנו לאפות ולבשל ולהטמין ולהדליק נרות ולעשות כל צרכינו מיו"ט לשבת.

בירך על מצות עירוב ולא אמר בהדין, נזכר קודם צאת הכוכבים, יחזור ויטול הפת והתבשיל בידו ויאמר הנוסח בהדין בלא שיברך מקודם. נזכר לאחר צאה"כ, יעשה שאלת חכם.

אמר בהדין ולא בירך, אינו מעכב.

המניח עירוב תבשילין רק בשביל אחר שעשאו שליח, אם עושה על פת ותבשיל של המשלח, לא יברך רק יאמר בהדין בלא ברכה (ביה"ל תקכ"ז ד"ה ומברך). **המערב גם לאחרים,** צריך קודם הברכה לזכות להם הפת והתבשיל ע"י אחר, היינו קודם עשיית העירוב יתן הפת והתבשיל לגדול שאינו סמוך על שלחנו, וכשנותן לו אומר הבעה"ב: אני מזכה הפת והתבשיל לפלוני ופלוני או לכל מי שירצה לסמוך על עירובי, הזוכה נוטל בידו הפת והתבשיל ומגביהם טפח, ואומר או מכיין לזכות בזה הפת והתבשיל עבור כל הרוצה לסמוך על העירוב, ומחזירו למערב.

המערב לוקח בידו הפת והתבשיל ומברך ואומר: בהדין, ומוסיף בסופו: לנו ולפלוגי ולפלוגי. והמערב לכל בני העיר מוסיף: לנו ולכל ישראל הדרים בעיר הזאת.

אם אינו מוצא מי שאינו סמוך על שולחנו שיוכל לזכות לאחרים, יתן לאחד מבני ביתו הגדולים שיזכו את העירוב לאחרים. קטן הסמוך על שולחנו אינו יכול לזכות את העירוב לאחרים.

סדר עשיית עירוב תבשילין

***המנהג לעשות הע"ת בפני בני הבית,** ולפרש בפניהם הנוסח בהדין באידיש.

לוקח בידו פת כשיעור ביצה ותבשיל כשיעור כזית, משום הידור מצוה יהדר אחר פת שלימה ומנה יפה של בשר או דגים או ביצה מבושלת (לכתחילה טוב שיהי' תבשיל שנתבשל בעריו"ט לצורך שבת).

לפני עשיית הע"ת יכוין: הריני לקיים מצות ע"ת שתקנו חז"ל לעשות בעריו"ט שחל להיות בער"ש.

ברכת העירוב תבשילין. מברך: **אקב"ו על מצות עירוב.** ואומר: **בהדין עירובא יהא שרא לנא לאפויי ולבשולי ולאטמוני ולאדלוקי שרגא ולמעבד כל צרכנא מיומא טבא לשבתא** (המערב לאחרים מוסיף: **לנו, ולפלוני ולפלוני.** המערב לכל בני העיר מוסיף: **ולכל ישראל הזרים בעיר הזאת.**) *ומפרש בפני בני הבית הנוסח בהדין באדיש.

מניח הפת והתבשיל במקום שמור ולא יאכלם עד גמר הכנת צרכי שבת [נאכל או נאבד מקודם, יעשה שאלת חכם].

נכון לצרף הפת לחם משנה בסעודת ליל שבת וסעודת שחרית ובסעודה שלישית יבצענה, דכיון שנעשה בה מצוה אחת יעשה בה עוד מצוה.

***המנהג לאכול תבשיל הע"ת בסעודת שבת.** כ"ק מרן מהר"א ז"ע אמר, כי אכילת שיירי מצוה מסוגל ליראת שמים.

בא לבהכנס' ונזכר שלא הניח ע"ת, ועד שיחזור לביתו יגיע זמן שקה"ח, יבקש ממי שגר סמוך לביהכנס' לתת לו פת ותבשיל ויברך ויאמר: בהדין וכו'. אין לו ממי לבקש, יאמר בלא ברכה: הפת והתבשיל שאניחנו כשאבוא לביתי יהא מעתה עירוב תבשילין ובהדין עירובא וכו', וכשיבוא לביתו יניח פת ותבשיל לעירוב תבשילין.

נזכר אחר שקיעת החמה, יעשה ע"ת כל משך בין השמשות, ויברך בלא שם ומלכות (כפה"ח תקכ"ז סק"ו).

נזכר לאחר צאת הכוכבים, יעשה שאלת חכם.
דיני ע"ת לנוסע לעיר אחרת

הנוסע לעיר אחרת בערב יו"ט ואשתו ובני ביתו נשארים בבית, יערב בביתו קודם נסיעתו ויזכור לקחת עמו כזית מהתבשיל וכביצה מהפת וכן ישאיר בביתו כזית מהתבשיל וכביצה מהפת [לכן המערב עם פת וביצה יקח לעירובו שת ביצים, אחת יקח עמו ואחת ישאיר בביתו].

עירב בביתו לפני נסיעתו ושכח לקחת עמו מהעירוב, או שלקח עמו רק כביצה מהפת, יבקש ממי שלא עירב עדיין שיכוין עליו ויזכה עבורו ע"י אחר, או יעשה בעצמו עירוב בלא ברכה.

לקח עמו רק כזית מהתבשיל, מהני בדיעבד, ואינו צריך לבקש שיזכו עבורו, ולא לעשות עוד עירוב.

נזכר ביו"ט שלא לקח עמו מהעירוב שעשה בביתו, יכול לסמוך בדיעבד על העירוב שהשאיר בביתו.

נסע לעיר אחרת ונזכר שלא עירב בביתו, יודיע לב"ב בטלפון וילמדם איך לעשות עירוב וכן הפירוש של הנוסח בהדין, או שיבקש משכן שיכוין עבורם בעירובו ויזכה להם ע"י אחר, אבל הוא אינו יכול לערב בשבילם מעיר אחרת.

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוזיקי הדת פסח תשע"ו

כשר לפסח

הכנה לשבת ביום ה' א' יו"ט. אסור להכין שום דבר ביום ה' א' יו"ט לצורך שבת אפי' כשהניח ע"ת בעריו"ט, ורק מליל שישי ליל ב' יו"ט מותר לעשות צרכי שבת כשהניח ע"ת בעריו"ט.

מצוה למשמש בגדיו. סמוך לכניסת יו"ט ימשמש בכיסי בגדיו, שמא יש בהם דבר מוקצה.

הכנת החג. נוהגים לא לצחצח נעלים בחולו של מועד, וכן לא ליטול צפרנים. **הכנת הנרות והפתילות.** הבעל יכין נרות (ופתילות למדליקין נרות שמן זית לכבוד יו"ט) לצורך הדלקת נרות לכבוד יו"ט. ידביק הנרות בפמוטים מבעוד יום. ביו"ט אסור להדביק הנרות מטעם ממרח. ויכין נרות ופתילות לצורך הדלקת נרות לכבוד שב"ק. יבהב הנרות והפתילות לכבוד ש"ק.

י"א שאסור לעשות פתילות בחוה"מ (תקמ"א מ"ב סק"ג). פתילות מוכנות שצריך רק לגלגלם קצת מותר לעשותם בחוה"מ.

*המנהג שלכבוד יו"ט אין מדליקין שני נרות משמן זית כמו שמדליקין לכבוד שבת. **הדלקת הנרות.** יש נוהגות להדליק הנרות בערב יו"ט מבעוד יום, ואז מקבלת קדושת יו"ט ואסורה בכל מלאכה האסורה ביו"ט. *המנהג להדליק בליל יו"ט לפני קידוש. דיני ומנהגי הדלה"ג, ראה להלן אחר תפלת מעריב.

הדלקת נר נשמה. יש נוהגים להדליק נר נשמה בערב יו"ט שבו מזכירין נשמות שידלוק ביו"ט, לעילוי הנשמות שיזכיר למחרת בשעת הזכרת נשמות.

מצוה למשמש בגדיו סמוך לכניסת החג שלא יהיה בהם מוקצה, ובפרט שלבש מלבושים אלו בחוה"מ.

"שביעי של פסח", יום ו' ער"ש (אחרי באר"י), כ"א בו.

מצות תוספת יו"ט. מצוה שיוסיף מחול על הקודש, ואף כשהזמן דחוק חייב להפסיק ממלאכה ואכילה מבעוד יום משום מצות תוספת יו"ט, ויכוין לקיים מצות תוספת יו"ט שלרוב פוסקים היא מה"ת.

טוב שאחר תפלת מנחה, יקבל עליו בפיו מצות תוספת יו"ט כדלהלן, ואם כשיגמור תפלת מנחה יהא סמוך להשקיעה, יקבל תוספת יו"ט לפני תפלת המנחה, ויתפלל מנחה אחר קבלת תוספת יו"ט.

תפלת מנחה. הש"צ לובש טלית. *מתחילים קרבנות. אשרי, ח"ק. שמו"ע של ימי חול. יעו"י.

קבלת מצות תוספת יו"ט לפני כניסת החג. כשמקבל עליו מצות תוספת יו"ט יאמר: ליקבה"ו, הריני מקבל עלי לקיים ביום שביעי של פסח הזה הבא עלינו לטובה מצוות החג, מ"ע מה"ת "לשבות ממלאכה בשביעי של פסח" שנאמר: ביום השביעי מקרא קודש, ומצות ל"ת מה"ת "שלא לעשות מלאכה בשביעי של פסח", שנאמר: כל מלאכת עבודה לא תעשו (ויקרא כ"ג), וכל המ"ע והמצוות ל"ת התלויות בה, והריני מוסיף מחול על הקודש לקיים מצות תוספת יו"ט, רבון העולמים זכני לקיים ולשמור מצוות יום שביעי של פסח הזה הבא לקראתנו לשלום כהלכתם בכל פרטיהם ודקדוקיהם, ויהי נועם וגו'.

ליל שביעי ש"פ

תפלת מעריב. הש"ץ לובש טלית, מתחיל ברכו בנעימת שלש רגלים.
*ואמונה כל זאת. באמרו: המעביר בניו- לעולם ועד, יכוין לתת הודאה עצומה להש"ת.

מנהג רבוה"ק (שהיו ש"צ) להתחיל לסיים בקול רם: המעביר בניו-ואמרו כולם. ופרשו. וידבר משה, ח"ק.

שמו"ע. של שלש רגלים. טעה - ראה לעיל מעריב ליל א' של פסח.
אחר שמו"ע. ק"ת. עלינו, ק"י (בא"י ברכו).

ספה"ע: היום ששה ימים לעומר, ק"י. אדון עולם.

***אחרי מעריב** נוהגים לנגן בניגון הקפה ד': והערב נא. החזן מנגן: והערב- בית ישראל, והקהל מנגנים. החזן ממשיך: ונהיה- לשמה, והקהל מנגנים, וחזור ג"פ. אחר כך (פ"א): ברוך אלקינו- נטע בתוכינו. הוא יפתח- ולא נלד לבהלה. יהי רצון-העולם הבא. למען- במטחו. בטחו- דורשיך ד'. ד' חפץ- ויאדיר, ד' אדוננו- המיחלים לד'.

חז"ל, מנגנים בליל יו"ט אחרון של פסח.

מצות הדלקת נרות לכבוד יו"ט שביעי ש"פ

פרטי דיני ומנהגי הדלה"נ, ראה לעיל ער"ש לך.

*המנהג שלכבוד יו"ט אין מדליקין שני נרות משמן זית כמו שמדליקין לכבוד שבת. יש מדליקות בעריו"ט מבעוד יום כמו בער"ש. *המנהג להדליק אחר תפלת מעריב לפני קידוש.

המדליקה בלילה, אסורה להצית גפרור ע"י חיכוך באיזה דבר, אלא מדליקה גפרור או קיסם או נר מאש בוערת.

ברכת הנרות. טוב שתברר או הבעל יזכיר לה לברך ברכה אחת: אקב"ו להדליק נר של יו"ט. ויזכיר לה בפירוש **שלא לברך ברכת שהחיינו**, מאחר שרגילה בכל יו"ט לברך ברכת שהחיינו.

כוונה לפני הדלקת הנרות. תכוין: הריני באה לקיים מצוה מד"ס להדליק נרות לכבוד יו"ט שביעי של פסח, ומזמנת את פי לברך עליהם ברכה אחת: להדליק נר של יו"ט.

סדר הברכות וההדלקה. לפני שמברכת מדליקה ביד ימינה מאש בוערת גפרור או נר שבו תדליק הנרות, ולפני שתתחיל להדליק מברכת ברכה אחת: אקב"ו להדליק נר של יום טוב [אין מברכין שהחיינו], ומדליקה מיד כל הנרות ולא תפסיק עד גמר ההדלקה, ותכוין: בהדלקה זו הנני מקיימת מצות הדלקת נרות לכבוד יו"ט [ויש מברכות אחר ההדלקה כמו בשבת].

הפסיקה בדיבור שאינו צורך ההדלקה לפני שהדליקה נר אחד, צריכה לחזור ולברך על הנרות. הפסיקה אחר שהדליקה אפילו נר אחד, אינה צריכה לחזור ולברך.

אחר ההדלקה. קיסם או גפרור בוער אסור לכבותו, אלא תניחו במתינות וזהירות על המגש שיכבה מאליו.

תחינות אחר הדלה"נ. נוהגות הנשים להתפלל תחינות ובקשות המיוחדות לעת רצון זו (ראה לעיל א' ר"ה).

שכחה וברכה ברכת שהחיינו, אינה צריכה לחזור ולברך, דלא הוי הפסק, ותדליק מיד כל הנרות, ובגמר הדלקתה תאמר בשכמל"ו. וכן אם התחילה לברך בא"י, ונזכרה

**נתיבות
הכשרות**

בד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

שאין מברכים שהחינו בליל ז' ש"פ, לא תסיים למדני חקיק, אלא תדליק מיד כל הנרות, ואחר ההדלקה תאמר ברוך שם וכו'.
*מנהג רבוה"ק להדליק בעצמם חמש נרות לכבוד יו"ט, נוסף לנרות יו"ט שהדליקה הרבנית.

מצות קידוש ביו"ט. מצוה מד"ס לקדש יו"ט בכניסתו בדברים על הכוס, וי"א שהיא מצוה מה"ת.

כוונת המקדש והשומע קודם הקידוש. יכוונו המקדש והשומע [איש ואשה]: הריני מו"מ [השומע: לשמוע ולצאת קידוש] לקיים המצוה מד"ס לקדש יו"ט בדברים וי"א שהיא מצוה מה"ת, וגם המצוה מד"ס לקדש על כוס יין [המקדש: ולהוציא לכל שומע ומכוין לצאת].

המכוון לצאת, יזהר לשמוע היטב כל הקידוש מתחילתו ועד סופו ויענה אמן ולא יענה ב"ה וב"ש. ענה ב"ה וב"ש, יצא ובלבד כשהמברך לא המשיך לברך, אבל המשיך לברך לא יצא.

סדר הקידוש: י"ק. יין: ברכת בורא פרי הגפן. קידוש: ברכת אשר בחר בנו. "אין מברכים ברכת שהחינו".

טעה ובירך שהחינו, לא הוי הפסק וא"צ לחזור ולברך בופה"ג, אלא אחר שישתה כשיעור יאמר: בשכמל"ו. וכן כשהתחיל בא"י ונזכר, יפסיק מיד [ולא יאמר למדני חקיק], וישתה כשיעור ויאמר בשכמל"ו.

סעודת יו"ט. מצות לחם משנה. כשבוצע על לחם משנה יכוין להוציא בני ביתו במצות לחם משנה ביו"ט והם יכוונו לצאת.

ברמה"ז. יעלה ויבא [שכח, ראה לעיל ליל א' פסח].

***הרחמן,** הוא ינחילנו ליום שכולו טוב ליום שכולו ארוך וכו'.

שחרית "שביעי ש"פ", יום ו' ער"ש, כ"א בו.

טבילה לכבוד שבת. כשטובל לפני התפלה יכול לכוין לטבול גם לכבוד שבת.

ברכות השחר. השלמת ק' ברכות. יכוין לשמוע היטב מהש"צ ברכות השחר וחזרת הש"צ, ומהעולים לתורה ברכות התורה וברכות ההפטרה, שיעלה לו להשלים ק' ברכות שחייב אדם לברך כל יום.

השומע הברכות להשלים מאה הברכות עונה ב"ה וב"ש.

אינו שומע הברכה, הגם שיודע איזה ברכה מברך הש"צ ועונה אמן עלי' מ"מ אינו משלים בזה מאה ברכות.

פסוקי דזמרה. מנהג רבוה"ק לעבור לפני התיבה לפסוקי דזמרה.

שירת הים. *המנהג לומר השירה הש"צ והקהל פסוק בפסוק: ויושע - לעולם ועד.

אמירת השירה. יש לומר השירה בכוונה ובשמחה (באה"ט סי' נ"א סק"ו), ויהי דומה בעיניו כאילו הוא עובר בים והקב"ה מצילו בודאי שהיה אומר בשמחה רבה, לכן כל האומרו בכוונה מוחלין לו על ידי כך כל עוונותיו (סי' ר"ש).

הש"צ לפסוקי דזמרה מסיים נשמת - וכל קרבי את שם קדשו.

תפלת שחרית. *הש"צ לתפלת שחרית מתחיל לנגן: האל בתעצמות - תתהלל. כל מה שמנגן הש"ץ אומר הקהל ביחד עמו בלחש.

נתיבות הכשרות

ביד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

ישתבח. *המנהג לנגן: א-ל מלך גדול עד סיום הקדיש.

ברכות קר"ש. ברכו. *אין מפסיקין בברכות קר"ש באמירת יוצרות. המאיר לארץ.
*המנהג לנגן: כולם אהובים.

עזרת אבותינו. באמרו: וים סוף להם בקעת - לעולם ועד, יכיון לתת הודאה עצומה להשי"ת.

שמו"ע. של שלש רגלים (טעה בתפילת שמו"ע, ראה לעיל מעריב ליל א' של פסח ושחרית יו"ט א' של פסח).

אחר שמו"ע כשאומרים פייט, מותר לחזור למקומו מיד כשמתחיל הש"צ חזרת הש"צ, וא"צ להמתין במקום שפסע עד קדושה (מ"ב קכ"ג סק"י).

חזרת הש"צ. אומרים כל הפיוטים. *בארץ ישראל אין מחליפים הפיוטים, ואומרים הפיוט: אותותיך ראינו.

חול, כשחל שביעי של פסח בער"ש, מחליפים הפיוטים בשל אחרון של פסח, ואומרים היום פיוט: אימת נוראותיך.

*כפיוט המיוסד על השירה, המנהג לנגן ניגון מיוחד אחר סיום כל שני קטעים.
קדושה. *המנהג לנגן: ממקומך.

חצי הלל. *המנהג לנגן: הללו את ה', הודו לה'. פתחו לי, אנא ה'.
אחרי הלל. קדיש תקבל. שיר של יום, ק"י.

הוצאת ס"ת. אתה הראת. פותחים הארון. ויהי בנסוע, י"ג מדות ג"פ לעורר רחמים על התבואה [שבפסח נידונים על התבואה], רבש"ע [שלשל רגלים] מלא משאלות לבי. בריך שמה.

מוציאים ב' ס"ת. ס"ת הא' המוכן לקריאת פרשת "ויהי בשלח", ס"ת הב' המוכן לקריאת מפטיר (פר' פינחס). אף אם עומדים באופן שיצטרך לעבור על המצוות, מ"מ משום טרחא דציבורא יוציא סה"ת המוכנים לכך.
*מעטרין סה"ת בכלי קודש לכבוד יו"ט.

הש"צ נוטל סה"ת הראשון בימינו *ואוחזו כשפני סה"ת כלפיו, ואומר: שמע ישראל. אחד. גדלו. לך ד'. על הכל. אב הרחמים.
מניח ס"ת הא' על הבימה לקריאת פרשת ויהי בשלח, וס"ת הב' מחזיק אחד בידו על הבימה.

אין ליתן לקטן להחזיק סה"ת (מ"ב סי' קמ"ז סקכ"ט).

קרה"ת. בס"ת הא' קורין ה' גברי בפרשת בשלח מ-ויהי בשלח - ד' רופאיך, שהוא ענינו של יום שבו עברו בני"י בים סוף.
מנהג רבוה"ק להתכבד בקרה"ת בעצמם.

קריאת השירה. המנהג לעמוד בשעת קריאת השירה, וקוראים השירה בנעימה מיוחדת.

מניחים ס"ת הב' על הבימה לימין ס"ת הא', ח"ק. מי שברך למי שיעלו להגבה וגלילה לס"ת הא'. הגבה וגלילה לס"ת הא'. הגולל מעטר ס"ת הא' בכלי הקודש שהיו עליו.

אין מסירין מעיל ס"ת הב' עד שיגלול ס"ת הא'. פותחים ס"ת הב'. קוראים לעלות למפטיר. מי שברך למי שעלה לחמישי.

**נתיבות
הכשרות**

ביד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

בס"ת הב' קורין למפטיר בפרשת פינחס: והקרבתם. מי שברך למי שעלה למפטיר. מי שברך למי שיעלו להגבה וגלילה לס"ת הב', הגבה וגלילה לס"ת הב'. הגולל מעטר ס"ת הב' בכלי הקודש שהיו עליו.

ברכת הפטרה. המפטיר מברך ברכת הפטרה.

אין מתחילים לברך ברכת הפטרה עד שיגמור לגלול סה"ת.

הפטרה. מפטירין: וידבר דוד (שמואל ב' כב).

ברכת הפטרה. בברכת על התורה מזכיר של יו"ט וחותרם מקדש ישראל והזמנים. טעה, ראה לעיל יו"ט א' דפסח.

הזכרת נשמות. מזכירים נשמות [בארץ ישראל] [בחו"ל מזכירין נשמות מחר יו"ט אחרון של פסח].

המתפלל ביחידות גם מזכיר נשמות ואומר א-ל מלא רחמים.

מנהגי הזכרת נשמות. נוהגים לעמוד בשעת הזכרת נשמות. גם האוחזים סה"ת עומדים ליד הבימה וסה"ת בידם.

הגבאי מכריז שיצאו כל הצריכים לצאת. מי שיש לו או"א יוצא מבהכנ"ס. *לאחר שיצאו מכריז הגבאי "זאגט יזכור".

יזכור. אומרים יזכור וכו' מזכירין שם הנפטר ושם אביו ואח"כ א-ל מלא רחמים וכו'. המזכיר כמה נשמות אומר יזכור וא-ל מלא רחמים לכל נשמה בפני עצמה.

צדקה לעילוי הנשמות שמזכיר. נוהגים לידור צדקה בעד הנשמות שמזכיר, שיזכור אותם אלקים לטובה וגם אותנו יזכור עמהם לטובה בזכויותיהם (קש"ע קל"ד סכ"א). ויזהר מאוד לשלם נדרו מיד אחרי החג, וטוב לומר בשעה שפוסק לצדקה: בעבור שאתן בלי נדר צדקה וכו'. [הרוצה ליתן ממעות מעשר, יכין באמרו בעבור שאתן: לתת ממעות מעשר]. ובזה שמזכיר נשמות אביו ואמו ומתפלל ונודר צדקה לטובת נשמתם מקיים בזה מצות כיבוד אב ואם, מכבדם במוותם.

הזכרת נשמות בשנה הראשונה. המנהג שבשנה ראשונה לאבילות אין מזכירים נשמות, מ"מ ידור צדקה לעילוי נשמתם כמו שכתוב בשו"ע (סי' תרכ"א ס"ו). ואם מזכיר נשמת אחד מהוריו שמתו מזמן, יכול להזכיר גם נשמה שתוך שנה ראשונה. אם עברו י"ב חודש אף שעדיין לא עברה שנה, מזכיר הנשמה.

מי שברך. הגבאי עושה מי שברך לגדול הצבור.

אב הרחמים. אומרים אף כשיש ברית בבהכנ"ס.

י-ה א-לי. *אין מנגנין [לפי שמזכירין נשמות]. [חו"ל, מנגנים י-ה א-לי, ומזכירין נשמות מחר אחרון של פסח]. אשרי.

הכנסת סה"ת. *הגבאי הקורא לעלות לתורה נוטל בימינו סה"ת הב' שקראו בו מפטיר מעוטר בכלי הקודש *כשפני סה"ת כלפיו ומסיים: ואנחנו - הללו. יהללו, לדוד מזמור. ומוליך סה"ת לארון הקודש ונותנו למוציא ס"ת הב' להכניסו ראשון לארון הקודש, ואחריו מוליך המגביה ס"ת הא' ומוסרו למוציא ס"ת הא' להכניסו שני לארון הקודש. ובנחה, חצי קדיש.

כוונה לפני תפלת מוסף. יכוין: הריני מזמן את פי להתפלל תפלת מוסף לשלש רגלים שתקנו אנשי כנסת הגדולה כנגד קרבן מוסף, ויה"ר שתעלה במקום מצות הקרבת קרבן מוסף פסח, לקיים מצות עשה מה"ת "להקריב קרבן מוסף כל שבעת

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוקקי הדת
פסח תשע"ו

ימי הפסח", כמו שנאמר: והקרבתם אשה לד' שבעת ימים (אמור), ונאמר: והקרבתם אשה עלה לד' פרים בני בקר שנים ואיל אחד ושבעה כבשים בני שנה תמימים יהיו לכם (פינחס), כמ"ש ונשלמה פרים שפתנו.

שמו"ע. לשלש רגלים.

פסוקי הקרבנות, מתחילים: והקרבתם. ומנחתם.

טעה בתפלת מוסף, ראה א' פסח.

חזרת הש"ץ. כתר. אדיר אדירנו. לדור ודור נגיד גדלך.

ותערב. הש"ץ חותם: שאותך לבדך בראה נעבוד. אין כהנים בבית הכנסת אין אומרים ותערב (מ"ב קכ"ח ס"ק קע"ג).

נשיאת כפים. ברכת כהנים גם בחו"ל. *הכהנים שנושאים כפיהם עולים לדוכן בשעה שהש"ץ אומר: והשב כהנים לעבודתם. ויורדין אחר קדיש תתקבל.

כוונת הכהן המברך והשומע ברכת כהנים, ראה לעיל א' דר"ה.

קדיש תתקבל. קוה, אין כאלקינו, קדיש דרבנן. ברכו. עלינו, ק"י. אנעים זמירות, ק"י. אדון עולם. שש זכירות.

קידוש היום. אלה מועדי. וידבר משה. סברי. בפה"ג.

סעודת יו"ט. מצות לחם משנה.

*ביו"ט אוכלים לפתן (צימעס) בסוף הסעודה גם בסעודת היום.

זמירות. *המנהג לנגן: "יום ליבשה". (יוצר לפני שמו"ע ליום ד' ש"פ).

ברכהמ"ז. יעלה ויבא.

הכנת השבת. מותר להדיח כלי האכילה לצורך השבת.

זיהר להקדים הכנת המאכלים והתבשילים לצורך שבת באופן שיהיו ראויים לאכילה בעוד היום גדול (תקכ"ז מ"ב סק"ג).

המנהג לבשל "קניידלך" לכבוד שבת.

יבדוק לפני הבישול לשבת אם העירוב תבשילין עדיין קיים.

סמוך מאוד לשבת אסור לבשל (מג"א).

הכנת הנרות לכבוד שבת.

אין גודלין פתילות ביו"ט. אסור להבהב הפתילות ביו"ט.

מותר לנקות הפמוטים משיירי הנר בסכין או במחט (קש"ע צ"ח סכ"ד), אבל לא ישפוך עליהם מים חמים להמיס שיירי הנר.

אסור להטיף מהנר ולהדביקו, וכן אסור לחמם ולהתך הנר להדביקו לפמוט, וכן אסור לגרד מהנר כדי שיוכל להעמידו בפמוט.

מותר לתמוך הנר בנייר אלומיניום שחתך מערב יו"ט או כדומה.

אסור לחתוך הנר לשנים (תק"ד מ"ב ס"ק מ"א).

אסור להצית גפרור על-ידי חיכוך בכל דבר שהוא, אלא מדליקה גפרור או קיסם או נר מאש בוערת (תק"ב מ"ב ס"ק ד').

קיסם או גפרור בוער, תניחו במתינות וזהירות על המגש, שיכבה מאליו.

ימשמש בכיסיו שלא ישכח בהם דברים המותרים לטלטל ביו"ט ומוקצים בשבת.

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוזיקי הדת פסח תשע"ו

שבת פרשת אחרי, "אסרו חג" באר"י, כ"ב בו.

(חו"ל יו"ט שני של גלויות אחרון של פסח, ראה להלן).

תפלת מנחה והדלקת הנרות. נשים המתפללות מנחה צריכות להתפלל מנחה קודם הדלקת הנרות לכבוד שבת.

המדליקה קודם תפלת מנחה, תתנה שאינה מקבלת שבת עד אחרי תפלת מנחה, שתוכל להתפלל שמו"ע של יו"ט. שכחה להתנות יש להקל, ויכולה להתפלל שמו"ע של שלש רגלים.

ברכת הנרות. לפני ההדלקה יש לבעל להזכירה נוסח הברכה. מדלקת כל הנרות ואחר כך ממברכת ברכה אחת: אקב"ו "להדליק נר של שבת".

תפלת מנחה. *אין אומרים 'וברוכים הם'. ואין אומרים 'הודו', ו'ידיד נפש'. הש"צ לובש טלית. קרבנות. אשרי ובלצ"ג, ח"ק.

שמו"ע. של יו"ט.

זהירות בלימוד הלכות ספה"ע ביום שביעי של פסח אחר פלג המנחה. כשלומד הלכות ספה"ע יזהר שלא יוציא מפיו לשון המחבר: ואז יאמר היום שבעה ימים שהם שבוע אחד בעומר.

קבלת שבת. הש"צ לובש טלית. *אין אומרים לכו נרננה. מתחיל: בואו ונצא. מזמור לדוד. אנא בכח.

*לכה דודי מנגנים רק חרוז: בואי בשלום, ברנה בשמחה ובצהלה. מזמור שיר. ד' מלך, ק"י. *כגונא.

תפלת מעריב. ופרוש. ושמרו. ח"ק.

שמו"ע. של שבת. ויכולו. ברכת מעין שבע, ק"ת. מזמור לדוד, ח"ק. ברכו. עלינו, ק"י. ספה"ע: היום שבעה ימים שהם שבוע אחד לעומר.

סעודת ליל שבת. שלום עליכם. כי מלאכיו. רבון כל העולמים. אשת חיל. אתקינו סעודתא. מזמור ד' רועי. הקידוש והזמירות כמו כל שבת.

בסעודות ליל שבת ויום שבת יצרף ללחם משנה המצה שעירב בה עירוב תבשילין, ובסעודה שלישית יבצענה, הואיל ואיתעבד בה חדא מצוה יתעבד בה מצוה אחרית. *מצות מכונה אין אוכלים גם בשבת אסרו חג.

אוכלים מצה שרויה.

*המנהג בליל שבת קודש לאכול קניידלעך מקמח מצה. אצל רבוה"ק המנהג ששמים בקערה קניידל גדול וששה קניידלעך קטנים, כנגד הבעש"ט הק' ותלמידיו הק' זי"ע. *אין מגעילין הכלים לשנה הבאה.

אצל רבוה"ק נהגו שהשו"בים מבעלזא הביאו באחרון של פסח "כרעמזליך" לסעודה, להראות בזה כי אוכלים משל אחרים לאחר עבור ז' ימי פסח שנהגים בהם שלא לאכול משל אחרים.

קטניות אין אוכלים גם בשבת אסרו חג.

תפלת שחרית. הוצאת ס"ת. *המנהג לעטר סה"ת בכלי קודש לכבוד שבת אסרו חג.

קרה"ת. קורין ז' גברי בפרשת אחרי.

הפטרה. מפטירין: הלא כבני כושיים (עמוס ט').

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוקקי הדת
פסח תשע"ו

אין אומרים **אב הרחמים**.

סעודת שבת. המנהג לאכול תבשיל העירוב תבשילין בסעודת היום. כ"ק מרן מהר"א זי"ע אמר שאכילתו מסוגל ליר"ש.

תפלת מנחה. קרה"ת. (באר"י) פרשת קדושים (חול, פרשת אחרי). אין אומרים **צדקתך**.

אבות. באר"י יש נוהגין להתחיל ללמוד אבות: פרק ראשון.

סעודה שלישית. כמו כל שבת.

בסעודה שלישית יבצע המצה שעירב בה עירוב תבשילין.

מנהגי נעילת החג. המנהג אצל רבוה"ק לנגן אחר ברהמ"ז: חסל סידור פסח. שלשה אנשים מנגנים בזה אחר זה כל אחד ג"פ בניגון מיוחד. ואח"כ אומרים בעמידה: לשנה הבאה בירושלים ג"פ כל הקהל, ורוקדים לכבוד נעילת החג.

חול, "שבת אחרון של פסח", כ"ב בו.

הדלקת הנרות. דיני הדלקת הנרות ראה לעיל בא"י.

ברכת הנרות. האשה מדליקה כל הנרות ואח"כ מברכת: אקב"ו להדליק נר של שבת ושל יום טוב ואינה מברכת ברכת שהחיינו [טענה בברכה, ראה ליל שבת א' פסח].

קבלת שבת. כמו בא"י, ראה לעיל.

תפלת מעריב. מתחילים ברכו בניעמת שלש רגלים. ופרוש. ושמרן. וידבר. ח"ק.

שמו"ע. של שלש רגלים ומזכיר שבת [טעה, ראה ליל שבת א' דפסח].

אחרי שמו"ע. ויכולו, ברכת מעין שבע, ק"ת. מזמור ד' רועי, ח"ק. ברכו. *עלינו. ק"י. **ספה"ע**: היום שבעה ימים שהם שבוע אחד לעומר.

סעודת שבת ויו"ט. שלום עליכם. כי מלאכיו. רבון כל העולמים. אשת חיל. אתקינו סעודתא. מזמור ד' רועי. כמו כל שבת.

קידוש. ויכולו. בופה"ג. ברכת אשר בחר בנו ומזכיר שבת, ואין מברכים שהחיינו. טעה בקידוש, ראה ליל שבת א' פסח. טעה בברכת שהחיינו, ראה לעיל ליל ז' של פסח.

בסעודת ליל שבת ויו"ט ובסעודת היום יצרף ללחם משנה המצה שעירב בה עירוב תבשילין, ובסעודה שלישית יבצענה, הואיל ואיתעבד בה חדא מצוה יתעבד בה מצוה אחרית.

באחרון של פסח המנהג לאכול מצה שרויה וקניידלעך, וכן אין מקפידים שלא לאכול משל חבירו.

זמירות. מנגנים זמירות של שבת. *מנוחה ושמחה.

ברהמ"ז. רצה. יעלה ויבא [טעה, ראה ליל שבת א' פסח].

הרחמן הוא ינחילנו ליום שכולו שבת וכו'.

*הרחמן וכו' ליום שכולו טוב ליום שכולו ארוך וכו'.

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

חול, שחרית שבת "אחרון של פסח".

תפלת שחרית. ברכת יוצר. הכל יודך.

שמו"ע. לשלש רגלים ומזכיר שבת. [טעה, ראה ליל שבת א' פסח].

חזרת הש"צ. אומרים כל הפיוטים. אומרים הפיוט לשביעי של פסח: אותותיך ראינו.

חצי הלל, ק"ת. שש"י, ק"י. **שיר השירים,** ק"י.

הוצאת ס"ת. אתה הראת. ויהי בנסוע. *י"ג מדות ג"פ אפילו בשבת. רבש"ע. בריך שמיא.

מוציאים ב' ס"ת. *מעטרין סה"ת בכלי קודש לכבוד שבת ויו"ט.

בס"ת הא', קורין ז' גברי בפרשת ראה: מ"עשר תעשר", ח"ק.

בס"ת הב', קורין למפטיר בפרשת פינחס: והקרבתם.

הפטרה. מפטירין: עוד היום - קדוש ישראל (ישעיה י').

ברכת הפטרה. על יום השבת הזה ועל יום חג המצות הזה, לקדושה ולמנוחה לששון ולשמחה לכבוד ולתפארת, וחותרם: מקדש השבת וישראל והזמנים [טעה, ראה שבת א' פסח].

יקום פורקן. מזכירים נשמות. אב הרחמים.

*אין מנגנין י-ה א-לי

אשרי. יהללו, מזמור לדוד, ובנחה, ח"ק.

תפלת מוסף. לשלש רגלים, ומזכיר שבת (טעה, ראה שבת א' פסח). ותערב. נשיאת כפים.

סעודת שבת ויו"ט. *המנהג לאכול תבשיל העירוב תבשילין בסעודת היום. כ"ק מרן מהר"א זי"ע אמר שאכילתו מסוגל ליר"ש.

*בשבת שחל בו יו"ט אוכלים ליפתן (צימעס) בסוף הסעודה גם בסעודת היום.

זמירות לשבת: *ברוך א-ל עליון. יום ליבשה.

תפלת מנחה. הש"צ לובש טלית. קרבנות. אשרי. ובלצ"ג. ח"ק. ואני תפלת. ויהי בנסוע. הוצאת ס"ת.

קרה"ת. קורין ג' גברי בפרשת אחרי.

שמו"ע. של יו"ט ומזכיר שבת. והנחילנו וכו'. **שבתות** ומועדי קדשך.

אין לומדים פרקי אבות.

סעודה שלישית. יבצע המצה שעירב בה עירוב תבשילין.

זמירות. *הלוייה אודה. הללויה אשרי. יצוה. אתקיננו סעודתא. בני היכלא. מזמור ד' רועי ג"פ. ברוך א-ל עליון. כי אשמרה. דרור יקרא. שיר למעלות.

אחר ברהמ"ז. המנהג לנגן חסל סידור פסח, ג"פ. ראה שבת אסרו חג באר"י.

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוקקי הדת
פסח תשע"ו

זהירות בלימוד הלכות ספה"ע בשבת כ"ב ניסן אחר פלג המנחה. כשלומד בשו"ע הלכות ספה"ע (סי' תפ"ט ס"א) יזהר שלא יוציא בפיו לשון המחבר: וביום ח' יאמר היום שמונה ימים שהם שבוע אחד ויום אחד בעומר.

תפלה ביציאת השבת והחג. טוב שיאמר: הריני מוסיף מחול על הקודש לקיים מצוות תוספת שבת [חו"ל, ויו"ט] ביציאתו, ומודה אני לפניך רבון העולמים שזיכיתני לשמור ולקיים מצוות חג המצות הזה, וכשם שזיכיתני לשמור ולקיים מצוות חג המצות הזה, יה"ר שכן תזכני לשמור ולקיים מצוות חג המצות בשנה הבאה עלינו ועכ"ל לטובה.

מוצאי שבת אחרי, כ"ג בו.

חו"ל, מוצ"ש ויו"ט "אחרון של פסח", כ"ג בו.
תפלת מעריב. ש"צ בסוף חודש ניסן. *אָבֵל רח"ל תוך יב"ח לא יהא ש"צ (עד מעריב ליל ג' אמור [בחול קדושים], ליל ב' אייר).
שמו"ע. מוריד הטל. אתה חוננתנו. ותן ברכה.
יזהר שלא יאמר יעו"י בשמו"ע כפי שרגיל בימי חוה"מ, טעה ואמר יעו"י אינו חוזר (מ"ב ק"ח ס"ק ל"ח).

אחרי שמו"ע. ח"ק. ויהי נועם, ואתה קדוש, ק"ת.
ספה"ע: היום שמונה ימים שהם שבוע אחד ויום אחד לעומר.
הבדלה. כמו כל מוצ"ש. הנה א-ל ישועתי. סברי מרנן. ברכת הגפן. ברכת בשמים. ברכת האש. ברכת הבדלה. ברכת על הגפן.
מנגנים: המבדיל. אליהו.

מקפלים הטלית מיד אחר הבדלה והזמירות. אומרים ויתן לך.
סעודת מלוא מלכה והזמירות, ככל מוצאי שבת (ראה פרשת לך לך).

שחרית, א' קדושים בא"י, כ"ג בו.

משכימים לתפלה, ומזרזרים עצמם להניח תפילין מאחר שלא הניחו כל ימות החג (לקוטי מהר"ח מוצאי פסח).
מתחילין לומר מזמור לתודה.
אין אומרים תחנון ותפל"ד. אבל למנצח יענך ובית יעקב אומרים.

חו"ל, א' אחרי, "אסרו חג", כ"ג בו.

מנהגי אסרו חג

משכימים לתפלה. אין אומרים תחנון ולא תפלה לדוד. למנצח יענך אומרים (ויש שאין אומרים). בית יעקב תלוי באמירת למנצח.
מרבין בו קצת באכילה ושתיה. אין מתעניין בו אפילו חתן ביום חופתו.
מעוֹת יזכור. יורז עצמו לשלם המעות שנדר לצדקה לעילוי הנשמות שהזכיר בשעת הזכרת נשמות.
זהירות אחר הפסח. יזהר לקנות רק מיהודי שיש לו תעודת אישור שמכר חמצו כדת וכדין. ויש מדקדקים שלא לקנות חמץ גמור שנמכר לנכרי.
מנהג רבוה"ק שלא לאכול פת משלוש אפיות הראשונות שלאחר הפסח.

**נתיבות
הכשרות**

בד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

דינים הנוהגים בימי הספירה

נישואין. *אין עושים נישואין כל ימי הספירה עד אחר שבועות.

סעודת אירוסין. מותר בלא ריקודים ומחולות.

חומש סעודה. *אין עושים מסיבת חומש סעודה בשבתות שבימי הספירה.

תספורת. אסור להסתפר בימי ספירת העומר ל"ג יום. אימתי הם הל"ג יום, יש בזה חילוקי דיעות ותלוי במנהג. ודעת האריז"ל שאין להסתפר כל ימי הספירה אפי' בעל ברית לפני המילה. *המנהג כהאריז"ל שאין מסתפרים כלל אפילו בל"ג בעומר [מלבד לתגלחת של מצוה לתינוקות לחנכם במצות פיאות הראש. *השנה שחל ל"ג בעומר ביום ה' מנהגנו שאף תגלחת של מצוה אין מגלחין] עד ערב שבועות ממש.

בגד חדש. המנהג שאין לובשים בגד חדש בימי הספירה אפילו בשבת.

ברכת שהחיינו. אין מברכים שהחיינו בימי הספירה, מלבד על פרי חדש בשבתות שבימי הספירה מברכים.

שמיעת ניגונים. נוהגים להמנע מלשמוע שירים וניגונים אפילו בלי כלי זמר כל ימי הספירה אפילו בר"ח מלבד בל"ג בעומר.

ליל ב' קדושים, חו"ל ליל ב' אחרי, כ"ד בו.

ספה"ע: היום תשעה ימים שהם שבוע אחד ושני ימים לעומר.

ליל ג' קדושים, חו"ל ליל ג' אחרי, כ"ה בו.

ספה"ע: היום עשרה ימים שהם שבוע אחד ושלושה ימים לעומר.

ליל ד' קדושים, חו"ל ליל ד' אחרי, כ"ז בו.

ספה"ע: היום אחד עשר יום שהם שבוע אחד וארבעה ימים לעומר. כ"ו בו, הוא מהימים שמתענים בהם.

ליל ה' קדושים, חו"ל ליל ה' אחרי, כ"ז בו.

ספה"ע: היום שנים עשר יום שהם שבוע אחד וחמשה ימים לעומר. מנחה יום ה', לכו"ע אין אומרים יום כיפור קטן.

ליל ו' ער"ש קדושים, חו"ל ליל ו' ער"ש אחרי, כ"ח בו.

ספה"ע: היום שלושה עשר יום שהם שבוע אחד וששה ימים לעומר.

שחרית יום ו' ער"ש קדושים, חו"ל יום ו' ער"ש אחרי, כ"ח בו.

המעביר הסדרא שמו"ת, *אומר הפטרת מחר חודש.

הכנות לשבת אחר הפסח. המנהג לאפות לשבת זו חלות עגולות ועושים אותם ירוק (געהל) ומנקבים אותם במפתח, וקורים לשבת זו "שבת געלע מצות".

*המנהג לבשל קניידלך (כופתאות) מקמח מצה לכבוד שבת, לשבתות שבין מוצאי פסח לפסח שני.

זהירות בלימוד הל' ספה"ע ביום ו' ער"ש כ"ח ניסן אחר פלג המנחה. כשלומד

**נתיבות
הכשרות**
בד"ץ מחוקקי הדת
פסח תשע"ו

בשו"ע הלכות ספה"ע (תפ"ט ס"א) יזהר שלא יוציא בפיו לשון המחבר: כשיגיע לארבעה עשר יום יאמר: היום ארבעה עשר יום שהם שני שבועות בעומר.

שבת קדושים, חו"ל שבת אחרי, שבת מברכים חודש אייר (*שבת "געלע מצות"), כ"ט בו.

תפלת מעריב. ספה"ע: היום ארבעה עשר יום שהם שני שבועות לעומר. מנהגי שבתות שבין פסח לשבועות. *המנהג לאכול מצה משירי מצות של פסח בכל סעודות מצוה שבין פסח לשבועות.

סעודת ליל שבת. *המנהג לאכול קניידלעך בסעודות ליל שבת עד פסח שני. תפלת שחרית. הוצאת ס"ת. *המנהג לעטר סה"ת בכלי קודש לכבוד שבת מברכים החודש.

קרה"ת. בא"י קורין פרשת קדושים.

חו"ל, קורין פרשת אחרי.

*המנהג שאין קוראים לעלות לתורה לבן חו"ל השווה בא"י ולבן אר"י השווה בחו"ל. הפטרה. מפטידין: ויאמר לו יהונתן מחר חודש - עד עולם (שמואל-א', כ').

ברכת החודש. מנהגי ברכת החודש, ראה שבת מברכים חודש מרחשון.

המולד לחודש אייר: ליל שבת שעה 10.59 עם 17 חלקים.

מברכים החודש. הש"צ נוטל סה"ת מעוטר בכלי קודש בימינו *כשפני סה"ת כלפיו ומתחיל: מי שעשה נסים, ומברך: ראש חודש אייר ביום הראשון וביום השני.

אב הרחמים בשבתות ימי הספירה. אומרים אב הרחמים (אף בשבת מברכים החודש ואף כשיש ברית וחתן בבהכנ"ס) בכל השבתות בימי הספירה *עד שבת מברכים ר"ח סיון. מלבד שבת שחל בו ר"ח שאין אומרים.

סעודת שבת. מנהג רבוה"ק להוסיף פשטידא (קוגל) לכבוד שבת מברכים.

תפלת מנחה. אין אומרים צדקתך (ערב ר"ח).

פרקי אבות. משבת זו מתחילים ללמוד כל שבת פרק אחד ממשניות מס' אבות. השבת לומדים: פרק ראשון [באר"י יש נוהגים להתחיל בשבת אס"ח פסח ולומדים פרק ב'].

יעו"י בסעודה שלישית. *חל ר"ח מוצ"ש, המנהג לאכול כזית פת תוך כדי אכילת פרס כשהוא ודאי לילה, ובברהמ"ז אומרים רצה, יעלה ויבא [אמנם אם שכח לומר יעו"י ונזכר כשהזכיר השם בחתימת הברכה, גומר הברכה ואינו מסיים למדני חקיק ואינו אומר הברכה שנתן ראשי חדשים].

התחיל לומר יעו"י לפני שאמר רצה, נזכר לפני שאמר: ביום ראש החודש, יפסיק ויתחיל רצה ואח"כ יעו"י. נזכר אחר שאמר ביום ראש החודש, לא יאמר שוב רצה.

מוצ"ש קדושים, חו"ל מוצ"ש אחרי, א' דר"ח אייר, ל' ניסן.

תפלת מעריב. ראה עמוד הבא.

נתיבות
הכשרותבד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

רשימת תרופות

לחג הפסח

פסח תשע"ו

כשר לפסח

רשימת תרופות

יש לזכור, במידה והחולה מקבל תרופה שאינה כתובה בחוברת, והרופא קבע שתרופה זו הכרחית, ובפרט אותם חולים שמקבלים את התרופה באופן קבוע, יש לקחתה מחשש פיקוח נפש.

הגאון רבי שמאי קהת הכהן גרוס שליט"א
חבר ביה"ד המיוחד לעניני כשרות

נתיבות
הכשרות
בד"ץ מחוקקי הדת
פסח תשע"ו

הלכות קצרות בענין תרופות לפסח

- חולה שיש בו סכנה ח"ו שצריך לקחת תרופות שיש בהן חשש חמץ ואפילו הוא חמץ גמור, ואין לתרופה תחליף שאינו של חמץ, מחוייב החולה לקחת התרופה ואינו רשאי להחמיר. וכתב המג"א (סימן שכ"ח סק"ו), דאם לא רצה החולה לקבל התרופה כופין אותו, ועיין בר"ן (מסכת יומא דף ג' ע"ב), דחולה שיש בו סכנה שמחמיר על עצמו לא הוי מדת חסידות אלא הוי שופך דמים ח"ו.

- ואפילו החולה הוא ספק סכנה, כשאינו חשש רחוק, מותר לו לקחת התרופה שיש בה חמץ, אם אין לו תחליף שאינה של חמץ, ואם הסכנה היא חשש רחוק, יתייעץ עם הרופא ורב פוסק מורה הוראה.

- חולה שאין בו סכנה אסור לו לקחת רפואה שיש בו חמץ, אלא אם התרופה נפסלה מאכילת כלב, כגון כדורים, שאין להם ציפוי מתוק או קפסולות, ואע"ג דכתבו האחרונים דאסור לאכול לכתחילה בפסח אפילו חמץ שנפסל מאכילת כלב משם דאחשביה באכילתו, מ"מ בתרופה שיש בו תערובת חמץ מותר, דלא שייך אחשביה, דדעתו על הסמים ולא על החמץ המעורב בהם, כן איתא בחזו"א (או"ח סימן קט"ז סק"ח).

- לחולה שיש בו סכנה דמתירין לקחת התרופות שיש בהן חמץ, מ"מ איסור בל יראה נוהג אף לחולה שיש בו סכנה, דלצורך רפואתו אין שום צורך שיהא החמץ שלו, ועל כן אם קנה התרופות לפני פסח ימכרונו לגוי לפני פסח ולא יכוין לזכות בו, ואם צריך התרופה בפסח אל ישלם המעות בפסח, ולא יכוין לזכות בו, ואחר הפסח יכול לשלם עבורו (עיין מג"א סימן ת"נ סק"ט). וכן כשלוקח בפסח תרופה שיש בו חמץ מהמחשן של החמץ המכור לגוי, יכוין לא לזכות בו. וכשיודע מראש

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוזקי הדת
פסח תשע"ו

שיצטרך להשתמש בפסח בתרופה שיש בו חמץ מ"מ ימכור התרופה לגוי לפני פסח. וכששתמש בפסח יכוין לא לזכות בו.

- אפילו לחולה שיש בו סכנה שהותר לו לקחת תרופות של חמץ היינו רק התרופות שמונעות מן הסכנה ומרפהו, אבל שאר תרופות של חמץ שאם מונע את עצמו מליטלם אין בו סכנה, אסור לקחתם.

- מי שצריך לקחת תרופות של חשש חמץ בפסח, צריך ליחד לו כלים מיוחדים, שאחרים לא ישתמשו בהם, ויניח את התרופות במקום מונצע. וכשאינו צריך התרופות יוציאם מביתו.

- כשלוקח כדורים שיש בהם חשש חמץ, יבלע הכדורים באמצעות מים ולא ע"י משקה מתוק.

- כל אלה הצריכים לקחת תרופות בפסח, יבררו בהקדם האפשרי לפני פסח אצל הרופא אם יש תחליף לתרופה שיש בו חשש חמץ, ויתיעץ עם רב מורה הוראה.

- חומרים ותרופות לשימוש חיצוני, כמו משחות, קרמים שונים, תמיסות למריחה, טיפות אף, משחות אף, טיפות עיניים, פתילות, הזרקות או זלפות שהשימוש בהם הוא לא דרך הפה אין חשש ליטלם לצורך רפואה (ועל כן אינם נכללים ברשימות), אבל על המשחות שהם למריחה בתוך חלל הפה חייבים להקפיד (ולכן נכללו ברשימה).

- מי שיש לו כאב שיניים מותר לילך לרופא לטפל בשיניים בחוה"מ פסח, ומי שאין לו כאב רק רוצה לתקן השיניים אסור בכל חול המועד אפילו אינו פסח משום איסור מלאכה (עיין אגרות משה או"ח ח"ז סימן ע"ו).

רשימת תרופות כשרות לפסח תשע"ו

- EUCARBON TABS
- AVODART SOFT CAPS
- EVIANA TABS
- EVITOL (כל המינונים) CAPS & TABS
- ABITREN 100 S.R TABS
- ABILIFY (כל המינונים) TABS
- AVILAC SYRUP
- EBIXA (כל המינונים) TABS
- ABROL TABS
- AGIOLAX GRANULES
- AGIOCUR GRANULES
- AGGRENOX CAPS
- ADVAGRAF (כל המינונים) P.R CAPS
- ADOLAN LIQ
- EDURANT TABS
- ADIZEM CD (כל המינונים) C.R CAPS
- ADEMPAS (כל המינונים) F.C TABS
- ADEX CAPLETS
- ADEX FORTE CAPLETS
- EDRONAX TABS
- AHISTON TABS
- AUBAGIO TABS
- AUGMENTIN (כל המינונים) TABS
- AUGMENTIN BID 875MG TABS
- ODOMZO CAPS
- EVISTA TABS
- EVIPLERA F.C TABS
- OTEZLA (כל המינונים) TABS
- UTROGESTAN (כל המינונים) SOFT GELATIN CAPS
- אֶאֱוֹקָרְבֹן טַבְּלִיּוֹת
- אֶבֹדָרְט קְמוֹסִיּוֹת רְכוֹת
- אֶבִיאַנָה טַבְּלִיּוֹת
- אֶבִיטוֹל (כל המינונים) קְמוֹסִיּוֹת & טַבְּלִיּוֹת
- אֶבִיטֵרֶן 100 ס.ר. טַבְּלִיּוֹת
- אֶבִילִיפִי (כל המינונים) טַבְּלִיּוֹת
- אֶבִילַק סִירֻפ
- אֶבִיֶקְסָה (כל המינונים) טַבְּלִיּוֹת
- אֶבְרוֹל טַבְּלִיּוֹת
- אֶגִּיֹלַקְס גְּרַנּוּלֹת
- אֶגִּיֹקוּר גְּרַנּוּלֹת
- אֶגֶרֶנוֹקְס קְמוֹסִיּוֹת
- אֶדְוַגְרַף קְמוֹסִיּוֹת בְּשִׁחְרוּר מְמֻשָּׁךְ
- אֶדוֹלָן נוֹלִי
- אֶדוּרַנְט טַבְּלִיּוֹת
- אֶדִיזֵם CD (כל המינונים) קְמוֹסִיּוֹת
- אֶדֶמְפַּאס (כל המינונים) טַבְּלִיּוֹת מְצוּפּוֹת
- אֶדֶקְס קַפְּלִיּוֹת
- אֶדֶקְס פּוֹרְטָה קַפְּלִיּוֹת
- אֶדְרוֹנַקְס טַבְּלִיּוֹת
- אֶהִיסְטוֹן טַבְּלִיּוֹת
- אֶוֶבַגִּיּוֹ טַבְּלִיּוֹת
- אֶוּגְמֶנְטִין (כל המינונים) טַבְּלִיּוֹת
- אֶוּגְמֶנְטִין 875 טַבְּלִיּוֹת
- אֶוֹדוֹמְזוֹ קְמוֹסִיּוֹת
- אֶוִיסְטָה טַבְּלִיּוֹת
- אֶוִיפְלֶרָה טַבְּלִיּוֹת מְצוּפּוֹת
- אֶוִטֶזְלָה (כל המינונים) טַבְּלִיּוֹת
- אֶוִטְרוֹגֶסְטָן (כל המינונים) קְמוֹסִיּוֹת

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

א

- OLYSIO CAPS
- OLANZAPINE ODT TEVA (כל המינים) ORDISPERSIBLE TABS
- OLANZAPINE TEVA (כל המינים) TABS
- ULSANIC TABS
- OMNIC S.R CAPS
- OMNIC OCAS P.R FILM-COATED TABS
- OMEPRADEX - Z CAPLETS
- OMEPRADEX (כל המינים) CAPLETS
- OMACOR CAPS
- ONGLYZA (כל המינים) TABS
- ONDANSETRON INOVAMED 4MG,8MG F.C TABS
- OSMO ADALAT (כל המינים) S.R. TABS
- OSPOLOT TABS
- OFEV SOFT CAPS
- OPTALGIN TABS & DROPS & CAPLETS
- OFLODEX CAPLETS
- OFLOXACIN TEVA TABS
- OPSUMIT F.C TABS
- OCSAAR (כל המינים) TABS
- OCSAAR PLUS F.C TABS
- OXOPURIN CAPLETS
- OXYCONTIN (כל המינים) C.R. TABS
- OXACATIN SYRUP
- ORAP FORTE TABS
- ORALTEN TROCHE LOZENGES
- URAMOX TABS
- URSOLIT (כל המינים) TABS
- URSOFALK CAPS
- אוליסיון כמוסות
- אולנזפין ODT טבע (כל המינים) טבליות מסיסות בפה
- אולנזפין טבע (כל המינים) טבליות
- אולסניק טבליות
- אומניק כמוסות
- אומניק אוקאס כמוסות
- אומפרדקס - Z קפליות
- אומפרדקס (כל המינים) קפליות
- אומקור כמוסות
- אונגליזה (כל המינים) טבליות
- אונדנסטרון אינובמד טבליות מצופות
- אוסמו אדלט S.R. (כל המינים) טבליות
- אוספולוט טבליות
- אוֹפֵב כמוסות
- אוֹפֵטלגין טבליות & טיפות & קפליות
- אוֹפֵלדֶקס קפליות
- אוֹפֵלֶקסצין טבע טבליות
- אוֹפֶסומיט טבליות מצופות
- אוֹקסאר (כל המינים) טבליות
- אוֹקסאר פֶּלֶס טבליות מצופות
- אוֹקסופורין קפליות
- אוֹקסיקונטין (כל המינים) טבליות
- אוֹקֶקטין סירופ
- אוראפ פורטה טבליות
- אורלטן טרוכ לזנגיות
- אורמוקס טבליות
- אורסוליט (כל המינים) טבליות
- אורסופאלק כמוסות

נתיבות הכשרות

ביד"ץ מוזיקי הדת
פסח תשע"ו

א

לידיעת הציבור, תרופה שאינה נכללת בחוברת יש לברר אצל הרופא המטפל אם קיים תחליף לתרופה מתוך רשימת התרופות שבחוברת, ואם לאו יש לפנות לרב מוסמך. בהוראת כבוד הרבנים הראשיים לישראל, תרופה שאינה כלולה בחוברת ולפי הוראת הרופא, החולה חייב לקבלה, יש חובה ליטלה.

- AMBIEN CR TABS (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- AMOXICLAV-TEVA 875 TABS אָמוֹקְסִיקְלָב-טֵבֶע 875 טַבְּלִיּוֹת
- EMETICS CAPS אָמֵטִיקְס קְמוֹסוֹת
- EMTRIVIR F.C TABS* אָמֵטְרִיבִיר טֵבֶע טַבְּלִיּוֹת מְצוּפוֹת*
- AMIODACORE TABS אָמִיֹדָקוֹר טַבְּלִיּוֹת
- EMILY TABS אָמִילִי טַבְּלִיּוֹת
- AMLOW TABS (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- AMLODIPINE TEVA TABS (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- AMLODIPINE PHARMASWISS TABS (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- AMARYL TABS (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- AMRIXAL 30 CAPS אָמְרִיקְסָל 30 קְמוֹסוֹת
- ANAFRANIL TABS אָנָאֶפְרָנִיל טַבְּלִיּוֹת
- ANAFRANIL SR TABS אָנָאֶפְרָנִיל ס.ר טַבְּלִיּוֹת
- ANGELIQ F.C TABS אָנְגֵּלִיק קְמוֹסוֹת מְצוּפוֹת
- ANAGRID 0.5 CAPS אָנָגְרִיד 0.5 קְמוֹסוֹת
- ANDROCUR TABS (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- ANDROXON TESTOCAPS אָנְדְרוֹקְסוֹן קְמוֹסוֹת
- ENTUMIN TABS אָנְטוּמִין טַבְּלִיּוֹת
- ENTECAVIR TEVA F.C TABS* אָנְטֵקָאבִיר טֵבֶע טַבְּלִיּוֹת מְצוּפוֹת*
- ENTRESTO F.C TABS (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- ENALADDEX TABS (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- ENALAPRIL TABS (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- ANASTROZOLE INOVAMED F.C TABS אָנְסְטְרוֹזוֹל אִינוֹבֵּמֵד טַבְּלִיּוֹת מְצוּפוֹת
- ANASTROZOLE TEVA TABS אָנְסְטְרוֹזוֹל טֵבֶע טַבְּלִיּוֹת
- ANASTROL TABS אָנְסְטְרוֹל טַבְּלִיּוֹת
- ENCYPALMED DRAGEES אָנְצִיפֵלְמֵד דְּרֵגָה
- ASACOL TABS (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- ESBRIET HARD CAPS אָסְבְּרִיֵּט קְמוֹסוֹת קְשׁוֹת
- ESTO F.C. TABS (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת מְצוּפוֹת

*מותר בטיפול כרוני בהוראת רופא

נתיבות
הכשרותבר"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

א

- אֶסְטֵל 35 ESTELLE-35 TABS
- אֶסְטְרוֹפֵם (כל המיננים) טַבְּלִיּוֹת ESTROFEM TABS
- אֶסְטְרַצִּיט קְמוֹסוֹת ESTRACYT CAPS
- אֶסִּיבַל (כל המיננים) טַבְּלִיּוֹת ASSIVAL TABS
- אֶסֶנְטָה (כל המיננים) טַבְּלִיּוֹת מְצוּפּוֹת ASENTA F.C TABS
- אֶסְפִּירִין 500 טַבְּלִיּוֹת ASPIRIN 500 TABS
- אֶסְפִּירִין קַרְדִּיּוֹ טַבְּלִיּוֹת ASPIRIN CARDIO TABS
- אֶסְצִיטַלּוֹפְרָם טַבְּע (כל המיננים) טַבְּלִיּוֹת ESCITALOPRAM TEVA TABS
- אֶסְרִיל (כל המיננים) טַבְּלִיּוֹת ACERIL TABS
- אֶפְטָגוֹן זֶן גֶּל & תַּרְסִיס APHTAGONE ZN GEL & SPRAY
- אֶפְטָה-קִיר פֶּלּוֹס גֶּל & תַּרְסִיס APHTA-CARE PLUS GEL & SPRAY
- אֶפִּיבִיר (כל המיננים) טַבְּלִיּוֹת EPIVIR F.C TABS
- אֶפִּינִיטוֹר (כל המיננים) טַבְּלִיּוֹת AFINITOR TABS
- אֶפֶנּוּטִין קְמוֹסוֹת EPANUTIN CAPS
- אֶפֶקְסוֹר XR (כל המיננים) קְמוֹסוֹת EFEXOR XR E.R CAPS
- אֶצְטוֹזַל טַבְּלִיּוֹת ACETOSAL TABS
- אֶצִּיקְלוֹ-וי (כל המיננים) טַבְּלִיּוֹת ACYCLO-V TABS
- אַקְטוֹנֵל חֶד-חֹדֶשִׁי טַבְּלִיּוֹת ACTONEL ONCE A MONTH F.C TABS
- אַקְטוֹס (כל המיננים) טַבְּלִיּוֹת ACTOS TABS
- אַקְטִיבֵל F.C TABS ACTIVELLE F.C TABS
- אַקְטִיק (כל המיננים) טַבְּלִיּוֹת דְּחוּסוֹת ACTIQ ORAL TRANSMUCPSAL LOZENG
- אַקְמוֹל קַפְּלִיּוֹת & טַבְּלִיּוֹת ACAMOL CAPLETS & TABS
- אַקְמוֹל טו-גו קַפְּלִיּוֹת ACAMOL TO-GO CAPLETS
- אַקְמוֹל פּוֹקוֹס קַפְּלִיּוֹת ACAMOL FOCUS CAPLETS
- אַקְמוֹל צִינּוֹן וּשְׁפִיעֶת יוֹם & לַיְלָה קַפְּלִיּוֹת ACAMOL TSINUN & SHAPA'AT DAY & NIGHT CAPLETS
- אַקְמוֹל צִינּוֹן קְלָאָסִיק יוֹם & לַיְלָה קַפְּלִיּוֹת ACAMOL TSINUN CLASSIC DAY & NIGHT CAPLETS
- אַקְמוֹל לִילְדִים גְּדוֹלִים בְּטַעַם טוּטִי-פְּרֻטִי סִירֻפּ ACAMOLI FOR BIG KIDS TUTTI FRUTTI FLAVOUR SYRUP
- אַקְמוֹל לִילְדִים גְּדוֹלִים בְּטַעַם פְּרֻטִי סִירֻפּ ACAMOLI FRUIT FLAVOUR SYRUP
- אַקְסֶג'ייד (כל המיננים) טַבְּלִיּוֹת EXJADE DISPERSIBLE TABS

נתיבות הכשרות

ביד"ץ מחוקקי הדת
פסח תשע"ו

א-ב

לידיעת הציבור, תרופה שאינה נכללת בחוברת יש לברר אצל הרופא המטפל אם קיים תחליף לתרופה מתוך רשימת התרופות שבחוברת, ואם לאו יש לפנות לרב מוסמך. בהוראת כבוד הרבנים הראשיים לישראל, תרופה שאינה כלולה בחוברת ולפי הוראת הרופא, החולה חייב לקבלה, יש חובה ליטלה.

- EXCEDRIN CAPLETS
- EXVIERA F.C TABS
- XTANDI SOFT CAPS
- EXIDOL CAPLETS
- EXELON (כל המיננים) CAPS
- EXFORGE F.C TABS (כל המיננים)
- ACROSE TABS (כל המיננים)
- ERDOTIN CAPS
- ARTOFEN TABS (כל המיננים)
- ARTHROTEC TABS (כל המיננים)
- ERIVEDGE CAPS
- AERIUS TABS
- ARIMIDEX TABS
- ARICEPT TABS (כל המיננים)
- ARIPLY TABS (כל המיננים)
- ERYTHRO-TEVA TABS (כל המיננים)
- ARESTIN UBGINGIVA L PWD
- ARCOXIA TABS (כל המיננים)
- ETOPAN TABS (כל המיננים)
- ETOPAN XL E.R TABS (כל המיננים)
- BUDESON E.C. CAPS
- BONDORMIN TABS
- BONSERIN TABS
- BONEFOS TABS
- BOSULIF F.C TABS (כל המיננים)
- BUCCOLAM SOLUTION
- BEZAFIBRATE S.R. TABS
- BATAHISTINE TEVA TABS
- BETISTINE TABS
- אֶקְסֶדְרִין קַפְּלִיּוֹת
- אֶקְסוֹוִיֶרָה טַבְּלִיּוֹת מְצוּפּוֹת
- אֶקְסֶטְנְדִי כְּמוֹסוֹת רִכּוֹת
- אֶקְסִידוֹל קַפְּלִיּוֹת
- אֶקְסֶלוֹן (כָּל הַמִּינִינִים) כְּמוֹסוֹת
- אֶקְסֶפּוֹרְגֵי טַבְּלִיּוֹת מְצוּפּוֹת
- אֶקְרוֹז (כָּל הַמִּינִינִים) טַבְּלִיּוֹת
- אֶרְדוֹטִין כְּמוֹסוֹת
- אֶרְטוֹפֵן (כָּל הַמִּינִינִים) טַבְּלִיּוֹת
- אֶרְטוֹטֶק (כָּל הַמִּינִינִים) טַבְּלִיּוֹת
- אֶרִיבֶדְגֵי כְּמוֹסוֹת
- אֶרִיוֹן OI טַבְּלִיּוֹת
- אֶרִימִידֶקס טַבְּלִיּוֹת
- אֶרִיסֶפֶט (כָּל הַמִּינִינִים) טַבְּלִיּוֹת
- אֶרִיפְּלִי (כָּל הַמִּינִינִים) טַבְּלִיּוֹת
- אֶרִיתֶרו־טֵבֶע (כָּל הַמִּינִינִים) טַבְּלִיּוֹת
- אֶרֶסְטִין אֶבְקָה
- אֶרְקוֹקְסִיָּה (כָּל הַמִּינִינִים) טַבְּלִיּוֹת
- אֶתוֹפֵן (כָּל הַמִּינִינִים) טַבְּלִיּוֹת
- אֶתוֹפֵן X טַבְּלִיּוֹת
- בּוּדֶסוֹן כְּמוֹסוֹת
- בּוּנְדוֹרְמִין טַבְּלִיּוֹת
- בּוּנְסֶרִין טַבְּלִיּוֹת
- בּוּנְפּוֹס טַבְּלִיּוֹת
- בּוֹסוּלִיף (כָּל הַמִּינִינִים) טַבְּלִיּוֹת מְצוּפּוֹת
- בּוּקוֹלָאם תְּמִיסָה
- בֶּזַפִּיבְרַט S.R. (שִׁיחֲרָר מִשְׁפָּה) טַבְּלִיּוֹת
- בֶּטָאֶרִיסְטִין טֵבֶע טַבְּלִיּוֹת
- בֶּטִיסְטִין טַבְּלִיּוֹת

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

ב-ג

- BETMIGA (כל המינים) P.R TABS
- BETNESOL TABS
- BETAREN 100 S.R. TABS
- BABY GUM ORAL GEL
- BABYZIM DROPS
- BIODROXIL CAPS
- BITNIX TABS
- BISOPROLOL FUMARATE INOVAMED
F.C. TABS (כל המינים)
- B-SIX 300 TABS
- BICALUTAMIDE INOVAMED (כל המינים) TABS
- BICALUTAMIDE TEVA (כל המינים) TABS
- BELARA TABS
- BENAZEPRIL TEVA (כל המינים) TABS
- BEKUNIS DRAGEE
- BACLOSAL (כל המינים) TABS
- BROTILOLAM TEVA TABS
- BRONCHOLATE PLUS NEW FORMULA TABS
- BRINTELLIX (כל המינים) F.C. TABS*
- BARACLUDE (כל המינים) F.C. TABS
- BREXIN SCORED TABS
- GABAPENTIN INOVAMED (כל המינים) CAPS
- GABAPENTIN TEVA (כל המינים) CAPS
- GEODON (כל המינים) CAPS
- GALVUS TABS
- GASTRO (כל המינים) F.C. TABS
- JARDIANCE (כל המינים) F.C. TABS
- GAZIM X TABS
- GIOTRIF (כל המינים) F.C. TABS
- בטמיגה טבילות בשחרר ממשך
- בטנזול טבילות
- בטארן ס.ר. (שחרור מושהה) טבילות
- ביבי גאם ג'ל
- ביביזים טיפות
- ביודרוקסיל קמוסות
- ביטניקס טבילות
- ביוסופרולול פומראט אינובמד
(כל המינים) טבילות מצופות
- בי-סיקס 300 טבילות
- ביקאלטמיד אינובמד (כל המינים) טבילות
- ביקאלטמיד טבע (כל המינים) טבילות
- בלארה טבילות
- בנאזפריל טבע (כל המינים) טבילות
- בקוניס מחפיות
- בקלוסל (כל המינים) טבילות
- ברטיזולאם טבע טבילות
- ברונכולט פלוס טבילות
- ברינטליקס (כל המינים) טבילות מצופות*
- ברקלוד (כל המינים) טבילות
- ברקסין טבילות
- גאבאפנטין אינובמד (כל המינים) קמוסות
- גאבאפנטין טבע (כל המינים) קמוסות
- גאודון (כל המינים) קמוסות
- גאלבוס טבילות
- גאסטרו (כל המינים) טבילות מצופות
- ג'ארדיאנס (כל המינים) טבילות מצופות
- גזים x טבילות
- ג'יוטרף (כל המינים) טבילות מצופות

*מותר בטיפול כרני בהוראת רופא

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

ג-ד

לידיעת הציבור, תרופה שאינה נכללת בחוברת יש לברר אצל הרופא המטפל אם קיים תחליף לתרופה מתוך רשימת התרופות שבחוברת, ואם לאו יש לפנות לרב מוסמך. בהוראת כבוד הרבנים הראשיים לישראל, תרופה שאינה כלולה בחוברת ולפי הוראת הרופא, החולה חייב לקבלה, יש חובה ליטלה.

- GILEX (כל המיננים) CAPS • גִילֶקס (כל המיננים) קְמוסוֹת
- GYNERA TABS • גִינֶרָה טַבְּלוֹת
- GLUBEN TABS • גְּלוּבֵן טַבְּלוֹת
- GLUCO-RITE TABS • גְּלוֹקוּ - רִיט קַפְּלוֹת
- GLUCOMIN CAPLETS • גְּלוֹקוּמִין קַפְּלוֹת
- GLUCOPHAGE CAPLETS • גְּלוֹקוּפָּג' קַפְּלוֹת
- GLIVEC F.C TABS & CAPS • גְּלִיבֶק טַבְּלוֹת & קְמוסוֹת
- GLIMEPIRIDE TEVA (כל המיננים) TABS • גְּלִימְפִירִיד טַבְּע (כל המיננים) טַבְּלוֹת
- JANUET (כל המיננים) TABS • גְּנֹאֵט (כל המיננים) טַבְּלוֹת
- JANUET XR (כל המיננים) E.R TABS • גְּנֹאֵט XR (כל המיננים) טַבְּלוֹת בְּשִׁחְרוּר מִשִּׁהָה
- JANUVIA (כל המיננים) TABS • גְּנוּבִיָּה (כל המיננים) טַבְּלוֹת
- JAKAVI (כל המיננים) TABS • גְּקָבִי (כל המיננים) טַבְּלוֹת
- JUXTAPID CAPS • גְּקִסְטִיד קְמוסוֹת
- GRAMSE PIRIN 325 MG E.C TABS • גְּרָמְזָה פִּירִין 325 מ"ג (צִיפּוֹ 4 אֶנְטֶרִי) טַבְּלוֹת
- DALACIN C (כל המיננים) CAPS • דָּלָאֶצִין C (כל המיננים) קְמוסוֹת
- DUODART CAPS • דּוּאוֹדָרְט קְמוסוֹת
- DULOXETINE DR TEVA (כל המיננים) CAPS • דּוּלוֹקְסֵטִין DR טַבְּע (כל המיננים) קְמוסוֹת
- DONEPEZIL TEVA (כל המיננים) TABS • דּוֹנְפֶזִיל טַבְּע (כל המיננים) טַבְּלוֹת
- DOSTINEX TABS • דּוֹסְטִינֶקס טַבְּלוֹת
- DOPICAR TABS • דּוֹפִיקָר טַבְּלוֹת
- DUPLEX (כל המיננים) COATED TABS • דּוּפְלֶקס (כל המיננים) טַבְּלוֹת מְצוּפּוֹת
- DUPHASTON F.C TABS • דּוּפֶסְטוֹן טַבְּלוֹת מְצוּפּוֹת
- DOXY 10 CAPS • דּוֹקְסִי 10 קְמוסוֹת
- DOXYLIN TABS • דּוֹקְסִלִין טַבְּלוֹת
- DETRUSITOL SR (כל המיננים) CAPS • דֶּטְרוּסִיטוֹל SR (כל המיננים) קְמוסוֹת
- DIANE 35 TABS • דִּיאֵנָה 35 טַבְּלוֹת
- DIACEREIN TEVA CAPS • דִּיאֶסְרִין טַבְּע קְמוסוֹת
- DIATRIM CAPS • דִּיאֶתְרִים קְמוסוֹת
- DIBENYLIN CAPS • דִּיבֵנִילִין קְמוסוֹת

נתיבות
הכשרותבד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

ד

- DIGOXINA KERN-PHARMA TABS דיגוקסינה קרן-פארמה 0.25 מ"ג טבליות
- DIOVAN (כל המינים) F.C TABS דיובאן (כל המינים) טבליות מצופות
- DISOTHIAZIDE TABS דיזותיאזיד טבליות
- DILATAM 120 SR TABS דילאטם SR 120 טבליות
- DILATAM 240 CD TABS דילאטם CD 240 טבליות
- DILTIAZEM TEVA (כל המינים) TABS דילטיאזם טבע (כל המינים) טבליות
- DISEPTYL SUSPENSION דיספטיל תרחיף
- DISEPTYL FORTE CAPLETS דיספטיל פורטה קפליות
- DIFICLIR F.C TABS דיפיקליר טבליות מצופות
- DICLECTIN TABS דיקלקטין טבליות
- DALIRESP TABS דלירספ טבליות מצופות
- DANOL 200 CAPS דנול 200 קמוסות
- DENTIN SOLUTION דנטין תמיסה
- DES-LORATADIM TABS דס-לורטאדים טבליות
- DESLORATADINE - TRIMA TABS דסלורטאדין - תרימה טבליות
- DESLORATADINE TEVA F.C TABS דסלורטאדין טבע טבליות מצופות
- DESMOPRESSIN TEVA (כל המינים) TABS דסמופרסין טבע (כל המינים) טבליות
- DEPALEPT E.C TABS & SOLUTION & TABS דפּלפּט טבליות מצופות & תמיסה & טבליות
- DEPALEPT CHRONO S.R. TABS דפּלפּט כרונו (שחרר מושהה) טבליות
- DEPREXAN DRAGEES דפרקסן מחפיות
- DAKTARIN ORAL GEL דקטארין אוכל ג'ל
- DEKINET TABS דקינט טבליות
- DAKLINZA (כל המינים) F.C TABS דקלינזה (כל המינים) טבליות
- DEXAMETHASONE (כל המינים) TABS דקסמתזון (כל המינים) טבליות
- DEXAMOL CAPLETS דקסמול קפליות
- DEXAMOL SINUS DAY & NIGHT CARE CAPLETS דקסמול סינוס יום & לילה קפליות
- DEXAMOL PLUS CAPLETS דקסמול פלוס קפליות
- DEXAMOL KID SYRUP RASPB. FLAV. SYRUP דקסמול קיד בטעם פטל סירופ
- DEXAMOL KID RASPB. FLAV. & SUGAR FREE SYRUP דקסמול קיד בטעם פטל ללא סוכר סירופ

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוקקי הדת
פסח תשע"ו

ד-1

לידיעת הציבור, תרופה שאינה נכללת בחוברת יש לברר אצל הרופא המטפל אם קיים תחליף לתרופה מתוך רשימת התרופות שבחוברת, ואם לאו יש לפנות לרב מוסמך. בהוראת כבוד הרבנים הראשיים לישראל, תרופה שאינה כלולה בחוברת ולפי הוראת הרופא, החולה חייב לקבלה, יש חובה ליטלה.

- DEXAMOL COLD DAY & NIGHT CARE CAPLETS • דֶקְסָמול קוֹלֵד יום & לַיְלָה קַפְלִיּוֹת
- DERALIN (כל המיננים) TABS • דְרַלִּין (כל המיננים) טַבְּלִיּוֹת
- HYDROXYCARBAMID CAPS • הִידְרוֹקְסִיִּקְרֶבָמִיד כְּמוֹסוֹת
- HYDROCORTISONE TABS • הִידְרוֹקוֹרְטִיזוֹן טַבְּלִיּוֹת
- HYTRIN (כל המיננים) TABS • הִיטְרִין (כל המיננים) טַבְּלִיּוֹת
- HISTAZINE TABS • הִיסְטָזִין טַבְּלִיּוֹת
- HISTAFED DRAGEES • הִיסְטָפֵד דְרָגֵה
- HISTAFED SYRUP • הִיסְטָפֵד סִירָפ
- HISTAFED EXPECTORANT SYRUP • הִיסְטָפֵד אֶקְסֶפֶקְטוֹרַנְט סִירָפ
- HISTAFED COMPOUND LINCTUS SYRUP • הִיסְטָפֵד קוֹמְפּוֹזִיט לִינקְטוֹס סִירָפ
- HYPNODORM TABS • הִיפְנוֹדוֹרְם טַבְּלִיּוֹת
- Hycamtin Hard Caps • הִיקָמְטִין כְּמוֹסוֹת
- HALDOL DROPS & TABS • הַלְדוֹל טִיפּוֹת & טַבְּלִיּוֹת
- HALOPER (כל המיננים) TABS • הַלוֹפֶר (כל המיננים) טַבְּלִיּוֹת
- HEPSERA TABS • הֶפְסֶרָה טַבְּלִיּוֹת
- HEXAKAPRON TABS • הֶקְסָקָפְרוֹן טַבְּלִיּוֹת
- HARMONET TABS • הָרְמוֹנֵט טַבְּלִיּוֹת
- VABEN TABS • וָאֵבֵן טַבְּלִיּוֹת
- VALACICLOVIR -TRIMA F.C TABS • וָאֵלָאֶצִּיקְלוֹוִיר - תְּרִימָה טַבְּלִיּוֹת מְצוּפוֹת
- VALETON DROPS • וָאֵלְטוֹן טִיפּוֹת
- VALCYTE TABS • וָאֵלְצִיט טַבְּלִיּוֹת
- VARGATEF SOFT CAPS • וָאֵרְגָטֵף כְּמוֹסוֹת
- VASODIP COMBO (כל המיננים) TABS • וָוֹזִדִּיפ קוֹמְבּוֹ (כל המיננים) טַבְּלִיּוֹת
- VASODIP (כל המיננים) TABS • וָוֹזִדִּיפ (כל המיננים) טַבְּלִיּוֹת
- VOTRIENT F.C TABS • וֹטְרִיֵּנְט טַבְּלִיּוֹת מְצוּפוֹת
- WELLBUTRIN XR (כל המיננים) TABS • וֹלְבּוּטְרִין XR (כל המיננים) טַבְּלִיּוֹת
- VOLTAREN S.R.100 TABS • וֹלְטָרֵן SR טַבְּלִיּוֹת
- VOLTAREN ACTI-GO TABS • וֹלְטָרֵן אֶקְטִי-גוֹ טַבְּלִיּוֹת
- VOLIBRIS (כל המיננים) F.C TABS • וֹלִיבְרִיס (כל המיננים) טַבְּלִיּוֹת מְצוּפוֹת

נתיבות
הכשרותבד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

1

- VENLA TABS וּנְלָה טַבְּלוֹת
- VORICONAZOLE-TRIMA TABS וּוֹרִיקוֹנַזוֹל-תְּרִימָה טַבְּלוֹת
- VORICONAZOLE TEVA (כל המיננים) טַבְּלוֹת
- VIAGRA F.C TABS (כל המיננים) טַבְּלוֹת מְצוּפּוֹת
- V-DALGIN DROPS וִי-דַלְגִין טִיפוֹת
- V-DALGIN CONCENTRATED SYRUP FOR ADULTS SYR וִי-דַלְגִין סִירוֹף מַחֲזָה לַמַּבּוּגָרִים
- VYVANSE CAPS וִיוֹאַנְסֵה קְמוֹסוֹת
- VISABELLE TABS וִיזַאבֵּל טַבְּלוֹת
- VITUSSIN SYRUP וִיטוּסִין סִירוֹף
- VITAMIN D3 1000 (1000 און) טַבְּלוֹת
- VIMPAT F.C TABS (כל המיננים) טַבְּלוֹת מְצוּפּוֹת
- VYNDAQEL SOFT GELATIN CAPS וִינְדַאקֵּל קְמוֹסוֹת רַכּוֹת
- VIEPAX TABS (כל המיננים) טַבְּלוֹת
- VIEPAX XR (כל המיננים) קַפְּלוֹת
- VIPDOMET F.C TABS* וִיפְדוֹמֵט טַבְּלוֹת מְצוּפּוֹת*
- VIPIDIA F.C. TABS* וִיפִידיָה טַבְּלוֹת מְצוּפּוֹת*
- VFEND F.C TABS וִיפֶנְד טַבְּלוֹת מְצוּפּוֹת
- VICTRELIS CAPS וִיקְטֵרֵלִיס קְמוֹסוֹת
- VIEKIRAX (כל המיננים) טַבְּלוֹת מְצוּפּוֹת
- VIREAD F.C. TABS וִירִיד טַבְּלוֹת מְצוּפּוֹת
- VIRAMUNE TABS וִירָמִיין טַבְּלוֹת
- VALOVIR TABS וָלוֹוִיר טַבְּלוֹת
- VALTREX F.C TABS וָלְטֵרֵקס טַבְּלוֹת
- VALPORAL SYRUP וָלְפוֹרָל סִירוֹף
- VENORUTON CAPS וְנוֹרֻטוֹן קְמוֹסוֹת
- VENTOLIN SYRUP & TABS וְנְטוֹלִין סִירוֹף & טַבְּלוֹת
- VENLAFAXINE TEVA (כל המיננים) טַבְּלוֹת
- VENLAFAXINE XR TEVA (כל המיננים) וְנְלַפֶּאקְסִין XR טַבְּלוֹת (כל המיננים)
- E.R CAPS קְמוֹסוֹת שְׁחָרוֹר מְמֻשָּׁךְ

***מותר בטיפול כרוני בהוראת רופא**

נתיבות הכשרות

ביד"ץ מחוקקי הדת
פסח תשע"ו

7-

לידיעת הציבור, תרופה שאינה נכללת בחוברת יש לברר אצל הרופא המטפל אם קיים תחליף לתרופה מתוך רשימת התרופות שבחוברת, ואם לאו יש לפנות לרב מוסמך. בהוראת כבוד הרבנים הראשיים לישראל, תרופה שאינה כלולה בחוברת ולפי הוראת הרופא, החולה חייב לקבלה, יש חובה ליטלה.

- VANCOMYCIN MYLAN (כל המיננים) ORAL SOL
- VESICARE (כל המיננים) F.C TABS
- VESANOID CAPS
- VECTOR PLUS (כל המיננים) TABS
- VECTOR (כל המיננים) F.C TABS
- VERMOX TABS & SUSPENSION
- VERAPRESS 240 SR S.R. CAPLETS
- ZEUS F.C TABS
- ZALDIAR TABS
- ZAPPA (כל המיננים) TABS
- ZAVESCA CAPS
- ZOELY F.C. TABS
- ZOVIRAX DISPERSIBLE TABS
- ZOVIRAX (כל המיננים) TABS
- ZODORM TABS
- ZOMIG TABS
- ZOFRAN (כל המיננים) TABS
- ZETO 250 COATED TABS
- ZIAGEN TABS
- ZYVOXID F.C TABS
- ZYBAN S.R. TABS
- ZYTIGA TABS
- ZYLLERGY APLETS
- ZINNAT (כל המיננים) TABS
- ZINCOL TABS
- ZYPREXA (כל המיננים) COATED ABS
- ZYKADIA HARD GELATIN CAPS
- ZELBORAF TAB
- ZEMPLAR (כל המיננים) SOFT CAPS
- וִנְקוֹמִיִצִין מִיִּלָּאן לְתַמְסָה דְרַךְ הַפָּה
- וִסְיָקָר (כָּל הַמִּינִינִים) טַבְּלִיּוֹת מְצוּפּוֹת
- וִסְנֹאִיִד כְּמוֹסוֹת
- וִקְטוֹר פְּלוֹס (כָּל הַמִּינִינִים) טַבְּלִיּוֹת
- וִקְטוֹר (כָּל הַמִּינִינִים) טַבְּלִיּוֹת מְצוּפּוֹת
- וִרְמוֹקֵס טַבְּלִיּוֹת & תַּנְחִיף
- וִרְפְּרֵס SR 240 קַפְּלִיּוֹת
- זֵאוּס טַבְּלִיּוֹת מְצוּפּוֹת
- זְאֵלְדִיָּאר טַבְּלִיּוֹת
- זֵאֶפָּה (כָּל הַמִּינִינִים) טַבְּלִיּוֹת
- זֵבֶסְקָה כְּמוֹסוֹת
- זֵוֵאֵלִי טַבְּלִיּוֹת מְצוּפּוֹת
- זֹוִבִירֶקֶס טַבְּלִיּוֹת מְסִיסוֹת
- זֹוִבִירֶקֶס (כָּל הַמִּינִינִים) טַבְּלִיּוֹת
- זֹוֶדוֹרְם טַבְּלִיּוֹת
- זֹמִיג טַבְּלִיּוֹת
- זֹוֶפְרָן (כָּל הַמִּינִינִים) טַבְּלִיּוֹת
- זֵטוֹ 250 טַבְּלִיּוֹת מְצוּפּוֹת
- זֵיאֶגֶן טַבְּלִיּוֹת
- זֵיבֹוֶקְסִיד טַבְּלִיּוֹת מְצוּפּוֹת
- זֵיבָן טַבְּלִיּוֹת מְצוּפּוֹת
- זֵיִיטִיגָה טַבְּלִיּוֹת
- זֵיִלְרֶגֶ' קַפְּלִיּוֹת
- זֵיִנָט (כָּל הַמִּינִינִים) טַבְּלִיּוֹת
- זֵיִנְכוֹל טַבְּלִיּוֹת
- זֵיִפְרֶקְסָה (כָּל הַמִּינִינִים) טַבְּלִיּוֹת
- זֵיִקְאִדִּיָּה כְּמוֹסוֹת גִּלְטִין קָשׁוֹת
- זֵלְבֹוֶרָאֵפ טַבְּלִיּוֹת
- זֵמְפְּלָר (כָּל הַמִּינִינִים) כְּמוֹסוֹת רַכּוֹת

*מותר בטיפול כרוני בהוראת רופא

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

ז-ט

- ZEFFIX TABS זֵפִיקס טַבְּלִיּוֹת
- ZAROXOLYN TABS זָרוֹקסוֹלִין טַבְּלִיּוֹת
- ZARIDEX 150 TABS זָרִידֶקס 150 טַבְּלִיּוֹת
- ZARIDEX 300 CAPLETS זָרִידֶקס 300 קַפְּלִיּוֹת
- FOLIC ACID (סם און) (כל המינונים) טַבְּלִיּוֹת חוּמְצָה פּוֹלִית (סם און) (כל המינונים) טַבְּלִיּוֹת
- FOLIC ACID (5MG, 10MG) TABS חוּמְצָה פּוֹלִית (רַחַח) (5 מ"ג, 10 מ"ג) טַבְּלִיּוֹת
- TAVANIC TABS טָאבָּנִיק טַבְּלִיּוֹת
- TAGRISSO TABS טָאגְרִיסוֹ טַבְּלִיּוֹת
- TEVAPIRIN E.C. TABS טֵבֵאפִירִין טַבְּלִיּוֹת מְצוּפוֹת
- TEGRETOL 200 TABS טֵגְרֵטוֹל 200 טַבְּלִיּוֹת
- TEGRETOL CR (כל המינונים) CR DIVITABS טֵגְרֵטוֹל CR (כל המינונים) טַבְּלִיּוֹת
- TADALIS TEVA F.C. TABS (כל המינונים) טַבְּלִיּוֹת מְצוּפוֹת טַדָּאליס טֵבֵאע (כל המינונים) טַבְּלִיּוֹת מְצוּפוֹת
- TOVIAZ P.R. TABS (כל המינונים) טוֹבִיאַז טַבְּלִיּוֹת
- TOLTERODINE E.R. TEVA CAPS (כל המינונים) קְמוֹסוֹת E.R. טֵבֵאע (כל המינונים) טוֹלְטֵרודִין (כל המינונים) טַבְּלִיּוֹת
- TONIGHT TABS טוֹנִיט טַבְּלִיּוֹת
- TUSSOPHEDRINE NF SYRUP טוסופֶדְרִין NF סִירוֹפ
- TOPIRAMATE TEVA (כל המינונים) טַבְּלִיּוֹת טוֹפִירָמַט טֵבֵאע (כל המינונים) טַבְּלִיּוֹת
- TOPITRIM (כל המינונים) טַבְּלִיּוֹת טוֹפִיטְרִים (כל המינונים) טַבְּלִיּוֹת
- TOPAMAX (כל המינונים) טַבְּלִיּוֹת טוֹפֶמַקס (כל המינונים) טַבְּלִיּוֹת
- TOPAMAX SPRINKLE CAPS טוֹפֶמַקס סְפְרִינְקֵל קְמוֹסוֹת
- TOCARE SYRUP טוֹקָאר סִירוֹפ
- TEEJEL GEL טֵיגֵ'ל גֵּ'ל
- TYKERB F.C. TABS טֵיִקֶרֶב טַבְּלִיּוֹת מְצוּפוֹת
- TIMONIL RETARD 300, 600 S.R. DIVITABS טִימוֹנִיל רֵיטָרְד 300, 600 טַבְּלִיּוֹת
- TIPTIPOT FERRIPEL-3 DROPS טִיפִּטִּפוֹת פֶּרִיפֶּל-3 טִיפּוֹת
- TELEBRIX SOLUTION טֵלֶבְרִיקס תְּמִיסָה
- TELFAST F.C. TABS (כל המינונים) טַבְּלִיּוֹת מְצוּפוֹת טֵלְפֶּסְט (כל המינונים) טַבְּלִיּוֹת מְצוּפוֹת
- TAMBOCOR (כל המינונים) טַבְּלִיּוֹת טַמְבּוֹקוֹר טַבְּלִיּוֹת
- TEMO (כל המינונים) קְמוֹסוֹת טֵמוֹ (כל המינונים) קְמוֹסוֹת

נתיבות
הכשרותבד"ץ מחוקקי הדת
פסח תשע"ו

ט

לידיעת הציבור, תרופה שאינה נכללת בחוברת יש לברר אצל הרופא המטפל אם קיים תחליף לתרופה מתוך רשימת התרופות שבחוברת, ואם לאו יש לפנות לרב מוסמך. בהוראת כבוד הרבנים הראשיים לישראל, תרופה שאינה כלולה בחוברת ולפי הוראת הרופא, החולה חייב לקבלה, יש חובה ליטלה.

- TEMODAL (כל המיננים) קְמוֹסוֹת
- TAMOXIFEN TEVA (כל המיננים) טָבֵעַ (כל המיננים) טְבֵלִיּוֹת
- TAMIFLU (כל המיננים) קְמוֹסוֹת
- TAMSULOSIN INOVAMED P.R CAPS (שְׁחָרָר מְבוֹקָר) קְמוֹסוֹת
- TAMSULOSIN TEVA M.R CAPS (שְׁחָרָר מְבוֹקָר) קְמוֹסוֹת
- TENOFOVIR TEVA (כל המיננים) טְנוֹפּוֹבִיר טָבֵעַ (כל המיננים) טְבֵלִיּוֹת מְצוּפּוֹת
- TASIGNA (כל המיננים) קְמוֹסוֹת
- TASECTAN SACH & CAPS טָסֶקְטָן אַבְקָה & קְמוֹסוֹת
- TAFINLAR (כל המיננים) קְמוֹסוֹת
- TECFIDERA (כל המיננים) קְמוֹסוֹת
- TACROCEL (כל המיננים) קְמוֹסוֹת
- TRAVAMIN TABS טְרַבָּאמִין טְבֵלִיּוֹת
- TERBULIN SYRUP טְרַבּוּלִין סִירָפ
- TERBINAFINE TEVA CAPLETS טְרַבִּינָאפִין טָבֵעַ קְפֵלִיּוֹת
- TARGIN (כל המיננים) P.R TABS טְרָגִין (כל המיננים) טְבֵלִיּוֹת
- TRAJENTA - DUO (כל המיננים) F.C TABS טְרַגְ'נֵטָה דּוּאָ (כל המיננים) טְבֵלִיּוֹת מְצוּפּוֹת
- TROBALT (כל המיננים) F.C TABS טְרֹבָלְט (כל המיננים) טְבֵלִיּוֹת מְצוּפּוֹת
- TRUVADA F.C TABS טְרַוְבָדָה טְבֵלִיּוֹת מְצוּפּוֹת
- TRAZODIL (כל המיננים) TABS טְרַזוֹדִיל (כל המיננים) טְבֵלִיּוֹת
- TERAZOSIN TEVA (כל המיננים) TABS טְרַזוֹסִין טָבֵעַ (כל המיננים) טְבֵלִיּוֹת
- TRIBEMIN TABS טְרִיבֵמִין טְבֵלִיּוֹת
- TARIVID TABS טְרִיבִיד טְבֵלִיּוֹת
- TRIUMEQ F.C TABS* טְרִימֶק טְבֵלִיּוֹת מְצוּפּוֹת*
- TRIZIVIR F.C TABS טְרִיזִיבִיר טְבֵלִיּוֹת מְצוּפּוֹת
- TRITACE (כל המיננים) TABS טְרִיטַסִּים (כל המיננים) טְבֵלִיּוֹת
- TRITACE COMP (כל המיננים) TABS טְרִיטַסִּים קוֹמְפּ (כל המיננים) טְבֵלִיּוֹת
- TRICLONAM SYRUP טְרִיקְלוֹנָם סִירָפ
- TERIL (כל המיננים) TABS טְרִיל (כל המיננים) טְבֵלִיּוֹת
- TERIL CR (כל המיננים) TABS טְרִיל CR (כל המיננים) טְבֵלִיּוֹת

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

ט-ל

- TRILEPTIN (כל המיננים) F.C. TABS
- TRICAN (כל המיננים) CAPS
- TRAMADAX DROPS
- TRAMAL CAPS
- TRAMAL RETARD (כל המיננים) S.R. TABS
- TRAMARAZ DROPS
- TRANDATE (כל המיננים) TABS
- TRENTAL 400 S.R. TABS
- TRANSLARNA (כל המיננים) GRANULES SUSPENSION*
- TRANXAL (כל המיננים) CAPS
- TARCEVA (כל המיננים) TABS
- TRACLEER (כל המיננים) F.C. TABS
- TREXAPIN (כל המיננים) SCORED TABS
- YAZ F.C. TABS
- YAZ PLUS F.C. TABS
- EUTHYROX (כל המיננים) TABS
- JUNGBORN GRANULES & TEA BAGS
- EUCREAS (כל המיננים) F.C. TABS
- YENTREVE (כל המיננים) CAPS
- YASMIN TABS
- YASMIN PLUS TABS
- COLESTID POWDER
- LAIF 600 F.C. TABS
- LANVIS TABS
- LEVO TABS
- LAEVOLAC SOLUTION
- LEVOPAR PLUS (כל המיננים) CAPS
- LEVOFLOXACIN TEVA (כל המיננים) TABS
- LEVETIRACETAM TEVA (כל המיננים) TABTS
- טְרִילֶפְטִין (כל המיננים) טְבֻלִיּוֹת מְצוּפוֹת
- טְרִיקָאן (כל המיננים) כְּמוֹסוֹת
- טְרַמַדַּקְס טִיפּוֹת
- טְרַמַל כְּמוֹסוֹת
- טְרַמַל רֵטַרְד (כל המיננים) טְבֻלִיּוֹת
- טְרַמַרַז טִיפּוֹת
- טְרַנְדַטֵיט (כל המיננים) טְבֻלִיּוֹת
- טְרַנְטַל 400 טְבֻלִיּוֹת
- טְרַנסְלַרְנָה (כל המיננים) גְרַנּוּלוֹת לְתַרְחִיף*
- טְרַנְקַסָל (כל המיננים) כְּמוֹסוֹת
- טַרְסֵבָה טְבֻלִיּוֹת (כל המיננים) טְבֻלִיּוֹת
- טַרְקֵלִיר (כל המיננים) טְבֻלִיּוֹת מְצוּפוֹת
- טַרְקֵסְפִין (כל המיננים) טְבֻלִיּוֹת
- יַאֵז טְבֻלִיּוֹת מְצוּפוֹת
- יַאֵז פְּלוֹס טְבֻלִיּוֹת מְצוּפוֹת
- יוּטִירוֹקְס (כל המיננים) טְבֻלִיּוֹת
- יוֹנְגְבוֹרְן גְרַנּוּלִים & שְׂקִיּוֹת תֵּה
- יוֹקְרֵיאָס (כל המיננים) טְבֻלִיּוֹת
- יֵינְטְרֵיב (כל המיננים) כְּמוֹסוֹת
- יַסְמִין טְבֻלִיּוֹת
- יַסְמִין פְּלוֹס טְבֻלִיּוֹת
- כּוֹלֶסְטִיד אֲבָקָה
- לַאִיִּף 600 טְבֻלִיּוֹת מְצוּפוֹת
- לַאִנְוִיס טְבֻלִיּוֹת
- לֵבּוֹ טְבֻלִיּוֹת
- לֵבּוֹלַק תְּמִיסָה
- לֵבּוֹפָר פְּלוֹס (כל המיננים) כְּמוֹסוֹת
- לֵבּוֹפְלוֹקְסָצִין טְבֻעַ (כל המיננים) טְבֻלִיּוֹת
- לֵבֶטִירַאֲצֵטַם טְבֻעַ (כל המיננים) טְבֻלִיּוֹת

*מותר בטיפול כרוני בהוראת רופא

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוקקי הדת
פסח תשע"ו

ל

לידיעת הציבור, תרופה שאינה נכללת בחוברת יש לברר אצל הרופא המטפל אם קיים תחליף לתרופה מתוך רשימת התרופות שבחוברת, ואם לאו יש לפנות לרב מוסמך. בהוראת כבוד הרבנים הראשיים לישראל, תרופה שאינה כלולה בחוברת ולפי הוראת הרופא, החולה חייב לקבלה, יש חובה ליטלה.

- LEVETRIM (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- LOZAPINE (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- LOTAN (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- LOTAN PLUS TABS
- LEVITRA (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- LUSTRAL (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- LOSEC (כל המיננים) CAPS
- LOSARDEX PLUS TABS
- LOSARDEX (כל המיננים) TABS
- LOSARTAN 12.5 ,50 TABS
- LOSARTAN PLUS TABS
- LOSARTAN TEVA (כל המיננים) TABS
- LOSARTAN PLUS TABS
- LOSARTAN PLUS TEVA TABS
- LOPI-CARE TABS
- LOPRESOR DIVITABS
- LOPERID CAPS
- LOPERAMIDE CAPLETS
- LEUCOVORIN TABS
- LEUKERAN F.C TABS
- LORATADIME TABS
- LORATADINE TEVA TABS
- LORIVAN TABS
- LORMYX TABS
- LORASTINE TABS
- LORATRIM SYRUP
- LETROZOLE FARMOZ F.C TABS
- LETROZOLE TEVA TABS
- LETROZOLE DEXCEL TABS
- לְוֹתְרִים (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- לוֹזָאפִין (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- לוֹטָן (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- לוֹטָן פְּלוֹס טבֵּלִיּוֹת
- לוֹיטְרָה (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- לוֹסְטְרָל (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- לוֹסֵק (כל המיננים) קְמוֹסוֹת
- לוֹסְרֵדֶקס פְּלוֹס טבֵּלִיּוֹת
- לוֹסְרֵדֶקס (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- לוֹסְרֵטָה 12.5 ,50 (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- לוֹסְרֵטָה פְּלוֹס טבֵּלִיּוֹת
- לוֹסְרֵטָן טָבֵעַ (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- לוֹסְרֵטָן פְּלוֹס טבֵּלִיּוֹת
- לוֹסְרֵטָן פְּלוֹס טָבֵעַ טבֵּלִיּוֹת
- לוֹפִי-קָאָר טבֵּלִיּוֹת
- לוֹפְרֵסוֹר דִּיֹּוֹטְבֵּס טבֵּלִיּוֹת
- לוֹפְרִיד קְמוֹסוֹת
- לוֹפְרָמִיד קְפָּלִיּוֹת
- לוֹקוֹבוֹרִין טבֵּלִיּוֹת
- לוֹקָרָאן טבֵּלִיּוֹת
- לוֹרְטָדִים טבֵּלִיּוֹת
- לוֹרְטָדִין טָבֵעַ טבֵּלִיּוֹת
- לוֹרִין טבֵּלִיּוֹת
- לוֹרְמִיקֵס טבֵּלִיּוֹת
- לוֹרְטֵטִין טבֵּלִיּוֹת
- לוֹרְתְרִים סִיֶּרֶפ
- לֵטְרוֹזוֹל פְּרֵמֹז טבֵּלִיּוֹת מְצוּפּוֹת
- לֵטְרוֹזוֹל טָבֵעַ טבֵּלִיּוֹת
- לֵטְרוֹזוֹל דֶּקְסֵל טבֵּלִיּוֹת

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

ל-מ

- LIVIAL TABS
- LITORVA TABS (כל המיננים)
- LYNPARZA CAPS
- LIPITOR F.C. TABS (כל המיננים)
- LIPANOR CAPS
- LICARBIUM TABS
- LYRINEL C.R TABS (כל המיננים)
- LYRICA CAPS (כל המיננים)
- LAMOGINE TABS (כל המיננים)
- LAMIVUDINE / ZIDOVUDINE TEVA TABS
- LAMIVUDINE TEVA TABS
- LAMISIL TABS
- LAMICTAL DISPERSIBLE & CHEWABLE TABS (כל המיננים) & לניסות
- LENVIMA HARD CAPS
- LANOXIN PG ELIXIR
- LANTON GASTRO-RESISTANT CAPS (כל המיננים)
- LENITIN TABS
- LANSO CAPS (כל המיננים)
- LANSOPRAZOLE TEVA CAPS (כל המיננים) & לניסות
- LESCOL CAPS (כל המיננים)
- LEPONEX TABS (כל המיננים)
- LEXIVA F.C TAS
- LAXIKAL FORTE TABS
- LAXADIN TABS
- LARIAM TABS
- LERCANIDIPINE TEVA TABS (כל המיננים) & לניסות
- LERCAPRESS TABS
- MACLIVAN TABS
- MEGAXIN TABS
- ליואל טבליות
- ליטורבה (כל המיננים) טבליות
- לינפארזה קמוסות
- ליפיתור (כל המיננים) טבליות
- ליפנור קמוסות
- ליקרביום טבליות
- לירינל (כל המיננים) טבליות
- ליריקה (כל המיננים) קמוסות
- למוג'ין (כל המיננים) טבליות
- למיבודין / זידובודין טבע טבליות
- למיבודין טבע טבליות
- למיזיל טבליות
- למיקטל (כל המיננים) טבליות מסיסות & לניסות
- לנימיה קמוסות
- לנאקסין PG אלקסיר
- לנטון (כל המיננים) קמוסות
- לניטין טבליות
- לנסו (כל המיננים) קמוסות
- לנסופראזול טבע (כל המיננים) קמוסות
- לסקול (כל המיננים) קמוסות
- לפונקס (כל המיננים) טבליות
- לקסיבה טבליות מצופות
- לקסיקל פורטה טבליות
- לקסעדין טבליות
- לריאם טבליות
- לרקאנידיפין טבע (כל המיננים) טבליות
- לרקפרס טבליות
- מאקליבן טבליות
- מגאקסין טבליות

נתיבות
הכשרותבד"ץ מחוקקי הדת
פסח תשע"ו

מ

לידיעת הציבור, תרופה שאינה נכללת בחוברת יש לברר אצל הרופא המטפל אם קיים תחליף לתרופה מתוך רשימת התרופות שבחוברת, ואם לאו יש לפנות לרב מוסמך. בהוראת כבוד הרבנים הראשיים לישראל, תרופה שאינה כלולה בחוברת ולפי הוראת הרופא, החולה חייב לקבלה, יש חובה ליטלה.

- MAGNESIUM SULPHATE PWD
- MEDROL TABS
- MODAL CAPS
- MODAL FORTE TABS
- MOVEX TABS & SOLUTION
- MOTILIUM TABS
- MULTAQ TABS
- MONOLONG (כל המינים) S.R. CAPS
- MONONIT (כל המינים) TABS
- MONONIT RETARD 50 S.R. CAPS
- MONOCORD 20 & 40 TABS
- MONOCORD 50 SR TABS
- MUSCOL TABS
- MUCOLIT CAPLETS
- MUCOLESS SOLUTION & TABS
- MOXYVIT CAPS
- MOXYVIT 125 SUSPENSION
- MOXYVIT FORTE CAPS & SUSPENSION
- MOXYPEN CAPS
- MOXYPEN FORTE CAPS & SUSPENSION
- METHOTREXAT EBEWE TABS
- METOPIRONE CAPS
- METFORMIN TEVA TABS
- METHERGIN TABS
- METROGYL ORAL TABS
- MIGRALEVE TABS
- MIDRO TEA
- MIZOLLEN TABS
- MYLERAN TABS
- מגנזיום סולפט אבקה
- מִדְרוֹל טַבְּלִיּוֹת
- מוֹדָאָל כְּמוֹסוֹת
- מוֹדָאָל פּוֹרְטָה טַבְּלִיּוֹת
- מוֹבֶקס טַבְּלִיּוֹת & תְּמִיסָה
- מוֹטִילִיּוּם טַבְּלִיּוֹת
- מוּלְטָק טַבְּלִיּוֹת
- מוֹנוֹלוֹנְג (כל המינים) כְּמוֹסוֹת
- מוֹנוֹנִיט (כל המינים) טַבְּלִיּוֹת
- מוֹנוֹנִיט רֵטָאָרְד 50 כְּמוֹסוֹת
- מוֹנוֹקוֹרְד 20 & 40 טַבְּלִיּוֹת
- מוֹנוֹקוֹרְד 50 SR טַבְּלִיּוֹת
- מוֹסְקוֹל טַבְּלִיּוֹת
- מוֹקוֹלִיט קַפְּלִיּוֹת
- מוֹקוֹלֵס תְּמִיסָה & טַבְּלִיּוֹת
- מוֹקְסִיט כְּמוֹסוֹת
- מוֹקְסִיט 125 תְּרַחֵף
- מוֹקְסִיט פּוֹרְטָה כְּמוֹסוֹת & תְּרַחֵף
- מוֹקְסִיפֶן כְּמוֹסוֹת
- מוֹקְסִיפֶן פּוֹרְטָה כְּמוֹסוֹת & תְּרַחֵף
- מֵטוֹטְרֶקְסַט EBEWE טַבְּלִיּוֹת
- מֵטוֹפִירוֹן כְּמוֹסוֹת
- מֵטוֹפּוֹרְמִין טַבְּע טַבְּלִיּוֹת
- מֵטֶרְגִין טַבְּלִיּוֹת
- מֵטְרוֹגִיל טַבְּלִיּוֹת
- מִיגְרֶלֵב טַבְּלִיּוֹת
- מִידְרוֹ תֵּה
- מִיזוֹלֵן טַבְּלִיּוֹת
- מִילֶרָאן טַבְּלִיּוֹת

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

מ

- MIMPARA F.C TABS (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- MINULET TABS מִינוּלֵט טבֵּלִיּוֹת
- MINOCYCLINE CAPS (כל המיננים) קְמוּסוֹת
- MINOCLIN CAPS (כל המיננים) קְמוּסוֹת
- MINIRIN SOLUTION & TABS (כל המיננים) תַּמְסֵה & טבֵּלִיּוֹת
- MINESSE F.C. TABS מִינֶסֶ טבֵּלִיּוֹת
- MIFEGYNE TABS מִיפֶגֶינֵ טבֵּלִיּוֹת
- MYFORTIC TABS (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- MYCIBUTIN CAPS מִיקוּבוּטִין קְמוּסוֹת
- MYCOPHENOLATE TEVA TABS מִיקוּפֶנוּלֵט טַבֵּעַ טבֵּלִיּוֹת
- MICAL TABS מִיקָל טבֵּלִיּוֹת
- MICROGYNON 30 TABS מִיקרוֹגִינוֹן 30 טבֵּלִיּוֹת
- MICRODIOL TABS מִיקרוֹדִיּוֹל טבֵּלִיּוֹת
- MICROLUT TABS מִיקרוֹלוּט טבֵּלִיּוֹת
- MICROPIRIN E.C. CAPLETS (כל המיננים) (צִיפּוּ אֶנְטָרִי) קפֵּלִיּוֹת
- MIRO TABS (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- MIRTAZAPINE TEVA TABS (כל המיננים) טַבֵּעַ טבֵּלִיּוֹת
- MACCABIMOL CAPLETS מַכַּבִּימוֹל קפֵּלִיּוֹת
- MELODIL F.C TABS (כל המיננים) מֵלוֹדִיל טבֵּלִיּוֹת מְצוּפוֹת
- MELIANE TABS מֵלִיאַן טבֵּלִיּוֹת
- MALARONE FOR ADULTS TABS & PAEDIATRIC TABS מֵלָרוֹן טבֵּלִיּוֹת לַמְבוגֵרִים & לִילְדִים
- MEMOX TABS (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- MEMORIT TABS מֵמוֹרִיט טבֵּלִיּוֹת
- MEMANTINE TEVA TABS מֵמַנְטִין טַבֵּעַ טבֵּלִיּוֹת
- MESULID CAPLETS מֵסוּלִיד קפֵּלִיּוֹת
- MESTINON DRAGEES מֵסְטִינוֹן מַחְפִּיּוֹת
- MCR C.R. TABS (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- MEKINIST F.C TABS מֵקִינִיסט טבֵּלִיּוֹת מְצוּפוֹת
- MAXIBONE TABS (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת

נתיבות
הכשרותביד"ץ מחוזי הודת
פסח תשע"ו

מ-נ

לידיעת הציבור, תרופה שאינה נכללת בחוברת יש לברר אצל הרופא המטפל אם קיים תחליף לתרופה מתוך רשימת התרופות שבחוברת, ואם לאו יש לפנות לרב מוסמך. בהוראת כבוד הרבנים הראשיים לישראל, תרופה שאינה כלולה בחוברת ולפי הוראת הרופא, החולה חייב לקבלה, יש חובה ליטלה.

- MARONIL 10,50 DRAGEES
- MARONIL 75 SR TABS
- MEROKEN NEW SOL
- MERCILON TABS
- MERCAPTIZOL TABS
- METHADONE 5% CONCENTRATED SOL
- NEULEPTIL CAPS
- NEOMYCIN TABS
- NEURONTIN (כל המינונים) CAPS
- NABUCO TABS
- NAVELBINE (כל המינונים) SOFT CAPS
- NOVONORM (כל המינונים) TABS
- NOVOFEM TABS
- NOVITROPAN TABS
- NUEDEXTA CAPS & SYRUP
- NOTENSYL TABS
- NUSSIDEX TABS
- NOCTURNO F.C TABS
- NOCTURNO L.S. (Low Strength) F.C TABS
- NORDETTE TABS
- NORVASC (כל המינונים) TABS
- NORVIR (כל המינונים) F.C TABS
- NUROFEN TABS
- NUROFEN FORTE TABS
- NUROFEN COLD & FLU TABS
- NUROFEN QUICK (כל המינונים) TABS
- NORTYLIN (כל המינונים) TABS
- NORIT TABS
- NORLEVO (כל המינונים) TABS
- מְרֹנִיל 50,10 דְּרָגֵה
- מְרֹנִיל SR 75 טַבְּלִיּוֹת
- מֶרוֹקֵן חֲדָשׁ תְּמִיסָה
- מֶרְסִילוֹן טַבְּלִיּוֹת
- מֶרְקַפְטִיזוֹל טַבְּלִיּוֹת
- מֵתַדוֹן 5% תְּמִיסָה
- נְאוּלֶפְטִיל קְמוֹסוֹת
- נְאוּמִיצִין טַבְּלִיּוֹת
- נְאוּרוֹנְטִין (כל המינונים) קְמוֹסוֹת
- נַבּוּקוֹ טַבְּלִיּוֹת
- נְבֶלְבִין קְמוֹסוֹת רְכוֹת
- נוֹבּוֹנּוֹרְם (כל המינונים) טַבְּלִיּוֹת
- נוֹבוֹפֶם טַבְּלִיּוֹת
- נוֹבִיטְרוֹפָן טַבְּלִיּוֹת
- נוֹדֶקְסֵטָה קְמוֹסוֹת
- נוֹטֶנְסִיל טַבְּלִיּוֹת & סִירוֹפ
- נוֹסִידֶקְס טַבְּלִיּוֹת
- נוֹקְטוּרְנוֹ טַבְּלִיּוֹת מְצוּפוֹת
- נוֹקְטוּרְנוֹ ל.ס. (מינון נמוך) טַבְּלִיּוֹת מְצוּפוֹת
- נוֹרְדֵט טַבְּלִיּוֹת
- נוֹרוֹוַסְק (כל המינונים) טַבְּלִיּוֹת
- נוֹרוֹוִיר (כל המינונים) טַבְּלִיּוֹת
- נוֹרוֹפֵן טַבְּלִיּוֹת
- נוֹרוֹפֵן פּוֹרְטָה טַבְּלִיּוֹת
- נוֹרוֹפֵן צִינָן & נוֹפְעֵת טַבְּלִיּוֹת
- נוֹרוֹפֵן קוּוִיק (כל המינונים) טַבְּלִיּוֹת
- נוֹרְטִילִין (כל המינונים) טַבְּלִיּוֹת
- נוֹרִיט טַבְּלִיּוֹת
- נוֹרְלֶבוֹ (כל המינונים) טַבְּלִיּוֹת

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

נס

- NORLIP F.C TABS
- NORMOPRESAN TABS
- NORMITEN (כל המיננים) TABS
- NORMALAX POWDER
- NORMALAX KIDS POWDER
- NORMALOL (כל המיננים) TABS
- NORPROLAC (כל המיננים) TABS
- NEOBLOC TABS
- NIASPAN (כל המיננים) E.R F.C TABS
- NITROLINGUAL METERED DOSE SPRAY
- NYSTATIN READY MIX SOLUTION
- NIFEDILONG (כל המיננים) TABS
- NAPROXEN SODIUM SP F.C TABS
- NEXAVAR F.C TABS
- NEXIUM (כל המיננים) TABS
- NAXYN (כל המיננים) TABS
- NERVEN DRAGEES
- NAROCIN TABS
- NARAMIG TABS
- SEBIVO F.C TABS
- SABRILAN TABS
- SEDURAL (new formula) COATED TABS
- SODIUM BICARBONATE 500 mg TABS
- SOVALDI F.C TABS
- SWISS RELIEF DUAL RELEASE CAPS
- SOLVEX SOLUTION & TABS
- SOLIAN (כל המיננים) TABS
- SOLIFENACIN TEVA (כל המיננים) TABS
- SOLIFENACIN TRIMA (כל המיננים) TABS
- נורליפ טבליות מצופות
- נורמופרסאן טבליות
- נורמיטן (כל המיננים) טבליות
- נורמלאקס אבקה
- נורמלאקס קידס אבקה
- נורמלול (כל המיננים) טבליות
- נורפרולק טבליות
- ניואבלוק טבליות
- ניאספן (כל המיננים) טבליות מצופות בשחרור ממשך
- ניטרולינגואל תרסיס מדיד
- ניסטטין רדי מיקס תמיסה
- ניפדילונג (כל המיננים) טבליות בשחרור ממשך
- נפרוקסן סודיום SP טבליות
- נקסבר טבליות
- נקסיום (כל המיננים) טבליות
- נקסין (כל המיננים) טבליות
- נרבה דרג'ה מחפיות
- נרוסין טבליות
- נרמיג טבליות
- סביבו טבליות מצופות
- סברילן טבליות
- סדורל (נוסחה חדשה) טבליות מצופות
- סודיום ביקרבונט טבליות
- סובלדי טבליות מצופות
- סוויס רליף דואל ריליז קפסולות
- סולבקס תמיסה & טבליות
- סוליאן (כל המיננים) טבליות
- סוליפנאצין טבע (כל המיננים) טבליות
- סוליפנאצין תרמימה (כל המיננים) טבליות

נתיבות
הכשרותבד"ץ מחוקקי הדת
פסח תשע"ו

ט

לידיעת הציבור, תרופה שאינה נכללת בחוברת יש לברר אצל הרופא המטפל אם קיים תחליף לתרופה מתוך רשימת התרופות שבחוברת, ואם לאו יש לפנות לרב מוסמך. בהוראת כבוד הרבנים הראשיים לישראל, תרופה שאינה כלולה בחוברת ולפי הוראת הרופא, החולה חייב לקבלה, יש חובה ליטלה.

- SUMATRIPTAN TEVA (כל המיננים) TABS
- SUMATRIDEX (כל המיננים) CAPLETS
- SUNVEPRA CAPS
- SORBON (כל המיננים) TABS
- STUNARONE TABS
- STOPIT CAPS
- STOCRIN (מינונימה לכ) CAPS
- STATOR 5,20,40 TABS
- SATIVEX OROMUCOSAL SPRAY
- STIVARGA F.C TABS
- STILNOX TABS
- SETRON TABS
- STEROCORT TABS
- STRIBILD F.C TABS
- CIALIS (כל המיננים) F.C TABS
- SEASONIQUE TABS
- SIL - ON 25,50,100 F.C TABS
- CILAZAPRIL TEVA (כל המיננים) TABS
- CILAZAPRIL PLUS TEVA TABS
- SILDENAFIL ACTAVIS (כל המיננים) F.C TABS
- SILDENAFIL TEVA (כל המיננים) F.C TABS
- CILARIL (כל המיננים) TABS
- CILARIL PLUS TABS
- CYMBALTA (כל המיננים) G.R CAPS
- SIMVACOR (כל המיננים) TABS
- CIMIDONA TABS
- SIMICOL TABS
- SYMPHOCAL HONEY AND LEMON FLAVOUR SYRUP
- CINACALCET TEVA (כל המיננים) TABS
- סומאטריפטאן טבע טבליות
- סומטרידקס (כל המיננים) קפליטות
- סונופרה קמוסות
- סורבון (כל המיננים) טבליות
- סטונרון טבליות
- סטופיט קמוסות
- סטוקרין (כל המיננים) קמוסות
- סטטור 40,20,5 טבליות
- סטיבקס תרסיס לחלל הפה
- סטיוורקה טבליות מצופות
- סטילנוקס טבליות
- סטרון טבליות
- סטרוקורט טבליות
- סטריבילד טבליות מצופות
- סיאליס (כל המיננים) טבליות מצופות
- סוזוניק טבליות
- סיל - און 25, 50, 100 טבליות מצופות
- סילאזפריל טבע (כל המיננים) טבליות
- סילאזפריל פלס טבע טבליות
- סילדנפיל אקטיס (כל המיננים) טבליות מצופות
- סילדנפיל טבע (כל המיננים) טבליות מצופות
- סילריל (כל המיננים) טבליות
- סילריל פלס טבליות
- סימבאלטה (כל המיננים) קמוסות
- סימבקור (כל המיננים) טבליות
- סימידונה טבליות
- סימיקול טבליות
- סימפוקל בטעם דבש ולימון סירופ
- סינאקלצט טבע (כל המיננים) טבליות

נתיבות
הכשרותבד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

ט

- CINACALCET-TRIMA (כל המינונים) TABS
- SINGULAIR 10MG TABS
- SINUFED TABS & SYRUP
- SYNTHROID (כל המינונים) TABS
- SINTROM TABS
- SINEMET CR TABS
- SIFROL ER (כל המינונים) TABS
- CIRCADIN P. R TABS
- SALAZOPYRIN TABS
- SALAZOPYRIN EN TABS
- SALVAKAL TABS
- CELEBRA (כל המינונים) CAPS
- SELGIN TABS
- SALAGEN TABS
- SLOW DERALIN (כל המינונים) S.R CAPS
- SLOW - K S.R. TABS
- SLIDER TABS
- SELINCRO 18 MG F.C TABS
- SLEEP AID TABS
- CELLCEPT (כל המינונים) CAPS & TABS
- CELCOX (כל המינונים) CAPS
- CEMIDIN 400 CAPLETS
- SANDIMMUN NEORAL 100 MG/ML ORAL SOLUTION
- SANDIMMUN NEORAL (כל המינונים) SOFT GELATINE CAPS
- SENSAMOL CAPLETS
- SPORANOX CAPS
- SPASMEX (כל המינונים) TABS
- SPASMOMEN TABS
- SPRYCEL (כל המינונים) F.C TABS
- סינאקלצט תרימה טבליות
- סינגוליר 10 מ"ג טבליות
- סינופד טבליות & סירופ
- סינטרואיד (כל המינונים) טבליות
- סינטרום טבליות
- סינמט CR טבליות
- סיפרול ER (כל המינונים) טבליות
- סירקדין (שיחרור מתמשך) טבליות
- סלאזופירין טבליות
- סלאזופירין אי.א.נ. טבליות מצופות
- סלבקל טבליות
- סלברא (כל המינונים) כמוסות
- סלג'ין טבליות
- סלגן טבליות
- סלואו דרלין (כל המינונים) כמוסות
- סלו-ק טבליות
- סליידר טבליות מצופות
- סלינקרו 18 מ"ג טבליות מצופות
- סליפ איד טבליות
- סלספט (כל המינונים) כמוסות & טבליות
- סלקוקס (כל המינונים) כמוסות
- סמידין 400 קפליט
- סנדאימון ניאורל תמיסה
- סנדאימון ניאורל (כל המינונים) כמוסות
- סנסמול קפליט
- ספורנוקס כמוסות
- ספזמקס (כל המינונים) טבליות
- ספזמומן טבליות
- ספרייסל (כל המינונים) טבליות מצופות

נתיבות
הכשרותביד"ץ מחוקקי הדת
פסח תשע"ו

פ-ס

לידיעת הציבור, תרופה שאינה נכללת בחוברת יש לברר אצל הרופא המטפל אם קיים תחליף לתרופה מתוך רשימת התרופות שבחוברת, ואם לאו יש לפנות לרב מוסמך. בהוראת כבוד הרבנים הראשיים לישראל, תרופה שאינה כלולה בחוברת ולפי הוראת הרופא, החולה חייב לקבלה, יש חובה ליטלה.

- SPIRONOLACTONE TEVA (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת TABS
- SPASMALGIN TABS
- SERDOLECT (כל המיננים) F.C TABS
- SEROQUEL (כל המיננים) TABS
- SEROQUEL XR (כל המיננים) P.R TABS
- SEROXAT TABS
- CERAZETTE TABS
- CERTICAN (כל המיננים) TABS
- CERTICAN DISPERSIBLE TABS
- SERTRALINE TEVA (כל המיננים) TABS
- SERENADA (כל המיננים) F.C TABS
- ATZIRUT X TABS
- ARAVA (כל המיננים) TABS
- FASIGYN TABS
- PAXXET 20, 30 TABS
- FEBURIC F.C TABS
- PHEBURANE GRANULES
- PEGLAX NEUTRAL SOLUBLE POWDER
- POINT F.C TABS
- FOLI 5 TABS
- FOLEX 400 NEW FORMULATION CAPS
- FOSAVANCE TABS
- FOSALAN (כל המיננים) TABS
- FOSALAN ONCE WEEKLY 70 mg TABS
- POSTINOR -1 TABS
- FUCIDIN TABS
- FUSID TABS
- FOROL TABS
- PURI-NETHOL TABS
- סְפִירוֹנוֹלַקְטוֹן טֵבֵּעַ (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- סְפַסְמָלְגִין טבֵּלִיּוֹת
- סֶרְדוֹלֶקְט (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת מְצוּפּוֹת
- סֶרוֹקוּאֵל (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- סֶרוֹקוּאֵל XR (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- סֶרוֹקְסַט טבֵּלִיּוֹת
- סֶרְזֵט טבֵּלִיּוֹת
- סֶרְטִיקוֹן (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- סֶרְטִיקוֹן (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת מְצוּפּוֹת
- סֶרְטֶרְלִין טֵבֵּעַ (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- סֶרֶנָּדָה (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת מְצוּפּוֹת
- אֶצִירוּת X טבֵּלִיּוֹת
- אֶרָבָה (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- פֶּאסִיגִין טבֵּלִיּוֹת
- פֶּאקְסֵט 20, 30 טבֵּלִיּוֹת
- פֶּבּוּרִיק טבֵּלִיּוֹת מְצוּפּוֹת
- פֶּבּוּרָן גְּרַנּוּלָּת
- פֶּגְלַקְס נְטוּרָאֵל אֶבְקָה
- פּוֹיִנְט טבֵּלִיּוֹת
- פּוֹלִי 5 טבֵּלִיּוֹת
- פּוֹלֶקְס 400 כְּמוֹסִית
- פּוֹסָאבָּנְס טבֵּלִיּוֹת
- פּוֹסָאֵלָאן (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- פּוֹסָאֵלָאן פְּעַם בְּשָׁבַע 70 מ"ג טבֵּלִיּוֹת
- פּוֹסְטִינוֹר-1 טבֵּלִיּוֹת
- פּוֹסִידִין טבֵּלִיּוֹת
- פּוֹסִיד טבֵּלִיּוֹת
- פּוֹרֹל טבֵּלִיּוֹת
- פּוּרִינֶטוֹל טבֵּלִיּוֹת

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

פ

- פוריק הריון טבֵּלִיּוֹת
- פֹּרְסִיגָה טבֵּלִיּוֹת מְצוּפּוֹת
- פֵּיִיקוֹמְפָה (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת מְצוּפּוֹת
- פִּינִסְטֵרִיד טֵבֵע טבֵּלִיּוֹת
- פִּירִדוֹפָסָה טבֵּלִיּוֹת
- פִּירִדוֹסְטִיגְמִין (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- פֶּלֶאגִ'יל תַּרְחִיף
- פֶּלֶאָם טבֵּלִיּוֹת
- פֶּלֶאָנְקוֹסוֹל טבֵּלִיּוֹת
- פֶּלֶטִין כְּמוֹסוֹת
- פֶּלֶקוֹנָזוֹל טֵבֵע (כל המיננים) כְּמוֹסוֹת
- פֶּלֶקוֹנָל (כל המיננים) כְּמוֹסוֹת
- פֶּלֶרֶט טבֵּלִיּוֹת
- פֶּלֶקוֹוִיגִיל סוֹלְפָאט טבֵּלִיּוֹת
- פֶּמוֹזוֹל טבֵּלִיּוֹת מְצוּפּוֹת
- פֶּמוֹטִידִין טֵבֵע (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- פָּמִיד טבֵּלִיּוֹת
- פֶּמִינֵט טבֵּלִיּוֹת
- פֶּמְפִירָה טבֵּלִיּוֹת
- פֶּמָרָה טבֵּלִיּוֹת מְצוּפּוֹת
- פֶּן-רָפָא וִי-ק קַפְלִיּוֹת
- פֶּן-רָפָא וִי-ק פּוֹרְטָה סִירָפ & קַפְלִיּוֹת SYRUP & CAPLETS
- פֶּנָאפֶט (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- פֶּנְדִיל (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת עִם פְּעִילוֹת מוֹשֵׁהוּת
- פֶּנוֹבָרְבִיטוֹן 100 מ"ג טבֵּלִיּוֹת
- פֶּנוֹבָרְבִיטוֹן 15 מ"ג טבֵּלִיּוֹת
- פֶּנְטוֹרָה (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת לַהֲמָסָה בִּפֶּה
- פֶּנְטָסָה S.R. (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת וְגִרְנָלוֹת בְּשִׁחְרָר אִטַּי
- פֶּנִיסְטִיל טִיפּוֹת
- FORIC PREGNANCY TABS
- FORXIGA F.C TABS
- FYCOMPA (כל המיננים) F.C. TABS
- FINASTERIDE TEVA TABS
- FIRDAPSE TABS
- PYRIDOSTIGMINE (כל המיננים) TABS
- FLAGYL ORAL SUSPENSION
- FLAME TABS
- FLUANXOL TABS
- FLUTINE CAPS
- FLUCONAZOLE TEVA (כל המיננים) CAPS
- FLUCANOL (כל המיננים) CAPS
- FLORET TABS
- PLAQUENIL SULFATE TABS
- FEMOZOL F.C TABS
- FAMOTIDINE TEVA (כל המיננים) TABS
- PAMID TABS
- FEMINET TABS
- FAMPYRA TAB
- FEMARA F.C TABS
- PEN-RAFA VK CAPLETS
- PEN-RAFA VK FORTE POW FOR SYRUP & CAPLETS
- FANAPT (כל המיננים) TABS
- PENEDIL (כל המיננים) E.R TABS
- PHENOBARBITONE 100MG TABS
- PHENOBARBITONE 15MG TABS
- FENTORA (כל המיננים) BUCCAL TABS
- PENTASA S.R. (כל המיננים) TABS & GRANULES
- FENISTIL DROPS

נתיבות הכשרות

ביד"ץ מחוקקי הדת
פסח תשע"ו

צ-ק

לידיעת הציבור, תרופה שאינה נכללת בחוברת יש לברר אצל הרופא המטפל אם קיים תחליף לתרופה מתוך רשימת התרופות שבחוברת, ואם לאו יש לפנות לרב מוסמך. בהוראת כבוד הרבנים הראשיים לישראל, תרופה שאינה כלולה בחוברת ולפי הוראת הרופא, החולה חייב לקבלה, יש חובה ליטלה.

- CIPRODEX (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת & קַפְּלִיּוֹת
- CIPROFLOXACIN TEVA (כל המיננים) טבֵּע (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- CIPRALEX (כל המיננים) F.C TABS טבֵּלִיּוֹת מְצוּפּוֹת
- CHAMPIX (כל המיננים) TABS צ'מֵפִיקְס (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- CEFOVIT CAPS צֶפּוֹוִיט קְמוֹסוֹת
- CEFOVIT FORTE CAPS צֶפּוֹוִיט פּוֹרְטָה קְמוֹסוֹת
- CHARCODOTE AQUEOUS SUSPENSION צ'רְקוֹדוֹט סוֹסְפֵנְסִיָּה מֵימִית תְּרַחֵף
- KAOPECTIN SUSPENSION קְאוֹפֶקְטִין תְּרַחֵף
- KAYEXALATE PWDR. FOR SUSPENSION קְאֵיֶקְסֵלַט אֶבְקָה לַהֲכַנַת תְּרַחֵף
- CANDESARTAN PLUS TEVA TABS קְאֵנְדֶסְרַטָן פְּלֹס טבֵּלִיּוֹת
- CARDOXIN FORTE TABS קְאֶרְדוֹקְסִין פּוֹרְטָה טבֵּלִיּוֹת
- KARIN (כל המיננים) TABS קְאֶרִין (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- CABOTRIM 0.5, 1, 2 TABS קְבוֹתְרִים 0.5, 1, 2 טבֵּלִיּוֹת
- CADEX (כל המיננים) TABS & CAPLETS קְדֶקְס (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת & קַפְּלִיּוֹת
- CODABROL SYRUP & TABS קוֹדְאֶבְרוֹל סִירוֹפ & טבֵּלִיּוֹת
- COD-ACAMOL (כל המיננים) TABS קוֹד-אַקְמוֹל (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- COD-GUAIACOL SYRUP קוֹד-גוֹאֵיֶאקוֹל סִירוֹפ
- CODIVIS S.R. CAPS קוֹדִיבִיס (שְׁחָרָר מוֹשְׁהָה) קְמוֹסוֹת
- CO-DIOVAN (כל המיננים) F.C TABS קו-דִיֹוֶבָאן (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת מְצוּפּוֹת
- CODICAL TABS קוֹדִיקָל טבֵּלִיּוֹת
- QUETI 25 TABS קוּוֶטִי 25 טבֵּלִיּוֹת
- QUETIAPINE TEVA (כל המיננים) TABS קְוֵטִיֶאפִין טַבֵּע (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- COLDEX CAPLETS & TABS קוֹלְדֶקְס קַפְּלִיּוֹת & טבֵּלִיּוֹת
- COLOTAL TABS קוֹלוֹטָאל טבֵּלִיּוֹת
- COLCHICINE TABS קוֹלְכִיצִין טבֵּלִיּוֹת
- COLPERMIN E.C HARD GELATIN CAPS קוֹלְפֶרְמִין קְמוֹסוֹת גֶּלָטִין
- KOMBIGLYZE XR (כל המיננים) E.R TABS טבֵּלִיּוֹת בְּשִׁחְרָר מוֹשְׁהָה XR (כל המיננים)
- COMBIVIR TABS קוֹמְבִיוֹר טבֵּלִיּוֹת
- COUMADIN (כל המיננים) TABS קוֹמָדִין (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת

נתיבות
הכשרותבד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

ק

- קומפֶטַקט טבֵּלִיּוֹת מְצוּפּוֹת
- קוֹנְסִיל אִיזִי מִיקְס & תַּפּוּז אֲבָקָה
- קוֹנְסֶרְטָה (כֹּל הַמִּינִימִים) טַבְּלִיּוֹת
- קוֹנְקוֹר (כֹּל הַמִּינִימִים) טַבְּלִיּוֹת
- קוֹפֶגּוּס טַבְּלִיּוֹת
- קוֹקִידֶנְט קָרָם & טַבְּלִיּוֹת
- קוֹרְטִיזוֹן אֲצֵטָאט טַבְּלִיּוֹת
- קוֹרְטִימֶנְט טַבְּלִיּוֹת
- קוֹרְטָן (כֹּל הַמִּינִימִים) קְמוּסוֹת
- קְזוֹדֶקְס (כֹּל הַמִּינִימִים) טַבְּלִיּוֹת
- קֶטְאָפְלָם טַבְּלִיּוֹת
- קְוִיִּיקְסָה טַבְּלִיּוֹת מְצוּפּוֹת
- קִינִידִין סוֹלְפָט טַבְּלִיּוֹת
- קִינִין סוֹלְפָט טַבְּלִיּוֹת
- קֶלְבֶּטָן תַּרְחִיף
- קֶלְבֶּטָן פּוֹרְטָה תַּרְחִיף & טַבְּלִיּוֹת
- קֶלְגָרוֹן סֹפְרִי
- קֶלֶד טַבְּלִיּוֹת
- קֶלֶנִירִיט טַבְּלִיּוֹת
- קֶלֶנֶקְס (כֹּל הַמִּינִימִים) טַבְּלִיּוֹת
- קֶלֶפִּידוֹגְרֶל טָבֵעַ טַבְּלִיּוֹת
- קֶלֶפִּיקְסוֹל טַבְּלִיּוֹת & טִיפּוֹת
- קֶלֶרִיל טַבְּלִיּוֹת
- קֶלְטָרָה (כֹּל הַמִּינִימִים) טַבְּלִיּוֹת מְצוּפּוֹת
- קֶלִיידֶקוּ טַבְּלִיּוֹת מְצוּפּוֹת
- קֶלִיר טַבְּלִיּוֹת מְצוּפּוֹת
- קֶלְסִינוֹס טַבְּלִיּוֹת
- קֶלְצִילֶס טַבְּלִיּוֹת
- קֶלְרִידֶקְס קַפְּלִיּוֹת
- COMPETACT F.C TABS
- KONSYL EASY MIX (Sugar Free) & ORANGE POWDER
- CONCERTA (כֹּל הַמִּינִימִים) E.R TABS
- CONCOR (כֹּל הַמִּינִימִים) TABS
- COPEGUS TABS
- KUKIDENT CREAM & TABS
- CORTISONE ACETATE TABS
- CORTIMENT P.R TABS
- CURATANE (כֹּל הַמִּינִימִים) CAPS
- CASODEX (כֹּל הַמִּינִימִים) TABS
- CATAFLAM TABS
- KIVEXA F.C TABS
- QUINIDINE SULFATE TABS
- QUININE SULFATE
- KALBETEN SUSPENSION
- KALBETEN FORTE SUSPENSION & TABS
- KALGARON SPRAY
- CLOOD TABS
- CLONNIRIT TABS
- CLONEX (כֹּל הַמִּינִימִים) TABS
- CLOPIDOGREL TEVA TABS
- CLOPIXOL TABS & ORAL DROPS
- KALURIL TABS
- KALETRA (כֹּל הַמִּינִימִים) F.C TABS
- KALYDECO F.C TABS
- QLAIR F.C TABS
- KALSINUS TABS
- CALCILESS E.C. TABS
- KLARIDEX CAPLETS

נתיבות
הכשרותביד"ץ מחוקקי הדת
פסח תשע"ו

ק

לידיעת הציבור, תרופה שאינה נכללת בחוברת יש לברר אצל הרופא המטפל אם קיים תחליף לתרופה מתוך רשימת התרופות שבחוברת, ואם לאו יש לפנות לרב מוסמך. בהוראת כבוד הרבנים הראשיים לישראל, תרופה שאינה כלולה בחוברת ולפי הוראת הרופא, החולה חייב לקבלה, יש חובה ליטלה.

- קלרינז רֶפֶטָבֶס טַבְּלִיּוֹת • CLARINASE REPETABS TABS
- קלריתרומיצין טַבֵּע (כל המינונים) טַבְּלִיּוֹת TABS (כל המינונים) • CLARITHROMYCIN TEVA
- קמדרין טַבְּלִיּוֹת • KEMADRIN TABS
- קנדור (כל המינונים) טַבְּלִיּוֹת • CANDOR TABS
- קנדור פֶּלַס טַבְּלִיּוֹת • CANDOR PLUS TABS
- קנקא נוזל • KANK-A LIQ
- קסאלקורי (כל המינונים) כְּמוֹסוֹת • XALKORI (כל המינונים) CAPS
- קסטָרָל SR טַבְּלִיּוֹת מְצוּפוֹת • XATRAL SR F.C. TABS
- קסטָרָל 2.5 מ"ג טַבְּלִיּוֹת • XATRAL 2.5 MG TABS
- קסלג'אנז טַבְּלִיּוֹת • XELJANZ F.C. TABS
- קסלודָה טַבְּלִיּוֹת • XELODA TABS
- קסנאגיס טַבְּלִיּוֹת • XANAGIS (כל המינונים) TABS
- קסנאקס XR טַבְּלִיּוֹת • XANAX X.R. (כל המינונים) E.R. TABS
- קסנזין 25 טַבְּלִיּוֹת • XENAZINE 25 TABS
- קסניקל כְּמוֹסוֹת • XENICAL CAPS
- קספּו (כל המינונים) טַבְּלִיּוֹת מְצוּפוֹת • XEFO (כל המינונים) F.C. TABS
- קסרָלְטוּ (כל המינונים) טַבְּלִיּוֹת מְצוּפוֹת • XARELTO (כל המינונים) F.C. TABS
- קפּוֹסוֹל תְּמִיסָה • CAPHOSOL SOL
- קפּוֹסִיטָבִין אִינוּבּוֹמֶד (כל המינונים) טַבְּלִיּוֹת מְצוּפוֹת F.C. TABS (כל המינונים) • CAPECITABINE INOVAMED
- קפּוֹסִיטָבִין טַבֵּע (כל המינונים) טַבְּלִיּוֹת מְצוּפוֹת F.C. TABS (כל המינונים) • CAPECITABINE TEVA
- קפּרָה (כל המינונים) טַבְּלִיּוֹת • KEPPRA (כל המינונים) F.C. TABS
- קפּרָלְסָה (כל המינונים) טַבְּלִיּוֹת • CAPRELSA (כל המינונים) TABS
- קרָאוֹן (כל המינונים) כְּמוֹסוֹת • CREON (כל המינונים) CAPS
- קרָאוֹן מִיקְרָה גְּרַנּוּלוֹת • CREON MICRO GRANULES
- קרָבָגְלוּ טַבְּלִיּוֹת • CARBAGLU TAB
- קרָבֶדֶקְסוֹן (כל המינונים) טַבְּלִיּוֹת • CARVEDEXXON (כל המינונים) TABS
- קרָדִיפִירִין טַבְּלִיּוֹת • CARDIOPIRIN TABS
- קרָדִילוֹק (כל המינונים) טַבְּלִיּוֹת • CARDILOC (כל המינונים) TABS
- קרָדִילוֹל טַבֵּע (כל המינונים) טַבְּלִיּוֹת • CARVEDILOL TEVA (כל המינונים) TABS

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

ק-ר

- קרטיה טבליות
- קריקסיבאן (כל המינונים) קמוסות
- קרסטור (כל המינונים) טבליות
- קתדולון PR טבליות בשחרר ממשך
- ראסילז (כל המינונים) טבליות
- רבוליייד (כל המינונים) טבליות מצופות
- רבטול קמוסות
- רבלימיד (כל המינונים) קמוסות
- ראקוטן (כל המינונים) קמוסות
- רובאמיצין טבליות
- רודנל (כל המינונים) טבליות
- רואטינקס קמוסות
- רואכול קמוסות & נוזל
- רואטיו טבליות
- רוזובסטטין טבע (כל המינונים) טבליות
- רונקסין (כל המינונים) טבליות
- רופינרול טבע (כל המינונים) טבליות
- רוקסו 150 טבליות
- רוקסט קפוליות
- רוקסט פלואס קפוליות
- רזולור (כל המינונים) טבליות מצופות
- רזולסטה טבליות מצופות
- רזין קמוסות
- רטרוביר (כל המינונים) קמוסות
- ריבון 35, 150 טבליות
- ריבסטיגמין דקסל (כל המינונים) קמוסות
- רידזין (כל המינונים) טבליות
- ריוטריל טיפות
- ריסדרונטה טבע (כל המינונים) טבליות
- CARTIA E.C. TABS
- CRIXIVAN (כל המינונים) CAPS
- CRESTOR (כל המינונים) TABS
- KATADOLON PR TABS
- RASILEZ (כל המינונים) F.C TABS
- REVOLADE (כל המינונים) TABS
- REBETOL CAPS
- REVLIMID (כל המינונים) CAPS
- ROACCUTANE (כל המינונים) CAPS
- ROVAMYCINE TABS
- RODENAL (כל המינונים) TABS
- ROWATINEX CAPS
- ROWACHOL CAPS & LIQUID
- REVATIO TABS
- ROSUVASTATIN TEVA (כל המינונים) TABS
- RONEXIN (כל המינונים) TABS
- ROPINIROLE TEVA (כל המינונים) TABS
- ROXO 150 SCORED TABS
- ROKACET CAPLETS
- ROKACET PLUS CAPLETS
- RESOLOR (כל המינונים) F.C TABS
- REZOLSTA F.C TABS
- RAZIN CAPS
- RETROVIR (כל המינונים) CAPS
- RIBONE 35, 150 TABS
- RIVASTIGMINE DEXCEL (כל המינונים) HARD CAPS
- RIDAZIN (כל המינונים) TABS
- RIVOTRIL DROPS
- RISEDRONATE TEVA (כל המינונים) TABS

נתיבות הכשרות

ביד"ץ מחוקקי הדת
פסח תשע"ו

ר

לידיעת הציבור, תרופה שאינה נכללת בחוברת יש לברר אצל הרופא המטפל אם קיים תחליף לתרופה מתוך רשימת התרופות שבחוברת, ואם לאו יש לפנות לרב מוסמך. בהוראת כבוד הרבנים הראשיים לישראל, תרופה שאינה כלולה בחוברת ולפי הוראת הרופא, החולה חייב לקבלה, יש חובה ליטלה.

- RIZALT (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- RITALIN S.R. TABS רִיטָלִין S.R. טבֵּלִיּוֹת
- RITALIN LA (כל המיננים) קְמוֹסוֹת בְּשֶׁחָרָר מִשְׁהָה
- RYTHMICAL (כל המיננים) קְמוֹסוֹת
- REYATAZ (כל המיננים) קְמוֹסוֹת
- RILUTEK TABS רִילוֹטֶק טבֵּלִיּוֹת
- RELERT (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- RIMACTAN CAPS רִימַקְטָן קְמוֹסוֹת
- RISPERDAL (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת & תְּמִיָּה
- RISPERIDEX (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- RESPOND (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת & תְּמִיָּה
- RYTHMEX (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- RYTMONORM (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- RELAXINE TABS רֵלַקְסִין טבֵּלִיּוֹת
- REMOTIV (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- RAMITENS (כל המיננים) קְמוֹסוֹת
- REMINYL (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- REMINYL PRC (כל המיננים) קְמוֹסוֹת
- RAMIPRIL TEVA (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- RAMIPRIL PLUS TEVA (כל המיננים) טבֵּעַ (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- REMERON F.C TABS רֵמֶרוֹן טבֵּלִיּוֹת
- RENAGEL (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- RENVELA TABS רֵנוּוֹלָה טבֵּלִיּוֹת
- RECITAL 20,40 TABS רֵסִיטָל 20,40 טבֵּלִיּוֹת
- REPAGLINIDE TEVA (כל המיננים) טבֵּעַ (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת
- RAPAMUNE COATED TABS רַפָּאמִיּוֹן טבֵּלִיּוֹת מְצוּפּוֹת
- RAFASSAL (כל המיננים) טבֵּלִיּוֹת & קַפְּלִיּוֹת
- REKOD TABS רֵקוֹד טבֵּלִיּוֹת
- REKAMIDE TABS רֵקָמִיד טבֵּלִיּוֹת

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

ש-ת

- SHELLY TABS
- THEOTARD (כל המיננים) S.R. CAPS
- TORID (כל המיננים) TABS
- THEOTRIM (כל המיננים) S.R. TABS
- THALIDOMIDE PHARMION HARD CAPS
- THERACAP 131 CAPS
- TARIM (כל המיננים) F.C TABS
- שְׁלִי טַבְּלִיּוֹת
- תְּאוֹטָרְד (כל המיננים) קְמוֹסוֹת
- תּוֹרִיד (כל המיננים) טַבְּלִיּוֹת
- תֵּיאוֹטְרִים (כל המיננים) טַבְּלִיּוֹת
- תְּלִידוֹמִיד פֶּאָרְמִיוֹן קְמוֹסוֹת קְשׁוֹת
- תֶּרָאקָאפּ 131 קְמוֹסוֹת
- תַּרִים (כל המיננים) טַבְּלִיּוֹת מְצוּפּוֹת

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחוקי הדת
פסח תשע"ו

ויטמינים, מינרלים ותוספי תזונה

להלן רשימת ויטמינים, מינרלים ותוספי תזונה שאין בהם חשש חמץ במרכיבי התכשיר, לא ידוע לגבי הייצור. מיועדים לאלה הזקוקים להם לצורך רפואי ובוודאי בהוראת חפא. הטבלה ממוינת לפי שם מותג/ יצרן/ ספק.

שם פריט באנגלית	שם פריט בעברית	מונה/ יצרן/ ספק	צורת ההשה	הערות
ACIDOPHILUS WITH PECTIN	אצידופולוס עם פקטין	דרר חיים	כמוסות	
CALCIUM CITRATE + VITAMIN D	קלציום ציטראט + ויטמין D	דרר חיים	כמוסות	
CALCIUM MAGNEZ + ZINC	קלציום מגנזיום + אבץ	דרר חיים	כמוסות	
COENZYME Q10 200MG	קואנזים Q10 200 מ"ג	דרר חיים	כמוסות	לאכל קטניות
COENZYME Q10 50MG	קואנזים Q10 50 מ"ג	דרר חיים	כמוסות	לאכל קטניות
CRANBERRY + VIT C&E	חמוציות + ויטמין E&C	דרר חיים	כמוסות	לאכל קטניות
EXTRA GARLIX 650	שום 650	דרר חיים	כמוסות	
FLASH FIGHTER	קפליות תמציות צמחים	דרר חיים	קפליות	
GINKGO BILOBA	גינקו בילובה	דרר חיים	כמוסות	
IRON BIS GLYCINATE (EASY IRON)	ברזל עדין / בייס גליצינאט	דרר חיים	כמוסות	
MAGNESIUM 500MG	מגנזיום 500 מ"ג	דרר חיים	טבליות	
MULTI 100 (NEW)	מולטי 100 (חדש)	דרר חיים	טבליות	
MULTI 9	מולטי 9	דרר חיים	טבליות	
MULTI GOLD (NEW)	מולטי גולד (חדש)	דרר חיים	טבליות	
OMEGA 3 600MG	אומגה 3 600 מ"ג	דרר חיים	כמוסות	
OMEGA 3 950MG	אומגה 3 950 מ"ג	דרר חיים	כמוסות	
SUPER COENZYME Q10 100MG	סופר קואנזים Q10 100 מ"ג	דרר חיים	כמוסות	
SUPER OMEGA 3 600MG	סופר אומגה 3 600 מ"ג	דרר חיים	כמוסות	
VITA CAL + D	ויטה קל + D	דרר חיים	טבליות	
VITA CAL + D + MINERALS	ויטה קל + D + מינרלים	דרר חיים	טבליות	
VITA CAL 600MG	ויטה קל 600 מ"ג	דרר חיים	טבליות	
VITAFLEX	ויטה פלקס	דרר חיים	טבליות	
VITAFLEX + MSM	ויטה פלקס + MSM	דרר חיים	טבליות	
VITAMIN B12 SUBLINGUAL + FOLIC ACID	ויטמין B12 למציצה-חומצה פולית	דרר חיים	טבליות	לאכל קטניות
VITAMIN C 1000 + ROSE HIPS	ויטמין C 1000 מ"ג בתוספת פקעות ורדים	דרר חיים	טבליות	
VITAMIN C 500 + ROSE HIPS	ויטמין C 500 מ"ג בתוספת פקעות ורדים	דרר חיים	טבליות	
VITAMIN C 500 MG	ויטמין C 500 מ"ג	דרר חיים	טבליות	
VITAMIN D 400IU	ויטמין D 400 יב"ל	דרר חיים	טיפות	

נתיבות הכשרות

בד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

שם פריט באנגלית	שם פריט בעברית	מותג/ יצרן/ ספק	צורת הגשה	הערות
VITAMIN E 200 IU	ויטמין E 200 יב"ל	דרך חיים	כמוסות	לאוכלי קטניות
VITAMIN E 400 IU	ויטמין E 400 יב"ל	דרך חיים	כמוסות	לאוכלי קטניות
NIRVANA MAX	נירוואנה מקס	ד"ר פישר	כמוסות	
VITAMIDYNE D 400IU	ויטמידין 400 יב"ל	ד"ר פישר	טיפות	לאוכלי קטניות
VITAMIDYNE BABY 200IU	ויטמידין בייבי 200 יב"ל	ד"ר פישר	טיפות	
AL-TZIRUT FORTE HADAS	אל צירות פורטה	הדס	טבליות	
AL-TZIRUT SYRUP HADAS	אל-צירות	הדס	סירופ	
CALCIUM CITRATR HADAS	סידן ציטראט	הדס	טבליות	
CHIZUKIT FORTE BLISTER HADAS	חיזוקית פורטה	הדס	טבליות	
CHIZUKIT FORTE BLISTER HADAS	חיזוקית פורטה	הדס	טבליות	
CHIZUKIT GOLD BLISTER HADAS	חיזוקית גולד	הדס	טבליות	
CRANBERRY HADAS	חמוציית	הדס	טבליות	
CRANBERRY HADAS	חמוציית	הדס	טבליות	
FOLIC ACID 400MCG HADAS	חומצה פולית	הדס	טבליות	
FOLIC ACID 400MCG HADAS	חומצה פולית	הדס	טבליות	
GINKGO BILOBA HADAS	גינקו ביילובה	הדס	כמוסות	
HILBE HADAS	חילבה	הדס	כמוסות	
IRON ADIF HADAS	ברזל עדיף 100	הדס	טבליות	
IRON ADIF HADAS	ברזל עדיף 30	הדס	טבליות	
MAVARIT HADAS	מעברית	הדס	טבליות	
MULTI-VITAMIN + MINERAL HADAS	מולטי ויטמין ומינרל	הדס	טבליות	
MULTI-VITAMIN + PREGANT WOMEN HADAS	מולטי לנשים הרות	הדס	טבליות	
PASSIFLORA HADAS	פסיפלורה	הדס	כמוסות	
PROBIOTICA + HADAS	פסיפלורה	הדס	כמוסות	
PROBIOTICA + HADAS	פרוביוטיקה	הדס	כמוסות	
PROBIOTICA + KIDS HADAS	פרוביוטיקה אבקה	הדס	אבקה	
REGYON DAY HADAS	רגיעון יום	הדס	טבליות	
REGYON DAY + NIGHT HADAS	רגיעון יום-לילה	הדס	טבליות	
REGYON NIGHT HADAS	רגיעון לילה	הדס	טבליות	
SUPER MULTIVITAMIN + MINERAL HADAS	סופר מולטי ויטמין	הדס	טבליות	
VITAMIN B 50 COMPLEX HADAS	קומפלקס 50B	הדס	טבליות	
VITAMIN C 1000 HADAS	ויטמין C 1000	הדס	טבליות	

**נתיבות
הכשרות**
בד"ץ מחוזיקי הדת
פסח תשע"ו

הערות	צורת הגשה	מותג/ יצרן/ פק	שם פריט בעברית	שם פריט באנגלית
	טבליות	הדס	ויטמין C 500	VITAMIN C 500 HADAS
	טבליות	הדס	אסטרול C 500 ויטמין	VITAMIN C 500 TSTEROLS HADAS
	טבליות	הדס	ויטמין D	VITAMIN D 400 DISPLAY 27 UNIT 120
	טבליות	הדס	ויטמין D	VITAMIN D 400 HADAS
	טבליות	הדס	אבץ פיקולינט	ZINC PICOLINATE HADAS
	טיפות	ויטאמד	ביבי D3	BABY D3 200IU
	כמוסות	טבע	פמארל	FEMARELL
	כמוסות	טבע	פיטוגארד	PHYTO GUARD
	כמוסות	כצט	אלטרנה פלוס	ALTERNA PLUS
	טבליות	כצט	פוליק 400	FOLIC 400 (כצט)
	טיפות	כצט	טיפטיפות ויטמין ד'	TIPTIPOT VITAMIN D
	כמוסות	לפידות	קוביוטיק	CO-BIOTIC
	אליקסיר	מדיקור	קלמנרבין	CALMANERVIN
	טבליות	מדיקור	קלמנרבין	CALMANERVIN
	טיפות	מדיקור	ד-ויט 200 & 400	D-VIT 200&400
לאוכל קטנות	טבליות	מדיקור	ד-ויט 400 יחב"ל	D-VIT 400 IU
	טבליות	מדיקור	פמינול	FEMINOL
	כמוסות	מדיקור	מגנזום	MAGNEZOOM
לאוכל קטנות	קפלויות	מדיקור	נאורובטיק	NEUROBETIC
	כמוסות	מדיקור	פלויטון חדש	PLUVITON NEW FORMULA
	טבליות	מדיקור	טריקרדיה	TRICARDIA
	קפלויות	מולטיקר	קלקציום 600 מ"ג	MC - CALCIUM 600MG
	קפלויות	מולטיקר	סידן + ויטמין D400	MC - CALCIUM + D400IU
	קפלויות	מולטיקר	חומצה פולית 400 מק"ג	MC - FOLIC ACID 400MG
לאוכל קטנות	כמוסות	מולטיקר	אומגה 3 120 / 180	MC - OMEGA 3
לאוכל קטנות	טבליות	מולטיקר	קו 10	MC - Q10 100 MG
	כמוסות	נווה פארמה	אנטי לג קרמפס	ANTI LEGS CRAMPS
	כמוסות	נווה פארמה	מגנוקס 520	MAGNOX 520
	טבליות	נטורל טאץ	פורמולה לגבר	NT MEN'S FORMULA
לאוכל קטנות	כמוסות	פלוריש	אלוה	ALOE FLORIS
	טבליות	פלוריש	בי קארד	B - CARD FLORIS
	טבליות	פלוריש	ת. פולית	B - FOLIC FLORIS
	טבליות	פלוריש	בי נאורול	B - NEUROL FLORIS
	כמוסות	פלוריש	קרבופלור	CARBOFLOR FLORIS
	טבליות	פלוריש	D ויטמין	D - TAB'S FLORIS

נתיבות הכשרות

ביד"ץ מחזיקי הדת
פסח תשע"ו

שם פריט באנגלית	שם פריט בעברית	מוטא/ יצרן/ ספק	הגשה צורת	הערות
IRON-3 DROPS FLORIS	אירון 3-ברזל	פלוריש	טיפות	
BADAZ DUBI'S MULTIVITAMIN JELLY 50 CAND	מולטי ויטמין דוביס	פלוריש	ג'לי	לאכלי קטניות
MULTIVITAMIN JELLY 50 + 50 CAND BADAZ DUBI'S FLORIS	מולטי ויטמין דוביס	פלוריש	ג'לי	לאכלי קטניות
OXIMAG 60 CAPS FLORIS	אוקסי מג	פלוריש	כמוסות	
SAMBUFLOR 60 TABLETS FLORIS	סמבופלור	פלוריש	טבליות	
VITAMIN B1 1000 MG FLORIS	ויטמין B1	פלוריש	טבליות	
VITAMIN C 1000 SUPER FLORIS	ויטמין C 1200 סופר	פלוריש	טבליות	
VITAMIN C 1200 ESTEROLS FLORIS	ויטמין C 1200 אסטרול	פלוריש	טבליות	
VITAMIN C 500 BASIC FLORIS	ויטמין C 500	פלוריש	טבליות	
VITAMIN C 500 BASIC 2+1 FLORIS	ויטמין C 500	פלוריש	טבליות	
VITAMIN C 500 BASIC FLORIS	ויטמין C 500	פלוריש	טבליות	
VITAMIN C 500 MG TABS FLORIS	ויטמין C 500	פלוריש	טבליות	
VITAMIN C 600 ESTEROLS FLORIS	אסטרול C 600 ויטמין	פלוריש	טבליות	
VITAMIN C ACTIVE FLORIS	אקטיב C ויטמין	פלוריש	טבליות	
VITAMIN D 1000 TAB FLORIS	D 1000 ויטמין	פלוריש	טבליות	
MAGNESIUM DIASPORAL	מגנזיום דיאספורל	פרוטינה	גרנולות	לאכלי קטניות
MAGNESIUM DIASPORAL	מגנזיום דיאספורל	פרוטינה	טבליות מצטיה	לאכלי קטניות
AVAZINC	אבזינק	רקח	טבליות	
ANACRODYNE	אנקרודין	רקח	טבליות	לאכלי קטניות
FOLIC ACID 400MCG	חומצה פולית 400 מק"ג	רקח	טבליות	לאכלי קטניות
VITAMIN B1 100MG	ויטמין B1 100 מ"ג	רקח	טבליות	לאכלי קטניות
SODIUM CHLORIDE	סודיום כלוריד 500 מ"ג	רקח	טבליות	

זה מהוצר וזה שלנו

פּוֹסִיזוֹן

ויליגר

הערות:

חותמת הבד"צ
על כל מוצר
חובה!

איש קשר:

מרכז מכירות
נטו מלינדה:
08-8608599

מכירות:

רשתות השיווק
והחנויות

משגיח כשרות:

הרב יצחק צבי קופרשטיין:
052-7640201

מפקח כשרות:

הרב יהושע הירש:
053-3179999

**קטלוג
מוצרים**

בד"ץ
מחזיקי הדת
תשע"ו

גלאט פוד מבית סוגת

מהדרין מן המהדרין

כשר למסח

המחנה החרדי

זה טוב וזה שלנו

רק **39** לחודש!

המחנה החרדי

שבועון קהל מחזיקי הדת

הביטחון הנקי בארץ, חסותו הביטחון הנקי בארץ, חסותו הביטחון הנקי בארץ, חסותו

החדשות הטובות של המחנה החרדי

עיתון המחנה החרדי מוסיף להתחדש עם עיתון חדשותי-קהילתי מצויין ושלושה מוספים מרתקים לכל המשפחה!
מאמרי הגות וחסידות, כתבות נושא ומחקר, סיפורי צדיקים, בחצרות קדשנו פרקי היסטוריה מרבוה"ק זי"ע, הלכה ואקטואליה, לצד מדורים לעקרת הבית ומוסף לילדים
זה הזמן להיות חלק מכל מה שקורא!
זה טוב וזה שלנו, האם אתה איתנו?

באוראת הרבנים ניתן לרכוש מנוי חספיי מעשר

02-5370333 חייג למוקד והצטרף עכשיו!

מה נשתה? קריסטל

כשר למהדרין מן המהדרין
נקי מחשש טבל שביעית וערלה

גם בפסח תשע"ו, כמו
בכל ימות השנה, תיהנו
ממגוון המשקאות של
קריסטל, בכשרות פסח

למהדרין!
כשר לפסח

חג פסח כשר ושמה לכל בית ישראל!